

Abstract Book

DAVET

Ergenlik ve Gençlik Araştırmalarına Gönül Veren Değerli Araştırmacılar,

Ergenlik ve gençlikle ilgili çalışmaların paylaşılacağı, yeni araştırma fikirlerinin ortaya çıkacağı, farklı kurumlardan araştırmacılarla buluşma imkânı sağlayacak III. Ergenlik ve Gençlik Araştırmaları Kongresinde sizleri aramızda görmek isteriz.

Dijital çağın bireylerin ve toplumların farklı yaşam alanlarında değişimlere yol açtığı bilinmektedir. Özellikle de ergenlik, gençlik ve yetişkinliğe geçiş sürecinde bulunan bireylerin değişen yaşam koşulları karşısındaki uyumlarını inceleme odaklı ana temadan hareketle, ergenler ve yetişkinliğe sürecindeki bireylerle ilgili her tür bilimsel araştırmanın sunulması kongrenin amacıdır. Ergenlik ve gençlikle ilgili disiplinler arası araştırma ve uygulamalar yürütmeyi ve akademisyen ve uygulayıcılar arasındaki işbirliği ve birlikteliği arttırmayı hedefleyen Ergenlik ve Gençlik ve Araştırmaları Derneği, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi (Eğitim Fakültesi ve Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulama ve Araştırma Merkezi) işbirliği ile 15-17 Mayıs 2025 tarihleri arasında, Efeler diyarı Aydın ilinde düzenlenecek olan III. Ergenlik ve Gençlik Araştırmaları Kongresi" ne davet etmenin heyecanı ve mutluluğu içindeyiz.

Kongremiz Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Psikoloji ve Eğitim Bilimleri, Sosyal Hizmet ve Çocuk Gelişimi ve diğer alanındaki araştırmacıları, uygulayıcıları, sivil toplum kuruluşları temsilcilerini ve konuya ilgi duyanları Aydın'da "Dijital Çağda Ergen ve Genç Olmak" temasıyla buluşturmayı hedeflemektedir. Kongre dili Türkçe ve İngilizce olan kongrede davetli bilimsel program kapsamında davetli konuşmacıların konferansları, paneller, çalıştaylar yer almaktadır. Ayrıca katılımcılardan kongrede sempozyum, sözel ve poster bildiri paylaşımları için başvurular alınacaktır. Akademik içeriğin ötesinde, Ege Bölgesi'nde çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmış olan Aydın ilinde düzenleyeceğimiz kongremiz tarihi, kültürü, doğası ve iklimiyle ilkbahar döneminde sizi güzel bir sosyal programla karşılamayı hedeflemektedir.

Unutulmaz bir deneyim olması dileğiyle Kongremize bekleriz…

Doç. Dr. Didem Aydoğan- *Kongre Düzenleme Kurul Başkanı, ADÜ Öğretim Üyesi/ PDR Uyg. ve Araştırma Merkezi Müdürü*

Prof. Dr. Figen Çok- *EGAD Yönetim Kurulu Başkanı ve Kongre Eş Başkanı*

Prof. Dr. Yalçın Özdemir- *ADÜ Eğitim Fakültesi Dekanı ve Kongre Eş Başkan*

KURULLAR

Onursal Başkan
Prof. Dr. Bülent Kent *(Rektör, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi)*

Kongre Eş-Başkanları
Prof. Dr. Figen Çok *(Ergenlik ve Gençlik Araştırmaları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı, Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi)*
Prof. Dr. Yalçın Özdemir *(Ergenlik ve Gençlik Araştırmaları Derneği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, Dekan, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi)*

Kongre Düzenleme Kurulu Başkanlığı
Doç. Dr. Didem Aydoğan *(Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi ve Psikolojik Danışma Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürü)*

Kongre Düzenleme Kurulu
Doç. Dr. Ali Serdar Sağkal, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*
Dr. Aylin Yılmaz Hiğde, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*
Doç. Dr. Didem Aydoğan, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*
Prof. Dr. Diğdem Müge Siyez, *Dokuz Eylül Üniversitesi*
Psikolojik Danışman Fatma Dölen, *Aydın Milli Eğitim Müdürlüğü*
Prof. Dr. Figen Çok, *Başkent Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Fulya Torun, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*
Prof. Dr. Neslihan Güney Karaman, *Ankara Üniversitesi*
Arş. Gör. Seda Eren, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*
YL Öğrencisi Seda Nayir, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*
Psikolojik Danışman Süleyman Çokay, *Aydın Başak Koleji Anadolu Lisesi*
Prof. Dr. Tarık Totan, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*
Prof. Dr. Yalçın Özdemir, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya Temircan, *Kapadokya Üniversitesi*

Bilim Kurulu
Prof. Dr. Abbas Türnüklü, *Dokuz Eylül Üniversitesi*
Doç. Dr. Ayfer Dost Gözkan, *Özyeğin Üniversitesi*
Prof. Dr. Aysun Doğan, *Ege Üniversitesi*
Doç. Dr. Betül Meydan, *Ege Üniversitesi*
Prof. Dr. Mehmet Eskin, *Koç Üniversitesi*
Doç. Dr. Mehmet Şakiroğlu, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*
Prof. Dr. Müge Artar, *Kapadokya Üniversitesi*
Doç. Dr. Nurten Karacan Özdemir, *Hacettepe Üniversitesi*
Prof. Dr. Okan Cem Çırakoğlu, *Kapadokya Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Pınar Çağ, *Başkent Üniversitesi*
Prof. Dr. Tarık Totan, *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*
Doç. Dr. Yağmur Soylu, *Dokuz Eylül Üniversitesi*
Prof. Dr. Yaşar Özbay, *Gazi Üniversitesi*
Prof. Dr. Zeynep Hatipoğlu Sümer, *ODTÜ*

DESTEKLEYEN KURULUŞ

TÜBİTAK

BİLİMSEL PROGRAM

15 MAYIS 2025, PERŞEMBE

13:30 -16:30	**ÇALIŞTAYLAR**
	Çalıştaylar, ADÜ Eğitim Fakültesi'nde (EF) gerçekleştirilecektir.
	Çocuk ve Ergenlerde Kariyer Gelişimine Yönelik Müdahale **Prof. Dr. Diğdem M. Siyez** , Dokuz Eylül Üniversitesi **EF Derslik 201**
	İlişki Güçlendirmede Mobil Uygulamalar **EF Derslik 205** **Prof. Dr. Zeynep Hatipoğlu Sümer**, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
	Gençlerle Birlikte Üretim: Araştırmaya ve Hizmet Geliştirmeye Yönelik Katılımcı Yaklaşımlar **Dr. Buket Kara**, Lancaster Üniversitesi, İngiltere **EF Derslik 203**
	Temel Meta-analiz Uygulamaları ve Raporlama **Doç. Dr. Gökhan Aksu**, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi **EF Derslik 204**
	Yapay Zeka Destekli Senaryolar ile Dijital Danışman Oluşturma **Dr. Öğr. Üyesi Fulya Torun, Dr. Selcen Öncü, Dr. Hilal Hatice Ülkü** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi **EF Derslik 202**
	Görünmezi Görünür Kılmak: Travmaya Duyarlı Yaklaşım Perspektifinden İnsan Ticareti **Prof. Dr. Okan Cem Çırakoğlu, Prof. Dr. Müge Artar,** Kapadokya Üniversitesi **EF Derslik 206**
16:30 – 17:00	Kayıt **ATATÜRK KONGRE MERKEZİ (AKM)**
17:00 – 17.30	**Açılış Oturumu** **AKM İSA BEY SALONU** *Klasik Müzik Dinletisi* **Doç. Dr. Didem Aydoğan,** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Düzenleme Kurulu Başkanı **Prof. Dr. Yalçın Özdemir**, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Kongre Eş Başkanı **Prof. Dr. Figen Çok**, Ergenlik ve Gençlik Araştırmaları Derneği Başkanı, Başkent Üniversitesi, Kongre Eş Başkanı **Prof. Dr. Bülent Kent**, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Rektörü *Zeybek Ege Gösterisi*
17:30 – 18:30	**Davetli Açış Konuşması:** *Gençlerin Yılmazlığını Arttırmak: Kısa Vadeli Çözümlerin Etkisine Karşı Koymak* **AKM İSA BEY SALONU** **Dr. Suna Eryiğit-Madzwamuse,** British Columbia Üniversitesi, Kanada
18.30 – 20.00	Açılış Kokteyli ve Müzik Dinletisi **AKM FUAYE ALANI**

16 MAYIS 2025, Cuma

09.15-10.45	PARALEL OTURUMLAR

SÖZLÜ BİLDİRİLER

16 Mayıs 2025 09.15-10.45 Sözlü Bildiri : EF Derslik 203

PARENTING-DEVELOPMENTAL ISSUES-SUBSTANCE USE

Chair: *Suna Eryigit-Madzwamuse, University of British Columbia*

The Role Of Peer Bullying, Loneliness And Parental Relationships On Specific Substance Use Among Adolescents In Six Low-And-Middle-Income Countries
Fatoş Özeylem, Alejandro de la Torre-Lugue, Cecilia Essau

The Role Of Country-Specific Factors On Problematic Alcohol Use Among Adolescents From 73 Low-And-Middle Income Countries
Alejandro De La Torre-Lugue, Fatoş Özeylem, Cecilia Essau

A Multı-Informant Study on the Relation Between Emotion Regulation, Need Satisfaction, And Parenting
Aylin Koçak, Susan Branje

A Dyadic Study on Mother-Adolescent Relationship Quality, Psychological Needs, and Parenting Styles
Aylin Koçak

Exploring Parental Mental Health Literacy in A Community Facing Social Inequalities: A Co-Production Approach
Buket Kara, Emma Rowicki, Lauren Wyatt, Sharon Hird, Rosie Gordon, Siobhan Hartley, Andrew Speight, Caitlan Greenwood, Conal Land, Henry Pollock, Abigail Lee, Helen Gwilliam

16 Mayıs 2025 09.15-10.45 Sözlü Bildiri : EF Derslik 204

GENÇLİK-İNTERNET-MADDE KULLANIMI

Oturum Başkanı: *Dilek Gençtanırım Kurt , Ahi Evran Üniversitesi*

Ergenlerde Elektronik Sigara ve Puff Kullanımını Etkileyen Çeşitli Faktörler
Abdulkadir Gülen, Neslihan Güney Karaman, Selen Demirtaş Zorbaz

Gençlerde Madde Bağımlılığının Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi: Aydın İli Örneği
Berrin Gümüş, Müge Uysal

Geç Modern Dönemde Genç Olmak: Z Kuşağının Kimlik ve Aidiyete İlişkin Tanımlamaları
Kayhan Delibaş, Berrin Gümüş

Üniversite Öğrencilerinde Madde Bağımlılığı Riski: Sosyal Destek ve Zorbalığın Rolü
Nurgül Bora, Dilek Gençtanırım Kurt

Ergenlerin Dünyasında Merak: Nitel Bir Araştırma
Dilek Gençtanırım Kurt, M. Pınar Demirci Güler, Özge Dinçer

16 Mayıs 2025 09.15-10.45 Sözlü Bildiri : EF Derslik 205

GENÇLİK, KİMLİK VE AHLAKİ KONULAR

Oturum Başkanı: *Derya Atalan Ergin, Kapadokya Üniversitesi*

Yapay Zeka Çağında Kopya: Üniversiteli Gençlerin Ahlaki Çıkmazı
Melike Acar, Tuana Savaş

Parents' Mental Health Literacy: Knowledge of Internet Gaming Disorder
Gamze Soysal, Derya Atalan Ergin

Z Kuşağı Üniversitelilerinin İyi Oluş Haritası: Birinci ve Dördüncü Sınıf Öğrencileri Üzerine Ekolojik Bir İnceleme
Sena Ödemiş, Tansu Mutlu Çaykuş

Ebeveyn Sıkıntısı, Yürütücü İşlevler ve Çocuklarda Duygusal Problemler: Birleşik Krallık ve Türkiye'de Yaşayan Türk Ailelerinin Kültürlerarası Karşılaştırması
Evren Morgül

16 Mayıs 2025 09.15-10.45 Sözlü Bildiri : EF Derslik 206

GENÇLİK VE SOSYAL MEDYA

Oturum Başkanı: *Cemre Erten Tatlı, Hasan Kalyoncu Üniversitesi*

Adolescents' Experiences of Viewıng Subtle Foresahadowing Videos on Social Media
Cemre Erten Tatlı

Sosyal Medya Platformları, Duygulara Yansıması, Duyguların Yansıması
Sedef Ünsal Seydooğulları, Hanife Akgül

Ergenlerin Instagram'da Sosyal Karşılaştırma Davranışlarının Psikolojik İyi Oluş ve Mükemmeliyetçilikle İlişkisinin İncelenmesi
Fatmana Hıraözlü, Aslı Uz Baş

Ergenlerde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Dopamin Salımındaki Artışın İlişkisi
Berranur Akkoç, Zekeriya Temircan, Müge Artar

Turkish Adaptation and Validation of the Revised Temperament and Character Inventory for Adolescents (TCI-R)
Müge Artar, Zekeriya Temircan, Derya Atalan Ergin, Esra Ece Taşkın, Furkan Turan, İrem Akyürek

16 Mayıs 2025 09.15-10.45 Sözlü Bildiri : EF Derslik 202

GENÇLİK-ROMANTİK İLİŞKİLER

Oturum Başkanı: *Zeynep Hatipoğlu Sümer, Orta Doğu Teknik Üniversitesi*

Beliren Yetişkinlik Döneminde Romantik İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler, Akılcı Olmayan İlişki İnançları ve Partner Duyarlılığının Etkileşimi
Helin Arslan, Gamze Karadayı Kaynak

	Romantik İlişki Kaybı Yaşayan Genç Yetişkinlerde Ayrılık Sonrası Yas ile Travma Sonrası Büyüme Arasındaki İlişkide Bilişsel Duygu Düzenlemenin Aracılık Etkisi *Yağmur Deniz, Gamze Karadayı Kaynak* **Ergenlerin Dijital Bağımlıkları ile Prososyal Davranışları ve Aleksitimi Özelliklerinin Chaid Analizi ile İncelenmesi** *Saniye Selin Döğer Şenel, Duygu Arıcı Doğan* **Kimlik Kargaşasının İkili Boyutu ya da "Sığınmacı Ergenler": Suriyeli Kadın Sığınmacılar Özelinde Bir İnceleme** *M. Serkan Demirci, M. Yaşar Sönmez* **Suça Sürüklenmiş Ergenlerin Kurum Bakımı Altındaki Değişim Sürecine Yönelik Meslek Elemanlarının Görüşleri: Ankara Örneği** *Burak Can Korkmaz, Mahmut Hüdayi Ödemiş, Neslihan Güney Karaman*
10:45 – 11:15	Çay – Kahve Molası **ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ DİNLENME SALONU**
11:15 – 12:15	**Davetli Konuşma**: *Turkish Adolescents in the Digital Age: Longitudinal Risk and Protective Factors* **AKM İSA BEY SALONU** **Prof. Dr. Alexander T. Vazsonyi,** Kentucky Üniversitesi, Kentucky, ABD
12:15 – 13:30	Öğle Arası / Öğle Yemeği **ADÜ MERKEZ YEMEKHANE**
13:30 – 15:15	**Panel 1:** Dijital Çağda Kariyer Zorlukları ve Engellerin Üstesinden Gelmek Moderatör: *Prof. Dr. Diğdem Müge Siyez, Dokuz Eylül Üniversitesi* *Prof. Dr. Diğdem Müge Siyez, Dokuz Eylül Üniversitesi* *Doç. Dr. Nurten Karacan Özdemir, Hacettepe Üniversitesi* **ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ** *Dr. Doğukan Ulupınar, Long Island Üniversitesi, ABD* **TOPLANTI SALONU**
13:30 – 15:15	**Panel 2:** Ergenlerin Yaşam Becerileri: Geliştirilmesi, Ölçülmesi ve Müdahaleler Moderatör: *Prof. Dr. Neslihan Güney Karaman, Ankara Üniversitesi* *Prof. Dr. Neslihan Güney Karaman, Ankara Üniversitesi* *Doç. Dr. Seher Yalçın, Ankara Üniversitesi* *Doç. Dr. Nesime Can, Ankara Üniversitesi* **ADÜ KÜTÜPHANE SEMİNER SALONU**
15:15 – 15:30	Çay / Kahve Molası **ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ DİNLENME SALONU**
15:30 – 16:30	**Davetli Konuşma**: Metaverse ve Dijital Çağ Hastalıkları **AKM İSA BEY SALONU** **Doç. Dr. Mehmet Şakiroğlu,** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
16:30 – 16:45	Çay / Kahve Molası **ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ DİNLENME SALONU**
16:45 – 18:15	**PARALEL OTURUMLAR** **SÖZLÜ BİLDİRİLER** **16 Mayıs 2025 16.45-18.15 Sözlü Bildiri : EF Derslik 203** **BELİREN YETİŞKİNLİK VE ÇEYREK YAŞAM KRİZİ** **Oturum Başkanı:** *Figen Çok, Başkent Üniversitesi* **Üniversite Öğrencileri Yetişkinliğe Ne Kadar Hazırlar?** *Cansu Hazal Güçlü, Figen Çok* **Çeyrek Yaşam Krizinin "Ahlat Ağacı" Filmine Yansımaları** *Hatice Kübra Özdoğan, Figen Çok*

Krizler Çağında Arkadaşlık: Üniversite Gençlerinin Değişen Sosyal Dinamikleri
Kayhan Delibaş, Aynur Çam

Beliren Yetişkinlik Döneminde Benliğin Farklılaşması ve Flört Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Hanife Akgül, Sedef Ünsal Seydooğulları

Beliren Yetişkinlerde Kimlik Biçimlenmesinde Ebeveynlerle İlişkilerin Rolü: Boylamsal Bir İnceleme
Meva Demir Kaya, Hüsna Albayrak Yalçın, Figen Çok

16 Mayıs 2025 16.45-18.15 Sözlü Bildiri: EF Derslik 204

GENÇLİK VE ÇEVRİM İÇİ ORTAMLAR

Oturum Başkanı: *Gülendam Akgül, Ankara Üniversitesi*

Liseli Kız Öğrencilerin Çevrimiçi Etkileşimleri Üzerine Nitel Bir Değerlendirme
Hanife Büyük

Gençlerin Çevrimiçi Davranışlarının Örtük Profil Analizi
Nilay Köse, Betül Akbaş, Gülendam Akgül

Dijital Etnografide Anlık Mesajlaşma Uygulamalarını Araştırma Sahasına Dönüştürmek: Whatsapp'ta Bir "Araştırma Grubu"
Emine Şeyma Taşdelen

Felaket Haberlerini Kaydırmanın İyi Oluşa Etkisinde Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Adil Dünya İnancı ve Duygu Düzenleme Stratejilerinin Aracı Rollerinin İncelenmesi
Ümre Kaynak

Ergenlerin Sosyal Medya Kullanımı, Benlik Algısı ve Dijital Okuryazarlık İlişkisi
Eda Akpınar Doğan, Özcan Doğan

16 Mayıs 2025 16.45-18.15 Sözlü Bildiri: EF Derslik 205

ŞİDDET – ZORBALIK

Oturum Başkanı: *Neslihan Güney Karaman, Ankara Üniversitesi*

Ortaokul Öğrencilerinin Sorun Çözme Becerilerine Yönelik Bir Müdahale Programı: Arabuluculuk Eğitimi
Rana Kemik, Zafer Engin

Ön Ergenlik Dönemindeki Türk ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Destek Algıları ve Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Beyza Nur Türk

Okul Geçiş Dönemlerinde Zorbalık Davranışlarının Değişimi
Sevgi Tunay Aytekin, Aysun Doğan, Sibel Kazak Berument, Deniz Tahiroğlu, Başak Şahin Acar

Zorbalık Karşısında Psikolojik Dayanıklılığın Gelişimi: Ergenlikte Sosyal Destek ve Başa Çıkma Stratejileri
Melis Hıdır, Fatma Elif Ergin

Akran Zorbalığı, Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Duygusal Empati
Dilara Karakoç, Neslihan Güney Karaman

16 Mayıs 2025 16.45-18.15 Sözlü Bildiri : EF Derslik 206

EBEVEYNLİK VE ÇOCUK UYUM SÜREÇLERİ

Oturum Başkanı: *Yalçın Özdemir, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*

İçe Yönelim Sorunlarının Kuşaklar Arası Aktarımı: Duygu Düzenlemenin Aracı Rolü
Selin Ay Bandır, Ayşenur Uyanık, Beyza Altındağ, Rukiye Kızıltepe, Servet Kaçar Başaran

Ebeveynlerin Ergen Çocukları İçin Koruyucu ve Risk Faktörlerine İlişkin Görüşleri ve Eğitimlerine İlişkin Beklentileri
Begüm Erbakan

Dijital Ebeveynlik Tutumları ve Ergenlerde İnternet Bağımlılığı İlişkisi: Ergen-Ebeveyn İlişki Kalitesinin Aracılık Etkisi
Sema Durmuş Haşimi

Sosyal ve Duygusal Öğrenmenin Gelişimi Üzerine Bibliyometrik Bir İnceleme
Furkan Kaşıkçı

Kronik Hastalığı Olan Üniversite Öğrencilerinde Hastalık Kimliğine Fenomonolojik Bir Bakış
Ayşe Dilara Sal, Figen Çok

16 Mayıs 2025 16.45-18.15 Sözlü Bildiri : EF Derslik 202

ÖLÇEK GELİŞTİRME VE UYARLAMA ÇALIŞMALARI

Oturum Başkanı: *Hanife Akgül, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*

Temel Psikolojik İhtiyaçların Karşılanması ve Engellenmesi Ölçeği-Kardeş İlişkileri (Tpike-Kardeş İlişkileri) Formunun Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi
Amine Bükre Kihtir, Yeliz Kındap Tepe

Ergen Psikolojik Esneklik Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Yönden İncelenmesi: Ön Çalışma
Elanur Arman, Halil Ekşi, Elvan Çelik

Rowlands Ebeveyn Yabancılaşması Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması
Şerife Dönmez, Raşit Avcı

	Cinsel Rıza Mitleri: Çoklu Çalışma Yaklaşımıyla Yeni Bir Ölçeğin Kavramsallaştırılması, Geliştirilmesi ve Geçerliği *Ayşegül Aracı-İyiaydın, Ezgi Toplu-Demirtaş, Gizem Öztemur* **Daha Zeki Olabilir Miyim? Dweck'in Zekaya Yönelik Örtük Kuramlar Modelinin Türk Kültüründe Test Edilmesi** *Sabire Kılıç, Galip Yüksel* **16 Mayıs 2025 16.45-18.15 Sözlü Bildiri : EF Derslik 201** **GENÇLİK VE RUH SAĞLIĞI** **Oturum Başkanı:** *Diğdem Müge Siyez, Dokuz Eylül Üniversitesi* **Çocukluk ve Ergenlik Döneminde Anksiyete ve Depresyon İçin Okul Temelli Müdahaleler: Bir Meta-Meta-Analiz** *İlayda Öztürk, Feyzanur Dalkılıç Cürmen, Betül Tohumcu, Nilüfer Koçtürk* **Ergenlerde Bilişsel Esnekliğin Depresyon Üzerindeki Etkisinde Yetkinlik İnancı ve Sosyal Becerinin Aracılık Rolleri: Çok Gruplu Zincirleme Aracılık Modeli** *Öner Çelikkaleli, Gülay Özsoy Çiçek* **Aşırı Koruma Aşırı Kontrol, Kişilerarası İhtiyaçlar ve Depresyon: Bir Aracılık Modeli** *Edanur Keklik, Servet Kaçar Başaran* **Üniversite Öğrencilerinde Güvensiz Bağlanma ve Depresyon İlişkisinde Ebeveynleşmenin Aracı Rolü** *Neslihan Yaman, Yeliz Kındap Tepe, Emine Uysal, Şura Kaçak* **Bilinçli Farkındalık ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Ruminasyonun Aracılık Rolü** *Tuba Bağatarhan*
20:00	**Gala Yemeği** **FİBAR HOTEL ZİNCİRLİHAN RESTAURANT, EFELER, AYDIN**

17 MAYIS 2025, Cumartesi

09:15-10.45 — **PARALEL OTURUMLAR**

SÖZLÜ BİLDİRİLER

17 Mayıs 2025 09.15-10.45 Sözlü Bildiri : EF Derslik 203

ERGENLER VE DEPREM DENEYİMLERİ

Oturum Başkanı: *Ali Serdar Sağkal, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*

Ergenlerin Deprem Deneyimlerinin Umut, Yaşamda Anlam ve Minnettarlık Arasındaki İlişkide Düzenleyici Aracılık Etkileri
Meyrem Ayça Polat, Ramin Aliyev

Üniversite Öğrencilerinin Deprem Sonrası Yılmazlık Kaynaklarının Keşfedilmesi
Ahmet Ayaz, Özgür Osman Demir, Mehmet Şam, Ramin Aliyev, Seval Kızıldağ Şahin, Ayşegül İmiroğlu Zaman, Yaşar Özbay

Negatif Akademik Duyguları Düzenlemede Kültüre ve Bağlama Özgü Stratejiler
Özge Engin, Eylem Gökçe Cengiz

Küçük Travmalar, Amaçlı Ruminasyon ve Travma Sonrası Büyüme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Ersin Özkan, Neslihan Güney Karaman, Gözde Başkaya

17 Mayıs 2025 09.15-10.45 Sözlü Bildiri : EF Derslik 204

ERGENLİK-OKUL-ÇEVRE

Oturum Başkanı: *Tarık Totan, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*

Ergenlerin İklim Krizine Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi
Hicran Çetin Gündüz, Sırma Tuğba Yurtsever

Okullarda Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Uygulamaları Dersine Yönelik Öğrencilerin Görüşleri
Hicran Çetin Gündüz, Fatma Özsert, Emine Arzu Oral, Zeynep Kızıl Aslan

Okula Bağlılık, İnternet Bağımlılığı ve Sosyotelizmin Liseye Yeni Başlayan Ergenlerde Boylamsal Değişimi
İlkay Bedir, Tarık Totan

Dijital Bağlantılar ve Sosyal Kopukluk: Sosyal Yalnızlık ve Sosyal Medya Bağımlılığı Arasında FOMO ve NETLESSFOBİ
Esma Subaşı, Esma Nur Kıranta, Tarık Totan

Üniversite Öğrencilerinin Çevrimiçi Oyun Oynama Davranışlarının İncelenmesi
Muhammed Enes Keskinkılıç, Selen Demirtaş Zorbaz

17 Mayıs 2025 09.15-10.45 Sözlü Bildiri : EF Derslik 205

GENÇLİK ARAŞTIRMALARI

Oturum Başkanı: *Ece Sağel Çetiner, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*

Ortaokul Öğrencilerinin Yaşam Becerilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi
Neslihan Güney Karaman, Kübra Berber, Sema Nur Toker, Figen Çok, Seher Yalçın, Gökhan Atik, Müvevver İlgün Dibek, Nesime Can, Cansu Ayan, Metin Kartal, Burcu Toptaş, F. Cemre Yavuz Şala, Ecem Çiçek Habeş

Ekolojik Sistem Kuramı Perspektifinden Beliren Yetişkinlikte Kurum Bakımı Deneyimine Sahip Olmak
Neslihan Güney Karaman, Çiğdem Ünlü Çeber

Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Travmalarının Duygu Tepkiselliğine Etkisi ve Ruminasyon ile Öz-Şefkatin Aracı Rolleri
Havva Nur Taş Akdeniz, Metin Deniz

DEHB Tanılı ve Tanısız Ergenlerin Ebeveynlerinde Stres: Bilinçli Farkındalık ve Duygu Düzenlemenin Etkisi
İbrahim Demir, Ece Sağel Çetiner

Ergenlik Üzerine Kalıpyargılar: Ebeveyn-Ergen İlişkisi ve Riskli Davranışlara Etkisi
Abdullah Özdemir, Ece Sağel Çetiner

17 Mayıs 2025 09.15-10.45 Sözlü Bildiri : EF Derslik 206

GENÇLİK-GELİŞİM-KÜLTÜR-ÇEVRE

Oturum Başkanı: *Zekeriya Temircan, Kapadokya Üniversitesi*

Yurt Dışında Lisansüstü Eğitim Alan Öğrencilerin Psikososyal İhtiyaçlarına Bir Yanıt: YLSY-PDR Birimi
Dilek Avcı, Duygu Çavdar Yağan, Ayşe Çobanoglu, Peri Tutar Çınar

Sporda Çocuk Koruma Sistemine Eleştirel Bir Bakış
Meltem Işık Afacan, Ersin Afacan

Beliren Yetişkinlik Döneminde Erteleme Davranışının Depresyon Anksiyete Stres Düzeyleri İle İlişkisi
Merve Demir, Sevim Adalı, Begüm Açık Yavuz, Gözde Sayın Karakaş

Toplumsal Cinsiyet Algısı, Flört Şiddeti Tutumu ve Ahlaki Temeller Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Osman Nejat Akfırat, Çiğdem Sudan

	17 Mayıs 2025 09.15-10.45 Sözlü Bildiri : EF Derslik 202 **ERGENLER VE DİJİTAL MEDYA** **Oturum Başkanı:** *Pınar Çağ, Başkent Üniversitesi* **Dijital Kimlik Algısı: 7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri** *Canan Ataman, Fatma Ünal, Sinem Tarhan* **Dijital Ebeveynlik Farkındalığı ve Müdahale Programı Tasarımı: Nitel Bir Çalışma** *Gökhan Güçlü, Muhammet Ünlü* **Beliren Yetişkinlerde Flört: Bir Metafor Analizi** *Pınar Çağ, S. İpek Ertem* **Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi** *Şimal Erkuş, Fatma Özsert, Özer Kaya* **Üniversite Öğrencilerinde İnternet Kullanımı, Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Psikolojik Sorunlar Arasındaki İlişki** *Burak Akdeniz*
10:45 - 11:15	Çay – Kahve Molası **ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ DİNLENME SALONU** Poster Bildiriler **ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT** **Moderatör:** *Tarık Totan, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi* **Ekran Bağımlılığı Sağaltımında Etkili Bir Müdahale Kabul Kararlılık Terapisi (ACT)** *Meryem Karaaziz* **Ergenlik Döneminde Hızlandırılmış Kabul Kararlık Terapisi (HKKT): İçsel Zorluklarla Başa Çıkma ve Psikolojik Esneklik Kazanma** *Meryem Karaaziz* **Sosyotelizme Yönelik Ergenler ve Gençlerle Yapılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi** *Melisa Ebeoğlu Duman* **From Norms to Emotions: Understanding the Role of Empathy and Stereotypes** *Semiha Ömür, Bilge Sena Çam, Serengeti Ayhan, Seçil Gönültaş* **DEHB Tanısı Olan ve Olmayan Ergenlerde Başa Çıkma Tarzları İle İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi** *Sümeyye Çetin, Özalp Ekinci* **Ergenlik Döneminde Baba Katılımının Çeşitli Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi** *Melisa Ebeoğlu Duman, Türkan Yılmaz Irmak*

The Role of School Climate and Self-Efficacy in Civic Engagement of Adolescents in Environmental and Social Issues
Bilge Sena Çam, Semiha Ömür, Seçil Gönültaş

Aile Yapısının Genç Yetişkinlerin Romantik Bağlanma Stilleri Üzerindeki Etkisi
Zeynep Karacauva

Bilişsel Kaçınmanın Dijital Oyun Bağımlılığı Üzerindeki Etkisinde Erteleme ve Duygu Düzenlemenin Etkisi
Ömer Faruk Elieyioğlu, Adile Nur Demir

Genç Yetişkinlikte Yapay Zeka Kullanım Aşırılığı: Kontrolde Azalma ve Bilişsel-Duygusal Zayıflama
Tuğba Topaloğlu, Ayşe Nur Demir

Sosyotelizm ve Siber Aylaklığın Akademik Motivasyona Etkisi: Duygu Düzenlenme Üzerinden Bir Değerlendirme
Zekiye Seda Tözüm, Fatma Batık Şimşek, Mehmet İhsan Çelik

Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki Statüleri ile Öznel İyi Oluş, Depresyon ve Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi
Senem Kaşka, Hümeyra Koşar, Gökhan Aksu, Yalçın Özdemir

Positive Fatherhood and Psychological Dating Violence: Examining Basic Psychological Needs
Hatice Aslıhan Severoğlu, Rabia Bingöl, Adem Kantar

Adaptation of the Therapy Progress Scale To Turkish Culture: Validity and Reliability Study
Ufuk Uğurlu, Emine Gül Soba, Adem Kantar

The Relationships Between Sustainable Nutrition, Prosocial Behaviors, And Socio-Emotional Skills in Turkish Emerging Adults
Aleyna Duruk, Beyza Batman, Adem Kantar

Examining the Relationships Between Pet Attachment, Loneliness, And Life Satisfaction
Merve Yazıcı, Nisanur Tabak, Rabia Karasu, Adem Kantar

An Investigation of the Relationships Between Types of Stigma, Psychological Well-Being, and Family Satisfaction in Adolescents' Help-Seeking Process
İlknur Yaşar, Merve Cindilli, Hatice Evlek, Adem Kantar

Investigating the Links Between Video Game Addiction, Relationship Satisfaction, and Leisure Satisfaction in Adults
Ahsenur Sayım, Zeynep Yapınca, Adem Kantar

Examining the Relationship Between Positive Fatherhood, Family Cohesion, and Self-Differentiation in Emerging Adulthood
Berkay Yavuz, Emin Dumlu, Muhammed Furkan Üçdemir, Adem Kantar

Examining the Relationship Between Social Media Addiction, Perfectionistic Self-Presentation, Narcissism, and Self-Compassion in Emerging Adults
Merve Arikan, Adem Kantar

	Sosyotelizm ve Siber Aylaklığın Akademik Motivasyona Etkisi: Duygu Düzenleme Üzerinden Bir Değerlendirme *Zekiye Seda Tözüm, Fatma Batık Şimşek, Mehmet İhsan Çelik*
11:15 – 12:15	**Davetli Konuşma***: Pozitif Genç Gelişimi: İyiliğin Geliştirici Gücü* **Prof. Dr. Yaşar Özbay,** Gazi Üniversitesi **AKM AYDIN BEY SALONU**
12:15 – 13:30	Öğle Arası / Öğle Yemeği **ADÜ MERKEZ YEMEKHANE**
13.30 – 15.00	**Panel 3:** Ergenlere Yönelik Önleyici Müdahaleler ve Sosyal Politikalar Moderatör: *Prof. Dr. Aysun Doğan, Ege Üniversitesi* *Doç. Dr. Ayfer Dost Gözkan, Özyeğin Üniversitesi* *Prof. Dr. Aysun Doğan, Ege Üniversitesi* *Prof. Dr. Yelda Kağnıcı, Ege Üniveristesi* **ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ TOPLANTI SALONU**
15:00 – 15:30	Çay – Kahve Molası **ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ DİNLENME SALONU**
15:30 – 17:00	**PARALEL OTURUMLAR**

17 Mayıs 2025 15.30-17.00 Sözlü Bildiri : EF Derslik 203

GENÇLİK VE ROMANTİK İLİŞKİLER

Oturum Başkanı: *Yaşar Özbay, Gazi Üniversitesi*

Beliren Yetişkinlerin Çevrim İçi Romantik İlişki Kalitesi ve Flört Şiddeti Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi
Ece Kara

Dijital Dikkat Dağıtıcılar ve Toparlayıcılar Ölçeği: Pilot Çalışma
Gülizar Kaşıkara, Halim Sarıcaoğlu

Geç Modern Dönemde Akışkan ve Aşınmış Aşklar: Z Kuşağının Romantik İlişki Deneyimleri
Gamze Toker, Serdar Ünal

İlişki Doyumunun Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi
İlayda Doğan, Ercan Kocayörük

Romantik İlişkilerde Kendini Açmanın İlişki Doyumu Üzerindeki Rolü
Nihal Koral, Zeynep Erdoğan Yıldırım

17 Mayıs 2025 15.30-17.00 Sözlü Bildiri : EF Derslik 204

GENÇLİK VE MÜDAHALE ÇALIŞMALARI

Oturum Başkanı: *Ayfer Dost Gözkan, Özyeğin Üniversitesi*

Akran Eğitimi Yoluyla Ergen Gelişiminin ve Ebeveyn-Ergen İlişkilerinin Güçlendirilmesi
Elif Alım Mutlu, Gizem Özen, Figen Çok

Ergenlerde Siber Zorbalıkla Mücadeleye Yönelik Mobil Tabanlı Bir Kendine Yardım Uygulaması: Siberya
Türkan Doğan, Eyüp Sabır Erbiçer, Nilüfer Koçtürk, Ece Nur Boranlı, Özge Deniz Özdemir, Gökçe Kartal, Elif Ceylan, Feyza Betül Özbakış, Ceren İzmir, Beyza İlbey

Üniversite Adaptasyonuna Sorun Çözme Terapisi ile Müdahale: Bir Olgu Sunumu
Sevim Adalı, Mehmet Şakiroğlu

Örtük Zeka Kuramı Temelli Müdahale Programının İlkokul Öğrencilerinin Gelişen Zihin, Umut ve Azim Düzeyleri Üzerindeki Etkileri
Büşra Hubup, Ali Serdar Sağkal

17 Mayıs 2025 15.30-17.00 Sözlü Bildiri : EF Derslik 205

EBEVEYNLİK-ERGENLİK-BELİREN YETİŞKİNLİK

Oturum Başkanı: *Ayşe Vildan Acar Bayraktar, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi*

Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Farkındalığının Gelecek Kaygılarıyla İlişkisinin İncelenmesi
Osman Nejat Akfırat, Yıldız Öztan Ulusoy

Ergenlerin Psikolojik Dayanıklılık (Resilience) Düzeylerinin Artırılması İçin Bir Program Önerisi: Sanatla Terapi Programı
Reyhan Demir Övez, Gökhan Tekin

Annelerin Anı Hatırlama Görevinde Sergilediği Duygu Sosyalleştirme Davranışlarının İncelenmesi
Ayşe Vildan Acar Bayraktar, Zehra Uçanok

Beliren Yetişkinlik Dönemini Yordayan Bireysel ve Bağlamsal Faktörler: Çok Düzeyli Bir Modelleme
Ayşe Vildan Acar Bayraktar, Zeynep Çakmak, A. Berna Aytaç, Esin Şener, Gulpembe Yüceol Akşit, Suzan Çen Yağız

Beliren Yetişkinlikte Öznel Yaş Algısı: Kimlik, Olumsuzluk ve İyi Oluşun Rolü
Ece Sağel Çetiner, Ayşe Vildan Acar Bayraktar

17 Mayıs 2025 15.30-17.00 Sözlü Bildiri : EF Derslik 206

GENÇLİK VE GELİŞİMSEL KONULAR

Oturum Başkanı: *Aysun Doğan, Ege Üniversitesi*

Türkiye'de Babalığın Kuşaklararası Aktarımı: Nitel Bir Çalışma
Elif Çay, Ali Serdar Sağkal

Bekar Genç Yetişkinlerde Sosyal Medyada Gelişmeleri Kaçırma Korkusu (FOMO) ve Aile Aidiyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
Ezgi Hazal Küçükoğlu, Elif Çay

Ergenlerde Algılanan Ekonomik Güçlük, Akran İlişkileri ve Benlik Saygısı: Bir Aracılık Modeli
Ebrar Yılmaz, Enes Kevikli, Rukiye Kızıltepe

Ergenlerde 'Grooming' Kavramının Tanınırlığı ve Risk Düzeylerinin Değerlendirilmesi: Kavramın Türkçeye Aktarılması
Pınar Aydın, Emine Ecrin Çelik, Gamze Şen Pakyürek

Ön Ergenlik Dönemindeki Çocukların Sosyal ve Ahlaki Yargıları
Özgür Seyfi Denli, Neslihan Güney Karaman

	17 Mayıs 2025 15.30-17.00 Sözlü Bildiri : EF Derslik 202 **GENÇLİK VE PSİKOLOJİK DEĞİŞKENLER** **Oturum Başkanı:** *Yelda Kağnıcı, Ege Üniversitesi* **Ergenlerde Üstbiliş Düzeyleri İle Mükemmeliyetçilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi** *M. Neslihan Turgut* **Ergenlerde Beden İmgesi Esnekliği ve Cinsiyetin Sosyal Görünüş Kaygısını Yordamadaki Rolü** *Hatice Sarı, Gökçen Aydın* **Bazı Değişkenlere Göre Üniversite Gençliğinin Psikolojik İyi Oluş, Duygularını İfade Etme ve Duygu Okuryazarlığı Düzeyleri** *Fatma Özsert, Özer Kaya, Zeliha Eser, Figen Çok* **Romantik İlişkide Partnerden Ayrılma Kaygısı Ölçeği Geçerlik ve Güvenirliği** *Seda Eren* **The Implementation of Dimensional Change Card Sort (DCCS) Into Immersive Virtual Reality (IVR): Comparison Between Different Modalities And Preliminary Findings For Executive Function Measures in Adolescents and Adults** *Asli Konaç, Andreu Castaño Jiménez, Pierre Bourdin Kreitz* **17 Mayıs 2025 15.30-17.00 Sözlü Bildiri : EF Derslik 201** **ÜNİVERSİTELİ GENÇLERLE AMPİRİK ARAŞTIRMALAR** **Oturum Başkanı:** *Hicran Çetin Gündüz, Başkent Üniversitesi* **Beliren Yetişkinlerin Altı Şubat Depremi Sonrası Yaşadıkları Zorluklar ve Kullandıkları Baş Etme Biçimleri: Nitel Bir Çalışma** *Beyza Cesur, İlayda Batur, Yalçın Özdemir* **Examining the Relationship Between Gender Equality Perception, Masculinity Norms, Empathy, and Self-Compassion Among Male University Students** *Zeynep Çağla Yiğit, Haktan Eren Aydın, Adem Kantar* **Examining the Relationship Between Academic Entitlement, Masculinity Norms, Self-Compassion, and Narcissism in Male University Students** *Gamze Kırım, Tuba Aslan, Adem Kantar* **Examining the Relationship Between Phubbing, Relationship Satisfaction, and the Relational Self-Change in Emerging Adulthood** *Zeynep Sude Kan, Merve Yılmaz, Adem Kantar*
17:00	**Kapanış** **ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ TOPLANTI SALONU**

KONGRE ÖZET KİTAPÇIĞI

Perşembe, 15 Mayıs 2025
Çalıştay
EF Derslik 201 13.30-16.30

Atölye başlığı: Çocuk ve ergenlerde kariyer gelişimine yönelik müdahaleler

Atölye yürütücüsü: Prof. Dr. Diğdem M. Siyez, Dokuz Eylül Üniversitesi

Atölye içeriği, amaç ve hedef: Çocuk ve ergenlerin kariyer gelişimi, bireysel ilgi alanlarının keşfinden mesleki kimlik oluşumuna kadar uzanan karmaşık ve dinamik bir süreçtir. Bu süreçte, gençlerin içsel motivasyonlarını anlamak, sosyo-duygusal ihtiyaçlarını desteklemek ve geleceğin belirsizliklerine hazırlanmalarını sağlamak için **nitel yaklaşımlar** kritik bir rol oynamaktadır. Bu atölye çalışması, katılımcılara çocuk ve ergenlerle kariyer gelişimini destekleyecek nitel teknikleri teorik ve uygulamalı bir şekilde aktarmayı hedeflemektedir.

Katılımcı özellikleri: Kariyer danışmanlığına ilgili duyanlar

Kontenjan: 20-25 kişi

Atölye süresi: 2 saat

Perşembe, 15 Mayıs 2025
Çalıştay
EF Derslik 205 13.30-16.30

Atölye başlığı: İlişki Güçlendirmede Mobil Uygulamalar

Atölye yürütücüsü: Prof. Dr. Zeynep Hatipoğlu Sümer, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Atölye içeriği, amaç ve hedef: Bu atölye çalışmasında çiftlerin romantik ilişkilerini güçlendirme süreçlerinde teknolojinin ve özellikle mobil uygulamaların rolü ele alınacaktır. Grup çalışmaları ve bilgilendirici oturumlarla aşağıdaki konular işlenecektir:

İçerik:

- Çiftlerin ilişki sorunları ve teknolojinin çözüm yolları
- İlişki sorunlarının temel nedenleri
- Teknolojinin ilişki güçlendirme konusundaki katkıları
- Mobil teknolojinin sağladığı avantajlar ve sınırlılıklar
- Örnek mobil uygulamaların sunduğu fırsatlar

Amaç ve Hedefler:

- Mobil uygulamaların ilişki güçlendirme süreçlerindeki rolünü kavratmak
- Teknolojinin ilişki destek süreçlerine katkısını keşfetmek
- Mobil uygulamaların avantaj ve dezavantajlarını değerlendirme becerisi kazandırmak

Katılımcı özellikleri: Atölye, Rehberlik ve Psikolojik Danışma ve ilgili alanlarda eğitim gören yüksek lisans ve doktora öğrencilerine yöneliktir.

Kontenjan: 15-20 lisansüstü öğrenci

Atölye süresi: 150 dakika

Perşembe, 15 Mayıs 2025
Çalıştay
EF Derslik 203 13.30-16.30

Atölye başlığı: Gençlerle birlikte üretim: Araştırmaya ve hizmet geliştirmeye yönelik katılımcı yaklaşımlar

Atölye yürütücüsü: Dr. Buket Kara, Lancaster Üniversitesi, İngiltere

Atölye içeriği, amaç ve hedef: Bu atölye, gençlerin birlikte üretim süreçlerinde nasıl aktif rol alabileceklerini keşfetmeyi amaçlamaktadır. Birlikte üretim, gençlerin yalnızca araştırma veya hizmetlerin hedef kitlesi olmaktan çıkıp, bu süreçlerin tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde eşit ortaklar olarak yer almasını ifade eder.

Atölye, gençlerin araştırma projelerine nasıl katılabileceğini, veri toplama, analiz ve sonuçların yaygınlaştırılmasında nasıl aktif roller üstlenebileceğini ele alacaktır. Ayrıca, gençlerin hizmet geliştirme süreçlerine katılımı için ihtiyaç belirleme, çözüm üretme ve politika geliştirme gibi alanlarda nasıl etkili olabilecekleri tartışılacaktır.

Katılımcılar, gençlerin deneyimlerini, perspektiflerini ve yaratıcı çözümlerini araştırma ve hizmet tasarımına nasıl entegre edebileceklerini öğrenerek, kendi çalışmaları için pratik yöntemler geliştirme fırsatı bulacaklardır.

Katılımcı özellikleri: Bu atölye, gençlerle çalışan veya gençlerin katılımını artırmak isteyen araştırmacılar, akademisyenler, STK çalışanları, yerel yönetim temsilcileri ve hizmet sağlayıcılar için uygundur. Katılımcıların saha deneyimi olması şart değildir, fakat bu alanda çalışmayı planlıyor olmaları atölyeden daha fazla faydalanmalarını sağlayabilir.

- Tez çalışması yürüten/yürütmeyi planlayan psikoloji, psikolojik danışmanlık öğrencileri (lisans veya lisansustu)
- Gençlerle veya diğer topluluklarla çalışan araştırmacılar/akademisyenler
- Katılımcı araştırma ve birlikte üretim yaklaşımını çalışmalarına entegre etmek isteyenler
- Hizmet geliştirme süreçlerinde topluluklarla birlikte çalışanlar veya çalışmayı planlayanlar

Kontenjan: 15-20 kişi.

Atölye süresi: Yarım gün (2.5-3 saat)

Perşembe, 15 Mayıs 2025
Çalıştay
EF Derslik 204 13.30-16.30

Atölye başlığı: Temel meta-analiz uygulamaları ve raporlama

Atölye yürütücüsü: Doç. Dr. Gökhan Aksu, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Atölye içeriği, amaç ve hedef: R ve JAMOVI Paket Programları Yardımıyla Temel Meta-Analiz Uygulamaları ve Raporlama isimli Atölye çalışması kapsamında genç bilim insanlarına temel meta-analiz uygulamalarını gerçekleştirebilme ve raporlayabilme becerilerini kazandırmak amaçlanmıştır. Bu çalışma katılımcılara meta-analize ilişkin temel teorik bilgileri kazandırdıktan sonra ücretsiz, açık kaynak kodlu ve kullanıcı dostu olan programları kullanarak temel meta-analiz uygulamaları gerçekleştirebilme becerisini kazandırmayı hedefleyen bir eğitim çalışmasıdır. Katılımcılar eğitimin çıktısı olarak meta-analize ilişkin temel anlamdaki teorik bilgileri kavrayacak; temel meta-analiz uygulamalarını yapabilecek ve raporlayabileceklerdir.

Katılımcı özellikleri: Eğitim bilimleri veya sosyal bilimler alanında yüksek lisans tez aşamasında olan veya doktora yapan, "Temel İstatistik" veya benzer bir dersi başarıyla tamamlamış olan genç araştırmacılar.

Kontenjan: Yüksek lisans tez döneminde olan 12 öğrenci ile doktora yapmakta olan 12 öğrenci olmak üzere toplam 24 kişi

Atölye süresi: 2.5-3 saat

Perşembe, 15 Mayıs 2025
Çalıştay
EF Derslik 202 13.30-16.30

Atölye başlığı: Yapay zeka destekli senaryolar ile dijital danışman oluşturma

Atölye yürütücüleri: Dr. Fulya Torun, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Dr. Hilal Hatice Ülkü, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın Meslek Yüksekokulu
Dr. Selcen Öncü, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Atölye içeriği, amaç ve hedef:

- **Amaç ve hedef:** Bu çalıştay, yapay zeka destekli senaryolar kullanarak dijital danışman oluşturma sürecini katılımcılara öğretmeyi ve psikolojik danışma süreçlerinde yapay zekanın nasıl etkin şekilde kullanılabileceğini uygulamalı olarak göstermeyi amaçlamaktadır.
- **İçerik:**

1. Teorik Anlatım (60 dk)
- Yapay Zeka ve Danışma Süreçleri
  - Yapay zekanın psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki yeri
  - Etik ve gizlilik konuları
- Dijital Danışman Nedir?
  - Dijital danışmanların çalışma prensipleri
  - Yapay zeka destekli senaryoların danışmada kullanımı
- Senaryo Tasarımı
  - Etkili bir psikolojik danışma senaryosu nasıl oluşturulur?
  - Senaryo yazımında dikkat edilmesi gereken unsurlar

2. Uygulama (90 dk)
- Senaryo Yazımı
  - Katılımcılar belirlenen psikolojik danışma temaları doğrultusunda yapay zeka destekli senaryolar oluşturur.
- Dijital Danışman Oluşturma
  - Chatbot veya yapay zeka platformları kullanılarak oluşturulan senaryoların dijital danışmana entegre edilmesi
- Test ve Geri Bildirim
  - Katılımcılar dijital danışmanlarını test eder ve birbirlerine geri bildirim verir.

3. Değerlendirme (30 dk)
- Katılımcılar deneyimlerini paylaşır.
- Dijital danışmanların güçlü ve zayıf yönleri tartışılır.
- Çalıştay hakkında geri bildirim toplanır.

Katılımcı özellikleri: Psikolojik Danışma ve Rehberlik lisans ve lisansüstü öğrencileri
Kontenjan: 20 kişi
Atölye süresi: 3 saat

Perşembe, 15 Mayıs 2025
Çalıştay
EF Derslik 206 13.30-16.30

Atölye başlığı: Görünmezi Görünür Kılmak: Travmaya Duyarlı Yaklaşım Perspektifinden İnsan Ticareti

Atölye yürütücüleri: Prof. Dr. Okan Cem Çırakoğlu ve Prof. Dr. Müge Artar
Kapadokya Üniversitesi, Beşeri Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü

Atölye içeriği, amaç ve hedef: Son dönemlerde "modern anlamda kölelik" olarak da adlandırılan insan ticareti insanların sömürü amacıyla alıkonmasını, kaçırılmasını, kandırılarak ya da zorla çalıştırılmasını içeren bir insan hakkı ihlalidir. Genel olarak insan ticareti işgücü sömürüsü, cinsel sömürü ve çocuk ticareti olmak üzere üç tematik alanda ele alınmaktadır. Yaygın inanış, insan ticaretinin daha çok uluslararası ve örgütlü bir suç olduğu yönündedir. Oysa tematik alanlardan da anlaşılabileceği gibi insan ticareti kapsamı oldukça geniş ve ülke içinde de sıkça karşılaşılan bir insan hakkı ihlalidir. Bu bağlamda insan ticareti mağdurlarının çok büyük bir çoğunluğunun gençler olduğu görülmektedir. Bu konu ülkemizde de giderek artan biçimde yasa yapıcıların, adli sistemin, kolluk kuvvetlerinin ve sivil toplum kuruluşlarının gündeminde yer etmeye başlamıştır. İnsan ticareti mağdurunun tespit edilebilmesi, ihtiyaç duyduğu yasal ve psikolojik desteği alabilmesinin ilk adımıdır. Yoksulluk, partner şiddetine maruz kalmak, baskı görmek, göç etmek zorunda kalmak gibi çok sayıda risk faktörünün insan ticareti için elverişli bir zemin oluşturduğu ve insan tacirlerinin en çok bu türde riskleri taşıyan ergenleri hedef aldığı bilinmektedir. İnsan ticareti mağdurlarının çok sayıda travmatik yaşantıya maruz kalması olasıdır. Bu travmatik yaşantılar, çoklu, tekrarlayıcı ve süreğen özellikler gösterebilir. Sözü edilen nedenlerle insan ticareti mağduru gençlerin en hassas gruplardan bir olduğu söylenebilir. İnsan ticaretiyle ilgili bilimsel çalışmalar ve yayınlanan raporlar, çok farklı meslek alanından uzmanın insan ticareti mağdurlarıyla çok çeşitli bağlamlarda (sosyal, eğitsel, adli vb) karşılaşma potansiyeli olduğuna işaret etmektedir.

Bu çalıştayın amacı psikolojik sağlık alanında çalışan meslek elemanlarının insan ticareti ve olası mağduru olan gençlerin tespitine yönelik farkındalıklarını ve bilgilerini artırmaktır. Çalıştayda insan ticareti suçu, bu suçun gerçekleştiği tematik alanlar ve genel göstergelerin yanı sıra travmaya duyarlı yaklaşımla insan ticareti mağdurlarının tespiti ve mağdura yaklaşım konularında bilgi verilecektir. Bu sayede, psikolojik sağlık alanında çalışan meslek elemanlarının insan ticareti mağdurunun tespiti ve bu suçun önlenmesine yönelik olası katkılarının artırılması hedeflenmektedir. Çalıştayda didaktik bilgi paylaşımına ve vaka temelli küçük grup çalışmalarına yer verilecektir.

Katılımcı özellikleri: Çalıştay, alan fark etmeksizin psikolojik sağlık alanında çalışan tüm meslek elemanlarının katılımına açıktır. (Çalıştaya yalnızca mezun durumundaki meslek elemanları katılabilir).
Kontenjan: 25 kişi
Atölye süresi: 3 saat

Perşembe, 15 Mayıs 2025
Açılış Oturumu
AKM İSA BEY SALONU 17.00-17.30

Doç. Dr. Didem Aydoğan, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Düzenleme Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Yalçın Özdemir, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Kongre Eş Başkanı
Prof. Dr. Figen Çok, Ergenlik ve Gençlik Araştırmaları Derneği Başkanı, Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent Kent, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Rektörü

Perşembe, 15 Mayıs 2025
Kongre Davetli Açış Bildirisi
AKM İSA BEY SALONU 17.30-18.30

Gençlerin yılmazlığını arttırmak: Kısa vadeli çözümlerin etkisine karşı koymak

Dr. Suna Eryigit-Madzwamuse, University of British Columbia, Kanasa

Günümüzün gençleri, teknolojinin günlük yaşamın psikolojik koşullarını, sosyal yapıları, ekonomiyi, siyasi dinamikleri ve toplumsal deneyimleri yakalayamadığımız bir hızda değiştirdiği dijital bir çağa doğdular. Gençler, bir yandan yetişkinliğin rol ve sorumluluklarına hazırlanırken, diğer yandan yaşanan değişimler ve süregelen kırılganlıklar ile baş etmeleri gereken zor bir dönemden geçmektedirler. Bunların sonucunda da gençlerin iyi oluşlarında ivme kazanmış bir düşüş, kimlik gelişimlerinde beklenen ötesinde zorlanmalar ve gelecek kaygılarında büyük artışlar gözlenmektedir. Bu olumsuzlukların, gençlerin gelişim ve hayat deneyimlerini önemli ölçüde etiketlediğini birçok araştırma göstermektedir. Tüm bunlar bir araya geldiğinde, günümüz gençliğinin her zamankinden daha çok yılmaz olmaları; bir başka deyişle yaşadıkları zorluklara rağmen hacıyatmaz gibi ayakta kalabilmeleri, beklenmektedir.

Türkiye'de ve dünya genelinde, yaygın olan birçok politika, uygulama metotları, araştırmalar ve teoriler yılmazlığı azim ve dayanıklılık gibi güç atfeden bireysel özellikler ile açıklamaktadırlar. Bu bakış açısı birey- odaklı, kısa-vadeli, farklılıkları gözetmeksizin herkesin yararına olması beklenen tek-tip yılmazlık programlarının geliştirilmesine ve uygulamasına neden olmuştur. Ancak, yılmazlık zorluklara tek başına göğüs germek değildir. Gençlerin, toplum ve sistemlerin rolünü göz ardı ederek, zorlukların üstesinden tek başlarına gelmelerini beklemek sosyal adalet açısından doğru olmadığı gibi etkin, sürdürülebilir ve yaygınlaştırılabilir yöntemler de yaratmamaktadır.

Bireyin yılmazlığı izolasyondan değil içinde bulunduğu aile, okul, toplum gibi kollektif güçten beslenir. Bu konuşmada gençlerin yaşamlarını ve deneyimlerini odak alarak sosyal adalet bakış açısı ile yılmazlık anlayışını derinlemesine tartışacaktır. Bunun için, ilişkisel, gençlerin sesini öncelik olarak alan, işbirlikçi yapıya sahip, hak savunuculuğu yapan, hayatın komplike yapısını içeriğine entegre eden, çok yönlü bakabilen, kültüre dayalı, disiplinler arası çalışan, girdi-çıktı ya da etki-tepki gibi doğrusal bir anlayışın ötesinde, hangi yöntemin hangi bağlamlarda kimin için en doğru müdahale olduğunu derinlemesine tartışan, bireysel değişimlerle birlikte sistemsel değişimleri de hedefleyen, gençlerin karşılaşabilecekleri risklere karşı önlem ya da erken müdahaleyi önceliğine alan yılmazlık araştırmalarından örnekler sunulacaktır. Aynı zamanda, bu araştırmalar üzerinden gençlerin aile, okul ve toplumsal paydaş deneyimlerini göz önüne alarak, iyi oluşlarını, kimlik gelişimlerini, gelecek ile ilgili ümitlerini arttıracak uygulamaya yönelik, kanıta dayalı yöntemleri inceleyecektir. Geleceğe bakarken, bu konuşma, katılımcıların gençlerin yılmazlığını kültür ve sosyal adalet bağlamında yeniden düşünmeye ve değişen ve dönüşen dünyada gençlerin iyi oluşlarını ve hayatla bağlarını güçlendirmek için eşitlikçi, kapsayıcı, bütüncül ve bütünleştirici bir bakış açısını değerlendirmeye davet etmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 09.15-10.45

PARENTING-DEVELOPMENTAL ISSUES-SUBSTANCE USE

Suna Eryigit-Madzwamuse
Chair, University of British Columbia

THE ROLE OF PEER BULLYING, LONELINESS AND PARENTAL RELATIONSHIPS ON SPECIFIC SUBSTANCE USE AMONG ADOLESCENTS IN SIX LOW-AND-MIDDLE-INCOME COUNTRIES

Fatoş ÖZEYLEM[1], Alejandro de la TORRE-LUGUE[2], Cecilia ESSAU[3]

[1] Eastern Mediterranean University, Psychological Counseling Guidance and Research Center, Famagusta , North Cyprus

[2] Centre for Biomedical Research in Mental Health (CIBERSAM), Universidad Autonoma de Madrid, Spain

[3] University of Roehampton, Department of Psychology, London, United Kingdom

Aim: Substance use is a common public health problem among adolescents in low- and middle-income countries (LMICs) however, the role of interpersonal and country-specific factors are not clearly understood through adolescence. Within the theoretical framework of Bronfenbrenner's Bio-ecological Model of Development, the aim of the present study was to examine the role of peer bullying, loneliness and parental relationships as the ecological systems that would contribute to specific substance use among adolescents living in Indonesia, Laos, Malaysia, Myanmar, Philippines and Thailand.

Method: Data of 57,825 adolescents (52.64% girls; median age = 14 years old) who participated in the Global School-based Student Health Survey (GSHS) were analysed.

Results: The results revealed that Laos and Thailand showed higher prevalence of alcohol use as well as binge and heavy drinking, Thailand and Philippines showed higher prevalence of marijuana use and amphetamine use and Thailand, Malaysia and Philiphines showed higher prevalence of smoking. The multilevel regression analyses indicated that adolescents who were frequently bullied showed more regular alcohol use (OR = 8.26, CI95 = 5.17, 13.22) and amphetamine use (OR = 13.77, CI95 = 8.60, 22.05). Moreover, loneliness predicted binge drinking (OR = 1.41, CI95 = 1.23, 1.63) and the lack of close friends put adolescents at higher risk of regular alcohol, smoking and marijuana use. Finally, feelings of being understood by parents were shown as a protective factor of regular alcohol use and marijuana use.

Conclusions: This study contributed to knowledge on risk factors for specific substance use among adolescents in ASEAN LMICs.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 09.15-10.45

THE ROLE OF COUNTRY-SPECIFIC FACTORS ON PROBLEMATIC ALCOHOL USE AMONG ADOLESCENTS FROM 73 LOW-AND-MIDDLE INCOME COUNTRIES

Alejandro de la TORRE-LUGUE [1], Fatoş ÖZEYLEM [2], Cecilia ESSAU[3]

[1] Centre for Biomedical Research in Mental Health (CIBERSAM), Universidad Autonoma de Madrid, Spain

[2] Eastern Mediterranean University, Psychological Counseling Guidance and Research Center, Famagusta, North Cyprus

[3] University of Roehampton, Department of Psychology, London, United Kingdom

Aim: Adolescence is a critical stage for the initiation of alcohol use worldwide. However, the role of country-specific factors on adolescent's problematic alcohol use in low-and-middle income countries (LMICs) across different continents is not fully understood. Within the theoretical framework of Bronfenbrenner's Bio-ecological Model of Development, the aim of the present study was to examine the role of income level, geographical location and religion in different LMICs as the macrosystems within Bio-ecological Model on adolescents' problematic alcohol use.

Method: Data of 314,187 adolescents (52.79% girls; median age = 15 years old) who participated in the Global School-based Student Health Survey (GSHS) were analysed. After estimating the weighted prevalence for each country, multilevel models were used to examine the influence of country-specific factors on the prevalence of substance use across 73 LMICs. **Results:** The meta-regression analyses revealed that adolescents living in LMICs in which Muslim religion was predominant showed lower prevalence of alcohol consumption than countries in which Christian religion was majority ($p < .05$). Moreover, income level was associated with higher prevalence of binge drinking ($p < .01$) and heavy drinking ($p < .01$). More specifically, the prevalence of regular alcohol use was the highest in Zambia and regular and problematic alcohol use was the least prevalent in Senegal and Myanmar. Meta-analytic analyses showed that the prevalence of regular alcohol use was the lowest in Senegal (0.00) and the highest in Zambia (0.09). The prevalence of binge drinking was the lowest in Myanmar (0.00) and the highest in Colombia (0.20). On the other hand, heavy drinking was the lowest in Myanmar (0.00) and the highest in Argentina (0.08).

Conclusions: Economic wealth, religion and geographical factors seem to have a role in determining the risk factors and the prevalence of alcohol use among adolescents in LMICs.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 09.15-10.45

A MULTI-INFORMANT STUDY ON THE RELATION BETWEEN EMOTION REGULATION, NEED SATISFACTION, AND PARENTING

Aylin KOÇAK[1], Susan BRANJE[2]

[1]Department of Psychology, İzmir University of Economics, İzmir, Türkiye

[2]Department of Youth & Family, Utrecht University, Utrecht, The Netherlands

Aim: While the relation between emotion regulation and basic psychological need satisfaction is well-established, the mechanisms mediating this association remain insufficiently explored. Research on parenting emphasizes the bidirectional associations of autonomy-supportive and psychologically controlling parenting behaviors on these constructs. Specifically, difficulties in emotion regulation correlate positively with psychological control and negatively with autonomy support, whereas need satisfaction shows the reverse pattern. However, few studies have examined the mediating roles of autonomy-supportive and psychologically controlling parenting in this relation, particularly using perspectives from both mothers and adolescents. Guided by the self-determination theory, this study aims to fill these gaps by investigating the mediating (cross-sectional) roles of adolescent-reported parental autonomy support and psychological control in the relations between mother reported emotion regulation difficulties and need satisfaction and adolescent-reported emotion regulation difficulties and need satisfaction.

Method: The study sample consisted of 206 mother-adolescent dyads (N = 412; mothers: M = 45.52 years, SD = 5.44; adolescents: M = 15.77 years, SD = 1.84; 43.2% male). The measures included Basic Psychological Need Satisfaction Scale, Difficulties in Emotion Regulation Scale – Brief Form, Autonomy Support Scale, and Psychological Control Scale.

Results: Path analysis revealed that mother-reported emotion regulation difficulties were associated with higher adolescent-reported psychological control, which, in turn, was positively linked to adolescents' own emotion regulation difficulties. Conversely, mother reported need satisfaction was associated with greater adolescent-reported autonomy support and reduced psychological control. Furthermore, adolescent-reported psychological control was negatively associated with their need satisfaction, whereas autonomy support was positively linked to it. The analysis of indirect effects revealed that adolescent-reported psychological control significantly mediated most relations, and autonomy support mediated the link between mother- and adolescent-reported need satisfaction.

Conclusions: These findings highlight the critical role of maternal emotional and psychological functioning, as well as parenting behaviors, in shaping adolescent emotional and psychological well-being. Enhancing maternal emotion regulation and psychological needs may promote autonomy-supportive parenting while reducing psychological control. This, in turn, could support adolescents' need satisfaction and emotion regulation.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 09.15-10.45

A DYADIC STUDY ON MOTHER-ADOLESCENT RELATIONSHIP QUALITY, PSYCHOLOGICAL NEEDS, AND PARENTING STYLES

***Aylin KOÇAK*[1]**

[1]*Department of Psychology, İzmir University of Economics, İzmir, Türkiye*

Aim: While prior research has explored how maternal parenting behaviors (e.g., autonomy support and psychological control) are shaped by the quality of parent-adolescent relationships, the underlying mechanisms remain underexamined. Guided by Self Determination Theory (SDT), this study investigates whether the satisfaction and frustration of fundamental psychological needs mediate the relation between relationship quality and maternal parenting behaviors, employing a dyadic analysis approach.

Method: The sample included 220 mother-adolescent dyads (N = 440; mothers: M = 45.44 years, SD = 5.32; adolescents: M = 15.78 years, SD = 1.84; 56.4% female). Measures included the Quality of Mother-Adolescent Relationship Questionnaire, Basic Psychological Need Satisfaction and Frustration Scale, Autonomy Granting Scale, and Psychological Control Scale. Two separate Actor-Partner Interdependence Mediation Models (APIMeM) were tested for autonomy-supportive and psychologically-controlling parenting, given the strong negative correlation between these two constructs.

Results: Findings revealed both actor and partner effects in the psychological control model, whereas the autonomy support model demonstrated predominantly actor effects. In the autonomy support model, mediation analyses showed that adolescents' perceptions of positive relationship quality were associated with both their own and their mothers' reports of autonomy-supportive parenting behaviors, mediated by the satisfaction of their own psychological needs. Mothers' perceptions of positive relationship quality were linked to their own reports of autonomy-supportive parenting through their own need satisfaction. In the psychological control model, mediation analyses indicated that mothers' perceptions of positive relationship quality were associated with both their own and their adolescents' reports of psychologically-controlling parenting, mediated by the frustration of their own and their adolescents' psychological needs. Additionally, adolescents' perceptions of positive relationship quality were linked to mothers' reports of psychologically-controlling parenting through both their own need frustration and mothers' need satisfaction, and to their own reports of psychologically-controlling parenting through their own need frustration.

Conclusions: These findings support the dual-process model of SDT, demonstrating that need satisfaction is predominantly associated with positive outcomes, such as supportive parenting, while need frustration is linked to negative outcomes, including controlling parenting. The results underscore the importance of a dyadic approach in understanding the unique actor and partner effects among the study variables.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 09.15-10.45

EXPLORING PARENTAL MENTAL HEALTH LITERACY IN A COMMUNITY FACING SOCIAL INEQUALITIES: A CO-PRODUCTION APPROACH

Buket KARA[1], Emma ROWICKI[2], Lauren WYATT[3], Sharon HIRD[4], Rosie GORDON[5], Siobhan HARTLEY[4], Andrew SPEIGHT[3], Caitlan GREENWOOD[3], Conal LAND[6], Henry POLLOCK[3], Abigail LEE[4], Helen GWILLIAM[6]

[1]Lancaster University, Division of Health Research, Lancaster / United Kingdom
[2]University of Central Lancashire, Preston / United Kingdom
[3]Boingboing Foundation, Blackpool / United Kingdom
[4]Healthwatch Blackpool, Blackpool / United Kingdom
[5]University of Manchester, Faculty of Biology, Medicine and Health, Manchester / United Kingdom
[6]Citizens Advice Blackpool, Blackpool / United Kingdom

Aim: The increasing prevalence of mental health issues among children and young people (CYP) has become a pressing concern in the UK, with calls for urgent responses to this crisis (Benton et al., 2021; Gunnell et al., 2018). Yet, mental health services are under-resourced and overburdened, highlighting the need for preventive, community-based interventions. Parents play a pivotal role in recognizing and seeking help for their children's mental health challenges (Hurley et al., 2020). However, studies indicate poor mental health literacy (MHL) among parents, which hinders early recognition and help-seeking (Tully et al., 2019) and underscores the importance of improving MHL within communities. This project focuses on improving MHL in parents of CYP in Blackpool, one of the most socio-economically deprived towns in England, with high levels of mental health challenges and lower life expectancy compared to the national average (Public Health England, 2021). The initiative seeks to understand the role of parental MHL in supporting CYP mental health by exploring the experiences of CYP, parents, and professionals. Through a co-production approach (Banks et al., 2018), this project engages local young people, community organizations, and parents as co-researchers in designing and delivering the research.

Methods: Data were collected through semi-structured interviews with nine participants (three YP aged 16-21, five parents, and a mental health professional) living or working in Blackpool. Thematic analysis (Braun & Clarke, 2006) was used to analyse the anonymised interview transcripts, with a focus on exploring the mechanisms and contextual factors influencing parental MHL and its impact on supporting CYP.

Findings: Data analysis is still in progress. Preliminary analysis with four participants revealed five themes: experiences of accessing support (barriers to accessing services, navigating a complex system, feelings of frustration), the role of relationships and trust (importance of having a trusted adult or professional, experiences of feeling judged vs supported, the value of continuity in care), language, labels and stigma (discomfort with diagnostic labels, stigma associated with mental health, need for more understanding and sensitive language), family and community support systems (role of parents/carers in supporting YP, gaps in community-based support, importance of peer networks), and suggestions for improving MHL (interventions to improve parental MHL, strategies to raise awareness and engage parents, embedding support in schools and communities).

Conclusions: The project aims to explore the factors related to parental MHL in supporting CYP and explore ways to strengthen community-based support for CYP mental health.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 09.15-10.45

GENÇLİK-İNTERNET-MADDE KULLANIMI

Dilek Gençtanırım Kurt
Oturum Başkanı, Ahi Evran Üniversitesi

ERGENLERDE ELEKTRONİK SİGARA VE PUFF KULLANIMINI ETKİLEYEN ÇEŞİTLİ FAKTÖRLER

FACTORS INFLUENCING ELECTRONIC CIGARETTE AND PUFF BARS USE AMONG YOUNG ADULTS

Abdulkadir GÜLEN[1], Neslihan Güney KARAMAN[2], Selen DEMİRTAŞ ZORBAZ[2]

[1]Ankara Üniversitesi Geliştirme Vakfı Okulları, Ankara / Türkiye

[2]Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Bu araştırmada, ergenlerde elektronik sigara ve puff kullanımını etkileyen bireysel ve çevresel faktörler incelenmiştir. Özellikle okul iklimi, akran ilişkileri, algılanan ebeveyn tutumları ve çeşitli sosyo-demografik değişkenlerin bu davranış üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Ayrıca, bu faktörlerin birbirleriyle olan ilişkileri analiz edilerek hangi koşullarda koruyucu ya da risk artırıcı bir rol oynadıkları belirlenmeye çalışılmıştır.

Yöntem: Araştırma, nicel araştırma yöntemlerine dayalı olarak kesitsel desenle yürütülmüştür. Türkiye genelinde 13-18 yaş arası lise öğrencileri araştırmanın evrenini oluştururken, örneklem tabakalı örnekleme yöntemiyle belirlenen 384 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Veriler, yapılandırılmış anketler ve ölçekler aracılığıyla yüz yüze veya çevrim içi formlar kullanılarak toplanmıştır. Bu kapsamda Elektronik Sigara Kullanım Anketi, Okul İklimi Ölçeği (OİÖ), Akran İlişkileri Ölçeği (AİÖ) ve Leuven Algılanan Ana Babalık Ölçeği (LAABÖ) kullanılmıştır. Veriler, etik kurallar çerçevesinde anonim olarak toplanmış ve analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada, 384 katılımcının yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi ve algılanan akademik başarı durumları değerlendirilmiştir. Elektronik sigara kullanımı ile akran ilişkileri arasında ($\rho=-0.28$) ve okul iklimi arasında ($\rho=-0.16$) anlamlı negatif korelasyonlar tespit edilmiştir. Benzer şekilde, puff kullanımı ile akran ilişkileri ($\rho=-0.38$) ve okul iklimi ($\rho=-0.22$) arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Çalışmada yer alan değişkenleri bir arada değerlendirmek amacıyla yapılan ordinal lojistik regresyon analizine göre, akran ilişkileri, hem elektronik sigara ($\beta=-0.405$, $p=0.007$) hem de puff kullanımı ($\beta=-0.665$, $p<0.001$) olasılığını azaltan en güçlü etkendir. Okul iklimi de elektronik sigara ($\beta=-0.324$, $p=0.036$) ve puff kullanımı ($\beta=-0.378$, $p=0.009$) üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir. Akran ilişkilerindeki her bir birimlik artış, elektronik sigara kullanımını %33 ve puff kullanımını %48 azaltmakta; okul iklimindeki bir birimlik artış ise sırasıyla %27 ve %31 azaltmaktadır. Bu bulgular, akran ilişkileri ve okul ikliminin zararlı madde kullanımını önlemede önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Sonuçlar: Bu araştırma, akran ilişkileri ve okul ikliminin elektronik sigara ve puff kullanımı üzerinde belirgin bir etkisi olduğunu göstermektedir. Akran ilişkileri, her iki madde kullanımını azaltan en güçlü faktördür. Okul iklimi de anlamlı bir etkiye sahiptir, ancak daha düşük düzeydedir. Sonuçlar, gençlerin zararlı madde kullanımını önlemede sosyal çevre ve okul ortamının kritik rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 09.15-10.45

GENÇLERDE MADDE BAĞIMLILIĞININ SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: AYDIN İLİ ÖRNEĞİ

INVESTIGATION OF DRUG ADDICTION AMONG YOUTH IN TERMS OF SOCIO-DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS THE CASE OF AYDIN PROVINCE

Berrin GÜMÜŞ[1], Müge UYSAL[1]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye

Amaç: Madde bağımlılığı günümüzde en önemli gençlik sorunlarından birisidir. Dünyada ve Türkiye'de gençler arasında hızla artan uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımı, Aydın ilinde 15-24 yaş gurubunda yer alan gençlerde oldukça yaygın kullanım oranlarına sahiptir. Gençlerde madde bağımlılığı sorununun analiz edilmesi ve önlenebilmesinde, bağımlı bireylerin öne çıkan sosyo-demografik özelliklerinin ortaya konulması oldukça büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlısı gençlerin sosyo-demografik özelliklerinin incelenmesidir.

Yöntem: Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış, kartopu örneklem yöntemiyle ulaşılan, 15-30 yaş gurubunda yer alan 44 madde bağımlısı gençle derinlemesine mülakatlar yapmak suretiyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda katılımcıların demografik özeliklerini belirlemeye yönelik toplam 20 soru yer almıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan madde bağımlısı gençlerin demografik özellikleri incelendiğinde spesifik bir özellik ortaya çıkmamakla birlikte, katılımcıların çoğunluğunu erkek (31 kişi) ve 30 yaş altı bireylerin oluşturduğu görülmektedir. Sosyo-ekonomik gelir gurubu açısından katılımcıların çoğunluğu orta-alt gelir gurubuna ait bireylerden oluşmaktadır. Madde bağımlısı gençlerin genellikle parçalanmış ailelerden geldikleri ve ilgisiz/yetersiz ebeveyn tutumları ile büyüdükleri gözlenmektedir. Akademik başarı ve eğitim durumu açısından katılımcı bireylerin çoğunluğunu meslek lisesi mezunu ya da orta öğretimi terk etmiş bireyler oluşturmaktadır. Uyuşturucu ve uyarıcı madde bağımlısı gençlerin arkadaş ve akraba çevresinde madde kullanan ya da kullanma geçmişi olan bireylerin bulunması da sıklıkla karşılaşılan bir demografik özellik olarak ortaya çıkmaktadır.

Sonuçlar: Madde bağımlısı gençlerin öne çıkan demografik özelliklerinin tespit edilmesi, toplumun her kesimini özellikle de gençleri tehdit eden bir sorun olan uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımının önlenebilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Yapılan araştırma sonuçları incelendiğinde öne çıkan demografik özellikler göz önüne alınarak, önleme stratejileri ve politikaları geliştirilebileceğini söylemek mümkün gözükmektedir. Madde kullanımına başlamada akran gurubu ve sosyal çevrenin, aile yapısı, ebeveyn tutumları ve aile içi iletişimin asli etkenler olarak öne çıktığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla oluşturulacak önleme politikalarında da bahsi geçen unsurlar göz önünde bulundurularak, bu etkenlere yönelik kapsamlı politika ve programların geliştirilmesi gerekmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 09.15-10.45

GEÇ MODERN DÖNEMDE GENÇ OLMAK: Z KUŞAĞININ KİMLİK VE AİDİYETE İLİŞKİN TANIMLAMALARI

BEİNG YOUNG İN THE LATE MODERN ERA: GENERATİON Z'S DEFİNİTİONS OF IDENTİTY AND BELONGİNG

Kayhan DELİBAŞ[1], Berrin GÜMÜŞ[1]

[1] Aydın Adnan Menderes Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye

Amaç: Bugünün gençleri önceki kuşakların deneyimlemediği bir dünyada büyümekteler. Böylesine büyük değişimlerin yaşandığı ve gençlerin bu duruma ayak uydurmak zorunda olmaları gerçeği önemli bir sosyolojik incelemeyi zorunlu kılarken, söz konusu değişimlerin çok boyutlu oluşu sosyal bilimlerin farklı disiplinler açısından ele alınarak incelenmelerini de gerektirmektedir. Genç kuşaktan söz ederken günümüzde daha ziyade Z kuşağından söz etmekteyiz. Toplam küresel nüfusun %30'unu temsil eden Z kuşağının (OECD, 2021) kendine özgü değerleri, tutumları ve inançları vardır ve tek bir stereotiple değil, kendileri olmanın farklı yollarıyla tanımlanırlar. Gençlik sosyolojisi literatüründe son yılarda önemli bir artış görülmekle birlikte mevcut çalışmaların sıklıkla Z Kuşağının tüketim alışkanlıkları, marka tercihleri ve tüketici davranışları, sosyal medya kullanım durumları ve alışkanlıkları, iş ve meslek tercihleri ile iş yaşamı konusundaki algıları üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Geç modern dönemin karakteristik özeliklerinden birisi olarak bireyselleşme, kimlik ve aidiyet krizi olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda günümüz gençliğinin kimlik ve benlik algısı konusunda önemli bunalımlar yaşadığı gözlemlenmektedir. Özellikle son yıllarda artış gösteren Yurtdışında eğitim görme hatta yetişmiş gençlerin göç etmelerini konu alan çalışmalar da kimlik ve aidiyete ilişkin sorgulamanın yapılması gerektiğini göstermektedir

Yöntem: Bu çalışmada gençlerin kimlik ve aidiyete ilişkin öz değerlendirmeleriyle kendi kendilerini tanımlamalarında risk, belirsizlik ve güvensizlik gibi geç modern koşulların kimlik ve aidiyet tanımlamaları ne yönde etkilediği ve şekillendirdiği incelenmiştir. Diğer bir ifadeyle, kimlik ve aidiyete ilişkin tanımlamalarında belirsizlik ve genel güven düzeylerin ne gibi bir işleve sahip olduğu da incelenmiştir. Çalışmanın saha araştırması Aydın ili Efeler ilçesinde öğrenim görmekte olan -farklı lise guruplarında -okuyan toplam 18.981 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem gurubunu sosyal bilimler, fen lisesi, özel kolejler, proje imam hatip, güzel sanatlar, mesleki ve teknik eğitim liselerinde öğrenim gören öğrenciler arasından basit tesadüfi yöntemle seçilmiş 2250 lise öğrencisine anket uygulanmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Bulgular Z kuşağının geç modern dönemin risk, belirsizlik ve güvensizliğe dair koşullarını taşıdıklarını göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre gençlerin kimlik tanımlamalarında öne çıkan kimliğin "öğrenci" kimliği olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan 2250 öğrenciden 957'si (%46) kendisini öncelikli olarak öğrenci olarak tanımlamıştır. "Öğrenci" kimliğini ikinci olarak cinsiyet kimliği takip etmektedir. Gençlerin %11,9'u kendisini kadın/erkek kimliğini ön plana alarak tanımlamıştır. Gençlerin öne çıkan diğer kimlik tanımlamaları ise sırasıyla "Genç", "Türk" ve "İnsan" 'dır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 09.15-10.45

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE MADDE BAĞIMLILIĞI RİSKİ: SOSYAL DESTEK VE ZORBALIĞIN ROLÜ

SUBSTANCE ADDICTION IN UNIVERSITY STUDENTS: THE ROLE OF PERCEIVED SOCIAL SUPPORT AND BULLYING

Nurgül BORA[1] , Dilek GENÇTANIRIM KURT[2]

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kırşehir / Türkiye

Amaç: Bu araştırmada üniversite öğrencilerinde madde (sigara, alkol ve madde) bağımlığı riskinin açıklanmasında cinsiyet, algılanan sosyal destek ve zorbalığa maruz kalmanın rolü incelenmektedir.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini kolay ulaşılabilir örnekleme metodu ile seçilen ve Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde 2024-2025 bahar döneminde eğitimlerine devam eden, çalışmaya katılma konusunda gönüllü ve yaş ortalaması 24 olan 253 kadın, 61 erkek olmak üzere 314 üniversitesi öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Riskli Davranışlar Ölçeği Üniversite Formu (Gençtanırım, 2014), Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (Arkar, 1999), Öğrenci Zorbalık Ölçeği (Kale, 2010) ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde üniversite öğrencilerinde madde bağımlılığı riskinin cinsiyet, algılanan sosyal destek ve zorbalık değişkenlerince ne derece açıklandığının belirlenmesinde doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Yapılan regresyon analizi sonucunda zorbalık, algılanan sosyal destek, cinsiyet değişkenleri madde kullanım riskinin anlamlı olarak yordadığı sonucu ortaya konulmuştur.

Sonuçlar: Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre zorbalık düzeyi arttıkça madde kullanım riskinin arttığı; algılanan sosyal destek değişkeninin ise koruyucu olduğu görülmüştür. Ayrıca erkek olma madde bağımlılığı riskini artırmaktadır. Buna göre üniversite öğrencilerinde madde bağımlılığı riskinin önlenmesi ya da azaltılmasına yönelik yapılacak çalışmalarda zorbalık ve sosyal değişkenlerinin ele alınmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 09.15-10.45

ERGENLERİN DÜNYASINDA MERAK: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

CURIOSITY IN THE WORLD OF ADOLESCENTS: A QUALITATIVE STUDY

Dilek GENÇTANIRIM KURT[1], M. Pınar DEMİRCİ GÜLER[1], Özge DİNÇER[1]

[1] Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kırşehir / Türkiye

Amaç: Dünyayı anlama çabası içerisinde bilinmeyeni keşfetme isteği merak duygusunu beraberinde getirmektedir. Her yaştan bireyi harekete geçiren merak duygusu özellikle ergenlerin kendilerini ve çevrelerini keşfetme süreçlerinde oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Merak duygusu oldukça geliştirici ve destekleyici bir duygu olmanın yanı sıra bazen ergenlerin olumsuz deneyimlere yönelmesine de neden olabilmektedir. Ergenlerin merak duygularını nasıl yaşadıklarının ve merak ettiklerini nasıl araştırdıklarının derinlemesine anlaşılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle yapılan bu çalışmada ergenlik döneminin başlangıcında olan ortaokul öğrencilerinin merak duygusunun incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada öğrencilerin neleri merak ettikleri, merak ettiklerini nasıl araştırdıkları ve merak duygusunun onlar için ne anlama geldiğini ortaya koymak hedeflenmektedir.

Yöntem: Ortaokul öğrencilerinin merak duygusunun incelendiği bu araştırma nitel araştırma yöntemi çerçevesinde olgubilim deseninde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, üç farklı ortaokula devam eden 10'u kız, 15'i erkek olmak üzere 25 ergen oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafında geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formda beş adet açık uçlu soru bulunmaktadır ve sorular ilgili literatür araştırması sonucu hazırlanmış ve kapsam geçerliliği uzman kanısı ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerle yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilen veriler öncelikle deşifre edilmiş, daha sonra içerik analizi ile incelenmiştir.

Bulgular: Veri analizinin devam ettiği araştırmanın öne çıkan bulgularına göre, bilim merakı, gelecek merakı, spritüal alana ilişkin merak ve sosyal merak gibi temalar dikkat çekicidir. Öğrencilerin merak ettikleri konuları; aile, öğretmen ve dijital kaynaklara sorarak araştırdıkları görülmektedir. Ergenler tarafından merak, öğrenme sürecinin başlangıcı olarak ifade edilmekte ve merakın bilgi edinme, keşfetme ve öğrenme isteği ile doğrudan bağlantılı olduğunu belirtmektedirler.

Sonuçlar: Sonuç olarak, çalışma sırasında elde edilen bulgular, merakın doğasına dair geniş bir perspektif sunmakla birlikte, analiz sürecinin halen devam ettiğini belirtmek önemlidir. Elde edilen sonuçların gelecekte ergenlerde merak konusunda yapılması planlanan çalışmalara ve ergenlerle çalışan uygulayıcılara yol göstermesi beklenmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 09.15-10.45

GENÇLİK, KİMLİK VE AHLAKİ KONULAR

Derya Atalan Ergin
Oturum Başkanı, Kapadokya Üniversitesi

YAPAY ZEKA ÇAĞINDA KOPYA: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AHLAKİ ÇIKMAZI

CHEATING IN THE ERA OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE: THE MORAL DILEMMA OF UNIVERSITY STUDENTS

Melike ACAR[1], Tuana SAVAŞ[2]

[1]MEF Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İstanbul / Türkiye

[2]MEF Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul / Türkiye

Amaç: ChatGPT gibi açık yapay zeka (AI) araçlarının artan kullanımı ve teknolojinin hızlı ilerlemesi yüksek öğretimde kopya ve intihal konularını daha çetrefilli bir hale getirmiştir (Eaton, 2023). Bu nedenle, bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin ChatGPT kullanmayı kopya olarak değerlendirip değerlendirmediğini, ahlaki açıdan nasıl gerekçelendirdiklerini ve konuya nasıl bir ciddiyet atfettiklerini araştırmaktır.

Yöntem: Çalışmaya toplam 71($M_{yaş}$ = 21,89, SS = 1,41) üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcılarla, bir üniversite öğrencisinin ChatGPT tarafından hazırlanmış bir ödevi teslim ettiği bir durum hakkında yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir Görüşmeler benzer bir çalışma örnek alınarak geliştirilen kodlama şemasına göre kodlanmıştır (Waltzer ve Dahl, 2023).

Bulgular: Katılımcıların çoğunluğu (%83) inceledikleri vakayı kopya çekme olarak dörüp bunu ahlaki prensiplerle gerekçelendirseler de durumun kabul edilebilirlik yargıları incelendiğinde öğrencilerin öğrenme hedefleri, pragmatik ve kişisel çıkar gibi ahlaki olmayan gerekçeleri (%50) kullanarak açık yapay zeka kaynaklarını kullanmayı meşrulaştırdıkları görülmüştür.

Sonuçlar: Çalışmanın bulguları üniversite öğrencilerinin açık yapay zeka araçlarının kullanımını değerlendirirken tutarlı olmadığını göstermektedir. Sonuçlar, sosyal ve ahlaki gelişimde yargıların koordinasyonu (Turiel, 2022) kapsamında tartışılacaktır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 09.15-10.45

PARENTS' MENTAL HEALTH LITERACY: KNOWLEDGE OF INTERNET GAMING DISORDER

Gamze SOYSAL[1], Derya ATALAN ERGİN[2]

[1] TED University, Ankara / Türkiye

[2] Cappadocia University, Nevşehir / Türkiye

Aim: Internet gaming is a common activity among youth; however, its increasing prevalence and negative effects have raised concerns, leading to its recognition as a mental health issue. Internet Gaming Disorder (IGD) has been categorized under conditions requiring further research in the DSM criteria. Proposed criteria for IGD include tolerance, lack of interest, excessive usage, and withdrawal symptoms. The primary aim of this study is to examine the level of mental health literacy (MHL) on IGD among parents.

Method: The study was conducted with 105 participants (N_{women}= 81, 77.1%). Data were collected using a Demographic Information Form, the Mental Health Literacy Scale, and the Friend in Need Questionnaire. The data were analyzed using qualitative analysis and independent-samples t-tests.

Results: The results showed that nearly half of the parents (n= 46, 43.81%) correctly identified IGD. However, the majority (58.09%, n = 65) were unable to recognize specific symptoms of IGD. A total of 93 parents (88.6%) expressed concern about the mental health of the child described in the vignette. Additionally, most parents (81.9%, n = 86) reported that the child was experiencing emotional or behavioral problems and required professional help. Parents who accurately identified the child's problem had higher mental health literacy scores.

Conclusions: The findings highlight a relatively high level of mental health literacy regarding IGD among parents. However, they also emphasize the need for targeted interventions to enhance parents' ability to recognize specific symptoms and seek appropriate support.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 09.15-10.45

Z KUŞAĞI ÜNİVERSİTELİLERİNİN İYİ OLUŞ HARİTASI: BİRİNCİ VE DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE EKOLOJİK BİR İNCELEME

THE WELL-BEING MAP OF GENERATION Z UNIVERSITY STUDENTS: AN ECOLOGICAL STUDY ON FIRST AND FOURTH YEAR STUDENTS

Sena ÖDEMİŞ[1], Tansu MUTLU ÇAYKUŞ[1]

[1]Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Üniversiteye yeni başlayan birinci sınıf öğrencileri üniversite uyum, sağlıklı ilişkiler sürdürme ve kimlik gelişimi alanlarında sorunlar yaşayabilmekte. Son sınıf öğrencileri ise mezuniyet süreciyle artan kariyer belirsizliği, iş gücü piyasasına uyum ve gelecek kaygısı gibi konularda güçlüklerle karşılaşabilmektedir. Akademik, kariyer ve sosyal-duygusal alanlarda meydana gelen bu sorunlar, öğrencilerin iyi oluşlarını etkilemektedir. Buradan yola çıkılarak bu çalışmanın amacı 1. ve 4. sınıf üniversite öğrencilerinin iyi oluş düzeylerini etkileyen faktörleri incelemek olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, çalışmada Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı temel alınarak öğrencilerin iyi oluşlarını etkileyen faktörler mikro, mezo, ekzo, makro ve kronosistem düzeylerinde ele alınmıştır. Bu faktörlerin incelenmesi, üniversite yaşamındaki destek mekanizmalarının geliştirilmesine katkı sağlayarak öğrencilerin iyi oluşlarını artırmaya yönelik önlemler alınmasına yardımcı olabilir.

Yöntem: Fenomenolojik desene dayalı nitel bir çalışma olarak tasarlanan araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırma, bir devlet üniversitesinin farklı fakülte ve yüksekokullarda öğrenim gören 30 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Üniversite öğrencilerinin 15'i 1.sınıf ve 15'i 4.sınıfta öğrenim görmektedir. Üniversite öğrencilerinin iyi oluşlarını etkileyen faktörleri anlamaya yönelik yarı-yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında üniversite öğrencileriyle bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiş, görüşme öncesi öğrenciler araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Verilerin analizi için betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma bulguları, 1. sınıf üniversite öğrencilerinin iyi oluşlarını sosyal ilişkiler, aile desteği ve üniversite yaşamına uyumun belirlediğini, 4. sınıf üniversite öğrencilerinin iyi oluşlarını ise kariyer kaygısı, gelecek belirsizliği ve akademik başarı gibi faktörlerin etkilediğini göstermektedir. Her iki grupta da sosyal destek önemli bir iyi oluş kaynağı olurken, birinci sınıf öğrencileri için yeni çevreye uyum süreci, dördüncü sınıf öğrencileri için ise mezuniyet sonrası belirsizlik ve gelecek kaygısı öne çıkmıştır. 4.sınıf öğrencilerinde ekzo ve makro sistemlerinin, 1.sınıf öğrencilerinde ise mikro ve mezo sistemlerinin etkisi belirgin olarak gözlemlenmektedir.

Sonuçlar: Bulgular, üniversite öğrencilerinin iyi oluşlarının gelişimsel açıdan sınıf düzeyi bazında farklılaştığını ve Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı kapsamındaki çeşitli sistemlerdeki etmenler tarafından şekillendiğini göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin iyi oluşlarının çok boyutlu yapısı, öğrencilerin iyi olma halini artırmaya yönelik bütüncül bir yaklaşım benimsenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda, üniversitelerde psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi, kariyer destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve öğrencilerin sosyal destek sistemlerine erişiminin artırılması önerilmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 09.15-10.45

EBEVEYN SIKINTISI, YÜRÜTÜCÜ İŞLEVLER VE ÇOCUKLARDA DUYGUSAL PROBLEMLER: BİRLEŞİK KRALLIK VE TÜRKİYE'DE YAŞAYAN TÜRK AİLELERİNİN KÜLTÜRLERARASI KARŞILAŞTIRMASI

***Evren Morgül*[1]**

[1]*Roehampton Üniversitesi, Psikoloji Fakültesi, Londra, İngiltere*

Amaç: Bu çalışma, ebeveyn sıkıntısı ile çocukların duygusal problemleri arasındaki ilişkiyi incelemekte ve bu ilişkide yürütücü işlevlerin olası aracılık rolünü değerlendirmektedir. Birleşik Krallık (BK) ve Türkiye'de yaşayan Türk aileler karşılaştırılarak, ebeveyn sıkıntısının çocukların duygusal iyi oluşu ile ilişkisi araştırılmaktadır.

Yöntem: Çalışmaya BK'da yaşayan Türk aileler (N = 118) ve Türkiye'de yaşayan Türk aileler (N = 133) katılmıştır. Ebeveynlerin yaş ortalaması 42,73 yıl (SS = 5.46), çocukların yaş ortalaması ise 11,93 yıldır (SS = 2.33; yaş aralığı 9-16 yıl). Katılımcıların çoğu üniversite mezunu (%90,8) olup %74,9'u çalışmaktadır. Hane gelirleri çeşitlilik göstermekte olup, %51,4'ü orta gelir grubundadır (£3000-£6000 veya 18.000-40.000 TL/ay). Bu çalışmada, ailelerin gelir seviyesi, eğitim düzeyi, çalışma durumu ve çocuk sayısı kontrol edilerek hiyerarşik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Yürütücü işlev zorlukları, her iki grupta da çocukların duygusal problemlerinin en güçlü yordayıcısıdır. Ancak etkisi Türkiye'de yaşayan ailelerde (β = 0.494, p < .001), BK'daki ailelere kıyasla (β = 0.466, p < .001) biraz daha yüksek bulunmuştur. Düşük yürütücü işlevlere sahip çocuklar, özellikle Türkiye'de yaşayan ailelerde, daha yüksek duygusal problem düzeyi sergilemiştir. Ebeveyn sıkıntısı, her iki grupta da çocukların duygusal problemlerinin anlamlı yordayıcısı olmuştur (BK: β = 0.189, p = .022; Türkiye: β = 0.108, p = .181). Ancak bu etki, Türkiye'de yaşayan ailelerde çocuğun yürütücü işlevleri tarafından tamamen aracılanırken (p = .181), BK'daki ailelerde kısmi doğrudan etki göstermeye devam etmiştir (p = .022). BK'daki çocuklar için ebeveynin eğitim düzeyi, Türkiye'dekilerde ise ebeveynin çalışma durumu çocukların duygusal problemlerinin daha düşük olmasıyla ilişkili bulunmuştur.

Sonuçlar: Bu bulgular, yürütücü işlevlerin çocukların duygusal iyi oluşundaki kritik rolünü vurgulamaktadır. Ancak, ebeveyn sıkıntısının çocukların duygusal problemleri üzerindeki etkisi, BK ve Türkiye'de yaşayan ailelerde farklılık göstermektedir. BK'daki ailelerde ebeveyn sıkıntısı doğrudan çocukların duygusal problemlerini etkilerken, Türkiye'de yürütücü işlevler bu ilişkiye tamamen aracılık etmektedir. Ayrıca, ebeveyn eğitimi BK'daki aileler için güçlü bir koruyucu faktör olurken, ebeveynin çalışma durumu Türkiye'deki ailelerde belirleyici olmuştur. Bu sonuçlar, ebeveyn ruh sağlığını desteklemeye ve çocukların yürütücü işlev becerilerini güçlendirmeye odaklanan, kültürel bağlama duyarlı müdahalelerin önemini vurgulamaktadır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 09.15-10.45

GENÇLİK VE SOSYAL MEDYA

Cemre Erten Tatlı
Oturum Başkanı, Hasan Kalyoncu Üniversitesi

ADOLESCENTS' EXPERIENCES OF VIEWING SUBTLE FORESAHADOWING VIDEOS ON SOCIAL MEDIA

***Cemre TATLI*[1]**

[1]*Hasan Kalyoncu University, Faculty of Education, Gaziantep / Türkiye*

Aim: The aim of this study is to examine how adolescents between the ages of 14-18 experience watching Subtle Foreshadowing videos on social media, why and how they interact with these videos, and their thoughts, feelings and behaviours related to this experience.

Method: This study is qualitative research that aims to understand high school students' experiences with subtle foreshadowing video trends on social media. In the study, the reasons why students watch these videos, their experiences in this process and the reflections of their social media use on their daily lives were analysed by using individual interview method. In the data collection process, semi-structured interviews were conducted with 25 high school students and the data were thematically classified by content analysis method.

Results: As a result of the analysis, eight main themes were identified: Entertainment and Enjoyment, Engagement and Social Participation, Following Trends, Identification and Role Models, Reward and Approval Seeking, Emotional Experiences and Addiction and Time Management, and Impressive video structure.

Conclusions: The findings suggest that adolescents' viewing of subtle foreshadowing videos on social media is largely shaped by the motivations of entertainment, interacting with the social environment, and adapting to popular culture. However, some participants indicated that video streams can cause difficulties in time management and social pressure.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 09.15-10.45

SOSYAL MEDYA PLATFORMLARI, DUYGULARA YANSIMASI, DUYGULARIN YANSIMASI

SOCIAL MEDIA PLATFORMS, REFLECTION OF EMOTIONS, REFLECTION OF EMOTIONS

Sedef ÜNSAL SEYDOOĞULLARI[1], Hanife AKGÜL[2]

[1]Düzce Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Düzce/Türkiye

[2]Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Çanakkale/Türkiye

Amaç: Gün geçtikçe gelişen teknoloji ile birlikte toplumun istekleri ve ihtiyaçları da farklı iletişim araçlarının hayatımıza girmesini sağlamıştır. En çok kullanılan iletişim araçları ise sosyal mecralardır. İnsanların kendini ifade etmeleri için farklı yollar sunan, farklı türde iletişim araçları ortaya çıkmıştır. Sosyal medya da bu iletişim araçlarından biridir. Sosyal medya, hayatımıza girdiğinden bu yana özellikle gençler tarafından ilgiyle karşılanmıştır. Sosyal medyanın gençlerin odağı haline gelmesi ile birlikte psikolojik etkileri de merak konusu haline gelmiştir. Bu araştırmada, sosyal medya platformlarında gençlerin yaşadıkları duyguları tespit etmek hedeflenmiştir.

Yöntem: Araştırma da tarama modellerinden birisi olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Çanakkale'de yaşayan 18 yaş ve üstü gençler oluştururken, örneklemini araştırmaya gönüllü olarak katılan 164 genç oluşturmaktadır.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma sonucunda gençlerin günde ortalama 4,5 saat sosyal medyada vakit geçirdikleri ve katılımcıların %53,1'inin sosyal medyanın duygularını etkilediklerini belitmişlerdir. Günün 1/6'inden fazlasını sosyal medyada geçiren katılımcıların yarıdan fazlasının da duygularının bundan etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu oldukça yüksek bir orandır. Bu noktada sosyal medya kullanım süresi arttıkça sosyal medyanın bireylerin duygularına etki oranının artması söz konusu olabilir. Anket sonuçlarına göre gençlerin en çok Instagram, YouTube, Twitter, TikTok ve Facebook uygulamalarını kullandıkları karşımıza çıkmaktadır. Gençler "yetersiz" hissettiğinde en çok YouTube uygulamasına girerken; kullandıklarında en çok yetersiz hissettikleri uygulama ise Instagram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kullanıcıların üzgün-depresif, mutlu-rahatlamış duygu durumunda olduklarında en çok Instagram uygulamasını tercih ettiği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra kullanıcıların Instagram'da daha çok olumlu yorumlar yaptığı görülmüştür. Tüm bu veriler Instagram'ın duygusal açıdan oldukça etkileşime sahip bir uygulama olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde Twitter da Türkiye'de oldukça etkileşime sahip bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Kullanıcıların Twitter'da en yoğun hissettikleri duygunun özgürlük olduğu ve olumsuz yorumları da yine Twitter'da yaptıkları belirlenmiştir. Gençler Twitter kullandıktan sonra üzgün-depresif hissettiklerini söylemişlerdir. Bunun sebepleri arasında Twitter'ın Türkiye'de toplumsal olaylara tepki gösterme bakımından oldukça aktif bir biçimde ve yaygın olarak kullanılması sayılabilir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 09.15-10.45

ERGENLERİN INSTAGRAM'DA SOSYAL KARŞILAŞTIRMA DAVRANIŞLARININ PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE MÜKEMMELİYETÇİLİKLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN ADOLESCENTS' SOCIAL COMPARISON BEHAVIORS ON INSTAGRAM AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND PERFECTIONISM

Fatmana HIRAÖZLÜ[1], Aslı UZ BAŞ[1]

[1]Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir / Türkiye

Amaç: Bu çalışmanın amacı, ergenlerin Instagram'da gerçekleştirdikleri sosyal karşılaştırma davranışlarının psikolojik iyi oluş ve mükemmeliyetçilikle ilişkisini incelemektir. Bu bağlamda araştırmanın alt problemleri şu şekilde belirlenmiştir: (i) Instagram'da aşağı ve yukarı doğru sosyal karşılaştırma ile psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?, (ii) Instagram'da aşağı ve yukarı doğru sosyal karşılaştırma ile mükemmeliyetçilik arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?, (iii) Psikolojik iyi oluş ve mükemmeliyetçilik, Instagram'da aşağı ve yukarı doğru sosyal karşılaştırmaların yordayıcıları mıdır?

Yöntem: Çalışmada uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi'nden 428 hazırlık ve 1. sınıf öğrencisi gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Veri toplama araçları; Demografik Bilgi Formu, Instagram'da Sosyal Karşılaştırma Ölçeği, Çocuk ve Ergenler İçin Mükemmeliyetçilik Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'dir. Veriler, SPSS 27.0 programıyla analiz edilmiştir.

Bulgular: Korelasyon analizi sonuçlarına göre, araştırmanın değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Yukarı doğru sosyal karşılaştırmayla sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik arasında pozitif yönde ve orta düzeyde, psikolojik iyi oluş ile negatif yönde ve zayıf düzeyde, kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile pozitif yönde ve zayıf düzeyde ilişki olduğu; aşağı doğru sosyal karşılaştırmayla kendine yönelik mükemmliyetçilik, sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik ve psikolojik iyi oluş arasında ise pozitif yönde ve zayıf düzeyde ilişki olduğu bulunmuştur. Regresyon analizine sonuçlarına göre, psikolojik iyi oluş ve sosyal kaynaklı mükemmeliyetçiliğin sırasıyla aşağı doğru sosyal karşılaştırmanın anlamlı yordayıcıları olduğu; sosyal kaynaklı mükemmeliyetçilik ve psikolojik iyi oluşun ise sırasıyla yukarı doğru sosyal karşılaştırmanın anlamlı yordayıcıları olduğu bulunuştur.

Sonuçlar: Instagram'da yapılan sosyal karşılaştırmalar ile psikolojik iyi oluş ve mükemmeliyetçilik arasında anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Yukarı doğru sosyal karşılaştırmalar ile psikolojik iyi oluş arasında negatif, aşağı doğru sosyal karşılaştırmalar ile psikolojik iyi oluş arasında ise pozitif yönde ilişkiler olduğu bulunmuştur. Regresyon analizleri, psikolojik iyi oluş ve mükemmeliyetçiliğin Instagram'da yapılan sosyal karşılaştırmaların yordayıcıları olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmadan ele edilen bulguların ergenlerin ve gençlerin sosyal medya kullanımları ile ilgili literatüre katkıda bulunması beklenmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 09.15-10.45

ERGENLERDE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE DOPAMİN SALIMINDAKİ ARTIŞIN İLİŞKİSİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL MEDIA ADDICTION AND INCREASED DOPAMINE RELEASE IN ADOLESCENTS

Berranur AKKOÇ[1], Zekeriya TEMİRCAN[1], Müge ARTAR[1]

Kapadokya Üniversitesi, Beşeri Bilimler Fakültesi, Nevşehir/Türkiye

Amaç: Sosyal medya bağımlılığı, kişinin sosyal medyada fazla vakit geçirmesi ve bu durumu kontrol edememesi ile tanımlanabilir. Sosyal medya platformlarında kullanıcıların dopamin salınımını arttırıcı -beğeniler, yorumlar gibi- uyaranlarla etkileşime girmesine neden olabilir. Dopamin salınımı ise beyindeki ödül merkezini uyarmakta, böylece kullanıcının sosyal medyayı kullanma istediği devam edebilmektedir. Ergenlik dönemi, sosyal onay ihtiyacının ve kimlik arayışının yoğun olduğu bir gelişim evresi olduğundan, ergenlerin sosyal medya bağımlılığı açısından riskli bir grup olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, ergenlerin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ile beynin yapısal özellikleri arasındaki potansiyel ilişkileri yapısal MRI kullanarak incelemektir.

Yöntem: Araştırma örneklemi, 14-18 yaş aralığında toplam 20 ergenden oluşmaktadır (10 yüksek sosyal medya kullanıcısı – 10 düşük kullanıcı). Katılımcılar, Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği'ne göre gruplandırılmıştır. Her katılımcıya yapısal beyin MRI'sı çekilmiştir. Yapısal MRI verileri, özellikle dopaminle ilişkili olduğu bilinen beyin bölgeleri (örneğin striatum, prefrontal korteks) üzerinde odaklanarak analiz edilmiştir. Bu bölgelerdeki hacimsel farklılıklar, bağımlılık düzeyi yüksek ve düşük olan gruplar arasında karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Yüksek sosyal medya bağımlılığı puanlarına sahip ergenlerin, striatum ve orbitofrontal korteks gibi ödül sistemine dahil bölgelerinde kontrol grubuna kıyasla küçük fakat anlamlı yapısal farklılıklar gösterdiği gözlemlenmiştir. Bu farklılıkların sosyal medya kullanım alışkanlıklarıyla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Ancak elde edilen sonuçlar korelatiftir ve neden-sonuç ilişkisi kurmak için yeterli değildir.

Sonuçlar: Bu çalışma, ergenlerde sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ile bazı beyin bölgelerinde yapısal farklılıklar arasında anlamlı bir ilişki olabileceğine dair ön bulgular sunmaktadır. Bu sonuçlar, sosyal medya kullanımının beynin ödül sistemiyle ilişkili yapılarında uzun vadeli değişikliklere katkı sağlayabileceği yönündeki hipotezleri desteklemektedir. Ancak dopamin salınımı gibi işlevsel süreçlerin değerlendirilmesi için ileri görüntüleme tekniklerine (örneğin fMRI veya PET) ihtiyaç vardır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 09.15-10.45

TURKISH ADAPTATION AND VALIDATION OF THE REVISED TEMPERAMENT AND CHARACTER INVENTORY FOR ADOLESCENTS (TCI-R)

Müge ARTAR[1], ZekeriyaTEMİRCAN[1], Derya ATALAN ERGİN[1] Esra Ece TAŞKIN[1], Furkan TURAN[1], İrem AKYÜREK[2]

[1]Kapadokya Üniversitesi, Beşeri Bilimler Fakültesi, Nevşehir / Türkiye

[2]Kapadokya Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Birimi, Nevşehir / Türkiye

Aim: This study aims to adapt and validate the Revised Temperament and Character Inventory (TCI-R) for Turkish adolescents and emerging adults (ages 14–24). The adaptation process ensures cultural and psychometric validity, providing a reliable tool for assessing temperament and character dimensions within this population. This adapted version will contribute to the literature by offering a reliable and valid assessment tool for assessing personality traits in Turkish adolescents and will be useful in research and counseling.

Method: The adaptation process follows a translation-back translation method. The initial Turkish translation of the TCI-R will be evaluated by experts to check linguistic and cultural coherence. After modifications based on expert feedback, the Turkish version will be translated back into English to make ensure consistency with the original scale. Following this, data collection will conduct with a representative sample from various educational institutions across Turkey. Psychometric analyses, including confirmatory factor analysis, will be performed to evaluate the structural validity of the scale. Internal consistency will be assessed using Cronbach's alpha, and inter-rater reliability will be examined to ensure consistency across different applications. Additionally, item-total correlations and exploratory factor analysis will be conducted to refine the factor structure.

Results: Preliminary findings related to the adaptation study will be shared. Preliminary results will focus on the reliability and validity of the adapted scale. Internal consistency analyses will determine the reliability of each subscale, while CFA will confirm whether the original factor structure is applicable to the Turkish adolescent population.

Conclusion: This study aims to create a reliable and valid Turkish version of the TCI-R for adolescents, filling a gap in personality assessment for this age group. The scale will be a useful tool for research and counselling use in Turkey.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 09.15-10.45

GENÇLİK-ROMANTİK İLİŞKİLER

Zeynep Hatipoğlu Sümer
Oturum Başkanı, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE ROMANTİK İLİŞKİ ODAKLI OBSESİF KOMPULSİF BELİRTİLER, AKILCI OLMAYAN İLİŞKİ İNANÇLARI VE PARTNER DUYARLILIĞININ ETKİLEŞİMİ

THE INTERACTION OF ROMANTIC RELATIONSHIP-ORIENTED OBSESSIVE-COMPULSIVE SYMPTOMS, IRRATIONAL RELATIONSHIP BELIEFS AND PARTNER SENSITIVITY IN EMERGING ADULTHOOD

Helin ARSLAN[1], Gamze KARADAYI KAYNAK[2]

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın/Türkiye

Amaç: Beliren yetişkinlik döneminde romantik ilişkiler, bireyin kimlik gelişimi ve duygusal dengesi için kritik bir rol oynar. Ancak bazı bireylerde, ilişkiye dair takıntılı düşünceler ve davranışlar ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler şeklinde ortaya çıkabilir. Bu durum, sürekli şüphe, kontrol ihtiyacı ve güvensizlik hissi yaratarak ilişkiyi zorlaştırabilir. Ayrıca, "ilk ve tek aşk" veya "koşulsuz sevgi" gibi akılcı olmayan ilişki inançları da bu belirtileri artırabilir. Algılanan partner duyarlılığı, bireyin kaygısını azaltarak düzenleyici bir rol oynayabilir. Bu çalışma, söz konusu faktörlerin ilişkiler üzerindeki etkisini ve algılanan partner duyarlılığının bu süreçteki düzenleyici rolünü incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışmada, 137 katılımcının verileri analiz edilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 22.18 (SS=1.50) olarak bulunmuş, bu da örneklemin beliren yetişkinlik döneminde olduğunu doğrulamıştır. Cinsiyet dağılımı dengeli olup, %53.3'ü kadın (n=73), %46.7'si erkektir (n=64). Eğitim düzeyi yüksek olup, katılımcıların büyük çoğunluğu (%98.5, n=135) üniversite öğrencisidir. İlişki türü açısından, katılımcıların %95.6'sı (n=131) flört/sevgili ilişkisine sahiptir, bu da örneklemin romantik ilişkilere aktif olarak katıldığını göstermektedir. İlişki sürelerine bakıldığında, katılımcıların çoğunluğu 1 yıldan kısa (%31.4, n=43) ve 1-2 yıl (%31.4, n=43) süredir birlikte olanlardır. Çalışmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmış olup, katılımcılara sosyal medya kanalları aracılığıyla duyuru yapıldıktan sonra anket formu çevrimiçi ortamda uygulanmıştır. Veriler, IBM SPSS Statistics 26.0 ve PROCESS eklentileri kullanılarak analiz edilmiştir. Akılcı olmayan ilişki inançları, algılanan partner duyarlılığı, ilişki merkezli ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile, bağımsız değişkenlerin ilişki merkezli ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler üzerindeki yordama gücünü incelemek için regresyon analizleri yürütülmüştür. Ayrıca algılanan partner duyarlılığının düzenleyici etkisi moderatör analizi ile test edilmiştir.

Bulgular: Yapılan ön analizlerde, korelasyon analizleri, akılcı olmayan ilişki inançları ile romantik ilişki obsesif kompulsif belirtileri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu ($r = 0.388$, $p < 0.01$), akılcı olmayan ilişki inançları ile partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri

arasında da benzer şekilde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu ($r = 0.392$, $p < 0.01$) göstermiştir. Bu bulgular, akılcı olmayan ilişki inançlarının artmasıyla birlikte obsesif kompulsif belirtilerinin de arttığını göstermektedir. Sonuçlara göre, algılanan partner duyarlılığı, romantik ilişki merkezli obsesif kompulsif belirtileri ile ($r = .395$, $p < .01$) pozitif, partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri ile ($r = -.301$, $p < .01$) negatif yönde anlamlı ilişkiler göstermektedir. Bu, partnerin duyarlı algılanmasının romantik ilişki merkezli obsesif kompulsif belirtilerini artırırken partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerini azaltabiliceğini düşündürmektedir. Akılcı olmayan ilişki inançları ile algılanan partner duyarlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($r = .139$, $p = .105$). Bağımsız değişkenler, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin %41.7'sini, partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerinin ise %40.1'ini açıklamaktadır. Araştırma bulguları, algılanan partner duyarlığının, akılcı olmayan ilişki inançları ile hem romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler hem de partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkiye anlamlı bir moderatörlük ettiğini göstermektedir ($p <.001$). Etkileşim terimlerinin anlamlı olması ($\beta = -,0039$, $p = .0002$; $\beta = -,0082$, $p < .001$) ve koşullu etkilerin azalması, algılanan partner duyarlığının bu ilişkileri zayıflattığını ortaya koymaktadır.

Sonuçlar: Yapılan ön analiz sonuçları, akılcı olmayan ilişki inançlarının romantik ilişki merkezli ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerini artırdığını, algılanan partner duyarlılığının ise azalttığını göstermiştir. Akılcı olmayan ilişki inançlarının ilişkisel obsesif belirtiler üzerindeki etkisine ise algılanan partner duyarlılığının hafifleterek psikolojik süreçlerde düzenleyici bir rol oynayabileceğini göstermektedir. Ön analizleri sürdürülen çalışmanın örneklem büyüklüğünün artırılması ve ortaya çıkan bu bulguların, daha kapsamlı çalışmalarla desteklenmesinin önemli olduğu düşünülmüştür.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 09.15-10.45

ROMANTİK İLİŞKİ KAYBI YAŞAYAN GENÇ YETİŞKİNLERDE AYRILIK SONRASI YAS, BİLİŞSEL DUYGU DÜZENLEME VE TRAVMA SONRASI BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

THE RELATIONSHIPS BETWEEN POST-SEPARATION GRIEF, COGNITIVE EMOTION REGULATION AND POSTTRAUMATIC GROWTH IN YOUNG ADULTS WHO EXPERIENCED ROMANTIC RELATIONSHIP LOSS

Yağmur DENİZ[1], Gamze KARADAYI KAYNAK[2]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın/Türkiye

Amaç: Sağlıklı devam eden romantik ilişkiler bireyleri olumlu etkilerken romantik bir ilişkinin kaybı genç yetişkinlerde ölüm sonrası yas sürecine benzer deneyimlenmektedir. Ayrılık sonrasında deneyimlenen bu yas, kimileri için atlatılması zor bir süreç olsa da kimileri bu süreçten büyüyerek ayrılabilir. Travma sonrası büyüme kavramıyla karşımıza çıkan ayrılık sonrasında gerçekleşen yalnızca bir iyileşmeyi değil, travmatik bir ayrılığının ardından değişen şemaları ifade ettiği için genç yetişkinler için daha geçerli bir süreç olabilmektedir. Ayrıca genç yetişkinler, bu yerleşik şemaların değişimine daha açık olduğundan ileri yetişkinlikteki bireylerden daha fazla büyüme göstermesi beklenmektedir. Bu süreçte ise bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin kullanımı ile stres verici olaylardan biri olan ayrılık deneyiminin neden olduğu olumsuz duygulanımlar kontrol altına alınabilmektedir. Yas, ayrılıktan sonra geçen süre ve bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin travma sonrası büyümeyi yordadığı düşünülmektedir. Bu çalışmada ayrılık sonrası deneyimlenen yas, bilişsel duygu düzenleme stratejileri ve ayrılığın üzerinden geçen sürenin, travma sonrası büyümeyi yordama düzeyinin saptanması amaçlanmıştır. Ayrılığın olumsuz etkilerine yoğunlaşan alanyazının aksine ayrılığın olumlu yönlerine odaklanarak literatüre katkı sağlayacaktır.

Yöntem: Araştırma 99'u kadın 22'si erkek olmak üzere 121 katılımcı ile yürütülmüştür Katılımcıların yaşlarının ortalaması 22,18 (SS: 2.627)'dir. Veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu, Ayrılık Sonrası Yas Ölçeği, Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği ve Travma Sonrası Büyüme Envanteri kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi için korelasyon analizi, değişkenlerin travma sonrası büyümeyi yordama gücünü incelemek için çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışma kapsamında yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre, ayrılığın üzerinden geçen süre ile travma sonrası büyüme arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı (r=0.277), ayrılık sonrası yas ile travma sonrası büyüme arasında negatif yönlü orta düzeyde anlamlı (r=-0.388) bir ilişki vardır. Ayrılığın üzerinden geçen süre ile kendini suçlama alt boyutu arasında negatif yönlü orta düzeyde anlamlı (r=-.223), düşünceye odaklanma alt boyutu ile ayrılığın üzerinden geçen süre arasında negatif yönlü orta düzey anlamlı (r=-.186) bir ilişki bulunmuştur. Ayrılık sonrası yas ile kendini suçlama alt boyutu arasında pozitif yönlü orta derece anlamlı (r=.310), ayrılık sonrası yas ile diğerlerini suçlama alt boyutu arasında pozitif yönlü orta düzey anlamlı (r=.378), ayrılık sonrası yas ile yıkım boyutu arasında pozitif yönlü orta düzey anlamlı (r=.417), yas ile kabul etme arasında pozitif yönlü orta düzey anlamlı (r=.220) bir ilişki vardır. Travma sonrası büyüme ile pozitif yeniden gözden geçirme alt boyutu

arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı (r=.350), travma sonrası büyüme ile plana tekrar odaklanma arasında pozitif yönlü orta düzey anlamlı (r=.477), travma sonrası büyüme ile bakış açısına yerleştirme alt boyutu arasında pozitif yönlü orta düzey anlamlı (r=.349), travma sonrası büyüme ile kabul etme arasında pozitif yönlü orta düzey anlamlı (r=.327) bir ilişki bulunmuştur. Regresyon analizine göre, travma sonrası büyümeyi ayrılık sonrası yasın negatif yönde, ayrılığın üzerinden geçen sürenin, bilişsel duygu düzenleme ölçeğinin alt boyutlarından pozitif yeniden gözden geçirme ve yıkımın pozitif yönde anlamlı şekilde yordadığı bulunmuştur ($F(11, 118) = 6.51$, $p<.001$). Travma sonrası büyüme değişkenindeki varyansın %40'ının bu değişkenler tarafından açıklandığı görülmüştür. Bunun yanı sıra, bilişsel duygu düzenleme alt boyutlarından kendini suçlama, kabul etme, düşünceye odaklanma, plana tekrar odaklanma, bakış açısına yerleştirme diğerlerini suçlama ve pozitif tekrar odaklanma; travma sonrası büyüme üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etki göstermemiştir.

Sonuçlar: Çalışma kapsamında gerçekleştirilen ön analiz sonuçlarına göre, ayrılık sonrası yas, ayrılıktan sonra geçen süre, bilişsel duygu düzenleme alt boyutlarından pozitif yeniden gözden geçirme ve yıkımın; travma sonrası büyümeyi anlamlı şekilde yordamaktadır. Beklenen yönde, bireyin ayrılığı daha olumlu şekilde yeniden değerlendirip anlamlandırmasının travma sonrası büyümeyi destekleyici bir faktör olduğu görülürken, ayrılığın etkisinin yüksek olmasıyla birlikte önemli anlarına dair tekrar düşünmenin de olumlu etkilerinin olduğu düşünülmüştür. Bu bulgular, ayrılık sonrası genç yetişkinlerin travma sonrası büyüme sürecini anlamak açısından önemli olup, psikolojik destek süreçlerinde yas düzeyinin, bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin ve geçen zamanın dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 09.15-10.45

ERGENLERİN DİJİTAL BAĞIMLILIKLARI İLE PROSOSYAL DAVRANIŞLARI VE ALEKSİTİMİ ÖZELLİKLERİNİN CHAID ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

EXAMINATION OF ADOLESCENTS' DIGITAL ADDICTIONS, PROSOCIAL BEHAVIOURS, AND ALEXITHYMIA CHARACTERISTICS WITH CHAID ANALYSIS

Saniye Selin DÖĞER ŞENEL[1], Duygu ARICI DOĞAN[1],

[1]İstinye Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İstanbul / Türkiye

Amaç: Bu çalışma ergenlerin dijital bağımlılıklarında prososyal davranışları ve aleksitimi özelliklerinin CHAID karar ağacı analizi ile incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmaya İstanbul ili Zeytinburnu ilçesindeki liselerde öğrenime devam eden 14-17 yaş aralığında 363 ergen dahil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak Bilgi Formu, Ergenler ve Gençler İçin Dijital Bağımlılık Ölçeği, Ergen Prososyallik Ölçeği ve Çocuklar İçin Aleksitimi Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler ve CHAID analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Ergenlerin dijital bağımlılıklarını etkileyen en önemli değişkenin aleksitimi alt boyutlarından duyguları tanıma güçlüğü, dışsal yönelimli düşünme ve duyguları açıklama güçlüğü olduğu belirlenmiştir. Duyguları açıklama güçlüğü puanları düşük olan ergenlerin içsel prososyal davranışları daha çok gösterdiği, dışsal yönelimli düşünme puanları ortalama olan ergenlerin ise dışsal prososyal davranışlar gösterdiği belirlenmiştir.

Sonuçlar: Ergenlerin dijital bağımlılıkları ile duyguları tanımlama güçlüğü, duyguları açıklama güçlüğü ve dışsal yönelimli düşünme aleksitimi alt boyutları ve prososyallik arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Ergenlerin dijital dünya ile vakit geçirme süreleri arttıkça aleksitimi özellikleri ve prososyal davranışlarının etkilendiği söylenebilir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 09.15-10.45

KİMLİK KARGAŞASININ İKİLİ BOYUTU YA DA "SIĞINMACI ERGENLER": SURİYELİ KADIN SIĞINMACILAR ÖZELİNDE BİR İNCELEME

THE DUAL DIMENSION OF IDENTITY CONFUSION OR "REFUGEE ADOLESCENTS": A CASE STUDY OF SYRIAN WOMEN REFUGEES

M. Serkan DEMİRCİ[1], M. Yaşar SÖNMEZ[1]

[1]Kapadokya Üniversitesi

Suriye İç Savaşı ile başlayan ve sonucunda yaklaşık 14 milyon insanın yerinden edilmesini beraberinde getiren süreç, sadece hedef ya da geçiş (transit) ülkelerinin sosyodemografik özelliklerini, kültürel yapılarını ya da insani hizmetlerinin niteliğini etkilemekle kalmamış aynı zamanda göçün hem nesnesi hem de öznesi olan sığınmacıların da kendi hayatlarında derin izler bırakmıştır.

Kök nedeni ne olursa olsun göç, göç eden birey için oldukça sarsıcı bir deneyimdir. Özellikle Orta Doğu coğrafyasına içkin hale gelen kitlesel travmalara ek olarak, resmi rakamlara göre ülkemize sığınmacı statüsüyle yerleşen 3 milyona yakın Suriyeli bireyin sosyal hayatlarında toplumsal uyum, ötekileştirilme, dezavantajlılık, yoksulluk ya da kültürel farklılıklar (Ünal ve Doğan, 2020; Yılmaz, 2019) gibi yeni mücadele alanlarının ortaya çıkması; bir kimlik olarak "sığınmacılığın" kırılgan/hassas niteliğinin altını çizerken, *toprağa bağlı* (Çelikçi, 2016) yapılandırılan geleneksel kimlik tanımının da geçerliliğini sarsar.

Her ne kadar son günlerdeki politik gelişmelerle birlikte belirli oranda Suriyeli birey kendi ülkelerine geri dönmüş olsa da eğitim, evlilik ya da istihdam gibi nedenlerle halen Türkiye'de yaşamına devam eden Suriyeli insanlar bulunmaktadır. Bu kişiler, *sığınmacı kimliği* diye tanımlayabileceğimiz durumu yani göçün sosyal iklimini deneyimlerken kendi kültürel sermayelerini göçle birlikte getirirken içinde yaşadıkları toplumdaki tüm sorunlara rağmen bugünlerini ve gelecek eylemlerini de -kendi sosyal sınıf gruplarındaki diğer üyelerle benzer şekilde- sığınmacı kimliğiyle şekillendirmeye çalışırlar (Coşkun, 2016). Eğitim (Selçuk, Güzel ve Buz, 2021), sağlık (Çakır ve Çevik, 2021) ya da hukuka erişim (Cenkci ve Nazik, 2018), gibi kamu hizmetleri başlığı altında değerlendirebileceğimiz alanlarda sığınmacıların yaşadığı kurumsal/sistemsel sorunlar, kişilerden azade nitelikleri gereğince, kamu hizmetleriyle toplumdaki *sığınmacı kimliğinin* çatışması bağlamında değerlendirilebilir.

Fakat bir kavram olarak kimlik, sadece verili toplumsal komutlar temelinde oluşmaz. Bireyin kimliği içsel ve çevresel deneyimlerin birleşimi ile oluşmaktadır. Gelişim dönemlerine duyarlı bir yaklaşımla kimlik kavramı, ergenlikle birlikte anılmaya başlanan; olgunluk, sosyal üretkenlik ve bağımsızlık gibi bazı temel değişkenlere gönderme yapan bir kazanım olarak ele alınır (Derman, 2008; Parlaz ve diğ., 2012). Bu açıdan *sığınmacıların kimliği* diye ele alabileceğimiz ve göçü deneyimleyen kişilerin bulunduğu gelişim dönemleriyle göç deneyiminin kesiştiği duruma gönderme yapan kavram, gelişimsel özelliklerinin sağladıkları ve yaşadıkları deneyimin bir bütünüdür.

Yukarıda belirtilen değişkenler göz önüne alındığında beliren yetişkinlik dönemindeki üniversiteye giden sığınmacı kadın öğrencilerin üniversite/yüksek öğretim ile ilgili deneyimini kimlik algıları bağlamında tanımlamak bu araştırmanın genel amacını oluşturmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda Kapadokya Üniversitesinde yüksek öğrenim gören sığınmacı kadın öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilerek toplanacak veriler içerik analizi yapılarak olgusal yaklaşımla yorumlanacaktır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 09.15-10.45

SUÇA SÜRÜKLENMİŞ ERGENLERİN KURUM BAKIMI ALTINDAKİ DEĞİŞİM SÜRECİNE YÖNELİK MESLEK ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ: ANKARA ÖRNEĞİ

PERSPECTIVES OF PROFESSIONAL MEMBERS ON THE CHANGE PROCESS FOR ADOLESCENTS DRAGGED INTO CRIME UNDER INSTITUTIONAL CARE: THE ANKARA EXAMPLE

Burak Can KORKMAZ[1], Mahmut Hüdayi ÖDEMİŞ[2], Neslihan GÜNEY KARAMAN[3]

[1]Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Ankara / Türkiye

[2]Milli Savunma Üniversitesi, Ankara / Türkiye

[3]Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Çocuk ve gençler arasında giderek yaygınlaşan suç olgusuna yönelik önlemler sürekli bir şekilde revize edilmesine rağmen dijital çağın ortaya koyduğu yeni konseptler sebebiyle bu grup arasında suçluluk göz ardı edilemeyecek bir boyuta ulaşmıştır. Bu noktada suça sürüklenen çocuk konulu araştırmalar büyük bir önem kazanmıştır. Dolayısıyla bu araştırma kapsamında daha önce suça sürüklenmiş durumdayken son bir yıldır kurum bakımında bulunan ve suça sürüklenmemiş durumda olan koruma ve bakım altındaki ergenlerin bulunduğu çocuk bakım kuruluşlarındaki meslek elemanlarının yaşanan bu değişime ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Yapılan çalışma kapsamında Ankara ilinde kurum bakımı altında kalmakta olan suça sürüklenen çocuklarla birebir çalışan 15 meslek elemanı ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup 2 araştırmacı tarafından not alınması sağlanmıştır. Görüşmeler sonucunda içerik analizi yöntemi kullanılarak 6 temaya ulaşılmıştır.

Bulgular: Yapılan içerik analizi sonucunda ortaya çıkan temalar şunlardır: Kurumun işleyişi ve yapısı, ödül ve sınırlamalar, olumsuz ortamdan uzaklaşma, yakın ilgi ve psikolojik destek, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler, ailenin ilgisi ve desteğidir. Suça sürüklenen çocuklarla ilgili olarak sosyal ve sportif faaliyetlerin artırılması önemli görülmektedir. Boş zamanlarını ilgi ve yeteneklerine uygun etkinliklerle geçiren çocukların heyecan arayışı azalarak suç davranışı giderek kaybolabilir. Bu süreçte suça sürüklenen çocukların suç teşkil eden davranışa dair farkındalık geliştirmesi beklenmektedir. Bu çocukların suç davranışının ne olduğu ve bunun olası sonuçlarını anlaması istenmektedir. Bu konuda ilk olarak hazırbulunuşluğun sağlanması gerekmektedir. İhtiyaç halinde düzenli psikiyatri muayenesi, ilaç kullanımı, psikolojik danışma desteği alması çocuğa farkındalık kazandırır. Çevrelerinde en az bir yetişkin ile güven bağı kurmaları halinde suça sürüklenen çocukların davranış değiştirmeye yönelik olumlu tutum göstermeleri sağlanabilir. Suça sürüklenen çocuklarla dürüst, şeffaf ve güven duygusunun bulunduğu bir iletişim tercih edilmesi ödül ve kısıtlamaların olumlu etkisini artırarak çocukların tepkiselliğini azaltabilir.

Sonuçlar: Suça sürüklen çocukların suç davranışından uzaklaşmalarındaki en önemli unsurların çevrelerindeki arkadaşları, aileleri ve kurum personelleri olduğu bildirilmektedir. Kurum özelinde uygulanan mekanizmaların işlevsellik kazanabilmesi için heterojen bir grup olan suça sürüklenmiş çocuklarda risk barındıran faktörlerin her bir çocuk özelinde ayrı ayrı analiz edilerek planlamaların yapılması faydalı olacaktır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Davetli Konuşma
AKM İSA BEY SALONU 11.15-12.15

Turkish Adolescents in the Digital Age: Longitudinal Risk and Protective Factors

Prof. Dr. Alexnder T. Vazyonyi, University of Kentucky, ABD

The current talk discusses some recent evidence focused on longitudinal studies carried out on Turkish adolescents which focused on unique challenges of the digital age. Study 1 examined how low self-control was developmentally associated and predictive of three types of problematic digital media use, namely problematic internet use, problematic social network use, and smartphone addiction; Study 2 more closely examined the extent to which sleep as well as problematic Internet use were associated with developmental changes in school burnout; and Study 3 examined the potential bidirectional effects between developmental changes in problematic social networking use and developmental changes in both self-esteem and depression. The evidence from Study 1 indicated that Time 1 low self-control predicted Time 2, 3, and 4 problematic digital media use, across all three measures. It also indicated that Time 1 low self-control predicted developmental changes at Time 4 (controlling for Time 1) in each of the problematic digital media use measures. Findings from Study 2 showed that both sleep quality and problematic internet use significantly predicted the school burnout intercept, but not the slope. In fact, the slope was only predicted by age (β = -.21). Thus, school burnout increased across high school; however, the rate of increase slowed with age. Finally, results from Study 3 in fact provided very little support for the hypothesis that developmental changes in problematic social networking would predict developmental changes in either low self-esteem or depression over time. Nevertheless, Time 3 developmental changes in problematic social networking did predict developmental changes in Time 4 low self-esteem, and vice versa, thus some evidence of bidirectional effects between two points in time. In addition, Time 2 developmental changes in social networking use predicted developmental changes in Time 3 depression, but not vice versa. Findings will be discussed in terms of their implications for school-age children in Turkey and ways in which their positive developmental trajectories can be enhanced.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Panel 1
ADÜ Eğitim Fakültesi Toplantı Salonu 13.30-15.15

Panel 1: Dijital Çağda Kariyer Zorlukları ve Engellerin Üstesinden Gelmek

Moderatör: Prof. Dr. Didem Müge SİYEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi

Konuşmacılar:
Prof. Dr. Didem Müge SİYEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç.Dr. Nurten Karacan Özdemir, Hacettepe Üniversitesi
Dr. Doğukan Ulupınar Long Island University ABD

Başlık: DİJİTAL ÇAĞDA KARİYER ZORLUKLARI VE ENGELLERİN ÜSTESİNDEN GELMEK

Moderatör: Prof. Dr. Didem Müge SİYEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi

21. yüzyılın dijital devrimi, insanlık tarihinde benzeri görülmemiş bir hızla iş dünyasını, eğitim sistemlerini ve bireylerin kariyer yolculuklarını yeniden şekillendiriyor. Teknolojinin sunduğu sınırsız imkânlar, gençleri geleceğin mesleklerine hazırlarken, aynı zamanda belirsizliklerle dolu bir ortamda kendilerini sürekli "yeniden keşfetme" zorunluluğuyla karşı karşıya bırakıyor. Özellikle yapay zekâ (YZ) ve dijitalleşmenin yükselişi, geleneksel kariyer modellerini altüst ederek, gençlerin "neye hazırlanması gerektiği" sorusunu daha karmaşık hale getiriyor. Bir yanda YZ destekli araçlarla kişiselleştirilmiş kariyer rehberliği mümkünken, diğer yanda otomasyonun dönüştürdüğü meslekler ve dijital bağımlılığın yol açtığı zihinsel tükenmişlik gibi riskler, gençleri çok boyutlu bir mücadelenin içine itiyor. Bu bilgiler doğrultusunda bu panelde Doç.Dr. Nurten Karacan Özdemir “Ergenlerin Kariyer Gelişiminde Yapay Zekânın İki Yüzü: Fırsatlar ve Zorluklar”, Dr. Doğukan Ulupınar, “Dijital İyilik Hali: Kariyer Gelişimi İçin Zihnimizi Temiz Tutmak” başlıklı konuşmaları ile panelist olacaklardır.

Başlık: ERGENLERIN KARIYER GELIŞIMINDE YAPAY ZEKÂNIN İKİ YÜZÜ: FIRSATLAR VE ZORLUKLAR

Konuşmacı: Doç. Dr. Nurten Karacan Özdemir, Hacettepe Üniversitesi

Doç. Dr. Nurten Karacan Özdemir “Ergenlerin Kariyer Gelişiminde Yapay Zekânın İki Yüzü: Fırsatlar ve Zorluklar” başlıklı konuşmasında yapay zekâ teknolojileri, ergenlerin kariyer gelişimi açısından hem benzersiz fırsatlar sunduğun hem de çeşitli zorluklar yarattığı bakış açısından hareketle yapay zekâ destekli kariyer keşif araçları, adaptif öğrenme platformları ve yapay zekâ tabanlı asistanlar beceri gelişim süreçlerini kişiselleştirme ile ilgili bilgilerden bahsedecektir. Bununla birlikte, otomasyonun meslekleri dönüştürmesi, sürekli kendini geliştirme baskısı ve işsizlik gibi riskler ergenlerin kariyer planlaması açısından belirsizlik ve endişeleri ile yapay zekâya aşırı güven veya güvensizlik, adaletsizlik, erişim zorluklarının getirdiği ve getireceği dijital uçurum ve yapay zekanın kullanımındaki etik sorunlar da

potansiyel güçlükler olarak ele alınacaktır. Özetle, bu sunumda yapay zekâ teknolojilerinin gençlerin kariyerlerini şekillendirmedeki olanakları ve beraberinde getirdiği riskler değerlendirilerek ergenlerin geleceklerini tasarlayabilmeleri için uygulanabilecek destekleyici stratejilere odaklanılacaktır.

Başlık: DIJITAL İYİLİK HALİ: KARİYER GELİŞİMİ İÇİN ZİHNİMİZİ TEMİZ TUTMAK

Konuşmacı: Dr. Doğukan Ulupınar Long Island University ABD

Dr. Doğukan Ulupınar, "Dijital İyilik Hali: Kariyer Gelişimi İçin Zihnimizi Temiz Tutmak" başlıklı konuşmasında bireylerin çevrimiçi dünyada hem fiziksel hem de zihinsel sağlıklarını koruyarak dengeli ve sağlıklı bir yaşam sürmelerini ifade eden dijital iyilik halinin akıllı telefonlar, tabletler ve dizüstü bilgisayarlar gibi dijital cihazların sorumsuzca kullanımı nedeniyle, özellikle gençler için büyük bir sorun haline geldiğini bu durumun da kariyer gelişimlerini de zorlaştırabileceğini ele alacaktır. Diğer yandan sağlıklı dijital alışkanlıkların, zaman yönetimi becerilerini geliştirerek gençlerin kariyerlerinde kısa ve uzun vadeli hedeflerine ulaşmalarına nasıl yardımcı olacağı ele alınacaktır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Panel 2
ADÜ Kütüphane Seminer Salonu 13.30-15.15

Panel 2: Ergenlerin Yaşam Becerileri: Geliştirilmesi, ölçülmesi ve müdahaleler

Prof. Dr. Neslihan Güney Karaman, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Seher Yalçın, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Nesime Can, Ankara Üniversitesi

Başlık: Ergenlerin Yaşam Becerileri: Geliştirilmesi, ölçülmesi ve müdahaleler

Moderatör: Prof. Dr. Neslihan Güney Karaman

Ergenlik dönemi, bireylerin kimlik oluşumu ve özerklik kazanımı açısından kritik bir gelişim evresidir. Bu süreçte yaşam becerilerinin kazandırılması, gençlerin hem bireysel hem toplumsal düzeyde sağlıklı ve başarılı bir yaşam sürmeleri için temel bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşlar, yaşam becerilerini bireylerin karşılaştıkları günlük zorluklarla başa çıkmalarını sağlayan psiko-sosyal özellikler olarak tanımlamakta ve bu alanı gençlik politikalarının merkezine yerleştirmektedir. Panelimizde, yaşam becerilerinin ergenlikteki gelişimi, işlevi ve geleceği ele alınırken, bunların ölçümüne yönelik kullanılan yöntemler ve uluslararası ölçeklerdeki uygulamalar da tartışılacaktır. Özellikle ölçme süreçlerinde öz-bildirim ölçekleri, performans bazlı değerlendirmeler ve durumsal yargı testleri gibi çeşitli tekniklerin avantajları ve sınırlılıkları incelenecektir.
Bununla birlikte, Birleşmiş Milletler'in yaşam becerilerini ulusal kalkınma planlarına dahil etme konusundaki önceliği, gençlerin eğitime, istihdama, sağlığa ve sosyal hayata etkin katılımını destekleyerek sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına hizmet etmektedir. Yaşam becerilerinin eksikliği, ergenleri riskli davranışlara açık hâle getirirken; bu becerilerin güçlendirilmesi uzun vadede toplumsal refahı artırmaktadır. Panelimizde, ergenlerin yaşam becerilerinin güçlendirilmesinin gerekçeleri, yöntemleri ve etkileri kapsamlı şekilde ele alınacaktır.

Başlık: Ergenlerin Yaşam Becerilerinin Ölçülmesinde Kullanılan Araçlar ve Yaklaşımlar

Yazar bilgileri: Prof. Dr. Seher Yalçın

Günümüzde eğitim sistemleri, öğrencileri gelecekte üstlenecekleri çeşitli rollere hazırlamayı amaçlamaktadır. Bu süreçte, akademik becerilerin yanı sıra yaşam becerilerinin de geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Yaşam becerileri, bireylerin günlük ve mesleki yaşamlarında başarılı olmalarını destekleyen yetkinliklerdir. Ancak, bu becerilerin nasıl ölçüleceği konusunda mevcut ölçme yaklaşımları yetersiz kalmaktadır.

Alan yazında, yaşam becerilerinin ölçülmesi için çeşitli yöntemler önerilmektedir. Öz-bildirim ölçekleri (anketler, öz-değerlendirme formları), performans temelli değerlendirmeler (vaka analizleri, uygulamalı görevler), gözlem temelli ölçümler (öğretmen, ebeveyn veya akran

değerlendirmeleri), simülasyonlar ve durumsal yargı testleri sıklıkla kullanılan yaklaşımlar arasındadır. Ayrıca, biyolojik ve nöropsikolojik göstergeler de yaşam becerilerini değerlendirmede yeni yöntemler arasında yer almaktadır. Ancak bu yöntemlerin de eksik yanları bulunmaktadır.

Öz- bildirim maddeleri maliyet-fayda açısından en verimli yöntemlerden biri olarak görülse de, subjektif yanlılık içerebilir. Diğer taraftan tepki stillerindeki kültürel farklılıkları azaltmak için "Anchoring Vignettes" yöntemi kullanılmaktadır. Durumsal yargı testleri ise sosyal beğenirlik etkisini azaltarak daha doğru ölçümler sağlamaktadır. Bilgisayar tabanlı değerlendirme ve sanal gerçeklik uygulamaları yaşam becerilerinin ölçümüne yenilikçi katkılar sunsa da, bu yöntemlerin etkinliği hâlâ geliştirilmeye ihtiyaç duymaktadır. Uluslararası düzeyde yaşam becerilerinin ölçülmesinde kullanılan geniş ölçekli uygulamalar da vardır. OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Development) tarafından gerçekleştirilen Sosyal ve Duygusal Beceriler Araştırması'nda öz bildirime dayalı likert tipi maddeler kullanılarak ölçümler yapılmaktadır. Ayrıca UNICEF Yaşam Becerileri ve Vatandaşlık Eğitimi (LSCE) Ölçeğinde'de özbildirime dayalı likert türü maddeler kullanılmakla birlikte durumsal yargı testlerine de başvurulduğu görülmektedir. LSCE, 7 farklı yaşam becerisini (karar verme, empati, problem çözme, uzlaşma, öz-yönetim, katılım, yaratıcılık) ölçmektedir ve Türk kültürüne uyarlanarak geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Bu bağlamda, farklı ölçme araç ve yaklaşımları arasından bağlamsal faktörler, sosyal beğenirlik ve objektif değerlendirme zorlukları gibi sınırlılıklar da dikkate alınarak uygun ölçme araç ve yaklaşımının benimsenmesi önem taşımaktadır.

Başlık: Ergenlik Döneminde Yaşam Becerilerinin Gelişimi, İşlevi ve Geleceği

Yazar bilgileri: Doç. Dr. Nesime Can Angın

Ergenlik hem biyolojik hem de psikososyal açıdan hızlı değişimlerin yaşandığı, kimlik gelişiminin ve özerklik arayışının ön planda olduğu kritik bir dönemdir. Bu süreçte kazanılan yaşam becerileri, ergenin akademik performansından sosyal ilişkilerine, stres yönetiminden duygusal dengesine kadar pek çok alanda doğrudan etki göstermektedir. Dünya Sağlık Örgütü, yaşam becerilerini bireyin günlük yaşamında karşılaştığı zorluklarla başa çıkmasını sağlayan psiko-sosyal özellikler olarak tanımlar ve bu becerileri on başlıkta toplar: karar verme, problem çözme, yaratıcı düşünce, iletişim, kişilerarası ilişkiler, eleştirel düşünme, öz farkındalık, empati, duygularla başa çıkma ve stresle baş etme.

Ergenlikte beyin gelişimindeki ilerlemeler, mantıklı düşünme, planlama ve risk değerlendirme gibi becerileri güçlendirirken; duygusal dalgalanmaların yoğunluğu, öz denetim ve duygusal farkındalık becerilerinin önemini artırır. Akran ilişkileri, kimlik arayışı ve aileyle etkileşim gibi konular da bu dönemdeki yaşam becerilerinin önemini daha da belirgin hâle getirir. Bu becerilerin eksikliği, riskli davranışlara yönelme olasılığını yükseltebilirken, yeterli düzeyde kazanılması ise bireyin uzun vadede daha sağlıklı ve başarılı bir hayat sürmesini destekler.

Günümüzde teknolojinin baş döndürücü hızla gelişmesi ve toplumsal değerlerin değişmesi, ergenlerin dijital okuryazarlık ve dijital vatandaşlık gibi yeni becerileri edinmesini neredeyse zorunlu kılmaktadır. Eğitim sisteminin bu becerilere uygun biçimde yeniden yapılandırılması, proje temelli, deneyimsel ve etkileşimli öğrenme yaklaşımlarının benimsenmesiyle mümkün olabilir. Böylece ergenler yalnızca bugünün değil, yarının gereksinimlerine de hazırlıklı, dayanıklı ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişme imkânına sahip olabilirler.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Davetli Konuşma
AKM İSA BEY SALONU 15.30-16.30

Metaverse ve Dijital Çağ Hastalıkları

Doç. Dr. Mehmet Şakiroğlu
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Endüstri Örgüt Psikolojisi ABD Başkanı

Metaverse benzeri deneyimler ilk olarak oyunlar ile karşımıza çıkmıştır fakat düşünülen bu yeni sanal evrende metaverse bir toplumsallaşma alanı olarak düşünülmekte ve kullanıcıların kripto para birimleri ve NFT kullanarak gerçek dünyada yaşanılan deneyimler benzeri alışveriş ve ticaret yapabileceği, ev ve arazi alabileceği, konser, sinema, kafelere gidebileceği, seyahat edip sadece dünyayı değil oluşturulan dijital galaksileri dolaşabileceği, sosyalleşebileceği, eğitim alabileceği, çalışabileceği yani fiziksel dünyada deneyimlediği her şeyi artırılmış gerçeklikte avatarları ile deneyimleyebileceği 3 boyutlu sanal dünyalar kümesidir. Ortaya çıkan bu yeni dünyanın (evrenin) belirsizliği kaygıya neden olabilir. Kimisi yeniliklere açık ve metaverse'e olumlu bakarken kimisi endişeli ve mesafeli davranabilir. Metaverse'in yarattığı heyecan ve yenilik arzusu ile eski düzenin değişeceği ile ilgili korku bir arada bulunabilir.

Teknolojinin Getirdiği Yeni Rahatsızlıklar

Gelişen teknolojiyle birlikte yaşadığımız yüzyılda insan davranışları oldukça değişim göstermiştir. İnsanlar hızlı bir şekilde dijital alışkanlıklar edinmiş ve bu alışkanlıklardan kopamaz hale gelmişlerdir. Teknoloji hayatımıza yenilikler, değişimler ve kolaylıklar getirmiş olsa da bunun yanında yeni problemler de getirmiştir. Bu problemlerden biri de internetin aşırı kullanımından kaynaklanan problemlerdir. Günümüzde telefon, tablet ve bilgisayarlar gibi cihazların interneti taşınabilir hale getirmesi, internetten kopmamızı güçleştirmiş ve hayatımızın her alanına internetin nüfuz etmesine sebep olmuştur. Aşırı internet kullanmaya yönelik; internette geçirilen zamanı kontrol edememe, internette geçirilen sürenin devamlı olarak artması, süreyi azaltmak isteyip başaramamak, internete erişilemediği zaman huzursuz, mutsuz hissetmek gibi davranışlar internet kullanımında karşımıza çıkabilecek problemli davranış örneklerinden bazılarıdır (Çam ve ark., 2012). Kim ve Davis (2009) problemli internet kullanımı kavramını, kontrol edilemez bir biçimde kişiyi internet kullanmaya iten, psikolojik ve sosyal hayatında kişiye işlen kaybı yaşatan internet kullanımından kaynaklı davranışlar olarak tanımlamışlardır.

Problemli internet kullanımı olan kişiler alkol, ilaç veya kumar bağımlılıkları gibi bağımlılık davranışları sergilemektedirler. Özellikle 1990'ların sonlarına doğru ortaya çıkan bu yeni bağımlılığa araştırmacılar: internet bağımlılığı, internete bağlılık, problemli internet kullanımı, internet davranış bağımlılığı, siber bağımlılık gibi isimlendirmeler yapmışlardır (Deniz,2016). Araştırmacılar kavram ile ilgili tanı kriterlerini oluştururken Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı'nın dördüncü sürümünden yararlanarak patolojik kumar bağımlılığı kriterlerini baz alarak patolojik internet kullanımı için tanı kriterleri oluşturmuştur.

Yeni nesil dijital rahatsızlıklar içinde phubbing (sosyotelizm), nomofobi, fomo (gelişmeleri kaçırma korkusu), netlessfobi, internet bağımlılığı, akıllı telefon bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, oyun bağımlılığı ölçekleri incelenerek bir kontrol listesinin (symptom checklist) potansiyel alt boyutları oluşturulabilir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 16.45-18.15

BELİREN YETİŞKİNLİK VE ÇEYREK YAŞAM KRİZİ

Figen Çok
Oturum Başkanı, Başkent Üniversitesi

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ YETİŞKİNLİĞE NE KADAR HAZIRLAR?

ARE UNIVERSITY STUDENTS READY FOR ADULTHOOD?

C. Hazal GÜÇLÜ[1], Figen ÇOK[1]

[1]Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Yetişkinliğe geçiş günümüzde giderek karmaşıklaşmakta ve çeşitlenmektedir. Bu değişim içinde üniversite öğrencilerinde kendilerini yetişkin yaşamına ne kadar hazır hissettikleri ve yetişkin rolleri için çabalarının belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin farklı alanlarda yetişkin rollerine ne derece hazır hissettiklerini ve özellikle yetişkin iş yaşamı için ne gibi eğitimler aldıkları, ders dışı deneyimler edindiklerini ve bunların cinsiyete göre değişimini belirlemektir.

Yöntem: Betimsel nicel özellikteki bu çalışmada geniş ölçekli bir vakıf üniversitesinin farklı fakülte ve programlarında öğrenim gören öğrencilerin gönüllülüğe bağlı katılımları istenerek çalışma amacıyla hazırlanan anket formları uygulanmıştır. İlk ölçme aracı Yetişkin Rollerine Hazırlık Anketi 12 maddeden ve az-orta-çok derecelendirmesinden oluşmaktadır, üniversite öğrencilerinin evlilik, ana-baba olmak ve vatandaşlık sorumluluğu almak gibi yetişkinlik rollerine ne kadar hazır olduklarını incelemek amacıyla kullanılmıştır. İkinci ölçme aracı olan Yaşama Hazırlık Anketi ise, öğrencilerin lisans eğitimleri süresince sosyal, kültürel ve akademik gelişimlerini destekleyici etkinliklere katılım deneyimlerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen 9 maddelik bir formdur. Yaşama hazırlık niteliğinde deneyimlerin yer aldığı maddeleri, katılımcılar bu deneyimi gerçekleştirip gerçekleştirmeme durumlarına göre değerlendirmiştir. Anket maddeleri sosyal sorumluluk üyelikleri, teknoloji kullanımı ağırlıklı eğitimlere ve üniversite dışındaki mesleki üyelikleri katılım gibi üniversite öğrencilerinin üniversite sonrası yaşamlarına hazırlıklarını incelemektedir. Amaçlı örnekleme yoluyla yaş ortalaması 21 (ss) olan 374 (%78.4) kadın ve 103 (%21.6) erkek öğrenciden oluşan katılımcı grubu toplam 477 öğrencidir. Veriler frekans ve yüzde dağılımlarının yanı sıra tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir.

Bulgular: Çalışma grubunun yetişkin rollerine hazırlık puanları az, orta ve çok derecesinde incelendiğinde evliliğe hazırlığa az (N=246, %51.9), iş yaşamındaki sosyal ilişkilere orta (N=235, %49,4), iş yaşamındaki iş ilişkilerine orta (N=228, %47,9), kişisel finansal yükümlülüklerle baş etme/ödemeye orta (N=183, %38,4), ana-baba olmaya az (N=294, %61,9), kişisel sağlığı geliştirmek ve sorunları önlemek için sağlık hizmetlerinden yararlanmaya çok (N=265, %55,8), vatandaşlık sorumluluğu almaya çok (N=294, %61,9), aile büyüklerine ihtiyaç duyduklarında destek olmaya çok (N=342, %72,0), ekonomik açıdan kendine yetmeye orta (N=205, %43,2), duygularını kontrol etme/yönetmeye çok (N=222, %46,6), iş/okul/

dinlenme/sorumluluklar dengesini yönetmeye orta (N=240, %50,6) ve zamanı etkin kullanmaya orta (N=250, %52,6) derecede hazır olunduğu görülmüştür. Cinsiyete göre yetişkin rollerine hazırlıkları incelendiğinde ise kadın öğrencilerin Kişisel sağlığı geliştirmek ve sorunları önlemek için sağlık hizmetlerinden yararlanma açısından erkek öğrencilerden yüksek olduğu; ancak diğer tüm maddelerde erkek öğrencilerin ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Yetişkin yaşamına hazırlık anketine göre katılım oranları teknoloji kullanımı ağırlıklı eğitimler için %49.5 (N=237), uluslararası/ulusal kültür ve sosyal temalı gençlik programlar için %25.9 (N=123), lisans programı kapsamında özel konulara yönelik eğitimler için %72.3 (N=344), uluslararası eğitim temelli değişim programlar için %16.3 (N=78), sosyal sorumluluk üyelikleri için %42.7 (N=203), üniversitedeki kültürel/sosyal topluluk ve etkinlikler için %61.1 (N=291), üniversite dışındaki mesleki üyelikler için %34.0 (N=162), öğretim alanı dışındaki bilim ve sanat alanlarına katılımlar ve üyelikler için %55.1 (N=260), yabancı dili geliştirme eğitimleri için %58.4 (N=280) olarak bulunmuştur. Anket sonuçlarına göre, kadın öğrencilerin tüm maddelerde daha yüksek katılım oranı gösterdiği görülmüştür.

Sonuçlar: Çalışma grubu yetişkin rollerine hazırlık açısından evlilik ve anababa olmaya az, aile büyüklerine destek olmaya, duygularını kontrol etme ve yönetmeye, sağlık hizmetlerinden yararlanmaya çok hazır hissettikleri; diğer rollere ise orta düzeyde hazır hissetmektedir. Yetişkin yaşamına hazırlık açısından ise uluslararası eğitim temelli değişim programlarına ve uluslararası/ulusal kültür ve sosyal temalı gençlik programlarına katılım oranının düşük olduğu bulunmuştur.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 16.45-18.15

ÇEYREK YAŞAM KRİZİNİN *"AHLAT AĞACI"* FİLMİNE YANSIMALARI

REFLECTIONS OF QUARTER-LIFE CRISIS TO *"THE WILD PEAR TREE"* MOVIE

Hatice Kübra ÖZDOĞAN[1], Figen ÇOK[1]

[1]Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Çeyrek yaşam krizi, bireylerin yetişkinliğe geçiş sürecinde kariyer, ilişkiler ve değişen yaşam rolleriyle ilişkili bir kimlik krizidir. Belirsizlikler ve zorlu yaşantılarla karakterize olan bu süreçte bireyler olumsuz duygular ve yaşantılar deneyimlemektedir (Robinson, 2008; Robinson ve Smith, 2010). Bu çalışmanın amacı, *Ahlat Ağacı* filminin çeyrek yaşam krizi bağlamında incelenmesidir. Bu doğrultuda çalışmada "*Ahlat Ağacı* filminde ana karakterin çeyrek yaşam krizi ile ilişkili yaşadığı zorluklar nelerdir?" sorusuna yanıt aranmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılmak istenen olgu ilgili bilgi içeren yazılı ve görsel materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu çalışmanın örneklemini Ahlat Ağacı (Ceylan, 2018) filmi oluşturmaktadır. Veriler, betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışmada çeyrek yaşam krizi ile ilgili kavramsal çerçeve, tema ve kategorilerin belirlenmesinde yönlendirici olmuştur. Analiz sürecinde analiz için çerçeve oluşturulmuş, veriler kodlanmış, bulgular tanımlanmış ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada elde edilen bulgular, Ahlat Ağacı filminde Sinan'ın çeyrek yaşam krizindeki duygusal, ekonomik, ailevi, kültürel zorluklarını ve kimlik krizini yansıtmaktadır. Bulgular kriz ile ilişkili duygular ve kriz ile ilişkili olaylar olmak üzere iki temada incelenmiştir. Olumsuz duygular kategorisinde sıkışmış hissetme (f=18), öfke (f=16) ve anlaşılmamış hissetme (f=10); işle ilgili zorluklar ve ekonomik zorluklar kategorisinde işsizlik ve iş bulma zorluğu (f=10) ile parasızlık (f=8); geçiş kategorisinde yaşamda belirsizlik (f=7) ailevi zorluklar kategorisinde ise babayla yaşanan çatışmalar (f=16); kimlik arayışı kategorisinde ait hissetmeme (f=19) ve toplumsal beklentiler ile bireysel istekler arasındaki çatışma (f=17); kültürel bağlam kategorisinde ise kültürel değerlerin sorgulanması (f=23) ön plana çıkmaktadır.

Sonuçlar: Ahlat Ağacı filminde üniversiteden mezun olduktan sonra ailesinin yanına dönen Sinan'ın deneyimlediği çatışma ve zorluklar, çeyrek yaşam krizine işaret etmekte; yaşamının birçok alanında sıkışmışlık hissi yaşadığını göstermektedir. Özellikle işsizlik ve ekonomik zorluklar, Sinan'ın yaşamındaki belirsizliklerin artmasında ve geleceğe yönelik kararlarında etkili olmaktadır. Sinan'ın çeyrek yaşam krizi içinde bulunduğu kültürel bağlamdan etkilenmekte; aile yapısı, kırsal yaşamın dinamikleri gibi toplumsal ve ekonomik koşulların etkileşimiyle biçimlenmektedir. Sonuç olarak, filmin ana karakterinin deneyimlerinin çeyrek yaşam krizinin temel özelliklerini yansıttığı söylenebilir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 16.45-18.15

KRİZLER ÇAĞINDA ARKADAŞLIK: ÜNİVERSİTE GENÇLERİNİN DEĞİŞEN SOSYAL DİNAMİKLERİ

FRIENDSHİP IN THE AGE OF CRISES: THE CHANGING SOCIAL DYNAMICS OF UNIVERSITY STUDENTS

Kayhan DELİBAŞ[1], Aynur ÇAM[2]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye

[2] Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın/ Türkiye

Amaç: 21. yüzyılda art arda yaşanan ekonomik, siyasi ve toplumsal krizler, bireylerin sosyal yaşantılarını önemli ölçüde yeniden şekillendirmektedir. COVID-19 pandemisi ise bu krizlerin en yoğun hissedildiği dönemlerden biri olarak, bireysel ve toplumsal ilişkilerde kalıcı değişikliklere yol açmıştır. Bu çalışma, krizler çağında üniversite gençlerinin arkadaşlık deneyimlerini ve değişen sosyal dinamiklerini ele almayı amaçlamaktadır. Araştırmada, üniversite gençlerinin pandemi sürecinde ve sonrasındaki arkadaşlık deneyimleri, kimlik oluşturma süreçleri ve sosyal ağlarının dönüşümü incelenmektedir. Pandemi döneminde artan sosyal izolasyonun gençler arasında yalnızlık krizine sebep olup olmadığı araştırmanın alt amaçları arasında yer almaktadır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla gerçekleştirilen görüşmeler, katılımcıların pandemi dönemi ve sonrasındaki arkadaşlık ilişkilerini nasıl deneyimlediklerini anlamaya yönelik sorular çerçevesinde yürütülmüştür.

Bulgular: Araştırma bulguları, COVID-19 pandemisinin üniversite gençlerinin sosyal yaşantılarında çeşitli dönüşümlere yol açtığını göstermektedir. Pandemi sürecinde pek çok üniversite gencinin aile yanına dönmesi, maddi ve duygusal anlamda güvenlik sağlamak gibi faydalar sağlasa da kişisel ve sosyal gelişim süreçlerinin kesintiye uğramasına neden olmuştur. Araştırma bulguları üniversitelerin fiziksel olarak kapatılmasıyla gençlerin, göçebe bir yaşam tarzına zorlanmış olduğu bunun sonucunda da sosyal bağlarını sürdürmek için dijital platformlara yönelmiş oldukları göstermektedir. Diğer bir bulgu ise, bu dijital etkileşimler yüz yüze iletişimin yerini tam olarak alamamış olduğunu, bu sürecin arkadaşlık ilişkilerinin derinliği ve duygusal bağlantılar açısından kayıplara yol açmış olduğuna işaret etmektedir. Pandemi sürecinde artan sosyal izolasyon, gençler arasında yalnızlık hissini artırmış ve sosyal ağların zayıflamasına neden olmuştur. Araştırma bulguları, pandemi sonrasında gençler arasında kalıcı arkadaşlıkların azaldığını ve arkadaşlık ilişkilerinin daha akışkan bir yapı kazandığını göstermektedir. Dijital platformlar aracılığıyla kurulan ilişkiler, fiziksel ortamda kurulan derinlemesine bağların yerini tam olarak alamamıştır.

Sonuçlar: Araştırmanın sonuçları, COVID-19 pandemisinin üniversite gençlerinin arkadaşlık ilişkilerinde kalıcı değişikliklere yol açtığını ortaya koymaktadır. Pandemi sürecinde fiziksel kampüs ortamından uzak kalmak, gençlerin sosyal ağlarını zayıflatırken, dijital platformlar aracılığıyla kurulan ilişkiler, yüz yüze iletişimde sağlanan duygusal desteği tam olarak

karşılayamamıştır. Bu durum, gençler arasında sosyal izolasyon ve yalnızlık hissinin artmasına neden olmuştur. Pandemi sonrası dönemde ise arkadaşlık ilişkilerinin daha geçici ve bağlamsal bir yapı kazandığı gözlemlenmiştir. Araştırma, krizler çağında üniversite gençlerinin sosyal bağlantılarını yeniden inşa etme süreçlerinde karşılaştıkları zorluklara dikkat çekmekte ve bu bağlamda sosyal destek mekanizmalarının önemini vurgulamaktadır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 16.45-18.15

BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE BENLİĞİN FARKLILAŞMASI VE FLÖRT KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF DIFFERENTIATION AND DATING ANXIETY IN EMERGING ADULTHOOD

Hanife AKGÜL[1], Sedef ÜNSAL SEYDOOĞULLARI[2]

[1]Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Çanakkale / Türkiye

[2]Düzce Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Düzce / Türkiye

Amaç: Bu araştırmanın amacı, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin benliklerinin farklılaşması ve flört kaygıları arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Beliren yetişkinlik, bireyin yaşamındaki değişikliklerin en fazla olduğu dönemlerden birisidir. Bu dönemdeki bu değişikliğin önemli bir sonucu Bowen tarafından benliğin farklılaşması olarak tanımlanır. Beliren yetişkinlikte bireylerin bir diğer önemli gelişim görevleri romantik ilişkilerle ilgilidir. Bireylerin sevme, beğenilme ihtiyaçları ile ilgili olan ve ailesiyle kurduğu bağlanma süreçlerinden de büyük ölçüde etkilenen flört ilişkileri beliren yetişkinlikteki bireyler için önemli bir duygusal yaşantıdır ve bu gelişim görevinin yerine getirilememesi flört kaygısına sebep olabilir. Geleceğin yetişkinleri, anne babaları, meslek uzmanları olan bireylerin ruh sağlıklarının korunması hem bireysel düzeyde hem de toplumsal düzeyde önemli olduğundan bu araştırmada beliren yetişkinlik dönemindeki benlik farklılaşmasının flört kaygısıyla ilişkisini incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, benlik farklılaşması ve flört kaygısı arasındaki ilişkinin incelendiği ilişkisel tarama modelidir. Araştırmada katılımcılara kartopu örnekleme yoluyla ulaşılmıştır. Araştırmanın örneklemi 31'i erkek (%20.9), 116'sı kadın (%78.4) 1 tanesi LGBTİQ (%0.7) olan toplam 148 kişiden oluşmaktadır. Ölçme araçları olarak Benliğin Farklılaşması Ölçeği Kısa Formu ile Flört Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada bireylerin benlik farklılaşmasının alt boyutları olan ben pozisyonu, iç içe geçme, duygusal kopma ve duygusal tepkisellik puanlarının flört kaygısı ile ilişkilerine bakılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, flört kaygısı ile ben pozisyonu arasında orta düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki, iç içe geçme ile orta düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki, duygusal kopma ile düşük düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki, duygusal tepkisellik ile yine düşük düzeyde negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Sonuçlar: Araştırma sonuçlarına göre bireylerin benlik farklılaşmasının alt boyutları olan ben pozisyonu, iç içe geçme, duygusal kopma ve duygusal tepkisellik düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Özetle; bireylerin benlik farklılaşması arttıkça flört kaygıları azalmaktadır. Bireylerin önemli gelişim görevlerinden ikisi olan benlik farklılaşması ve flört kaygıları ile ilgili değişkenleri belirlemenin bireylerin ruhsal yönden sağlıklı bireyler ve sağlıklı yetişkinler olmalarını sağlama amacına hizmet edeceği düşünülmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 16.45-18.15

BELİREN YETİŞKİNLERDE KİMLİK BİÇİMLENMESİNDE EBEVEYNLERLE İLİŞKİLERİN ROLÜ: BOYLAMSAL BİR İNCELEME
THE ROLE OF RELATIONSHIPIS WITH PARENTS IN IDENTITY FORMATION AMONG EMERGING ADULTS: A LONGITUDINAL STUDY

Meva DEMİR KAYA[1], Hüsna ALBAYRAK YALÇIN[2], Figen ÇOK[3]

[1]Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Erzurum / Türkiye
[2]Polis Akademisi Yabancı Diller ve Türkçe Öğretimi, Ankara / Türkiye
[3]Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Ergenlik ve yetişkinlik yılları arasında geçiş dönemi olarak görülen beliren yetişkinlikte kimlik biçimlendirme ve ilişkisel süreçler oluşturma en önemli gelişimsel görevler olarak görülmekte (Arnett, 2004) ve bu dönemde aileyle ilişkilerin ön plana çıktığı bilinmektedir. Kimliğin yetişkinlik yılları boyunca devam etmesi, söz konusu ilişkisel sürecin dinamik olması (Erikson, 1994) ve son yıllarda kimliğin süreç odaklı modeller bağlamında ele alınması (Luyckx vd., 2008; Crocetti vd., 2008) nedeniyle ebeveyn-yetişkin çocuk ilişkisi ile kimlik biçimlenmesi arasında zamana bağlı değişim olabilir. Bu çalışmada beliren yetişkinlerin ebeveynleriyle ilişkisiyle kimlik biçimlenmesi arasındaki ilişkinin zamana göre değişim gösterip göstermediğini belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Katılımcılar 343 (%25.7 erkek, %74.3 kadın) kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması (Ort= 20.10, Ss= 1.11)'dir. Araştırmanın analizinde, boylamsal ilişkinin yönüne ilişkin gecikmeli panel deseni analizleri yapılmıştır. 1. zamandaki ebeveynle ilişkilerin, 1. zamandaki kimlik düzeyleri kontrol edildikten sonra; 2. zamandaki kimlik düzeylerini yordayıp yordamadığına bakılmıştır. Benzer şekilde, zıt yöndeki hipotez de test edilmiştir.

Bulgular: Yapılan regresyon analizlerinde, 1. zamandaki kimlik sentezinin 2. zamandaki kimlik sentez düzeyine etkisi kontrol edildikten sonra ($\beta = .58$, $t = 13.40$, $p < .001$), 1. zamandaki anneyle olumsuz ilişkilerin 2. zamandaki kimlik sentez düzeyini negatif yönde anlamlı olarak yordadığı belirlenmiştir ($\beta = -.12$, $t = -2.74$, $\Delta R2 = .01$, $p= .006$). 1. zamandaki kimlik sentezinin 2. zamandaki kimlik sentez düzeyine etkisi kontrol edildikten sonra ($\beta = .59$, $t = 13.70$, $p < .001$), 1. zamandaki babayla olumsuz ilişkilerin 2. zamandaki kimlik sentez düzeyini negatif yönde anlamlı olarak yordadığı belirlenmiştir ($\beta = -.09$, $t = -2.03$, $\Delta R2 = .01$, $p= .043$). Ek olarak, 1. zamandaki kimlik çatışmasının 2. zamandaki kimlik çatışma düzeyine etkisi kontrol edildikten sonra ($\beta = .47$, $t = 9.69$, $p < .001$), 1. zamandaki anneyle olumsuz ilişkilerin 2. zamandaki kimlik çatışma düzeyini pozitif yönde anlamlı olarak yordadığı belirlenmiştir ($\beta = .11$, $t = 2.20$, $\Delta R2 = .01$, $p =.029$). 1. zamandaki kimlik çatışma sürecinin 2. zamandaki kimlik çatışma düzeyine etkisi kontrol edildikten sonra ($\beta = .47$, $t = 9.88$, $p < .001$), 1. zamandaki babayla olumsuz ilişkilerin 2. zamandaki kimlik çatışma düzeyini pozitif yönde anlamlı olarak yordadığı belirlenmiştir ($\beta = .15$, $t = 3.04$, $\Delta R2 = .02$, $p =.003$).

Sonuçlar: Ebeveynle olumlu ilişkilerin kimlik gelişiminin sentez sürecine olumlu, ebeveynle olumsuz ilişkilerin ise kimlik gelişiminin sentez sürecine olumsuz etkisinin olacağı söylenebilir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 16.45-18.15

GENÇLİK VE ÇEVRİM İÇİ ORTAMLAR

Gülendam Akgül
Oturum Başkanı, Ankara Üniversitesi

LİSELİ KIZ ÖĞRENCİLERİN ÇEVRİMİÇİ ETKİLEŞİMLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR DEĞERLENDİRME

A QUALITATIVE EVALUATION OF THE ONLINE INTERACTIONS OF FEMALE HIGH SCHOOL STUDENTS

***Hanife BÜYÜK*[1]**

[1] *Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara / Türkiye*

Amaç: Bu çalışmanın amacı interneti yoğun bir şekilde kullanan liseli kız öğrencilerin sosyal medya platformlarında kurdukları ilişkileri ve ilişki kurma biçimlerini incelemektir.

Yöntem: Bu araştırmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırma, araştırmacının kolayda örnekleme yöntemi ile ulaştığı 15-17 yaş aralığında liseye devam eden ve günde en az beş saatini farklı sosyal medya platformlarında geçiren 15 kız öğrenci ile yürütülmüştür. Verilerin elde edilmesinde gözlem, bireysel ve grup görüşmesi yollarına başvurulmuştur. Araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Bulgular: İnternette günde beş saatten daha uzun vakit geçiren öğrencilerin birden fazla sosyal medya platformunu aktif olarak kullandığı ve en fazla bu platformlardaki etkileşimlere zaman harcadıkları görülmüştür. Bu uygulamalar arasında en sık kullandıkları uygulamalar Omegletv, Litmatch, Azar, Snapchat, TikTok ve Instagram uygulamalarıdır. Öğrenciler, canlı görüntü ile doğrudan bağlanılan, o anda ilk kez karşılaşılan kişilerle iletişime girilen Omegletv gibi uygulamalarda kimlik bilgilerini olduğundan farklı yansıttıklarını belirtmiştir. Bir öğrenci dışında tüm öğrencilerin isim, yaş, yaşanılan yer ve sınıf düzeyini değiştirdikleri, bunu hem kendilerini korumak hem de karşıdaki kişi tarafından kabul edilmek için yaptıkları bulunmuştur. Ergen kızların bu siteleri kullanım amaçları arasında eğlenme, vakit geçirme, diğer kişilerle dalga geçme ve yeni insanlarla tanışma yer almıştır. Karşı cinsten ilk kez tanıştıkları kişilerle sözlü ya da yazılı iletişimde cinsel içerikli ifadeler kullandıklarını söyleyen öğrenciler, konuşmaların ya da yazışmaların odağında başlangıcından itibaren çoğu zaman cinsellik olduğunu belirtmiştir. Kız öğrenciler en fazla diğer kız arkadaşlarıyla beraberken bu siteleri kullanmaktadır.

Sonuçlar: Liseli kız öğrencilerden interneti yoğun bir şekilde kullananlar en fazla sosyal medyada vakit geçirmektedir. Öğrenciler sosyal medya uygulamalarını en fazla karşı cinsle iletişim kurmak, eğlenmek, vakit geçirmek ve karşı tarafla dalga geçmek için kullanmaktadır. İletişimde kendini gizleme ve cinsel içerikli mesajlaşmalar dikkati çekmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 16.45-18.15

GENÇLERİN ÇEVRİMİÇİ DAVRANIŞLARININ ÖRTÜK PROFİL ANALİZİ

LATENT PROFILE ANALYSIS OF YOUNG PEOPLE'S ONLINE BEHAVIORS

Nilay KÖSE[1], Betül AKBAŞ[2], Gülendam AKGÜL[1]

[1]Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Çankaya /Ankara

[2]Ankara Üniversitesi, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi, Sıhhiye /Ankara

Amaç: Bu araştırmada, beliren yetişkinlerin çevrimiçi benlik sunumuna ilişkin profillerin belirlenmesi ve belirlenen profillerin özsaygı ve benlik kavramı netliği ile ilişkisinin incelenmesi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmanın katılımcıları, 18-30 yaş aralığında, sosyal medya kullanıcısı, beliren yetişkinlik dönemindeki gençlerden oluşmaktadır. Araştırmada kolay ulaşılabilir örneklem (üniversite öğrencileri) yöntemi kullanılmıştır, toplam 297 katılımcıdan, araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılamayan 23 tanesi analizlere dahil edilmemiştir. % 73'ü kadın (n = 200) ve % 27'si erkek (n = 74) toplam 274 (X = 21.86, SD = 2.33) katılımcı çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 52.2 (n = 143) lise mezunu, % 43.8 (120) üniversite mezunu ve %4 (n = 11) lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Verilerin toplanması, çevrimiçi ortamda Google Forms aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları olarak, Demografik Bilgi Formu, Çevrimiçi Benlik Sunumu Ölçeği, Benlik Kavramı Netliği Ölçeği ve Özsaygı Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, betimsel istatistikler, korelasyon ve örtük profil analizinden (LPA) yararlanılmıştır.

Bulgular: Yapılan Örtük Profil Analizi (LPA) sonuçlarına göre, en uygun model olarak 3 profil modeli belirlenmiştir. LPA sonuçlarına dayalı olarak ortaya çıkan profillerden, Gerçek Benlik Odaklı Grup(GBO); düşük keşif düzeyine sahip olup, ideal benlikten daha çok gerçek benliği sergilemeye eğilimli bir gruptur. Kimlik Keşfine Açık, Gerçek Benlik Sergileyen Grup(KKA-GBS); gerçek benliği sergileyen, kimlik keşfine açık ve ideal benliği de önemli bulan bireylerden oluşan bir gruptur. Aldatıcı Öz Sunum ve Sosyal Karşılaştırma Yapan Grup(AÖS-SKY); en yüksek aldatıcı öz sunum ve sosyal karşılaştırma düzeyine sahip olan bu gruptur, çevrimiçi imajlarını dikkatle düzenleyen ve kimlik keşfine açık bireylerden oluşmaktadır. Bu araştırma çalışması kapsamında, bahsedilen 3 grup aktif ve pasif sosyal medya kullanımı özellikleri, benlik kavramı netliği ve özsaygı açısından karşılaştırılmıştır.

Sonuçlar: Araştırma bulguları, her grubun farklı sosyal medya kullanım alışkanlıkları, benlik kavramı netliği ve özsaygı düzeylerine sahip olduğunu göstermektedir. AÖS-SKY, pasif sosyal medya kullanımında daha yüksek bir eğilim sergilerken, aktif sosyal medya kullanımı ve benlik kavramı netliği ile özsaygı düzeylerinde daha düşük seviyelere sahiptir. Bu grupta çevrimiçi benlik sunumunun sosyal karşılaştırmalara dayalı olduğu görülmektedir. Öte yandan, GBO daha az aktif sosyal medya kullanırken, benlik kavramı netliği ve özsaygı düzeyleri daha yüksektir. KKA-GBS ise, iki grup arasında dengeyi sağlayan özelliklere sahiptir ve hem kimlik keşfine açıktır hem de ideal benlik ve gerçek benlik dengesini korumaya çalışmaktadır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 16.45-18.15

DİJİTAL ETNOGRAFİDE ANLIK MESAJLAŞMA UYGULAMALARINI ARAŞTIRMA SAHASINA DÖNÜŞTÜRMEK: WHATSAPP'TA BİR "ARAŞTIRMA GRUBU"

TURNING THE INSTANT MESSAGING APPS INTO A RESEARCH FIELD IN DIGITAL ETNOGRAPHY: A "RESEARCH GROUP / ARAŞTIRMA GRUBU" IN WHATSAPP

***Emine Şeyma TAŞDELEN*[1]**
[1]Filbakışı Gençlik ve Toplum Çalışmaları Derneği

Amaç: Bildiri, anlık mesajlaşma uygulamalarının ergenlik ve gençlik kültürlerine yönelik etnografik çalışmalar açısından verimli bir araştırma sahası olup olamayacağı sorusunu tartışmayı amaçlamaktadır.
Yöntem: Sunum, saha sürecini WhatsApp uygulamasında gerçekleştiren "Türkiye'deki Anime Hayranı Genç Kızların Japon Otaku ve Shojo Kültürle İlişkileri" isimli tamamlanmış yüksek lisans tezinin metodolojik yaklaşımından hareketle oluşturulmuştur. Çevrimiçi ortamda, yaşları 13-15 arasında değişen 14 kişiyle beş ay boyunca özel ve grup içi çeşitli ortamlarda mülakatlar yapılmıştır. WhatsApp, araştırmada katılımcıların tümünün aktif kullandığı bir uygulama olduğunu belirtmesi üzerine tercih edilmişse de; açığa çıkardığı etkileşimle araştırma tasarımında öngörülmeyen bir etki oluşturarak, görüşme tekniğinin uygulandığı teknolojik bir imkan olmanın ötesine geçmiş; katılımcıların birbirleriyle etkileşime geçerek –araştırmacının haberleşmek ve mülakatları tasarlamak için kurduğu- "Araştırma Grubu"nu günlük yaşamlarının bir parçası haline getirmesiyle aynı zamanda bir gözlem alanına dönüşmüştür. Bunun üzerine araştırma tasarımı katılımcı gözlem temelinde yeniden yapılandırılmış; velilerle paylaşılan onam formu güncellenmiş, katılımcılar ve velileri bu konuda bilgilendirilmiştir. Araştırmada ayrıca altı katılımcıyla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiş, çevrimdışı ortamdan edinilen veriler, -araştırma konusu bağlamında- çevrimiçindeki bulgularla kıyaslanmak üzere; bunların geçerliğini gösterdiği ya da problematize ettiği ölçüde kullanılmıştır. Dolayısıyla bir yandan araştırma konusu olan hayran kültürü incelenirken; diğer yandan metodolojik olarak her iki ortamdan elde edilen verilerin ne şekilde bilgi ürettiğini gözlemlemek de mümkün olmuştur.
Bulgular: Katılımcılar için çevrimiçi-çevrimdışı alan, her ne kadar farklı iletişim formları ve ilişkiler üretiyor olsalar da; birbirinden kopuk ve bağımsız ayrı dünyalar olarak algılanmamakta; tersine organik bir biçimde iç içe geçerek onların "gerçekliğini" oluşturmaktadır. Grupta araştırmayla doğrudan ilgisi bulunmayan sohbetler; ergenler arası etkileşiminin nasıl gerçekleştiği, anlam üretme/ inşa sürecinin nasıl çalıştığı, katılımcıların kendilerini diğerlerine nasıl sunduğu gibi formel ortamlarda gözlemlemenin zor olduğu birçok konuda araştırmacıya veri sağlamıştır.
Sonuçlar: Çalışmada anılan whatsapp grubu, ortak dilin ve sembollerin nasıl çalıştığını göstererek ve anlam üretiminde kolektivitenin katkısını açığa çıkararak entografik alan işlevi görmüştür. Dolayısıyla gençlik alt kültürleri başta olmak üzere; uzun soluklu ve katılımcı gözlemle anlaşılmaya ihtiyaç duyulan araştırma konularında anlık mesajlaşma ortamlarının işlevsel olduğunu söylemek mümkündür.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 16.45-18.15

FELAKET HABERLERİNİ KAYDIRMANIN İYİ OLUŞA ETKİSİNDE BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK, ADİL DÜNYA İNANCI VE DUYGU DÜZENLEME STRATEJİLERİNİN ARACI ROLLERİNİN İNCELENMESİ

THE MEDIATING ROLES OF INTOLERANCE OF UNCERTAINTY, JUST WORLD BELIEF AND EMOTION REGULATION STRATEGIES IN THE EFFECT OF DOOMSCROLLING ON WELL-BEING

***Ümre KAYNAK*[1]**
[1]Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Amasya / Türkiye

Amaç: Bu çalışmada felaket haberlerini kaydırmanın iyi oluşa etkisinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin ve adil dünya inancı ve duygu düzenleme stratejilerinin aracı rollerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmada veri toplama araçları olarak "Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (Sarıçam vd., 2014)", "Adil Dünya İnancı Ölçeği (Göregenli, 2003), "Duygu Düzenleme Anketi (Totan, 2015)", "Felaket Haberlerini Kaydırma Ölçeği (Anlı, 2023)" ve "Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği (Demirtaş ve Baytemir, 2019)" kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 19-24 yaş aralığında bulunan 452 genç oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde SPSS 26.0 istatistik paket programı ve PROCESS Macro 4.2 programı kullanılmıştır. Araştırmanın temel değişkenleri arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ve aracı roller PROCESS Macro, Model 4 kullanılarak test edilmiştir.

Bulgular: Araştırma sonucunda toplam iyi oluş ile duygu düzenlemenin bilişsel yeniden değerlendirme alt boyutu arasında ($r=.31$, $p<.01$) ve adil dünya inancının genel adil dünya inancı boyutu arasında ($r=.25$, $p<.01$) pozitif yönlü anlamlı bir ilişki; felaket haberlerini kaydırma ($r=-.12$, $p<.05$) ve belirsizliğe tahammülsüzlük ($r=-.19$, $p<.01$) arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Felaket haberlerini kaydırma ile adil dünya inancının genel adil dünya inancı boyutu ($r=-.16$, $p<.01$) ve duygu düzenlemenin bilişsel yeniden yapılandırma alt boyutu arasında ($r=-.10$, $p<.05$) negatif yönlü anlamlı bir ilişki; belirsizliğe tahammülsüzlük ($r=.18$, $p<.01$) ve duygu düzenlemenin bastırma alt boyutu arasında ($r=.11$, $p<.05$) pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Felaket haberlerini kaydırma ile iyi oluş arasındaki ilişkide belirsizliğe tahammülsüzlük, duydu düzenleme ve adil dünya inancının aracı rollerinin test edildiği modelde, felaket haberlerini kaydırmanın iyi oluşun yordayıcısı olduğu, belirsizliğe tahammülsüzlük, adil dünya inancının genel adil dünya inancı alt boyutunun ve duygu düzenleme stratejilerinden bilişsel yeniden değerlendirme alt boyutunun felaket haberlerini kaydırma ve iyi oluş arasındaki ilişkide aracı rollerinin olduğu bulunmuştur.

Sonuçlar: Elde edilen sonuçlara göre iyi oluşun belirsizliğe tahammülsüzlük ve felaket haberlerini kaydırma ile negatif, adil dünya inancı ve bilişsel yeniden yapılandırma ile pozitif yönlü ilişkisi bulunmaktadır. Felaket haberlerini kaydırmanın da adil dünya inancı ve bilişsel yeniden yapılandırma ile negatif, belirsizliğe tahammülsüzlük ile pozitif yönlü ilişkisi bulunmaktadır. Felaket haberlerini kaydırmanın iyi oluşa etkisinde belirsizliğe tahammülsüzlük, genel adil dünya inancı ve bilişsel yeniden yapılandırmanın tam aracı rolleri bulunmaktadır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 16.45-18.15

ERGENLERİN SOSYAL MEDYA KULLANIMI, BENLİK ALGISI VE DİJİTAL OKURYAZARLIK İLİŞKİSİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN ADOLESCENTS' SOCIAL MEDIA USE, SELF-PERCEPTION AND DIGITAL LITERACY

Eda AKPINAR DOĞAN[1], Özcan DOĞAN[2]

[1,2] Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü

Amaç: Bu çalışmada ergenlerin sosyal medya tutumları ile benlik algıları arasındaki ilişkide dijital okuryazarlığın aracı rolünü incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmanın örneklem grubu Bilecik ili Merkez ilçesinde ortaöğretim kurumlarında eğitimine devam eden 14-17 yaş grubunda yer alan 287 ergenden oluşmaktadır. Ölçme aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu, Sosyal Medya Tutum Ölçeği, Dijital Okuryazarlık Ölçeği ve Ergenler İçin Benlik Algısı Ölçeği kullanılmıştır. Analiz aşamasında iki grup arasındaki farklarda bağımsız örneklem t testi kullanılmış, ikiden fazla grup arasında fark olup olmadığı ise tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) ile incelenmiştir. Ölçekler arasındaki ilişkinin incelenmesi için pearson korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Anlamlılık için $p<0,05$ kabul edilmiştir.

Bulgular: Ergenlerin sosyal medya tutumu, dijital okuryazarlık ve benlik algısı ölçek alt boyut puanları demografik değişkenlere göre farklılaşmaktadır. Ayrıca Sosyal medya tutum, dijital okuryazarlık ve benlik algısı ölçek toplam ve alt boyut puanları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmaktadır.

Sonuçlar: Ergenlerin sosyal medya tutumu, benlik algısı ve dijital okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet, yaş, sosyal medya kullanım düzeyi gibi demografik özelliklerine göre farklılaştığı görülmüştür. Öte yandan ergenlerin sosyal medya tutumları, benlik algıları ve dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki, ergenlerdeki sosyal medya tutumunun benlik algısını ve dijital okuryazarlık düzeylerini etkilediği söylenebilir.

Bu çalışma, araştırmacının yüksek lisans mezuniyet tez çalışmasından üretilmiştir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 16.45-18.15

ŞİDDET-ZORBALIK

Neslihan Güney Karaman
Oturum Başkanı, Ankara Üniversitesi

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SORUN ÇÖZME BECERİLERİNE YÖNELİK BİR MÜDAHALE PROGRAMI: ARABULUCULUK EĞİTİMİ

AN INTERVENTION PROGRAM FOR PROBLEM SOLVING SKILLS OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS: MEDIATION TRAINING

Rana KEMİK[1], Zafer ZENGİN[2]

[1]Efeler İmam Hatip Ortaokulu, Aydın / Türkiye

[2] Hacı Kadriye Arslan Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Aydın / Türkiye

Amaç: Müzakereyi ve arabuluculuğu bir sorun çözme becerisi olarak kullanmaları ve öğrencilerin akranlar arasında yaşanan sorunlar karşısında sorumluluk alarak, duyarlı davranarak yapıcı bir rol üstlenmesini sağlamaktır.

Yöntem: Bu çalışma 2023-2024 eğitim öğretim yılı içinde Aydın İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülen "Münakaşa Değil Müzakere" projesi kapsamında Efeler ilçesinde 24 ortaokulda gerçekleştirildi. 442 kız öğrenci ve 432 erkek öğrenci arabuluculuk eğitimi aldı. Ortaokul 6. sınıf seviyesinde her şubeden 3 kız 3 erkek öğrenci sosyometri tekniği kullanılarak arabulucu olarak seçildi ve gönüllü olarak çalışmalara katıldılar. Arkadaşları tarafından sorunların çözümünde en çok güvenilip seçilen bu öğrencilere okul psikolojik danışmanları tarafından müzakere ve arabuluculuk eğitimi verildi. Eğitimde anlaşmazlığın doğasına, iletişim becerilerine, öfke kontrol becerilerine ve müzakere/arabuluculuk becerilerine yer verildi. Arabuluculuk becerileri örnek olaylar üzerinden uygulamalı bir biçimde kazandırıldı. Bu süreçte, okulun bir odası Müzakere/Arabuluculuk Odası olarak belirlendi. Müzakereci öğrenciler, bu odaya gelerek müzakere/arabuluculuk masasında arkadaşlarının yaşadığı sorunu yapıcı bir şekilde çözmeleri için taraflara yardımcı olmaya çalıştı.

Bulgular: Akran arabuluculuğu uygulamalarının somut ve gerçek öğrenci öğrenci anlaşmazlıkları üzerindeki etkisini incelemek için "Akran Arabuluculuk Formu" kullanılmıştır. Bu form kullanılarak yapılan görüşme kayıtlarına bakıldığında 531 görüşme yapılmıştır. Bu görüşmelerin 438'inin anlaşmayla çözüldüğü tespit edilmiştir.

Sonuçlar: Elde edilen bulgulara bakıldığında arabuluculuğun sorun çözme becerisi olarak anlaşmazlık çözümlerine katkıda bulunduğu görülmüştür. Öğrenciler arabuluculuğu uygulayarak yeni bir sorun çözme becerisi edinmişlerdir. Öğretmenler basit sorunlar için öğrencilerin artık onlara gelmediğini, bu konudaki sorumluluklarının arabulucu öğrenciler sayesinde azaldığını belirtmişlerdir. Yapıcı sorun çözme becerisini öğrenen öğrencilerin ilerleyen yıllarda sosyal becerilerini geliştirerek okul ve çalışma hayatında doyum sağlayacağı ilişkiler kurabilmesine, yetişkin olduğunda ebeveyn ve eş olarak sorunlarını yapıcı yolla

çözebilmesine ve kendinden sonraki kuşaklara örnek olabilmesine katkıda bulunmak bu eğitimin toplumsal ve bireysel faydası olarak belirtilebilir. Sorunun değil, çözümün parçası olan duyarlı bireyler yetiştirilebilir. İyi bir insan ve iyi bir toplumun inşasında arabuluculuk eğitimi küçük ama önemli ve anlamlı bir adım olabilir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 16.45-18.15

ÖN ERGENLİK DÖNEMİNDEKİ TÜRK VE YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN SOSYAL DESTEK ALGILARI VE SALDIRGANLIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL SUPPORT PERCEPTIONS AND AGGRESSION LEVELS OF TURKISH AND FOREIGN STUDENTS IN PRE-ADOLESCENCE

***Beyza Nur TÜRK*[1]**

[1]*MEB, Türk Eğitim Sisteminde Çocuklar İçin Kapsayıcı Eğitimin Desteklenmesi Projesi (PIKTES), Ankara/ Türkiye*

Amaç: Son yıllarda dünya genelinde yaşanan savaşlar sebebiyle oluşan göç hareketliliğinin, 2011 yılından itibaren ülkemize yönelik kitlesel göçü beraberinde getirdiği bilinmektedir. Yaşanan göç hareketliliği, göç ile gelen çocukların eğitim- öğretim yaşantılarına Türkiye'de devam etmelerini gerektirmiştir. İlgili literatürde yabancı uyruklu öğrencilerin göç sonrası uyumlarının okul ortamlarında beraberinde getirdiği problemlere yönelik birçok çalışmanın yapıldığı, yabancı uyruklu öğrencilerde çoğunlukla saldırgan davranışların varlığının ortaya konduğu ilgili araştırmalarda görülmektedir. İlgili literatürün yurt içi ve yurt dışı çalışmalarında ise sosyal destek algısı ve saldırganlık arasında anlamlı farklılıkların olduğu çalışmalar mevcuttur. Okul ortamlarında akran desteği ve olumlu temasın ön ergenlik dönemi için önemli bir gelişim dönemi özelliği olduğu bilgisinden hareketle, bu gelişim dönemi içindeki Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal destek algıları ve saldırganlık düzeylerinin ilgili değişkenden etkilenme düzeyi araştırmanın konusu ve önemini oluşturmaktadır. Bu araştırmanın amacı, ön ergenlik dönemindeki yabancı uyruklu öğrencilerin saldırgan davranışlarının sosyal destek algıları ile ilişkisini ve Türk öğrenciler ile ilgili değişkenlere göre anlamlı farklılık olup olmadığını ortaya koymaktır. Araştırma, ön ergenlik dönemindeki yabancı uyruklu öğrencilere yönelik ve karşılaştırmalı bir çalışma olması sebebiyle önem arz etmektedir.

Yöntem: Bu araştırma, Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin saldırganlık ve algılanan sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik betimsel bir çalışmadır. Araştırma, Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin birlikte eğitim öğretim gördüğü okullara yönelik planlandığı için araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırma aynı zamanda demografik değişkenlerin (sınıf düzeyi, cinsiyet, uyruk) saldırganlık ve algılanan sosyal destek düzeylerini ne düzeyde etkilediğini ortaya koymayı amaçladığı için yordayıcı korelasyon araştırmasıdır. Araştırmanın örneklemini Ankara ilinde yaşayan, ilkokul 4. Sınıf ve ortaokul 5. Sınıfa devam eden 196 (102 kız öğrenci, 94 erkek öğrenci) Türk ve yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama araçları; Demografik Bilgi Formu, Buss- Perry Saldırganlık Ölçeği (Türkçe Formu) ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğidir (Türkçe Formu). Araştırmanın tüm verileri SPSS 25 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmanın hipotezlerini incelemek amacıyla elde edilen veriler öncelikle normallik varsayımı doğrultusunda incelenmiş olup, çarpıklık basıklık değerlerinin normal aralıkta

olduğu görüldükten sonra (Çarpıklık=0.185, Basıklık=0.372) parametrik testler (Korelasyon Analizi ve Bağımsız Örneklemler için T Testi) gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Yapılan parametrik testlerde, değişkenler arasındaki ilişki Pearson Korelasyon Katsayısı yöntemi ile incelenmiştir. Saldırganlık düzeyi ile algılanan sosyal destek arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($r=-0.58$, $p>0.05$). Değişkenlerin cinsiyet, uyruk ve sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak için bağımsız örneklemler için T Testi gerçekleştirilmiştir. Saldırganlık düzeyi sınıf düzeyine ve uyruğa göre anlamlı farklılık gösterirken ($t(194)=-4.20$, $p<.05$; $t(194)=-3.31$, $p<.05$) cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t(194)=-1.35$, $p>.05$). Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek uyruğa göre anlamlı farklılık gösterirken ($t(193)=2.28$, $p<.05$) sınıf düzeyi ve cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($t(193)=0.35$, $p>.05$; ($t(193)=0.56$, $p>.05$).

Sonuçlar: Araştırmanın hipotezi doğrultusunda saldırganlık ve algılanan sosyal destek düzeyi arasında anlamlı ilişkinin olmaması, Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin aynı okullarda eğitim öğretim görmeleri sebebiyle uyum süreçlerinin uzun yıllardır devam etmesi ve arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesi ve gelişim dönemi özelliği olarak akran desteğinin önemi ile açıklanabilir. Araştırma bulguları doğrultusunda, saldırganlık düzeyinin 5. Sınıf öğrencilerde 4. Sınıf öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buradan hareketle ön ergenlik döneminin gelişimsel özellikleri düşünüldüğünde 5. Sınıf öğrencilerinin daha fazla ergenlik dönemi özellikleri göstermesi sebebiyle bu farklılığın görüldüğü düşünülmektedir. Yine Türk öğrencilerin sosyal destek algılarının yabancı öğrencilere göre daha yüksek olması değerlendirildiğinde, bu durum okul içi arkadaşlık ilişkileri, azınlık olma ve aile desteğinin çocuğun hayatında ne düzeyde var olduğu ile açıklanabilir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 16.45-18.15

OKUL GEÇİŞ DÖNEMLERİNDE ZORBALIK DAVRANIŞLARININ DEĞİŞİMİ

CHANGES IN BULLYING BEHAVIORS DURING SCHOOL TRANSITION PERIODS

Sevgi Tunay AYTEKİN[1], Aysun DOĞAN[2], Sibel KAZAK BERUMENT[3], Deniz TAHİROĞLU[4], Başak ŞAHİN ACAR[3]

[1]Ufuk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Ankara / Türkiye

[2]Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İzmir / Türkiye

[3]Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Ankara / Türkiye

[4]Boğaziçi Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İstanbul / Türkiye

Amaç: Bireyler arasındaki ilişkileri olumsuz etkileyen akran zorbalığı, kişinin gelişim sürecinde kısa ve uzun süreli olumsuz etkilere neden olan evrensel bir problemdir. Günümüzde saldırganlıkla olan benzerlikleri nedeniyle saldırganlığın alt kümesi olarak değerlendirilmektedir. Ancak bir davranışın zorbalık olarak adlandırılabilmesi için bazı özellikler taşıması beklenmektedir: saldırganlık yapan ve maruz kalan kişi arasında güç dengesizliği bulunması, saldırgan davranışın tekrarlı biçimde sürdürülmesi ve bilinçli olarak karşı tarafı incitme amacı taşıması. Zorbalık davranışlarına dair eğilimlerin gelişim dönemlerine göre farklılaştığını öne süren araştırmalar bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı ilkokuldan ortaokula ve ortaokuldan liseye geçen öğrencilerin bir yıllık süre içerisinde zorbalık yapma ve zorbalığa maruz kalma puanlarındaki değişimi incelemektir.

Yöntem: Bu çalışmaya 4. sınıf ve 8. sınıf öğrencileri olmak üzere toplam 1075 öğrenci (*Ort.*= 11.53, *SS*=1.95) katılmıştır. Öğrencilerden demografik bilgi formu ve akran zorbalığı ölçeğinden oluşan bir anket doldurmaları istenmiştir. Bir yıl sonra aynı öğrencilere yeniden ulaşılmış ve veriler toplanmıştır.

Bulgular: Araştırma sonuçları 4. sınıf öğrencilerinin zorbalık davranışı yapma puanlarının (*Ort.*=1.30, *SS*=.57) 5. sınıf olduklarında (*Ort.*=1.31, *SS*=.55) ve 8. sınıf öğrencilerinin zorbalık davranışı yapma puanlarının (*Ort.*=1.33, *SS*=.44) 9. sınıf olduklarında (*Ort.*=1.33, *SS*=.58) farklılaşmadığını göstermiştir. Zorbalık davranışına maruz kalma puanları okul geçiş dönemlerine göre incelendiğinde ise 4. sınıf öğrencilerinin zorbalık davranışına maruz kalma puanları (*Ort.*=1.72, *SS*=.83) 5. sınıf öğrencisi (*Ort.*=1.63, *SS*=.79) olduklarında anlamlı şekilde farklılaşmazken; 8. sınıf öğrencilerinin zorbalık davranışına maruz kalma puanları (*Ort.*=1.67, *SS*=.72) 9. sınıf öğrencisi (*Ort.*=1.51, *SS*=.66) olduklarında düşüş göstermiştir.

Sonuçlar: Özetle, geçiş dönemlerinde öğrencilerin zorbalık yapma davranışları benzer bir eğilim izlerken ortaokuldan liseye geçiş süreci zorbalığa maruz kalmanın azalmasına yol açmıştır. Alanyazında bu bulguyla benzer şekilde yaş ile birlikte zorbalığa maruz kalmanın azaldığını gösteren farklı çalışma bulguları da bulunmaktadır. Yaşın artması ile ergenin artan çatışma yönetimi becerilerinin ergenlerin zorbalığa maruz kalma riskini azaltması olasıdır. Bulgular alanyazın doğrultusunda tartışılacaktır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 16.45-18.15

ZORBALIK KARŞISINDA PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞIN GELİŞİMİ: ERGENLİKTE SOSYAL DESTEK VE BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİ

DEVELOPMENT OF PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AGAINST BULLYING: SOCIAL SUPPORT AND COPING STRATEGIES IN ADOLESCENCE

Melis HIDIR[1], Fatma Elif ERGİN[2]

[1]İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, İzmir / Türkiye

[2]Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Ankara / Türkiye

Amaç: Bu çalışma, ergenlik döneminde yaşanan zorbalık deneyimlerinin psikolojik dayanıklılığı nasıl şekillendirdiğini ve bu süreçte sosyal destek ile başa çıkma stratejilerinin rolünü derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, zorbalığın ergenler üzerindeki etkilerini hafifletecek ve dayanıklılıklarını güçlendirecek koşullar ile stratejileri anlamayı hedeflemektedir.

Yöntem: Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen ile yürütülmüştür. Veri toplama sürecinde, İzmir'deki liselerden gönüllü olarak katılım sağlayan 14-18 yaş arası ergenlerle odak grup görüşmesi yapılmıştır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme ve kartopu örnekleme teknikleriyle seçilmiş; çeşitlilik sağlamak adına zorbalığa tanıklık etmiş, zorbalık uygulamış veya zorbalığa maruz kalmış, farklı sosyo-ekonomik düzeylerden ve farklı sınıf düzeylerinden bireyler dâhil edilmiştir. Ergenlerin zorbalık deneyimlerine ilişkin düşüncelerini ve psikolojik dayanıklılık süreçlerini derinlemesine anlamak için sosyodemografik bilgi formu ile yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Veriler, Maxqda programı kullanılarak içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Bulgular: Araştırma, sosyal destek sistemleri ve bireysel başa çıkma becerilerinin, zorbalığın olumsuz etkilerini hafifletmede önemli bir rol oynayabileceğini ortaya koymaktadır. Aile, arkadaşlar ve okul ortamından alınan desteğin, zorbalığın olumsuz etkilerini hafiflettiği; ayrıca, duygusal düzenleme ve başa çıkma becerileri gibi bireysel stratejilerin, ergenlerin psikolojik dayanıklılığını artırdığı görülmektedir. Bunlara ek olarak, zorbalığın yalnızca mağdurları değil, zorba olan ve tanıklık eden bireyleri de etkilediği; destek mekanizmalarının eksik olduğu durumlarda dayanıklılığın zayıflayabileceği bulgularına ulaşılmıştır.

Sonuçlar: Sonuçlar, zorbalıkla mücadelede erken farkındalık ve müdahale programlarının önemine işaret etmektedir. Eğitimciler ve aileler için, zorbalık karşısında dayanıklılığı artırmaya yönelik stratejiler geliştirilmesi beklenmektedir. Özellikle, sosyal destek sistemlerinin güçlendirilmesi ve bireysel başa çıkma becerilerinin öğretilmesi ile ergenlerin zorbalıkla daha etkili şekilde başa çıkabileceği tahmin edilmektedir. Bu bağlamda, bu tür programların ergenlik öncesinden itibaren uygulanması, zorbalığın olumsuz etkilerinin en aza indirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 16.45-18.15

AKRAN ZORBALIĞI, DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜ VE DUYGUSAL EMPATİ

PEER BULLYING, DIFFICULTIES IN EMOTION REGULATION AND EMOTIONAL EMPATHY

Dilara KARAKOÇ[1], Neslihan GÜNEY KARAMAN[1]

Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara / Türkiye

Amaç: Akran zorbalığı, güçlü konumda olan kişinin kendinden zayıf gördüğü akranına gösterdiği fiziksel, sözel, sosyal ya da psikolojik türde yinelenen saldırgan davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Duygu düzenleme güçlüğü, duygu farkındalığının yetersiz olması ile ilintili olarak zorlayıcı duygular ile sağlıklı bir şekilde baş edememektir. Duygusal empati, sosyal ilişkilerde mühim bir role sahip olmakta ve mutluluk, korku, öfke, üzüntü gibi temel duyguların sosyal bağlamlarda paylaşılma biçimi ile ilişkilidir. Araştırmanın amacı, ergenlerin akran zorbalığı sergileme düzeyleri ile duygu düzenleme güçlüğü ve duygusal empati arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Demografik değişken açısından yaş ve cinsiyet sorulmuştur. Akran zorbalığını ölçmek için Ayas ve Pişkin (2015) tarafından geliştirilen Akran Zorbalığı Belirleme Ölçeği Ergen Formu kullanılmıştır. Ölçeğin; sözel zorbalık, izolasyon ve söylenti yayma alt boyutları çalışmaya dahil edilmiştir. Duygu düzenleme kavramını incelemek adına Yiğit ve Guzey-Yiğit (2017) tarafından Türk kültürüne uyarlanan Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği'nden yararlanılmıştır. Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği'nin açıklık, hedefler ve dürtü alt faktörleri incelenmiştir. Duygusal empatinin ölçme aracı ise Turan, Durgun, Kaya ve Aştı (2020) tarafından Türk kültürüne uyarlanan Çok Boyutlu Duygusal Empati Ölçeği'dir. Katılımcı olarak 17-20 yaş aralığındaki 120 üniversite öğrencisi rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırmacıların düzenlediği kısa çevrimiçi anket gönüllü olan katılımcılara iletilmiştir. Çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Toplanan verilerin korelasyona dayalı olan analizleri SPSS programında gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Araştırmanın ön bulguları; akran zorbalığı ile duygu düzenleme güçlüğü arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Duygusal empati ile duygu düzenleme güçlüğü arasında da pozitif yönde bir ilişki olduğu anlaşılmıştır. Akran zorbalığı ile duygusal empati arasında anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. Devam eden veri toplama sürecinde, elde edilen ön bulguların daha fazla aydınlatılması ve incelenen konu hakkında daha kapsamlı bir bilgiye ulaşılması hedeflenmektedir. Akran zorbalığı ile duygusal empati düzeyi arasında negatif yönde anlamlı ilişki hipotez edilmektedir.

Sonuçlar: Mevcut bulguların ışığında, akran zorbalığını önlemede duygu düzenleme güçlüğünün azaltılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Ergenler ile yapılan akran zorbalığı müdahale çalışmalarına, zorlayıcı duygular ile etkin bir biçimde baş etme becerilerinin kazandırılması dahil edilebilir. Empati düzeyi yüksek olan ergenler çevresine karşı daha duyarlı olabilmektedirler. Araştırmada belirlenen duygusal empati ve duygu düzenleme güçlüğü arasındaki pozitif ilişki bulgusu göz önünde bulundurulduğunda, ergenlerin duygu düzenleme güçlüğünün azaltılmasının duygusal empati açısından önemli olduğu ifade edilebilmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 16.45-18.15

EBEVEYNLİK VE ÇOCUK UYUM SÜREÇLERİ

Yalçın Özdemir
Oturum Başkanı, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

İÇE YÖNELİM SORUNLARININ KUŞAKLAR ARASI AKTARIMI: DUYGU DÜZENLEMENİN ARACI ROLÜ

Selin Ay BANDIR[1], Ayşenur UYANIK[1], Beyza ALTINDAĞ[1], Rukiye KIZILTEPE[1], Servet Kaçar BAŞARAN[1]

[1] Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Denizli / Türkiye

Amaç: Ergenlik döneminde, içe yönelim sorunları yaygın bir şekilde görülmektedir. Özellikle ebeveynin deneyimlediği psikolojik sıkıntılar kısır bir döngüye yol açarak, ergenlerde de içe yönelim sorunlarının ortaya çıkışını tetikleyebilmektedir. Ancak bu ilişkideki aracı mekanizmaların yeterince araştırılmadığı dikkat çekmektedir. Ebeveynin duygu düzenleme becerileri, bu bağlamda potansiyel bir aracı değişken olabilir. Nitekim, ebeveynin duygu düzenleme becerileri zayıf olduğunda, çocuklar ve ergenler stresle başa çıkmada yeterli stratejileri geliştirmekte zorlanabilirler ve ergenlerde içe yönelim sorunları deneyimlemeye yatkınlık oluşabilmektedir. Bu çalışmada, ebeveynin psikolojik sıkıntıları ile ergenin içe yönelim sorunları arasındaki ilişkinin ve bu ilişkide duygu düzenleme güçlüklerinin aracı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Araştırmanın örneklemini, 245 ($Ort_{yaş}$ = 41.16, *SS* = 5.36) ergen ebeveyni oluşturmuştur. Uygulama öncesi, Pamukkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan etik onay ve Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden uygulama izni alınmıştır. Katılımcılara, Güçler Güçlükler Envanteri, Duygu Düzenlemede Güçlükler Ölçeği Kısa Formu, Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği kısa formu uygulanmıştır.
Bulgular: Ergenlerdeki içe yönelim sorunları, ebeveynlerde daha fazla psikolojik sıkıntı ve duygu düzenleme güçlükleri ile ilişkilidir. Ayrıca, ebeveynin psikolojik sıkıntıları ile ergenin içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüklerinin aracı rolünü incelemek amacıyla Hayes'in (2013) SPSS PROCESS Macro uzantısı aracılığıyla (Model 4; 5.000 bootstrap örneklemi) aracı değişken analizi gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, ebeveynin deneyimlediği duygu düzenleme güçlüklerinin (*B* = .08, %95 GA [.03, .14]), ebeveyn psikolojik sıkıntıları ile ergen içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide aracı rolünün olduğunu desteklemektedir.
Sonuçlar: Bu çalışmanın bulguları, ebeveyn psikopatolojisinin duygu düzenleme güçlüklerini artırarak ergenlerdeki içe yönelim sorunlarına yol açtığını göstermektedir. Mevcut bulgular, hem kuramsal hem de uygulamalı yazın açısından önemli çıkarımlara sahiptir. Araştırmanın bulguları, çocuklarda içe yönelim sorunlarını önlemek için geliştirilecek olan önleyici müdahale programlarının önemine dikkat çekmektedir. Bu çalışma da ebeveynin duygu düzenleme becerilerinin düzenlenmesine yönelik terapötik müdahaleler ve duygusal farkındalığı artıran uygulamaların, ergenlerdeki içe yönelim sorunlarını önleme açısından önemli bir potansiyel taşıdığını göstermektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 16.45-18.15

EBEVEYNLERİN ERGEN ÇOCUKLARI İÇİN KORUYUCU VE RİSK FAKTÖRLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE EĞİTİMLERİNE İLİŞKİN BEKLENTİLERİ

PARENTS' IDEAS REGARDING PROTECTIVE AND RISK FACTORS AND EDUCATIONAL EXPECTATIONS FOR THEIR ADOLESCENT CHILDREN

Begüm ERBAKAN

Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara / Türkiye

Amaç: Ebeveynlerin bakış açısından, ergenlik dönemindeki çocukları için koruyucu ve risk faktörlerini belirlemek ve eğitim süreci ile kariyer beklentilerine ilişkin algılarını ortaya koymak hedeflenmektedir. Günümüzde değişen koşullar ve ihtiyaçlar nedeniyle ebeveynlerin yaklaşımlarını anlamak önemlidir. Böylece ergenler için neleri risk kaynakları neleri onları olumsuzluklardan uzak tutan önleyici faktörler olarak gördüklerinin anlaşılması ve ergen çocuklarının eğitimlerine yönelik yaklaşımları ortaya konabilir.

Yöntem: Bu araştırma, nitel fenomenolojik yöntem ile yürütülmüş olup, 5 anne ve 5 baba ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla ebeveynlerin ergenler için risk ve koruyucu faktörler ile eğitim ve kariyer beklentilerinin incelenmesine odaklanmaktadır. Görüşme formunun hazırlanması ve görüşmelerin yürütülmesinde etik ilkeler gözetilerek veriler toplanmıştır. Görüşme içerikleri metne aktarıldıktan sonra içerik analizi ile veriler tematik olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Babalar, ergenlerin duygusal tepkiselliğini ve yüksek beklentilerini, anneler ise duygusal hassasiyetlerini ve yönlendirilmeye açık olmalarını ergenlerin kendilerinden kaynaklanan önemli risk faktörü olarak görmektedir. Babalar için bağımlılık, yanlış sosyal çevre ve şehir hayatı en büyük dışsal risk iken, anneler arkadaş çevresinin akademik motivasyonu düşürmesini ve güvenliği tehdit edebilecek dış faktörleri daha riskli bulmaktadır. Ebeveynler aile desteğinin, sağlıklı bir arkadaş çevresinin ve akademik hedeflerin koruyucu faktörler olduğunu vurgulasa da, anneler bireysel karar mekanizmasını ve duygusal gelişimi, babalar ise disiplinli yaşam tarzını ve fiziksel aktiviteleri daha önemli görmektedir. Eğitim konusunda, anneler lise sürecinde çocuklarından bireysel disiplin ve öz motivasyon kazanmalarını beklerken, babalar yüksek akademik standartlar ve rekabetçi bir ortamın başarı getireceğini düşünmektedir. Üniversite sürecinde ise ebeveynler kaliteli akademik eğitim, iş imkânı sağlayan bir meslek ve yurt dışı eğitim beklentisinde birleşirken, anneler kişisel gelişim ve mutluluğu, babalar ise stratejik ve ekonomik güvenceyi daha fazla önemsemektedir. Ebeveynler, çocuklarının akademik kararlarını kendilerinin vermesi gerektiğini düşünse de, rehberlik etmeyi gerekli görmektedirler. Anneler çocuklarının bilinçli karar almaları için farklı bilgi kaynaklarına yönlendirme yaparken, babalar kendi mesleki deneyimlerinden yola çıkarak daha müdahaleci bir tutum sergileme eğilimindedir. İş yaşamında, ebeveynler çocuklarının başarılı, mutlu ve kendini geliştirebileceği bir kariyere sahip olacağına inanırken, babalar ekonomik güvence ve kariyer başarısını, anneler ise bireysel tatmini ve sosyal ilişkileri daha ön planda tutmaktadır.

Sonuçlar: Ebeveynler, çocuklarının akademik başarısı, bireysel gelişimi ve kariyeri konusunda destekleyici bir tutum sergilemektedir. Anneler duygusal gelişim ve bireysel tatmini ön planda tutarken, babalar disiplin, rekabetçi ortam ve ekonomik güvenceyi daha önemli görmektedir. Tüm ebeveynler, aile desteği, sağlıklı arkadaş çevresi ve akademik hedeflerin ergenleri risklerden koruyan temel unsurlar olduğunu vurgulamaktadır. Sonuç olarak, ebeveynlerin çocuklarına karşı olumlu bir bakış içinde oldukları gözlenmiştir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 16.45-18.15

DİJİTAL EBEVEYNLİK TUTUMLARI VE ERGENLERDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI İLİŞKİSİ: ERGEN-EBEVEYN İLİŞKİ KALİTESİNİN ARACILIK ETKİSİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN DIGITAL PARENTING ATTITUDES AND ADOLESCENTS' INTERNET ADDICTION: THE MEDIATING ROLE OF THE QUALITY OF PARENT-ADOLESCENT RELATIONSHIP

***Sema DURMUŞ HAŞİMİ*[1]**

[1]*Filbakışı Gençlik ve Toplum Çalışmaları Derneği*

Amaç: Mevcut araştırmanın amacı ergenlerde internet bağımlılığı, dijital ebeveynlik tutumları ve ergen-ebeveyn ilişki kalitesi arasındaki ilişkileri incelemektir. Temel amaç, dijital ebeveynlik tutumları ve ergenlerde internet bağımlılığı arasındaki ilişkide ergen-ebeveyn ilişki kalitesinin aracılık rolünün olup olmadığını ortaya koymaktır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemi, 12-17 yaş aralığında ergen çocuğu olan ve Türkiye'de yaşamakta olan 182 ebeveynden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, demografik bilgi formu, Dijital Ebeveynlik Tutum Ölçeği, Ebeveyn-Çocuk İnternet Bağımlılık Testi ve Ergen-Ebeveyn İlişki Kalitesi Ölçeğinden oluşan online anket kullanılmıştır.

Bulgular: Korelasyon analizleri, çevrimiçi risklerden koruma odaklı dijital ebeveynlik tutumu arttıkça ergenlerde internet bağımlılığının da arttığını göstermektedir. Ayrıca, ergenlerde internet bağımlılığı olumsuz ergen-ebeveyn ilişki kalitesiyle pozitif yönde ilişkiliyken, olumlu ilişki kalitesi ve açıklama alt boyutuyla negatif yönde ilişkili çıkmıştır. Aracılık analizleri sonuçlarına göre ise çevrimiçi risklerden koruma odaklı dijital ebeveynlik tutumuyla ergenlerde internet bağımlılığı arasındaki ilişkide, olumsuz ergen-ebeveyn ilişki kalitesinin kısmi aracılık etkisi belirlenmiştir.

Sonuçlar: Araştırmanın sonuçları, çevrimiçi risklerden koruma ve internetin etkin kullanımını onaylama arasında dengeli bir dijital ebeveynlik tutumu, olumlu ve açık iletişimi destekleyici bir ergen-ebeveyn ilişki kalitesiyle birleştiğinde, ergenlerde internet bağımlılığına karşı koruyucu bir rol oynadığını göstermektedir. Dolayısıyla, ergenlere yönelik oluşturulacak psiko-eğitim ve destek programlarının dijital beceriler ve dijital okuryazarlık kadar aile ilişki dinamiklerini de göz önünde bulundurmaları yararlı olacaktır.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim dalı kapsamında yüksek lisans tez çalışması olarak gerçekleştirilmiştir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 16.45-18.15

SOSYAL VE DUYGUSAL ÖĞRENMENİN GELİŞİMİ ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR İNCELEME

A BIBLIOMETRIC ANALYSIS ON THE DEVELOPMENT OF SOCIAL AND EMOTIONAL LEARNING

Furkan KAŞIKCI

[1]Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Bu araştırmanın temel amacı, sosyal duygusal öğrenme kavramının tarihsel süreçte gelişimini, sıklıkla birlikte kullanıldığı anahtar kelimeleri, en çok atıf alan ve konu ile ilgili öne çıkan araştırmacıları ve atıf ağlarını belirlemektir.

Yöntem: Araştırma sürecinde bibliyometrik analiz yöntemi uygulanmıştır. Bu kapsamda öncelikle veriler Web of Science veri tabanından elde edilmiştir. Tarama sürecinde alan yazında sıklıkla farklı biçimlerde kullanılan sosyal duygusal öğrenme kavramı "social and emotional learning," "social emotional learning," "social-emotional learning" ve "SEL" terimleri kullanılarak araştırılmıştır. Dahil etme kriterleri olarak yalnızca 1990 ile 2025 yılları arasında yayınlanmış makaleler, erken erişim makaleleri ve derleme (review) makaleleri belirlenmiştir. Ek olarak yalnızca Web of Science tarafından belirlenen Psikiyatri ve Psikoloji, Sosyal Psikoloji ve Eğitim ve Eğitim Araştırmaları alanlarına ait olan yayınlar dahil edilmiştir. Bu kriterlere uyan toplam 1403 yayın tespit edilmiştir. Verilerin analiz aşamasında ortak yazarlık analizi, anahtar kelimelerin birlikte bulunma analizi, atıf analizi, bibliyografik eşleşme ve ortak atıf analizleri gerçekleştirilmiştir. Veri analizi aşamasında VOSviewer programı kullanılmıştır.

Bulgular: Bibliyometrik analiz sonuçları, sosyal ve duygusal öğrenme alanındaki akademik ilginin özellikle son on yılda kayda değer bir artış gösterdiğini ortaya koymuştur. Anahtar kelimeler açısından en sık kullanılan terimlerin duygusal zeka, zihinsel sağlık ve ergenlik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Atıf analizleri açısından, Frontiers in Psychology, Child Development, Psychology in the Schools ve Early Childhood Education Journal dergilerinin alana önemli katkılarda bulunduğunu göstermiştir. Ayrıca, bu alanda en fazla katkı sağlayan yazarlar ve bu yazarların ortak olarak sıklıkla çalıştığı ekipler belirlenmiştir.

Sonuçlar: Araştırma sonuçları, sosyal ve duygusal öğrenmenin akademik literatürde giderek daha fazla önem kazandığını göstermektedir. Ayrıca, bu alandaki iş birliği ağlarının genişlediği ve disiplinler arası çalışmaların arttığı gözlemlenmiştir. Gelecekteki araştırmaların, SEL'nin farklı demografik ve kültürel bağlamlardaki etkilerini inceleyerek daha kapsayıcı ve genellenebilir sonuçlara ulaşabileceği öngörülmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 16.45-18.15

KRONİK HASTALIĞI OLAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE HASTALIK KİMLİĞİNE FENOMONOLOJİK BİR BAKIŞ[1]

A PHENOMENOLOGICAL APPROACH TO ILLNESS IDENTITY IN UNIVERSITY STUDENTS WITH CHRONIC ILLNESS

Ayşe Dilara SAL[1], Figen ÇOK[2]

[1]Milli Savunma Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara / Türkiye

[2]Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara / Türkiye

Amaç: Kronik hastalıkların kimliğe entegre edilme biçimleri hastalık kimliği olarak tanımlanmaktadır. Kişinin hastalığı yaşamın tüm rolleriyle birlikte kimliğinin bir parçası olarak görmesi kabul ve zenginleşmeyi gerçekleştirdiğinin göstergesi iken hastalığın kimlikle bütünleşmemesinin iyi oluş, kariyer planları ve psikolojik işlevsellik gibi alanlarda risk faktörü olabileceği çalışmalarda belirtilmiştir. Ancak literatürde hastalık kimliğinin eğitsel yaşamdaki etkilerine sınırlı yer verilmiştir. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin algıladıkları hastalık kimliklerinin eğitsel ve psikososyal yaşamlarına etkisine ilişkin derinlemesine bir bakış sağlamaktır.

Yöntem: 19-27 yaşları arasında, yedisi bağışıklık sistemi, üçü nörolojik sistem hastalıklarına sahip 10 üniversite öğrencisi (iki erkek, sekiz kadın) ile yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, yorumlayıcı fenomonolojik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmanın bulguları, "kronik hastalıkla üniversite öğrenciliği", "akademik performansta kronik hastalık", "üniversitede ihtiyaç duyulanlar", "kronik hastalıkla sosyal yaşam", "kronik hastalıkla gelecek", "kronik hastalığın getirileri", "kronik hastalığın götürdükleri" ve "hastalık kimliği" olmak üzere 8 temada toplanmıştır. Kronik hastalığa sahip olmanın kişilere, bilinmezlik, diken üstündelik ve görünüş kaygısı gibi psikolojik deneyimler yaşattığı görülmüştür. Akademik performanslarındaki olumsuz etkilerin devamsızlık veya odak kaybı gibi etkenlerden kaynaklanabileceği tespit edilirken aksine kronik hastalığın güdüleyici etki yaratabileceğinden de söz edilmiştir. Kronik hastalıkla sosyal yaşamlarında diğerleri ile kıyas sonucu hayal kırıklığı veya reddedilme duyarlılığı deneyimledikleri saptanmıştır. Kronik hastalığın kendini öncelik haline getirmek ve benlik oluşumuna katkı sağlamak gibi getirilerinden söz edilirken götürüleri arasında sağlıklı olma hissi ve sosyal yaşamda spontanlık sayılabilmektedir. Kronik hastalıkla gelecek planlarında çoğunlukla kariyer alanına vurgu yapılmış rahat çalışma koşullarının ya da kariyer gelişimini ve kronik hastalık yönetimini kolaylaştıracak yurtdışı planlarının öne çıktığı görülmüştür. Hastalıklarını kimliklerine entegre etme noktasında ise tanının ilk zamanlarında katılımcıların reddettiği ve tıpkı bir yas süreci gibi zamanla kabule evrildikleri süreç keşfedilmiştir. Hastalığı reddetme, tedaviyi aksatma ve

semptomları görmezden gelmeye sebep olmakla birlikte kabul sürecinde de bastırma, kendini suçlama gibi savunma mekanizmalarına başvurulduğu sonucuna erişilmiştir.

Sonuçlar: Kronik hastalıklar, sağlığın bütünselliğinin kaybı ile yas süreciyle benzerlik göstermektedir. Kimliğin gelişim sürecinde kronik hastalığa sahip olmak, üniversite öğrencilerinin psikososyal ve kariyer yaşamlarını önemli düzeyde etkilemektedir. Kronik hastalığın kimliğe entegre edilmesinin önemi aşikâr olmakla birlikte bu süreçte psikolojik ve sosyal desteğin yanı sıra, tedavi gereksinimlerine erişim, farkındalık çalışmaları ve kariyer danışmanlığı gibi kolaylaştırıcı yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışma Başkent Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında yürütülmüş Başkent Üniversitesi tarafından desteklenmiştir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 16.45-18.15

ÖLÇEK GELİŞTİRME VE UYARLAMA ÇALIŞMALARI

Hanife Akgül
Oturum Başkanı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARIN KARŞILANMASI VE ENGELLENMESİ ÖLÇEĞİ-KARDEŞ İLİŞKİLERİ (TPİKE-KARDEŞ İLİŞKİLERİ) FORMUNUN TÜRKÇEYE UYARLANMASI VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

ADAPTATION OF THE BASIC PSYCHOLOGICAL NEED SATISFACTION AND FRUSTRATION SCALE-SIBLING RELATIONSHIP VERSION (BPNSNF-SIBLING RELATIONSHIP) INTO TURKISH AND EXAMINING ITS PSYCHOMETRIC PROPERTIES

Amine Bükre KİHTİR[1], Yeliz KINDAP TEPE[2]

[1]Trabzon Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Trabzon / Türkiye

[2]Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Samsun / Türkiye

Amaç: Bu çalışmada Temel Psikolojik İhtiyaçların Karşılanması ve Engellenmesi Ölçeği-Kardeş İlişkileri Formunun (TPİKE-Kardeş İlişkileri; van der Kaap-Deeder, 2021) Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ulusal alan yazın incelendiğinde çocukluk ve ergenlik dönemlerinde kardeş ilişkilerini ölçmeyi hedefleyen ölçeklerin birtakım sınırlılıkları tespit edilmiş ve TPİKE-Kardeş İlişkileri Formunun alandaki boşluğu doldurması hedeflenmiştir.

Yöntem: Çalışma örneklemini 5., 6., ve 7. sınıfa giden 178 kız 161 erkek öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin birlikte yaşadığı en az bir abisi, ablası veya kardeşi (*Ort.* = 11.33, *S* = 0.91) vardır. Kardeşler arasındaki yaş farkı ortalaması 3.13'tür (*S* = 1.50). Katılımcılar çalışma kapsamında Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (Rosenberg, 1965), UCLA Yalnızlık Ölçeği-Kısa Formu (Hays ve DiMatteo, 1987), Kardeş İlişkileri Ölçeği (KİÖ; Çavdar, 2003) ve TPİKE-Kardeş İlişkileri Formu (van der Kaap-Deeder, 2021) cevaplandırmıştır.

Bulgular: Doğrulayıcı Faktör Analizi, bulguları ölçeğin 12 maddeli ve 2 faktörlü orijinal yapı ile uyumlu olmadığına işaret etmiş [$\chi 2(53, N = 340) = 205.55$, $p < .001$, $\chi 2/sd = 3.88$, CFI = .90, RMSEA = .09, SRMR = .06]; ihtiyaçların engellenmesi alt boyutunda Madde 12'nin (β = .26) ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir. Analizler yenilendiğinde modelin uyum iyiliği değerlerinin iyileştiği görülmüştür [$\chi 2(43, N = 340) = 162.611$, $p < 0.001$, $\chi 2/df = 3.78$, CFI = .92, RMSEA = .09, SRMR = .05]. Veriye ait ölçüt geçerliği incelendiğinde ölçeğin ihtiyaç doyumu alt boyutunun benlik saygısı ve KİÖ-İlişkinin İyiliği ile pozitif; yalnızlık ile negatif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. İhtiyaçların engellenmesi alt boyutu ise KİÖ-Kıskançlık ile pozitif, KİÖ-İlişkinin İyiliği ile negatif yönde ilişkilidir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ihtiyaçların doyumu alt boyutu için .85; ihtiyaçların engellenmesi alt boyutu için .74'tür. Çalışmaya ait test-tekrar test aşaması 67 öğrenci ile yürütülmüş ve kabul edilebilir

sonuçlar elde edilmiştir (İhtiyaçların Doyumu, $r = 0.62$, $p < 0.001$; İhtiyaçların Engellenmesi, $r = 0.70$, $p < 0.001$).

Sonuçlar: Araştırmada TPİKE-Kardeş İlişkileri Formuna ait psikometrik özelliklerin kabul edilebilir seviyede ve uluslararası alanyazın ile tutarlı olduğu görülmüştür. Ayrıca Temel Psikolojik İhtiyaçlar alt kuramının doyum ile psikolojik iyi-oluş ve engellenme ile psikolojik kötü-oluş değişkenleri arasındaki yapı desteklenmiştir. Uyarlanan ölçek görece az madde içermesi sebebiyle ilgili yaş grubunda geçerli ve güvenilir sonuçların gözlemlenebilmesi için uzmanlara katkı sağlayacaktır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 16.45-18.15

ERGEN PSİKOLOJİK ESNEKLİK ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ VE PSİKOMETRİK YÖNDEN İNCELENMESİ: ÖN ÇALIŞMA

DEVELOPMENT AND PSYCHOMETRIC EVALUATION OF THE ADOLESCENT PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY SCALE: A PRELIMINARY STUDY

Elanur ARMAN[1], Halil EKŞİ[2], Elvan ÇELİK[3]

[1]Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İstanbul / Türkiye

[2] Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul / Türkiye

[3]Süleyman Çetinsaya Ortaokulu, Esenler İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İstanbul / Türkiye

Amaç: Bu ön çalışmanın amacı, ergenlerin psikolojik esneklik düzeylerini ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı geliştirmeye yönelik ilk aşama araştırmasını yapmaktır. Psikolojik esneklik, bireylerin değişen koşullara uyum sağlama, duygusal düzenleme becerileri ve değerleri doğrultusunda hareket edebilme kapasitesini ifade eder. Literatürde yetişkinler için çeşitli ölçekler bulunmasına rağmen, ergen popülasyonu için kültürel olarak uyarlanmış bir ölçüm aracının eksikliği devam etmektedir.

Yöntem: Ölçek geliştirme sürecinin ilk aşamalarında literatür taraması yapılarak kavramsal çerçeve oluşturulmuş, uzman görüşleri doğrultusunda kapsam geçerliği değerlendirilmiş ve pilot uygulama ile maddelerin anlaşılırlığı test edilmiştir. Revizyon sonrası ölçek, yaşları 15-18 arasında değişen 200 katılımcı ile Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA), 190 katılımcı ile Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanarak yapı geçerliği test edilmiştir.

Bulgular: AFA sonuçları, ölçeğin üç faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ve faktörlerin toplam varyansın %50.44'unu açıkladığını göstermiştir; bu faktörlerden ilki bireyin değerleri doğrultusunda hareket edebilme becerisini, ikincisi duygu ve düşüncelerin farkındalığını, üçüncüsü ise duygusal deneyimlerin akademik ve günlük yaşama etkisini/ayrışmayı temsil etmektedir. DFA sonuçları, üç faktörlü modelin modelin uyum indekslerinin $\chi^2/df = 2.18$, CFI = .84, TLI = .82, RMSEA = .07 (90% CI [0.068, 0.089]), SRMR = .07 olduğunu göstermektedir. Ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach's Alpha katsayısı .87 olarak saptanmış ve madde-toplam korelasyonlarının tümü .30 üzerinde ve anlamlı bulunmuştur.

Sonuçlar: Bu ön çalışma, ölçeğin psikolojik esnekliği ölçmek için yeterli psikometrik özelliklere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak, modelin orta düzeyde uyuma sahip olması, ana çalışma öncesinde bazı iyileştirmeler yapılması gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda, bu ön çalışma, daha geniş örneklem gruplarında yürütülecek ana araştırma için sağlam bir temel oluşturmaktadır. Gelecekteki araştırmalar, ölçeğin psikolojik esnekliğe ilişkin değişkenlerle bağlantısını inceleyerek daha geniş bir bağlamda uygulanabilirliğini değerlendirebilir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 16.45-18.15

ROWLANDS EBEVEYN YABANCILAŞMASI ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

ADAPTATION OF THE ROWLANDS' PARENTAL ALIENATION SCALE INTO TURKISH: A STUDY OF VALIDITY AND RELIABILITY

Şerife DÖNMEZ[1], Raşit AVCI[2]

[1]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla / Türkiye

[2]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Muğla / Türkiye

Amaç: Bu çalışma ile ebeveynlerden birinin, çocuğunu diğer ebeveyninden uzaklaşmasına neden olma sürecinde ortaya çıkan ebeveyn yabancılaşması durumunun varlığının ve düzeyinin belirlenmesinde kullanılabilecek bir ölçme aracını ulusal alanyazına kazandırmak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Rowlands Ebeveyn Yabancılaşması Ölçeği'nin (REYÖ) Türkçeye uyarlamasını yapmak ve psikometrik değerlerini incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: REYÖ'nün psikometrik değerlerinin incelenmesi amacıyla geçerlik çalışmaları için DFA ve ölçüt bağıntılı geçerliğine; güvenirlik çalışması için ise Cronbach alpha iç tutarlık katsayısına bakılmıştır. Yaşları 27 ile 62 arasında değişen 262 boşanmış katılımcıdan veri toplanmıştır. Standart z puanları belirlenmiş ve uç değerlerde yer alan verilere (+3, -3 aralığı dışında yer alan) bakılmış ve dört katılımcı veri setinden çıkartılmıştır. Analizlere 258 (213 kadın, 45 erkek) katılımcının verileriyle devam edilmiştir. Ebeveyn yabancılaşması ortalama puanlarının basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılarak (Skewness -.75, Kurtosis .47) dağılımın normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir.

Bulgular: REYÖ'nün 6 faktörlü yapısı Doğrulayıcı Faktör Analizi ile incelenmiştir. Ölçeğin özgün halindeki gibi 6 faktörlü yapı doğrulanmış ve modelin uyumlu olduğu görülmüştür [χ^2/sd (393.93/215) = 1.83, CFI= .95, TLI = .94, IFI = .95, RFI = .88, GFI = .88, AGFI = .85, RMSEA = 0.057]. Ölçekteki maddelerin faktör yükleri incelendiğinde Karalama Kampanyası alt boyutundaki maddelerin faktör yükleri .27-.76, Bu Ebeveyne Karşı Olumlu Duygulanım Eksikliği alt boyutunda .60-.73, Diğer Ebeveyne Karşı Koşulsuz Yansıtıcı Destek alt boyutunda .58-.93, Ödünç Alınmış Senaryoların Varlığı alt boyutunda .53-.76, Geniş Aileye Karşı Kinin Yayılması alt boyutunda .35-.81, Bağımsız Düşünür alt boyutunda ise .55-.73 arasında değiştiği görülmüştür. REYÖ'nün benzer ölçekler geçerliği kapsamında ele alınan Çocuk-Anababa İlişki Ölçeği toplam puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür ($r=.52^{**}$ $p< .01$). Böylelikle REYÖ puanları arttıkça olumsuz ilişkiyi gösteren ÇABİÖ puanlarının da arttığı görülmüştür. REYÖ'nün toplamı için Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı (α) REYÖ .82 olarak elde edilmiştir.

Sonuçlar: Yapılan DFA çalışmasında ölçeğin orijinal halindeki gibi 23 maddelik 6 faktörlü yapının (Rowlands, 2018) doğrulandığı, uyum iyiliği değerlerinin ve güvenirlik katsayısının da kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmüştür. Yapılan tüm analizler değerlendirildiğinde REYÖ'nün ebeveyn yabancılaşmasının belirlenmesinde, ebeveynlere yönelik kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu söylemek mümkündür.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 16.45-18.15

CİNSEL RIZA MİTLERİ: ÇOKLU ÇALIŞMA YAKLAŞIMIYLA YENİ BİR ÖLÇEĞİN KAVRAMSALLAŞTIRILMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE GEÇERLİĞİ
SEXUAL CONSENT MYTHS: CONCEPTUALIZATION, DEVELOPMENT, AND VALIDATION OF A NEW SCALE THROUGH A MULTI-STUDY APPROACH

Ayşegül ARACI-İYİAYDIN[1], Ezgi TOPLU-DEMİRTAŞ[2], Gizem ÖZTEMUR[2]

[1]TED Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

[2]MEF Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul / Türkiye

Amaç: Cinsel rıza miti, cinsel rızanın doğası, dinamikleri veya gereklilikleri hakkında yanlış veya yanıltıcı bir inancı ifade eder. Günümüzde bu konu bir miktar ilgi görmüş olsa da hâlâ belirsiz ve karmaşıktır. Cinsel rıza mitleri üzerine yapılan araştırmalar sınırlıdır ve bunun en olası nedeni, bu alanda doğrulanmış bir ölçüm aracının eksikliğidir. Bu nedenle, mevcut çalışmanın birincil amacı, cinsel rıza mitlerini değerlendirmek için standartlaştırılmış bir ölçek oluşturmak ve bu ölçeğin üç farklı örneklemdeki başlangıç psikometrik özelliklerini değerlendirmektir.

Yöntem: Araştırmanın amaçlarına ulaşmak için üç farklı çalışma gerçekleştirilmiştir. Birincisinde açımlayıcı faktör analizi, ikincisinde doğrulayıcı faktör analizi ve üçüncüsünde aracılık analizi kullanılmıştır. Üç çalışmanın da örneklemi üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır.

Bulgular: Çalışma 1'de, yapı geçerliliğine ilişkin ön kanıt sunma alt amacı doğrultusunda, açımlayıcı faktör analizi sağlam bir iki faktörlü yapı ortaya koymuştur: Faktör 1, cinsel rıza davranışları (5 madde, özdeğer = 5.100; varyansın %50.988'i) ve Faktör 2, güvenli ilişkiler (5 madde, özdeğer = 1.321; varyansın %13.213'ü). Ayrıca, erkeklerin ve cinsel mitlere daha güçlü inanç besleyen bireylerin, cinsel şiddeti daha az ciddi algılama eğiliminde olduğu bulunmuştur. Çalışma 2'de, Cinsel Rıza Mitleri Ölçeği'nin (Sex-M) faktör yapısını çapraz doğrulama alt amacıyla yapılan doğrulayıcı faktör analizi, beşer maddeden oluşan iki faktörlü çözümün kabul edilebilir olduğunu doğrulamıştır. Çalışma 3'te, Sex-M'nin eşzamanlı geçerliliğini gösterme alt amacı doğrultusunda yapılan aracılık analizi, cinsel rıza mitlerinin, cinsel atılganlık yoluyla cinsel şiddet mağduriyeti ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Bulgular, Sex-M'nin cinsel rıza mitlerine ilişkin çeşitli araştırma sorularını keşfetmek için yararlı bir araç olduğunu göstermektedir.

Sonuçlar: Bulgular, Sex-M'nin cinsel rıza mitlerine ilişkin çeşitli araştırma sorularını keşfetmek için yararlı bir araç olduğunu göstermektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 16.45-18.15

DAHA ZEKİ OLABİLİR MİYİM? DWECK'İN ZEKAYA YÖNELİK ÖRTÜK KURAMLAR MODELİNİN TÜRK KÜLTÜRÜNDE TEST EDİLMESİ

CAN I BE MORE INTELLIGENT? TESTING DWECK'S IMPLICIT THEORY OF INTELLIGENCE IN TURKISH CULTURE

Sabire KILIÇ[1], Galip YÜKSEL[2]

[1,2] Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Bu araştırma, Carol S. Dweck tarafından Amerika'da ortaya koyulan ve uluslararası alanyazında farklı kültürlerde test edilen zekaya yönelik örtük kuramlar modelinin Türk kültüründeki işlevselliğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu çalışma kapsamında Türk öğrencilerinin zekaya yönelik örtük kuramları akademik başarıları ile ilişkili incelenerek modelin kültürel bağlamdaki yeri ortaya koyulmaktadır.

Yöntem: Bu araştırmada Dweck'in zekaya yönelik örtük kuramlar modelini test etmek amacıyla modeldeki değişkenlerin ilişkilerini ortaya koyan ilişkisel araştırma modeli kullanılmıştır. Çalışma kapsamında; zekâya yönelik örtük inançların akademik başarıyı yordamasında akademik hedef yönelimlerinin (öğrenme yaklaşma, öğrenme kaçınma, performans yaklaşma ve performans kaçınma), akademik yetkinlik algısının ve çaba inançlarının aracı rolünün incelendiği bir yapısal eşitlik modellemesi (YEM) oluşturulmuştur. Araştırmanın örneklemi; evrenden okul türüne göre tabakalı seçkisiz örnekleme yöntemiyle ulaşılan ve Ankara İlindeki Resmî Ortaokul ve Ortaöğretim Okullarında eğitim gören 2400 öğrenciden oluşmuştur. Örneklemin %54'ü kadın, %45'i erkek öğrenciden oluşurken, öğrencilerin sınıf düzeyleri 6 ile 12 arasında değişmiştir (Yaş Ort. 14,6, sd=1,85). Hem evrende hem de örneklemde en çok öğrenci oranına sahip okul türü "genel ortaokul" (%40,5) olurken, en az Sosyal Bilimler Lisesi (%0,5) olmuştur. Evren ve örneklemin %55'ini ortaöğretim öğrencileri, %45'ini ortaokul öğrencileri oluşturmuştur.

Bulgular: YEM analizlerinde, test edilen modelin uyum indeksleri kabul edilebilir düzeydedir (χ2=145,262, χ^2/df=4,686; GFI=,980, AGFI=,965; NFI=,908; CFI=,925; RMR= ,038; SRMR= ,031; RMSEA=,039). Model sonucunda zekâ inançları, akademik başarıyı doğrudan negatif (β= -,129), dolaylı ise öğrenme yaklaşma ve akademik yetkinlik algısı aracılığıyla pozitif yönde (β= ,051) yordamıştır. Modelde, zekâya yönelik örtük inançlar ve akademik yetkinlik algısı birlikte öğrenme yaklaşma hedeflerinin % 23'ünü açıklarken, aynı değişkenler öğrenme yaklaşma hedefleriyle birlikte akademik başarının %22'isini yordamıştır.

Sonuçlar: Çalışma sonucunda Türk öğrencilerinin; zekâlarını geliştirebileceklerine inandıkça, akademik yetkinlik algılarının arttığı, daha çok öğrenerek gelişme hedeflerini benimsedikleri ve daha yüksek akademik ortalamalara sahip oldukları görülmüştür. Bu kapsamda çalışma, Dweck'in zekaya yönelik örtük kuramlar modelinin akademik başarıyla savunulan ilişkisini Türk kültüründe doğrularken aynı zamanda bu ilişkinin doğrudan negatif dolaylı pozitif olmasıyla geliştirildiği kültürden farklılaşabileceğini de ortaya koymuştur. Sonuç olarak,

Dweck'in örtük kuramlar modelinin Türk kültüründeki bilimsel ve uygulamalı çalışmalarında kültürel farklılıkların dikkate alınması önerilmektedir.

Bu çalışma, ikinci yazar danışmanlığında birinci yazar tarafından yürütülen ve Gazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (BAP) tarafından SDK-2022-7658 nolu proje kodu ile desteklenen doktora tez çalışmasının bir parçasıdır.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 201 16.45-18.15

GENÇLİK VE RUH SAĞLIĞI

Diğdem Müge Siyez
Oturum Başkanı, Dokuz Eylül Üniversitesi

ÇOCUKLUK VE ERGENLİK DÖNEMİNDE ANKSİYETE VE DEPRESYON İÇİN OKUL TEMELLİ MÜDAHALELER: BİR META-META-ANALİZ

SCHOOL-BASED INTERVENTIONS FOR ANXIETY AND DEPRESSION IN CHILDHOOD AND ADOLESCENCE: A META-META-ANALYSIS

İlayda ÖZTÜRK[1], Feyzanur DALKILIÇ CÜRMEN[2], Betül TOHUMCU[3], Nilüfer KOÇTÜRK[4]

[1]Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

[2]Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Nevşehir / Türkiye

[3]Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Konya / Türkiye

[4]Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Meta-meta-analiz yöntemi, farklı meta-analizlerden elde edilen verileri bir araya getirerek daha sağlam ve kapsamlı bir kanıt tabanı oluşturur ve kapsamlı sentez yoluyla daha genel çıkarımların yapılmasını sağlar (Higgins vd., 2021). Depresyon ve kaygı bozukluğu olan çocuklara yönelik okul temelli müdahalelerin bir meta-meta-analizinin yapılmasının hem okullarda çalışan ruh sağlığı uzmanlarına hem de araştırmacılara (Rebar vd., 2015) yol göstereceği düşünülmektedir. Tüm bu nedenlerle, bu araştırmada depresyon ve kaygı sorunu yaşayan öğrenciler için BDT modelini esas alan okul müdahale programlarının etkilerini ölçmek amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, "Depresyon ve kaygı sorunu yaşayan öğrenciler için BDT temelli okul müdahale programlarının etkililiği nedir?" sorusuna cevap aranmıştır.

Yöntem: Araştırma kapsamında anksiyete ve depresyon bozukluğuna sahip çocuk ve ergenlere yönelik okul temelli BDT müdahalelerinin etkilerini araştıran meta-analizler incelenmiştir. Randomize kontrollü çalışmaların meta-analizlerini rapor eden meta-analizler dahil edilmiştir. Tarama süreci ERIC, PubMed ve Web of Science veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Dil açısından yalnızca İngilizce ve Türkçe dillerinde yazılmış makaleler uygun olarak görülüp dahil edilmiştir. Verilerin kodlanması için Microsoft Word ve analizleri için RStudio 2024.12.0 versiyon kullanılmıştır. Analizler *metafor* (Viechtbauer, 2010) paketi ile yapılmıştır.

Bulgular: Veri tabanı incelemeleri sonucunda üç veri tabanında toplam 4579 makale bulunmuştur. Başlık incelemeleri sonucunda 61, özet incelemesi sonucunda 19 ve tam metin incelemesi sonucunda beş adet meta-analiz veri analizine dahil edilmiştir. Gerçekleştirilen meta-meta-analiz sonucunda okul temelli BDT uygulamalarının anksiyete ve depresyon üzerindeki etkisinin istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde bir etki büyüklüğü (EB) (EB = 0.22, %95 CI 0.16 ila 0.28, $p < .001$) ve önemli heterojenlik ($Q = 18.68$, $p < .001$, $I^2 = \%78.59$)

ortaya koyduğu saptanmıştır. Yayın yanlılığı için huni grafiği ve Egger testi gerçekleştirilmiştir. Sonuçların bir yayın yanlılığına işaret edebileceği düşünülmektedir.

Sonuçlar: Ulaşılan alan yazına göre, bu çalışma çocuk ve ergenlere yönelik okul temelli BDT uygulamalarının depresyon ve anksiyete üzerindeki etkisine yönelik ilk meta-meta-analiz çalışmasıdır. Çocuk ve ergenlerde depresyon ve anksiyete üzerine okul temelli BDT müdahalelerini içeren beş meta-analiz (Johstone vd., 2018; Reese vd., 2010; Werner-Seidler vd., 2017; Werner-Seidler vd., 2021; Zhang vd., 2023) ile gerçekleştirilen bu çalışmada, okul temelli BDT uygulamalarının çocuk ve ergenlerde depresyon ve anksiyete üzerinde düşük düzeyde anlamlı etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 201 16.45-18.15

ERGENLERDE BİLİŞSEL ESNEKLİĞİN DEPRESYON ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE YETKİNLİK İNANCI VE SOSYAL BECERİNİN ARACILIK ROLLERİ: ÇOK GRUPLU ZİNCİRLEME ARACILIK MODELİ

THE MEDIATING ROLES OF SELF-EFFICACY BELIEF AND SOCIAL SKILLS in THE EFFECT OF COGNITIVE FLEXIBILITY ON DEPRESSION in ADOLESCENTS: A MULTI-GROUP CHAIN MEDIATION MODEL

Öner ÇELİKKALELİ[1], Gülay ÖZSOY-ÇİÇEK[2]

[1]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Muğla / Türkiye
[2]Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Muğla / Türkiye

Amaç: Bu çalışmanın amacı, bilişsel esnekliğin depresyon üzerindeki negatif etkisinde, yetkinlik inancı ve sosyal becerilerin zincirleme aracılık rollerini, kız ve erkek ergenler için ayrı ayrı incelemektir.

Yöntem: Bu araştırma, ilişkisel tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 326 kız ve 214 erkek olmak üzere toplam 540 ergen katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 16,75 (SS = 1,01) olarak belirlenmiştir. Veri toplama araçları olarak Kovaks Depresyon Ölçeği, Bilişsel Esneklik Ölçeği, Yetkinlik İnancı Ölçeği ve Sosyal Beceri Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde korelasyon katsayısı, bootstrapping yöntemi ve çoklu grup analizi ile incelenmiştir. Bu analizler için SPSS 27 ve AMOS 24 istatistiksel paket programları kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma değişkenleri arasındaki ilişkiler incelendiğinde, her iki cinsiyet için de bilişsel esneklik ile depresyon, bilişsel esneklik ile yetkinlik inancı, bilişsel esneklik ile sosyal beceri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca, depresyon ile yetkinlik inancı ve depresyon ile sosyal beceri arasında da anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Yetkinlik inancı ile sosyal beceri arasında ise pozitif yönde anlamlı ilişkiler ortaya çıkmıştır. Aracılık analizine göre, bilişsel esneklik ve sosyal beceri değişkenleri her iki cinsiyet için de kısmi aracılık rolü üstlenmekte ve bu zincirleme aracılık modeli cinsiyetler arasında farklılık göstermemektedir. Zincirleme aracılık modelinin basit aracılık bulgularına göre, bilişsel esnekliğin sosyal beceri üzerindeki etkisinde yetkinlik inancı, kızlarda kısmi aracılık, erkeklerde ise tam aracılık rolü oynamaktadır. Benzer şekilde, yetkinlik inancının depresyon üzerindeki etkisinde sosyal beceri, kızlarda kısmi aracılık, erkeklerde ise tam aracılık rolü üstlenmektedir. Son olarak, yetkinlik inancının depresyon ve bilişsel esnekliğin depresyon üzerindeki etkisinde cinsiyetin düzenleyici rol oynadığı görülmüştür.

Sonuçlar: Bu araştırmadan birkaç önemli sonuç elde edilmiştir. İlk olarak, bilişsel esnekliğin depresyon üzerindeki negatif etkisinin büyük bir kısmı, yetkinlik inancı ve sosyal beceri aracılığıyla açıklanmaktadır. İkinci olarak, cinsiyetin genel zincirleme aracılık modeli üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı belirlenmiştir. Son olarak, kızlarda yetkinlik inancının depresyon üzerindeki etkisi daha yüksekken, erkeklerde bilişsel esnekliğin depresyon üzerindeki etkisi daha yüksektir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 201 16.45-18.15

AŞIRI KORUMA, AŞIRI KONTROL, KİŞİLERARASI İHTİYAÇLAR VE DEPRESYON: BİR ARACILIK MODELİ

OVERPROTECTION, OVERCONTROL, INTERPERSONAL NEEDS AND DEPRESSION: A MEDIATION MODEL

Edanur KEKLİK[1], Servet KAÇAR BAŞARAN[1]

[1] Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü

Amaç: Çocukluk döneminde maruz kalınan kötü muamelenin depresyon gibi psikolojik sıkıntılara neden olduğu sayısız çalışmalar tarafından gösterilmiştir. Ancak, son yıllarda kötü muamele boyutu olarak tanımlanan aşırı koruma/aşırı kontrol boyutunun psikolojik sıkıntılar ile ilişkisini ve psikolojik sıkıntılar üzerindeki etkisinin nasıl ve/veya hangi mekanizmalar üzerinden gerçekleştiğini inceleyen çalışma sayısı sınırlıdır ve bu alanda araştırmalara ihtiyaç vardır. Özellikle, bu tarz aşırı müdahaleci ebeveyn tarzlarının bireylerin aidiyet hissetme ve kendilerini yük olarak algılama gibi konularda zorluk yaşayabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada çocuklukta maruz kalınan aşırı koruma-kontrol ile depresif belirtiler arasındaki ilişkide engellenmiş aidiyet ve başkalarına yük olma hissinin aracı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini, 537 ($Ort_{yaş}$ = 20.51, *SS* = 3.071) genç yetişkin katılımcı oluşturmuştur. Katılımcılara Kişilerarası İhtiyaçlar Anketi, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇÇRTÖ-33) ve Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği-21 uygulanmıştır. Veri toplama aşaması, seçkisiz şekilde seçilen bölümlerden bir veri toplama platformu aracılığıyla sınıflarda gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Aşırı koruma ve aşırı kontrol, daha fazla depresif belirti ve engellenmiş aidiyet ve başkalarına yük olma ile ilişkili bulunmuştur. Ayrıca, aşırı koruma ve aşırı kontrol ile depresif belirtiler arasındaki ilişkide engellenmiş aidiyet ve başkalarına yük olma hissinin aracı rolünü incelemek amacıyla Hayes'in (2013) SPSS PROCESS Macro uzantısı aracılığıyla (Model 4; 5.000 bootstrap örneklemi) aracı değişken analizi gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, engellenmiş aidiyet *(B* = .16, %95 GA [.12, .21]) ve başkalarına yük olmanın *(B* = .12, %95 GA [.08, .16]) çocuklukta deneyimlenen aşırı koruma ve aşırı kontrol ile depresif belirtiler arasındaki ilişkide aracı rolünün olduğunu desteklemektedir.

Sonuçlar: Bu çalışmanın bulguları çocuklukta maruz kalınan aşırı koruma ve aşırı kontrolün engellenmiş aidiyet ve başkalarına yük olma hissini arttırarak depresyona yol açtığını göstermiştir. Özellikle aşırı kontrol ve koruma içeren ebeveynlik tutumlarının, bireylerin bağımsızlıklarını sınırlayarak kendi kararlarını verme becerilerini zayıflatabileceği ve böylece özgüven eksikliği, düşük özerklik hissi ve artan çaresizlik duygularına yol açabileceği öne sürülebilir. Bu araştırmanın bulguları erken dönem deneyimlerinin olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik, kişilerarası ihtiyaçlara yönelik inançları ele alan terapötik müdahalelerin faydalı olabileceğini düşündürmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 201 16.45-18.15

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE GÜVENSİZ BAĞLANMA VE DEPRESYON İLİŞKİSİNDE EBEVEYNLEŞMENİN ARACI ROLÜ

THE MEDIATING ROLE OF PARENTALIZATION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN INSECURE ATTACHMENT AND DEPRESSION IN UNIVERSITY STUDENTS

Neslihan YAMAN[1], Yeliz KINDAP TEPE[2], Emine UYSAL[1], Şura KAÇAK[1]

[1]Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Yalova/Türkiye

[2]Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Samsun/Türkiye

Amaç: Ebeveynleşme, çocuğun ebeveynleri arasında arabuluculuk yapması, kardeşlerin bakımını üstlenmesi, ebeveynine arkadaşlık yaparak duygusal ihtiyaçlarını karşılaması ya da ev işleri gibi sorumlulukları üstlenmesi gibi sınır ihlallerini içeren çeşitli davranışları kapsamaktadır. İlgili alanyazın incelendiğinde, ebeveynleşmenin çocuk üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerine sıkça odaklanıldığı; özellikle üniversite öğrencilerinde ebeveynleşmenin depresyon ve kaygı gibi olumsuz sonuçlarıyla ilişkisini ele alan çalışmaların yaygın olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, güvensiz bağlanma ile depresyon arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar da mevcuttur. Buna karşın ebeveynleşmenin öncülleri ve sonuçları arasındaki ilişkileri bütüncül bir çerçevede ele alan çalışmaların sınırlı olduğu dikkati çekmektedir. Bu araştırmada çocuklukta kurulan güvensiz bağlanma türlerinin depresyon ile ilişkisinde ebeveynleşme türlerinin aracı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini üniversite öğrencileri oluşturmakta olup, toplam 362 katılımcı (186 kadın, 176 erkek) çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 21.08 (S = 1.76) olup, yaş aralığı 18-29 arasında değişmektedir. Araştırmada Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Ebeveynleşme Envanteri ve Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada öncelikle ele alınan değişkenlerin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla Tek Yönlü Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA) uygulanmıştır. Güvensiz bağlanma türleri ile depresyon arasındaki ilişkide ebeveynleşme türlerinin aracı rolü, Hayes'in (2017) Process Makro uzantısı kullanılarak paralel aracılık analizi ile incelenmiştir.

Bulgular: Analiz sonuçları, kadınların ebeveynleşme yaşantılarından algıladıkları yararın erkeklere kıyasla daha yüksek olduğunu; erkeklerin ise kaçınmacı bağlanma puanlarının kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğunu göstermiştir. Aracılık analizi sonuçları, ebeveynleşmenin yalnızca "algılanan yarar" boyutunun güvensiz bağlanma türleri ile depresyon arasındaki ilişkide aracı bir rol üstlendiğini ortaya koymuştur. Daha spesifik olarak, kaçınmacı ve kaygılı bağlanma düzeyi arttıkça ebeveynleşmeden algılanan yararın azaldığı, bu durumun ise bireylerin depresyon düzeylerini artırdığı belirlenmiştir.

Sonuçlar: Bu bulgular, bireylerin bağlanma stillerinin ebeveynleşme deneyimleri üzerindeki etkisini ve bu deneyimlerin ruh sağlığı ile ilişkisini anlamada önemli bir katkı sunmaktadır. Özellikle, kaçınmacı ve kaygılı bağlanma stillerine sahip bireylerin, ebeveynleşmeden daha az

yarar sağladıkları ve bunun depresyon düzeylerini artırabileceği görülmektedir. Bu durum, bağlanma stillerinin sadece kişilerarası ilişkilerde değil, bireylerin bakım verme ve sorumluluk alma süreçlerinde de belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir. Çalışmanın bulguları, ebeveynleşmenin ruh sağlığı üzerindeki etkilerini anlamak için gelecekte daha fazla araştırma yapılmasının önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, terapötik müdahalelerde bireylerin bağlanma stilleri dikkate alınarak ebeveynleşme deneyimlerine yönelik destekleyici yaklaşımlar geliştirilmesi önerilmektedir.

Cuma, 16 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 201 16.45-18.15

BİLİNÇLİ FARKINDALIK VE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİDE RUMİNASYONUN ARACILIK ROLÜ

THE MEDIATING ROLE OF RUMINATION IN THE RELATIONSHIP BETWEEN MINDFULNESS AND LIFE SATISFACTION

***Tuba BAĞATARHAN*[1]**

[1]Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye

Amaç: Bilinçli farkındalık, bireylerin düşüncelerini yargılamadan kabul etmelerini sağlayarak bilişsel süreçlerini etkilemektedir. Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinde bilinçli farkındalık ve yaşam doyumu arasındaki ilişkide ruminasyonun aracılık rolünü incelemektir.

Yöntem: Araştırma yaş ortalaması 21.31 (Ss=2.75) olan 212 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Ruminasyon Ölçeği Kısa Formu, Yaşam Doyumu Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson momentler çarpımı korelasyonu ve yapısal eşitlik modeli kullanılmıştır.

Bulgular: Korelasyon analizi bulguları bilinçli farkındalığın ruminasyon ile negatif yönde, yaşam doyumu ile pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca ruminasyonun yaşam doyumu ile negatif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğunu belirlenmiştir. Yapısal eşitlik modeli analizi bulgularına göre, bilinçli farkındalık ruminasyon ile negatif yönde doğrudan ilişkilidir. Ayrıca, bilinçli farkındalık yaşam doyumu ile hem doğrudan hem de dolaylı olarak pozitif yönde ilişkilidir. Araştırma bulguları bilinçli farkındalık ile yaşam doyumu arasındaki ilişkide ruminasyonun kısmi aracı role sahip olduğunu göstermiştir.

Sonuçlar: Araştırma sonuçları, bilinçli farkındalığın ruminasyonu azaltarak yaşam doyumunu artırabileceğini göstermektedir. Bu bulgu, bilinçli farkındalık temelli müdahalelerin olumsuz düşünceleri azaltmada ve psikolojik iyi oluşu desteklemede etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 09.15-10.45

ERGENLER VE DEPREM DENEYİMLERİ

Ali Serdar Sağkal
Oturum Başkanı, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

ERGENLERİN DEPREM DENEYİMLERİNİN UMUT, YAŞAMDA ANLAM VE MİNNETTARLIK ARASINDAKİ İLİŞKİDE DÜZENLEYİCİ ARACILIK ETKİLERİ

MODERATED MEDIATING EFFECTS OF EARTHQUAKE EXPERIENCES OF ADOLESCENTS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN HOPE, MEANING IN LIFE AND GRATITUDE

Meyrem Ayça POLAT[1], Ramin ALİYEV[1]

[1] Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Gaziantep / Türkiye

Amaç: Ergenlik dönemi için önemli koruyucu faktörler olan minnettarlık, umut ve yaşamda anlam konuları hakkında bilgilerimiz sınırlıdır. Deprem gibi travmatik bir olayla baş etmede bu üç değişken de önem arz eder. Bu nedenle araştırmada 6 Şubat depremi sonrası lise öğrencilerinin umut, anlam varlığı ve minnettarlık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca minnettarlık ve umut arasındaki ilişkide anlam varlığının aracı rolü ve bu rolün deprem nedeniyle kayıp yaşama ve deprem sonrası ortam değiştirme durumlarına göre değişimi incelemiştir.

Yöntem: Değişkenler arası ilişkiler korelasyonel araştırma yöntemi ile incelenmiştir. Katılımcılar ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olup, depremi yaşamış olma, halen deprem bölgesinde yaşama ve lisede öğrenim görme kriterlerini karşılayan 443 lise öğrencisi örneklem grubunu oluşturmaktadır. Değişkenler arası ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile belirlenirken, moderatörlü aracılık analizi ise PROCESS makrosu (model 59) kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Korelasyon analizi sonuçları değişkenler arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Bulgular minnettarlık ve umut ilişkisinde anlam varlığının aracı rolü olduğunu göstermiştir. Moderatörlü aracılık analizi sonucuna göre anlam varlığının aracılık ettiği minnettarlık ve umut arasındaki ilişkide deprem sonrası kayıp yaşama durumunun düzenleyici rolünün anlamlı olduğu belirlenirken, bu ilişkide ortam değiştirme durumunun düzenleyici etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca bulgular kayıp yaşamayan katılımcıların minnettarlıklarının umudun anlamlı bir yordayıcısı olduğunu, kayıp yaşamayanlarda ise minnettarlığın umudu yordamadığını göstermektedir. Anlam varlığı, hem kayıp yaşayan hem de yaşamayan katılımcılarda umudun önemli bir yordayıcısıdır. Dahası anlam varlığının bu etkisi kayıp yaşayanlarda daha fazladır.

Sonuçlar: Araştırma ergenlerin travmatik bir olayla baş etmesinde umut, anlam varlığı ve minnettarlığın etkisini göstermektedir. Bunun yanı sıra sonuçlar deprem gibi bir felaket sonrası ergenlerde koruyucu faktörler olarak umut ve anlam varlığının önemine vurgu yapmaktadır.

Araştırma anlam varlığına sahip ergenlerin zorlu yaşam olaylarında bile umutlu olduğunu göstermektedir. Bir afet sonrası ergenlerin psikolojik iyileşmeleri hakkında literatürde sınırlı bilgi olduğu göz önüne alındığında araştırma sonucu afet sonrası ergen ruh sağlığına ilişkin bilgi de sağlamaktadır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 09.15-10.45

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DEPREM SONRASI YILMAZLIK KAYNAKLARININ KEŞFEDİLMESİ

EXPLORING THE RESILIENCE RESOURCES OF UNIVERSITY STUDENTS AFTER THE EARTHQUAKE

Ahmet AYAZ[1], Özgür Osman DEMİR[1], Mehmet ŞAM[1], Ramin ALİYEV[1], Seval KIZILDAĞ ŞAHİN[2], Ayşegül İMİROĞLU ZAMAN[3], Yaşar ÖZBAY[4]

[1] Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Gaziantep / Türkiye

[2]Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Adıyaman / Türkiye

[3]Galip Deniz Ortaokulu, Şehitkamil İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Gaziantep / Türkiye

[4]Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: "Asrın felaketi" olarak tanımlanan 06 Şubat 2023 tarihli büyük Kahramanmaraş depremi üniversite öğrencilerinin yaşamlarını derinden etkilemiştir. Önemli bir stres kaynağı olan deprem, üniversite öğrencileri için birçok riski beraberinde getirmiştir. Bu risklere rağmen çeşitli koruyucu faktörleri kullanarak, üniversite öğrencilerinin yaşantılarına tekrardan nasıl uyum sağladığı konusu yılmazlık kapsamında ele alınmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, deprem sonrasında üniversite öğrencilerinin risk ve koruyucu faktörlerini keşfederek yılmazlıklarını derinlemesine incelemektir.

Yöntem: Bu çalışma kapsamında öğrencilerin yılmazlık kaynaklarının ortaya çıkartılması amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma yöntemi esas alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubu ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Bu kapsamda çalışma grubunu, depremden etkilenmiş olan dört farklı şehirden (Adana, Adıyaman, Gaziantep ve Kahramanmaraş) 9'u erkek 28'i kadın olmak üzere toplam 37 öğrenci oluşturmaktadır. Üniversite öğrencilerinin deprem sonrasında yılmazlık kaynaklarını keşfetmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmelerin tamamı bireysel görüşme şeklinde yüz yüze yürütülmüştür.

Bulgular: 37 katılımcının deşifreleri ile gerçekleştirilen içerik analizi sonucunda deprem yaşantısını geçiren öğrencilerin yılmazlık deneyimleri iki ana kategoriye ayrılmıştır: Bunlardan birisi koruyucu faktörler iken, diğeri risk faktörleridir. Risk faktörleri ve koruyucu faktörler ise kendi içerisi[2]nde üçer temaya ayrılmıştır: Bireysel, ailesel, çevresel. Katılımcıların en yoğun ifade ettiği bireysel risk faktörleri fizyolojik zorluklar ve akademik süreçler ile ilişkili iken, konaklama problemi yaşanması ailesel risk faktörleri arasında ön plana çıkmaktadır. Çevresel risk faktörleri arasında ise en yoğun ifade edilen durumlar temel ihtiyaçlara ulaşmak ile ilgilidir. Buna karşın bireysel koruyucu faktörler arasında yoğun ifade edilen durum umut, iyimserlik ve kariyer süreçleri ile ilişkili iken, aile desteği en yoğun ifade edilen ailesel koruyucu faktördür.

Çevresel koruyucu faktörler arasında ise yakın arkadaştan ve akademisyenlerden alınan sosyal destek ön plana çıkmaktadır.

Sonuçlar: Çalışma sonuçlarına göre depremden etkilenen öğrencilerin yılmazlık süreçlerinde daha çok travmatik yaşantıdan dolayı bireysel risk faktörleri yaşadıkları görülmektedir. Bu durumu ailesel ve çevresel riskler takip etmektedir. Bu risklere rağmen tekrar uyum sağlama ve yılmazlık kapsamındaki koruyucu faktörler göz önüne alındığında en yoğun olarak bireysel kaynaklardan beslenildiği görülmektedir. Bunu çevresel ve ailesel koruyucu faktörler takip etmektedir.

Bu çalışma 223K169 Nolu TÜBİTAK 1001 projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 09.15-10.45

NEGATİF AKADEMİK DUYGULARI DÜZENLEMEDE KÜLTÜRE VE BAĞLAMA ÖZGÜ STRATEJİLER
CULTURALLY AND CONTEXTUALLY SPECIFIC STRATEGIES FOR REGULATING NEGATIVE ACADEMIC EMOTIONS

Özge ENGİN[2], Eylem Gökçe CENGİZ[3]

[2]Avrasya Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Trabzon / Türkiye
[3]Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Alanyazında eğitim ortamında duygu düzenleme bağlama özgü şekilde çalışmamakta; bu konuda yapılan çalışmalarda genel duygu düzenleme stratejileri ele alınmaktadır. Ancak güncel araştırmalar duygu düzenleme stratejilerinin bağlama özgü nitelikler taşıyabileceği ve farklılaşabileceğini vurgulamaktadır. Bu vurguya istinaden, bu araştırmada üniversite öğrencilerinin bağlama özgü negatif duygu düzenleme stratejilerinin keşfedilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Nitel araştırma yaklaşımının izlendiği çalışmada, öğrencilerin başvurmakta olduğu stratejilerin keşfedilmesi için yaklaşık bir saat süren 4 odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler için gönüllü öğrencilerin belirlenmesinde katılımcıların lisans bölümlerinde 1. veya 2. Sınıf öğrencisi olması ölçütü dikkati alınarak kriter örneklem belirleme yönteminden faydalanılmış; görüşmelere toplamda 27 öğrenci katılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler transkript edilmiş, bu transkriptler tematik olarak analiz edilmiş ve temalara ilişkin frekansları ortaya koymada içerik analizinden faydalanılmıştır.

Bulgular: Analiz sonucunda, yeniden değerlendirme, durumu seçme, yeterliliği geliştirme, bastırma, dikkati yönlendirme, destek arama, dışavurum, nefes egzersizi, derse katılım, aktivite, problem çözme ve dışsal neden atfetme olmak üzere bağlama özgü duygu düzenleme stratejilerini temsil eden 12 tema ortaya çıkmıştır.

Sonuçlar: Sonuçlar, alanyazında genel olarak tanımlanmış stratejilerin içeriğinin akademik bağlamda farklılaşabileceğini göstermektedir. Saptanan 12 tema içerisinde bazı temalar alanyazında yer alan temalar olmakla birlikte araştırma bulguları ile bu temaları oluşturan alt temaların akademik bağlamdaki karşılıklarını daha ayrıntılı görmek mümkün olmuştur. Örneğin yeniden değerlendirme teması altında geleceğe odaklanma, kendine inanma, önemsizleştirme, geçmiş başarı öyküsünü hatırlama alt temaları ile durumu seçme teması altında ise aktif kaçınma ve pasif kaçınma alt temaları tanımlanmıştır. Ayrıca derse katılım, aktivite, problem çözme ve dışsal neden atfetme stratejileri akademik bağlama özgü stratejiler olarak ortaya çıkmıştır. Böylece, alanyazında yer almayan özgün başa çıkma stratejileri de saptanmış ve bu stratejiler bağlamsal ve kültürel bir perspektifle değerlendirilmiştir.

Bu çalışma Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Psikolojisi Programında Doktora Tezi kapsamında Öğr. Gör. Özge ENGİN tarafından Doç. Dr. Eylem Gökçe CENGİZ danışmanlığında ortaya konmuştur.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 09.15-10.45

KÜÇÜK TRAVMALAR, AMAÇLI RUMİNASYON VE TRAVMA SONRASI BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN MINOR TRAUMAS, DELIBERATE RUMINATION, AND POSTTRAUMATIC GROWTH

Ersin ÖZKAN[1], Neslihan Güney KARAMAN[1] , Gözde BAŞKAYA[1]

[1]*Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye*

Amaç: Bu çalışmanın amacı küçük travmalar ve amaçlı ruminasyonun travma sonrası büyümeyi yordama düzeyini ölçmektir. Bu amaçla iki soruya cevap aranmaktadır. Birincisi küçük travmalar ve amaçlı ruminasyon değişkenleri birlikte travma sonrası büyüme puanını anlamlı şekilde yordamakta mıdır? İkincisi bağımsız değişkenlerden elde edilen toplam puanlar travma sonrası büyümenin ne kadarını açıklayabilir?

Yöntem: Bu çalışmada küçük travmalar, amaçlı ruminasyon ve travma sonrası büyüme arasındaki ilişkiyi incelemek için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni travma sonrası büyüme iken bağımsız değişkenleri küçük travmalar ve amaçlı ruminasyondur. Araştırmanın çalışma grubu Ankara Üniversitesi öğrenim görmeye devam eden 231 yetişkin oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Dinç ve Sapmaz (2023) tarafından geliştirilen Küçük ‘‘t’’ Travma Etkisini Belirleme Ölçeği, Tedeschi ve Calhoun tarafından 1996’da geliştirilen ve son güncel halinin uyarlama çalışması Aydin ve Kabukçuolu (2020) tarafından uyarlanan Travma Sonrası Büyüme Ölçeği ve Cann, Calhoun, Tedeschi, Triplett, Vishnevsky, Lindstrom, (2011) tarafından geliştirilen Türkçe’ye uyarlanması Haselden (2014) tarafından yapılan ‘‘Olay İlişkili Ruminasyon Envanteri’’ kullanılmıştır. Küçük “t” travmaları ve amaçlı ruminasyonun, travma sonrası büyümeyi yordama durumunu analiz edebilmek amacıyla yapılan incelemelerde, değişkenlerin normal dağılım gösterdikleri, sürekli değişken oldukları görülmüş ve çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Çalışma grubunun küçük travma yaşantılarını belirleme ve amaçlı ruminasyon ölçeğinden aldıkları puanlar ile travma sonra büyüme envanterinden aldıkları puanlar arasında ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson analizi sonucunda küçük travma yaşantıları ile travma sonrası büyüme arasında arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır ($r= -.036$; $p> .05$). Amaçlı ruminasyon ile travma sonrası büyüme arasında ise zayıf düzeyde anlamlı pozitif bir ilişki bulunmuştur ($r= .277$; $p< .05$). Küçük travma yaşantıları ile amaçlı ruminasyonun birlikte travma sonrası büyümeyi ne şekilde yordadığını tespit etmek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizi istatiksel olarak anlamlı çıkmıştır ($F = 7.292$, $p< .05$). Küçük t travmaları ve amaçlı ruminasyon değişkenleri birlikte travma sonrası büyüme değişkeninin %6’sını açıklamaktadır ($R= .245$, $R2= .060$). Amaçlı ruminasyon değişkeni travma sonrası büyümenin anlamlı bir yordayıcı iken ($p=0$); küçük travma yaşantıları anlamlı bir yordayıcı olmadığı ($p> .05$) görülmektedir.

Sonuçlar: Küçük travma yaşantıları tek başına travma sonrası büyümeyi yordamadığı bulgulanmıştır. Literatür çalışmaları incelendiğinde olumsuz olayların tek başına travma sonrası büyümeyle ilişkisinin olmadığına (Milam, Ritt vd., 2004) yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Travma sonrası büyümede olumsuz olaydan daha çok kişilik özelliklerin belirleyici olduğu ifade edilmektedir (Brooks, 2018). Çalışmada küçük travmalar ile amaçlı ruminasyon birleştiğinde yani bireylerin yaşadıklarını istemli olarak anlamlandırma sürecine girdiklerinde travma sonrası büyümeyi zayıf düzeyde anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir. Bu da alanyazında da vurgulandığı gibi bireylerin yaşadığı stresli yaşam olayların sonrasındaki olayları istemli olarak düşünmesi, gücünü farketmesi travma sonrası büyüme sürecine götürebileceğiyle uyuşmaktadır (Tedeschi ve Calgoun, 1995; Yanar, 2019).

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 09.15-10.45

ERGENLİK-OKUL-ÇEVRE

Tarık Totan
Oturum Başkanı, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

ERGENLERİN İKLİM KRİZİNE YÖNELİK METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ
EXAMINING ADOLESCENTS' METAPHORICAL PERCEPTIONS OF THE CLIMATE CRISIS

Hicran ÇETİN GÜNDÜZ[1], Sırma Tuğba YURTSEVER[2]
[1]Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye
[2] Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Şahinbey İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Gaziantep / Türkiye

Amaç: İklim krizi doğurduğu çevresel felaketler ve bunun fiziksel etkileri üzerine araştırmalara konu olmakla birlikte son yıllarda insan üzerine etkileri nedeniyle de araştırmaların konusu haline gelmektedir. Bu çalışmada liseye devam eden ergenlerin iklim krizine yönelik metaforik algılarının incelenmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Araştırma verileri kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle elde edilmiş olup süreçte ortaöğretim okullarında sınıf rehber öğretmenliği görevi bulunan branş öğretmenlerinden destek alınmıştır. Google Forms veri tabanında hazırlanmış olan veri toplama aracı katılımcılara Whatsapp uygulaması üzerinden iletilmiştir. Veri toplama sürecinde ergenlere "İklim krizi bana göre …… gibidir, çünkü ……" ifadesi yöneltilmiş ve tamamlamaları istenmiştir. Çalışmada verilerin toplanması, değerlendirilmesi ve yazım sürecinde bilimsel ve etik kurallara uyulmuş, toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Çalışma için etik kurul izni alınmıştır. Araştırma verileri Gaziantep ilinde lise eğitimine devam eden 206 ergenin katılımı ile toplanmıştır. 206 katılımcının verdikleri cevaplar incelenerek mantıksal dayanağı eksik ya da tutarsız olan, tamamlanmamış ya da boş olan, metafor niteliği taşımayan ifadeler değerlendirme dışında bırakılmıştır. Bu kapsamda iklim krizine yönelik 139 metafor cümlesi incelenmiştir. Metaforları değerlendirmeye alınan katılımcıların 96'sı (%68,1) kadınlardan; 45'i (%31,9) erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların yaşı 13-17 arasında değişmektedir ve 51'i (%36, 2) 9. sınıfta; 21'i (% 14,9) 10.sınıfta; 37'si (%26,2) 11.sınıfta; 12'si (%22,7) 12. sınıfta okumaktadır. Katılımcıların annelerinin 34'ü (%24,1) ilkokul, 15'i (%10,6) ortaokul, 55'i (%39) lise, 37'si (%26,2) üniversite mezunu, babalarının 20'si (%14,2) ilkokul, 23'ü (%16,3) ortaokul, 42'si (%29,8) lise ve 56'sı (%39,7) üniversite mezunudur.
Bulgular: Bulgular 11 tema altında toplanmıştır. Temalar toplumsal sorumluluk, krizin büyüklüğü, artan tehlike, yaşamın sonu, dünyaya zarar ve yok oluş, insanı tehdit ve zarar, insan etkisi, önemsememe, yaşamın sonu, insan ve doğa ilişkisi, kaygı ve endişe, ekolojik dengenin bozulması, inanmama/sorun olarak görmeme, gündem dışı ve farkındalık eksikliği olarak isimlendirilmiştir.
Sonuçlar: Üretilen metaforlar bütün olarak değerlendirildiğinde katılımcıların iklim krizini daha çok dünyanın ve yaşamın sonu ve insanı etkileyen bir durum olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 09.15-10.45

OKULLARDA REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMALARI DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİ

STUDENTS' OPINIONS ON THE GUIDANCE AND PSYCHOLOGICAL COUNSELING PRACTICES COURSE IN SCHOOLS

Hicran ÇETİN GÜNDÜZ[1], Fatma ÖZSERT[1], Emine Arzu ORAL[1], Zeynep KIZIL ASLAN[1]

[1]Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uygulamaları dersinin amacı öğrencilerin lisans eğitimi süresince edindikleri bilgileri okul ortamlarında deneyimlemelerine olanak sağlamaktır. Bu çalışmanın amacı okullarda PDR Uygulamalı dersine ilişkin öğrenci görüşleri incelemektir.

Yöntem: Bu çalışmada odak grup görüşmeleri ile katılımcıların Okullarda PDR uygulamaları dersine ilişkin görüşleri alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu bir vakıf üniversitesinin Eğitim Fakültesinde 2022-2023 Eğitim Öğretim Güz döneminde Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programına devam eden ve Okullarda PDR Uygulamaları dersini alan gönüllü dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Toplam 4 odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Görüşmeye katılan öğrenci sayısı 22'dir. Katılımcıların 3'ü erkek, 19'u kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcılara dersin planlanması, uygulanmasına ilişkin çeşitli sorular yöneltilmiştir. Bu araştırmada elde edilen veriler dört grup liderinin yarı yapılandırılmış görüşme ile yönettiği gruplara gönüllü katılan öğrencilerden elde edilmiştir. Öğrencilerin okullarda PDR dersine yönelik algılarını, deneyimlerini, değerlendirmelerini öğrenebilmek amacı ile açık uçlu sorular sorulmuştur. Araştırma kapsamında sorulan sorular uygulama dersinin planlanması, yürütülmesi ve öğrencilerin değerlendirilmesine yönelik konuları kapsamaktadır. Verilerin analizinde nitel veri analizi kullanılmıştır. Görüşmeler uygulama akademisyenleri tarafından yürütülmüştür. Görüşme grupları oluşturulurken öğrencilerin gruplara erkek ve kadın olarak dağıtılmasına, farklı kademelerden öğrenciler bulunmasına ve öğrenciler ile görüşme yapacak uygulama akademisyenin öğrenci grubu ile uygulama dersine katılmamış olmasına dikkat edilmiştir. Katılımcı öğrencilere araştırmanın amacının açıklanmasının ardından onamları yazılı olarak alınmıştır. Toplam 4 odak grup görüşmesi yapılmıştır. Görüşme süreleri ortalama olarak 60-90 dakika arasındadır.

Bulgular: Öğrencilerinden gelen görüşler dersin planlanması ve uygulama okulu, uygulama sürecinin işleyişi, geribildirim ve değerlendirme temalarında değerlendirilmiştir. Dersin planlanmasında öğrencilerin ders izlencesi, uygulamaların izlencedeki çeşitliliği yansıtması, uygulama okulunun fiziki koşulları ve personellerle ilişkiler, okula ulaşım konularında görüşler bildirirken, uygulama sürecinde lisans eğitimi ve uygulama ilişkisi, uygulama sürecindeki destek ihtiyacı, uygulamayı geliştirme önerileri, elde edilen gözlem ve deneyimler alt kategorilerinde görüşler bildirmişlerdir.

Sonuçlar: Okullarda PDR Uygulamaları dersine yönelik planlaması ve uygulama sürecine yönelik ayrıntılı veriler sağlanmıştır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 09.15-10.45

OKULA BAĞLILIK, İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE SOSYOTELİZMİN LİSEYE YENİ BAŞLAYAN ERGENLERDE BOYLAMSAL DEĞİŞİMİ
A LONGITUDINAL STUDY OF SCHOOL ENGAGEMENT, INTERNET ADDICTION AND PHUBBING IN ADOLESCENTS

İlkay BEDİR[1], Tarık TOTAN[1]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Aydın / Türkiye

Amaç: Öğrencilerin okula ait olduklarını hissetmeleri, eğitim süreçlerinde desteklenmeleri ve içsel olarak motive olmaları, öğrenmenin sağlıklı biçimde gerçekleşebilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Son yıllarda literatürde yer edinmeye başlayan "sosyotelizm" kavramı ise hâlen kuramsal olarak gelişme aşamasındadır ve bu bağlamda yapılan ampirik çalışmalar oldukça sınırlıdır. Özellikle ergenlerin sosyotelizm eğilimleri ile okul bağlılıkları ve internet bağımlılıkları arasındaki ilişkilerin zaman içinde nasıl geliştiğini inceleyen boylamsal araştırmalara rastlanmamaktadır. Bu çalışma, liseye yeni başlayan ergenlerde okul aidiyeti, internet bağımlılığı ve sosyotelizm düzeylerinin zamana yayılmış ilişkisel örüntülerini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu araştırma, ortaokuldan liseye geçiş yapan öğrencilerde lise dönemi boyunca internet bağımlılığı, okula bağlılık ve sosyotelizm değişkenleri arasındaki zamansal ve nedensel ilişkileri inceleyen boylamsal bir çalışmadır. Çalışmada, birey içi değişimleri ve bireyler arası farklılıkları dikkate alan Rastgele Kesişmeler Çapraz Gecikmeli Panel Modeli (RI-CLPM) kullanılarak, bu üç değişkenin birbirleri üzerindeki gecikmeli etkileri zaman içinde çoklu ölçümler yoluyla analiz edilmiştir.

Bulgular: Bu boylamsal araştırma, ortaokuldan liseye geçen ergen bireylerin okul bağlılığı, internet bağımlılığı ve sosyotelizm düzeyleri arasındaki ilişkileri üç ayrı zaman noktasında analiz etmiştir. Uygulanan çapraz gecikmeli panel model analizleri, tüm değişkenlerin zaman içinde yüksek düzeyde kararlılık gösterdiğini ortaya koyarken, özellikle sosyotelizm ile internet bağımlılığı arasında çift yönlü ve anlamlı gecikmeli etkiler saptanmıştır. Öte yandan, okul bağlılığı değişkeninin hem internet bağımlılığı hem de sosyotelizm üzerinde anlamlı gecikmeli etkiler üretmediği belirlenmiştir. Modelin genel uyum indeksleri kabul edilebilir düzeyde olmakla birlikte, RMSEA değerinin görece yüksek olması yapısal düzeyde bazı sınırlılıkların varlığına işaret etmektedir. Elde edilen bulgular, ergenlerin dijital davranışları ile sosyal ilişkileri arasındaki etkileşimin karşılıklı ve dinamik olduğunu; ancak okul bağlılığının bu süreçte sınırlı bir rol oynadığını göstermektedir.

Sonuçlar: Ortaokuldan liseye geçiş süreci, bireyin hem sosyal aidiyet hem de dijital yönelim açısından yeniden yapılandığı kritik bir dönemdir. Bu çalışmada, okul bağlılığı, internet bağımlılığı ve sosyotelizm değişkenleri üç zaman noktasında değerlendirilmiş ve tüm değişkenlerin zaman içinde kararlı bir şekilde sürdüğü gözlemlenmiştir. Sosyotelizm ile internet bağımlılığı arasındaki çift yönlü gecikmeli ilişkiler, bireyin dijital dünyada kurduğu sosyal bağların karşılıklı bir döngü içinde geliştiğini göstermektedir. Buna karşın, okul bağlılığı bu yapılarla dinamik bir ilişki geliştirememekte; bu da okul aidiyetinin, dijital ve sosyal

yönelimler üzerinde düşünülenden daha pasif bir rol oynayabileceğine işaret etmektedir. Bulgular, öğrencilere yönelik okul programlarının yalnızca akademik gelişime değil, aynı zamanda dijital kimlik oluşumu ve sosyal ilişkilenme süreçlerine duyarlı biçimde tasarlanmasının önemine işaret etmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 09.15-10.45

DİJİTAL BAĞLANTILAR VE SOSYAL KOPUKLUK: SOSYAL YALNIZLIK VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ARASINDA FOMO VE NETLESSFOBİ
DIGITAL CONNECTIONS AND SOCIAL DISCONNECTION: FOMO AND NETLESSPHOBIA BETWEEN SOCIAL LONELINESS AND SOCIAL MEDIA ADDICTION

Esma SUBAŞI[1], Esma Nur KIRANTA[2], Tarık TOTAN[3]

1 Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın/Türkiye
2 Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulama ve Araştırma Merkezi, Aydın/Türkiye
3 Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aydın/Türkiye

Amaç: Bu araştırma, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerde sosyal yalnızlık ile dijital bağımlılık arasındaki ilişkiyi anlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, Netlessfobi (internetsiz kalma korkusu) ve FOMO (gelişmeleri kaçırma korkusu) gibi dijital çağın yaygın psikolojik fenomenlerinin, söz konusu ilişkiye aracılık edip etmediği incelenecektir. Dijital bağımlılığın artan sosyal yalnızlık düzeyiyle nasıl etkileşime girdiğini açıklamak adına, bireylerin internet erişimine yönelik duyarlılığı ve sosyal ortamlardaki güncellemeleri kaçırma kaygılarının belirleyici faktörler olup olmadığı değerlendirilecektir. Araştırma bulgularının, teknolojik bağımlılıkla mücadelede etkili müdahale stratejileri geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Yöntem: Bu araştırmada nicel araştırma yöntemi olarak ilişkisel tarama modeli kullanılacak olup, sosyal yalnızlık ile dijital bağımlılık arasındaki ilişkide Netlessfobi'nin aracılık rolü incelenmektedir. Araştırmanın evrenini, Aydın genelinde yaşayan kolay örnekleme yöntemiyle ulaşılan 18-25 yaş arası bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın istatistiksel analiz gücünü artırmak ve bulguların genellenebilirliğini desteklemek amacıyla en az 350 katılımcıdan oluşan bir örneklem büyüklüğü hedeflenmektedir. Araştırmanın veri toplama aşaması devam etmektedir.

Bulgular: Ön analizler, sosyal yalnızlığın sosyal medya bağımlılığı (r = .412, p < .001), FOMO (r = .365, p < .001) ve Netlessfobi (r = .385, p < .001) ile anlamlı bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Sosyal medya bağımlılığı, FOMO (r = .719, p < .001) ve Netlessfobi (r = .742, p < .001) ile güçlü korelasyon göstermektedir. Ayrıca, FOMO ve Netlessfobi arasında da anlamlı bir ilişki (r = .705, p < .001) bulunmuştur. Aracılık analizlerinde sosyal yalnızlığın sosyal medya bağımlılığı üzerindeki etkisinin doğrudan değil, FOMO (β = 0.1411, %95 GA [0.0620, 0.2466]) ve Netlessfobi (β = 0.1775, %95 GA [0.0900, 0.2802]) aracılığıyla gerçekleştiği belirlenmiştir.

Sonuçlar: Sosyal yalnız bireyler, gelişmeleri kaçırma kaygısı ve internetsiz kalma korkusu yaşama olasılığı yüksek bireyler olup, bu psikolojik faktörler sosyal medya bağımlılığını artırmaktadır. Dijital bağımlılıkla mücadelede etkili stratejiler geliştirmek için FOMO ve Netlessfobi düzeylerinin dikkate alınması gerekmektedir. Gelecekteki araştırmaların, bu ilişkinin nedenselliğini daha detaylı incelemesi ve farklı yaş gruplarında karşılaştırmalı analizler yapması önerilmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 09.15-10.45

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRİMİÇİ OYUN OYNAMA DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF ONLINE GAMING BEHAVIORS OF UNIVERSITY STUDENTS

Muhammed Enes KESKİNKILIÇ[1], Selen DEMİRTAŞ ZORBAZ[2]

[1]Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bartın / Türkiye

[2]Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Dünyada ve Türkiye'de çevrimiçi oyunların ve e-Sporun önemi gün geçtikçe artmaktadır. Bununla birlikte oyun bağımlılığı günümüzde öne çıkan problemlerdendir. Gençlik ve Spor Bakanlığının 2021 yılında yayınladığı rapor incelendiğinde Türkiye'de video oyunu oynayan bireylerin %50'sinden fazlası 35 yaş altındadır ve çoğunluk %38 oranla 18-34 yaş aralığındadır. Buradan yola çıkarak ergenlik ve genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır. Literatür incelendiğinde Türkiye'deki genç yetişkinlerin oyun oynama tercihlerinin incelenmesine yönelik güncel bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma kapsamında Türkiye genelinde üniversite eğitimi gören genç yetişkinlerin oyun oynama davranışlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada veri toplama yöntemi olarak uygun örnekleme yöntemi seçilmiştir. Uygun örnekleme yönteminde kolaylıkla erişilebilen katılımcılara ulaşılması esastır. Araştırmanın yürütülmesi için gereken etik kurul izni Ankara Üniversitesi Etik Kurulundan alınmıştır. Araştırmaya 2023-2024 Akademik Yılı Bahar Yarıyılında Türkiye'deki üniversitelerde eğitim gören 1039 üniversite öğrencisi katılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğrencilerin 18'inin (%1,7) e-Spor lisansı olduğu bulgulanmıştır. Öğrencilerin en çok tercih ettiği çevrimiçi oyun türü incelendiğinde 363 kişiyle (%34,9) en çok FPS türü oyunların tercih edildiği, bunu 221 kişiyle (%21,3) MOBA türünün, 174 kişiyle (%16,7) Battle Royale türünün ve 125 kişiyle (%12) Spor türünün izlediği görülmüştür. 156 öğrencinin ise (%15) Gerçek Zamanlı Strateji, Dövüş ve MMORPG türlerini tercih ettiği bulgulanmıştır. Öğrencilerin günlük ortalama oyun oynama sürelerinin 2,8 saat olduğu ve öğrencilerin en çok 542 kişiyle (%52,1) yüz yüze/gerçek dünyada tanıdıkları arkadaşlarıyla oyun oynamayı tercih ettiği, bunu 302 kişiyle (%29,1) ile tanımadıkları/arkadaşı olmayan kişilerle oynamayı tercih edenlerin takip ettiği ve son olarak 195 kişiyle (%18,8) oyun esnasında tanıştıkları arkadaşlarıyla oynamayı tercih edenlerin olduğu bulgulanmıştır. Öğrencilerin yaş ortalamasın 22,7 olduğu, 672'sinin (%64,7) erkek ve 367'sinin (%35,3) kadın olduğu bulgulanmıştır. Öğrencilerin kendilerini yakın gördükleri sosyo-ekonomik düzeyler incelendiğinde 461 öğrencinin (%44,3) kendisini orta sosyo-ekonomik düzeyde gördüğü, 346 öğrencinin ise (%33,3) orta-alt sosyo-ekonomik düzeyde gördüğü bulgulanmıştır.

Sonuçlar: Araştırma sonuçlarına göre çevrimiçi oyun oynayan üniversite öğrencilerinin %64,7'sinin erkek olduğu, öğrencilerin çoğunluğunun (%77,6) kendilerini orta ve orta-alt

sosyo-ekonomik düzeyde gördüğü, günlük ortalama oyun oynama süresinin 2,8 saat olduğu, öğrencilerin %52,1'inin yüz yüze/gerçek dünyada tanıdıkları arkadaşlarıyla oyun oynamayı tercih ettiği ve en çok (%21,3) ile MOBA türünde oyunların tercih edildiği görülmüştür.

Bu çalışma 221K503 numaralı 1001 projesi kapsamında yürütülmüş TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 09.15-10.45

GENÇLİK ARAŞTIRMALARI

Ece Sağel Çetiner
Oturum Başkanı, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

EXAMINING THE LIFE SKILLS OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS IN RELATION TO VARIOUS FACTORS

Neslihan KARAMAN[1], Kübra BERBER[1], Sema Nur TOKER[1],Figen ÇOK[2], Seher YALÇIN[1], Gökhan ATİK[1], Müvevver İLGÜN DİBEK[3], Nesime CAN[1], Cansu AYAN[1], Metin KARTAL[4], Burcu TOPTAŞ[1], F. Cemre YAVUZ ŞALA[1], Ecem ÇİÇEK HABEŞ[1],

[1]Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

[2]Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

[3]TED Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

[4]Kafkas Üniversitesi, Dede Korkut Eğitim Fakültesi, Kars / Türkiye

Amaç: Türkiye'deki ortaokul öğrencilerini temsil eden Yaşam Becerileri ve Vatandaşlık Eğitimi hakkında büyük ölçekli veri toplamak, olası destek sistemleri, yani günümüz gençlerini zorluklarla başa çıkmak için donatacak becerileri teşvik etmeye yönelik eğitim/öğretim için bir başlangıç noktası olarak kullanılabilir. Bu çalışmanın amacı Türkiye'yi temsil eden büyük bir örneklemde ortaokul öğrencilerinin yaşam becerilerinin cinsiyet, ekonomik-sosyo kültürel seviye (ESKS), sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılım ve demokratik öğretmen yaklaşımlarına göre farklılaşmasını incelemektir.

Yöntem: Bu çalışmanın örneklemi, Türkiye'nin NUTS-I bölgesel sınıflandırmasına göre seçilen 7 ilinden (İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Şanlıurfa, Erzurum, Samsun) 7. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. İki aşamalı örnekleme yöntemiyle belirlenen 79 okuldan toplam 4422 öğrenci (2191 erkek, 2231 kız) çalışmaya katılmıştır. Verilerin analizinde regresyon kullanılmıştır.

Bulgular: Regresyon analizlerinin sonuçları, cinsiyet, ESKS, sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılım ve demokratik öğretmen yaklaşımlarının öğrencilerin yaşam becerileri üzerindeki farklı etkilerini ortaya koymaktadır. Kadın öğrenciler empati becerilerinde daha yüksek puan alırken, etkinliklere katılım ve demokratik öğretmen yaklaşımları empati, öz yönetim, problem çözme ve katılım becerilerini artırmaktadır. Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılım ile demokratik öğretmen yaklaşımları, öz düzenleme becerilerini olumlu ve anlamlı şekilde etkilemektedir. Karar verme becerileri, bağımlı ve bağımsız karar verme olmak üzere iki alt boyutta incelenmiştir. Bağımlı karar verme üzerinde bağımsız değişkenlerin anlamlı bir etkisi bulunmazken, sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılım, bağımsız karar verme becerisini olumlu ve anlamlı şekilde etkilemiştir. Benzer şekilde, problem çözme becerileri de SED, etkinliklere

katılım ve demokratik öğretmen yaklaşımlarından olumlu etkilenirken, cinsiyetin bu becerilere anlamlı bir etkisi yoktur.

Sonuçlar: Regresyon analizi sonuçlarına göre, cinsiyet, etkinliklere katılım ve demokratik öğretmen yaklaşımları empatiyi anlamlı şekilde etkilerken, kadın öğrenciler daha yüksek empati puanları almıştır. ESKS'nin empati üzerinde etkisi bulunmamaktadır. Karar verme becerilerinde, etkinliklere katılım bağımsız karar vermeyi artırırken, diğer değişkenler anlamlı bir etki göstermemiştir. Katılım, öz yönetim ve problem çözme becerileri, ESKS, etkinliklere katılım ve demokratik öğretmen yaklaşımlarından olumlu etkilenmiştir, ancak cinsiyetin genel olarak yaşam becerileri üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. Bu bulgular, yaşam becerilerinin geliştirilmesine yönelik hedeflenmiş eğitim müdahalelerinin, müfredat entegrasyonunun ve dijital değerlendirme araçlarının önemini vurgulamaktadır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 09.15-10.45

EKOLOJİK SİSTEM KURAMI PERSPEKTİFİNDEN BELİREN YETİŞKİNLİKTE KURUM BAKIMI DENEYİMİNE SAHİP OLMAK

EXPERIENCING INSTITUTIONAL CARE IN EMERGING ADULTHOOD FROM THE PERSPECTIVE OF ECOLOGICAL SYSTEMS THEORY

Neslihan GÜNEY KARAMAN[1], Çiğdem ÜNLÜ ÇEBER[2]

[1]Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara / Türkiye

[2]Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara / Türkiye

Amaç: Kurum bakım deneyimi olan gençler için yetişkin yaşama geçiş süreci bir hayli yenilik barındıran iç içe geçmiş bir dönem olarak tanımlanabilmektedir. Bu çalışmanın amacı kurum bakımı deneyimi olan bireylerin, reşit oldukları ve yetişkin hayatına geçiş yaptıkları kritik bir dönem olan beliren yetişkinlik döneminde, yılmazlık düzeyleri ile gelecek beklentileri arasındaki ilişkide adil dünya inancının aracı rolünü incelemektir.

Yöntem: Araştırma birinci aşamada nicel verilere ulaşılması, sonrasında verilerin yorumlanarak detaylandırılmasına yardımcı olmak amacıyla nitel verilerin toplanması yöntemini içeren açıklayıcı sıralı desenle yürütülmüştür. Araştırma kapsamında birinci aşamada 269, ikinci aşamada 18 olmak üzere, geçmişlerinde kurum bakım deneyimi olan ve mevcut durumda beliren yetişkinlik döneminde bulunan toplam 287 katılımcı yer almıştır. Veriler toplanırken Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık (Yılmazlık) Ölçeği, Geleceğe Yönelik Tutum Ölçeği, Adil Dünya İnancı Ölçeği ile araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formları ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır.

Bulgular: Reşit olduktan sonra eğitime devam eden bireylerin yılmazlık düzeyi, gelecek beklentisi ve kişisel adil dünya inancı puanlarının eğitimine devam etmeyenlere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Olumlu gelecek algısının sosyal kaynak ile doğrudan ve anlamlı bir ilişkisi olduğu, olumlu gelecek algısının artmasıyla sosyal kaynak düzeyinin de yükseldiği belirlenmiştir. Koruyucu ailede kalma süresi ile yılmazlık arasındaki ilişkide, kişisel adil dünya inancının aracılık rolü üstlendiği tespit edilmiştir.

Sonuçlar: Eğitime devam etmenin kurum bakımı deneyimi olan beliren yetişkinlerin yılmazlık düzeyini ve gelecek beklentilerini artırarak kişisel düzeyde daha güçlü bir adil dünya inancı oluşturabileceğini göstermektedir. Araştırma bulguları, kurum bakımı deneyimi olan beliren yetişkinlerin yılmazlık düzeyleri ile gelecek beklentileri arasında güçlü bir ilişki olduğunu ve adil dünya inancının bu ilişkide kısmi veya tam aracılık rolü üstlendiğini göstermektedir. Ayrıca, güvenli ve destekleyici bir çevrede büyüyen bireylerin, eğitim ve iş yaşamına yönelik daha kararlı hedefler belirlediği ve bu hedeflere ulaşmada daha istekli oldukları tespit edilmiştir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 09.15-10.45

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÇOCUKLUK TRAVMALARININ DUYGU TEPKİSELLİĞİNE ETKİSİ VE RUMİNASYON İLE ÖZ-ŞEFKATİN ARACI ROLLERİ

Havva Nur TAŞ AKDENİZ[1], Metin DENİZ[1]
[1]Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bartın / Türkiye

Amaç: Bu çalışmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmalarının duygu tepkiselliğiyle ilişkisini, risk faktörü olarak ruminasyon ve koruyucu faktör olarak öz-şefkatin aracılık rolleri üzerinden incelemektir. Literatürde bu ilişkileri bütüncül şekilde ele alan az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu bağlamda araştırma, çocukluk çağı travmalarının duygu tepkiselliği üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkilerini yapısal eşitlik modellemesi (SEM) aracılığıyla test ederek, bu mekanizmaların etkileşimsel yapısını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Yöntem: Araştırmada kesitsel tarama yöntemi kullanılacaktır. Katılımcı sayısı, SEM analizlerinin gerektirdiği örneklem büyüklüğüne uygun olarak belirlenecektir. Veri toplama sürecinde en az 200 katılımcıya ulaşılması hedeflenmektedir (Kline, 2015). Ölçüm araçları olarak; Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ-33), Öz-Şefkat Ölçeği (kısa form) ve Kısa Durum Ruminasyon Ölçeği kullanılacaktır. Bu ölçeklerin Türkçe uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları daha önce yapılmıştır. SEM yöntemiyle, çocukluk çağı travmalarının duygu tepkiselliği üzerindeki doğrudan etkileri ile ruminasyon ve öz-şefkat üzerinden dolaylı etkileri test edilecektir. Modelde; çocukluk çağı travmaları bağımsız değişken, duygu tepkiselliği bağımlı değişken, ruminasyon ve öz-şefkat aracı değişkenler olarak ele alınacaktır.

Bulgular: Literatüre dayalı olarak beklenen bulgular şu şekildedir: Çocukluk çağı travmaları, duygu tepkiselliğini artırıcı yönde etkileyebilir, özellikle negatif duygusal tepkilerde pozitif bir ilişki beklenmektedir. Ruminasyonun, travmatik deneyimlerin duygu tepkiselliği üzerindeki etkisini artıran bir risk faktörü olarak işlev görmesi beklenmektedir. Öz-şefkatin, bu ilişkinin güçlenmesini önleyerek koruyucu bir etki sergilemesi beklenmektedir.

Sonuçlar: Çalışmadan elde edilecek bulgular, çocukluk çağı travmalarının üniversite öğrencilerinin duygu tepkiselliği üzerindeki etkilerini ve bu süreçte aracı mekanizmaların rolünü anlamamıza katkı sağlayacaktır. Bu sonuçlar, psikolojik müdahale stratejilerinin geliştirilmesine rehberlik edecek ve literatüre yeni bir bakış açısı sunacaktır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 09.15-10.45

DEHB TANILI VE TANISIZ ERGENLERİN EBEVEYNLERİNDE STRES: BİLİNÇLİ FARKINDALIK VE DUYGU DÜZENLEMENİN ETKİSİ

STRESS İN PARENTS OF ADOLESCENTS WİTH AND WİTHOUT ADHD: THE ROLE OF MİNDFUL PARENTİNG AND EMOTİON REGULATİON

İbrahim DEMİR[1], Ece SAĞEL ÇETİNER[1]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Aydın / Türkiye

Amaç: Bu araştırma, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) tanılı ergenlerin ebeveynlerinde stres düzeyini etkileyen faktörleri incelemeyi ve ebeveynlikte bilinçli farkındalık ile duygu düzenleme becerilerinin bu süreçteki rolünü değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmaya, 11-14 yaş arasında çocuğu bulunan toplam 168 ebeveyn katılmıştır. Katılımcılardan 82'sinin çocuğu DEHB tanısı alırken, 86'sının çocuğu herhangi bir psikiyatrik tanıya sahip değildir. Veri toplama süreci çevrimiçi ortamda gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara Demografik Bilgi Formu, Ebeveyn Stres İndeksi-Kısa Formu, Ebeveynlikte Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Değerlendirme Ölçeği, Duygu Düzenleme Anketi ve Güçler ve Güçlükler Anketi uygulanmıştır.

Bulgular: Analizler, DEHB tanılı çocuğu olan annelerin ebeveyn stres puanlarının, tanısız çocuğu olan annelere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu göstermiştir. Ebeveyn stres düzeyini yordayan faktörleri belirlemek için regresyon analizi uygulanmış ve analiz üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada çocuğun cinsiyeti, yaşı ve annenin medeni durumu; ikinci aşamada ebeveynlikte bilinçli farkındalık ölçeğinin alt boyutları olan "çocukla anda olma" ve "ebeveyn özyeterliği"; son aşamada ise duygu düzenleme becerileri olan "bilişsel yeniden değerlendirme" ve "baskılama" değişkenleri modele dahil edilmiştir. Sonuçlar, ebeveyn stresinin yordayıcılarının çocukla anda olma ve baskılama olduğunu ortaya koymuştur. DEHB tanılı ve tanısız çocuğu olan ebeveynler ayrı ayrı incelendiğinde, DEHB tanılı çocuğu bulunan ebeveynlerde ebeveynlik stresini anlamlı düzeyde yordayan faktörlerin çocuğun cinsiyeti, çocukla anda olma ve baskılama düzeyi olduğu görülmüştür. Tanısız çocuğu olan ebeveynlerde ise çocukla anda olma ve baskılama faktörlerinin ebeveyn stresini marjinal düzeyde yordamaktadır.

Sonuçlar: Araştırma bulguları, DEHB tanılı çocukların ebeveynlerinin stres yönetiminde zorlandığını ve ebeveynlikte bilinçli farkındalık ile duygu düzenleme becerilerinin bu süreci anlamlı ölçüde etkileyebileceğini göstermiştir. Özellikle çocukla anda olma becerisi ve baskılama stratejisi, ebeveyn stresinin belirleyicileri olarak öne çıkmaktadır. Bu bulgular, ebeveyn stresinin azaltılması için geliştirilecek psikoeğitim programları ve müdahalelerin tasarlanmasında yol gösterici nitelikte olup, ebeveynlerin bilinçli farkındalık ve duygu düzenleme becerilerini destekleyici uygulamaların önemini vurgulamaktadır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 09.15-10.45

ERGENLİK ÜZERİNE KALIPYARGILAR: EBEVEYN-ERGEN İLİŞKİSİ VE RİSKLİ DAVRANIŞLARA ETKİSİ

STEREOTYPES ABOUT ADOLESCENCE: THE IMPACT ON PARENT-ADOLESCENT RELATİONSHİP AND RİSKY BEHAVİORS

Abdullah ÖZDEMİR[1], Ece SAĞEL ÇETİNER[1]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye

Amaç: Bu çalışma, ergenlerin ve ebeveynlerinin ergenlik dönemine dair kalıpyargılara karşı tutumları ile ebeveyn-ergen ilişkisi ve ergenlerin riskli davranışları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmaya 200 lise öğrencisi ve 200 ebeveyni katılacaktır. Veriler, Fırtına ve Stres Ölçeği, Ergenler İçin Duygu Düzenleme Ölçeği, Ergenlerde Risk Alma Ölçeği ve Ebeveyn-Ergen İlişkisi Niteliği Ölçeği kullanılarak toplanacaktır. Fırtına ve Stres Ölçeği çalışma kapsamında Türkçeye adaptasyonu yapılmış olup Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları ölçüm aracının geçerli ve güvenilir olduğuna işaret etmektedir. Çalışmanın ölçek uyarlama kısmı tamamlanmış olup ana çalışma halen daha veri toplama aşamasındadır. Veri toplama aşamasından sonra değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi ve regresyon analizi uygulanacaktır.

Bulgular: Ergenlerin ve ebeveynlerinin ergenlik dönemine dair olumsuz kalıpyargılara sahip olması durumunda, ebeveyn-ergen ilişkisinin niteliğinin düşük olması, ergenlerde riskli davranışların artması ve duygu düzenleme becerilerinin zayıflaması öngörülmektedir.

Sonuçlar: Ergenlerin kendilerine yönelik ve ebeveynlerinin ergenlere dair kalıpyargılarının, ergenlerin psikososyal uyumlarını olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, olumsuz kalıpyargıları azaltmaya yönelik farkındalık programları geliştirilmesi önerilmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 09.15-10.45

GENÇLİK-GELİŞİM-KÜLTÜR-ÇEVRE

Zekeriya Temircan
Oturum Başkanı, Kapadokya Üniversitesi

YURT DIŞINDA LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ALAN ÖĞRENCİLERİN PSİKOSOSYAL İHTİYAÇLARINA BİR YANIT: YLSY-PDR BİRİMİ

RESPONSE TO THE PSYCHOSOCIAL NEEDS OF STUDENTS PURSUING GRADUATE EDUCATION ABROAD: YLSY-PDR UNIT

Dilek AVCI[1], Duygu ÇAVDAR YAĞAN[2], Ayşe ÇOBANOGLU[2], Peri TUTAR ÇINAR[2]

[1]Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara/Türkiye

[2]Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara/Türkiye

Amaç: Yurt Dışına Lisansüstü Öğrenim Görmek Üzere Gönderilecek Öğrencileri Seçme ve Yerleştirme (YLSY) bursu, kamu kurum ve üniversitelerinde yetişmiş insan kaynağı ihtiyacının karşılanması amacıyla yürütülen bir burs programdır. Uluslararası eğitim kültürlerarası işbirliğine ve ülkelerin insan kaynaklarının gelişimine katkı sağlamaktadır. Ancak bu durum avantajlarla birlikte zorlanmaları da beraberinde getirebilmektedir. Uluslararası öğrenciler; kültüre uyum, dil bariyeri, akademik uyum problemleri, ekonomik sorunlar, aile/yurt özlemi, bürokratik güçlükler, yalnızlık gibi farklı problemlerle aynı anda karşılaşabilmektedirler. Bu uyum stresi beraberinde farklı düzeylerde depresyon, kaygı ve stres bozukluklarına neden olabilmektedir. Beliren yetişkinlik döneminde olan bu öğrencilerin psikolojik sorunlarla başa çıkamamaları evlilik/aile problemleri, akademik başarısızlık, okul terki gibi çok boyutlu sorunları da berberinde getirebilmektedir. Bu durum yurt dışındaki öğrenim süreçlerinde bursiyerlere sağlanan destek mekanizmalarının çeşitlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu ihtiyaçlardan hareketle 2024 yılında bursiyerlerin psikolojik ve sosyal iyi oluşlarını desteklemeyi amaçlayan YLSY-PDR birimi kurulmuştur. Bu çalışmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurulan YLSY-PDR biriminin yaptığı çalışmaların ve verdiği çevrimiçi psikolojik danışma hizmetinin önemini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada sözü edilen birimin oluşturulması süreci, sunulan hizmetler, hizmetlerin içerikleri, YLSY bünyesinde öğrenim gören bursiyerlere sağlanması hedeflenen kısa ve uzun süreli hizmetler açıklanacaktır.

Yöntem: YLSY-PDR Birimi'nin öğrencilere destek sürecindeki rolü ve önemi — güçlü yönleri, sınırlılıkları ve algılanan etkililiği— nitel veriye dayalı olarak betimleyici vaka analizi ile derinlemesine incelenmiştir. Araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği, çoklu veri toplama yöntemleriyle artırılmış ve araştırmacıların içeriden olma durumları tartışılmıştır. Veri toplama yöntemleri arasında doküman analizi, doğrudan gözlem, katılımcı gözlem ve görüşmeler yer almıştır. Veriler, Temmuz 2024-Ocak 2025 arasında toplanmıştır.

Bulgular: YLSY-PDR Birimi; MEB, Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulmuştur. İlk faaliyeti, MEB kadrosunda olan PDR/psikoloji alanlarından 11

kişilik bir ekip oluşturarak çevrimiçi bireysel danışma hizmeti sağlamak olmuştur. Bursiyerlerin aldıkları ücretsiz psikolojik danışma hizmetine yönelik memnuniyetleri periyodik olarak ölçülmektedir. Diğer yandan 11 kişilik uzman ekibin mesleki ve kişisel gelişimlerini desteklemek amacıyla göç psikolojisi, çevrimiçi psikolojik danışma, krize müdahale, beliren yetişkinlikte travma vb. konularda ikişer haftalık eğitim düzenlenmesi ve PDR bölümü öğretim elemanı tarafından haftada bir gün süpervizyon sağlanması güçlü yönlerindendir.

Sonuçlar: YLSY-PDR Birimine yönelik memnuniyet düzeyini belirlemeye yönelik gerçekleştirilen tarama çalışmasında bursiyer memnuniyet düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür. Bu memnuniyet düzeyi, teşkilat yapılanması bakımından yeni bir düzenlemeyi de desteklemiş, Öğrenciye Destek ve İletişim Daire Başkanlığı kurularak bu çalışmaların çeşitlendirilmesi için kurumsal zemin genişletilmiştir. Bireyle psikolojik danışma sürecinin yanı sıra önleyici çalışmalar kapsamında psikoeğitim programları geliştirilmesi, grupla psikolojik danışma hizmetinin başlatılması ve projelendirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 09.15-10.45

SPORDA ÇOCUK KORUMA SİSTEMİNE ELEŞTİREL BİR BAKIŞ

A CRITICAL LOOK AT THE CHILD PROTECTION SYSTEM IN SPORTS

Meltem IŞIK AFACAN[1], Ersin AFACAN[2]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye

[2]Bağımsız Akademisyen, İzmir / Türkiye

Amaç: Çocukların, her türlü gelişimini sağlamanın yanında onları her türlü tehlikeye karşı korumak ve kollamak geçmişte olduğu gibi günümüzde de yetişkinlerin temel görev ve sorumluluklarından biridir. Bu temel görev ve sorumluluk; öncelikle ailede anne-baba ile başlar, akraba çevresi ve okul ortamı ile devam eder, daha sonra spor ve sanat gibi sosyal etkinliklerde çalışan yetişkinleri de kapsar. Bu nedenle çocuk yetiştirmek ve geliştirmek, bir sosyolojik olgudur. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı; son zamanlarda spor ortamlarında çok sık kullanılmaya başlanan "Çocuk Koruma Sistemi" hakkında eleştirel bir bakış geliştirmektir.

Yöntem: Literatür tarama yöntemi ile yapılan bu çalışmada, tematik derleme deseni kullanılmıştır. Konu ile ilgili bilgiler felsefe, sosyoloji ve psikoloji disiplinleri ile bağlantılı çeşitli dergi ve kitaplardan elde edilmiştir. Bu bağlamda araştırmada öncelikle Sporda Çocuk Koruma Sistemi ile ilgili genel bir kavramsal çerçeve çizilmiştir. Daha sonra bu sistem üzerine eleştirel bir bakış geliştirilmeye çalışılmıştır.

Bulgular: Türkiye'de spor yetkililerinin çoğu, yeterli düzeyde psikososyolojik öğrenim görmediği için Türkiye'nin sosyolojik yapısını ve Türk insanının psikolojik durumunu tam olarak anlayamıyor ve bu nedenle Türk spor kültürünü açıklayacak kavram ile kuramları geliştiremiyorlar. Durum böyle olunca, gelişmiş toplumların kendilerine özgü sosyolojik sorunlarına getirdikleri çözüm önerilerini alıp uygulama kolaylığına kaçılıyor. Çocuk sporcular, spor ortamlarındaki sosyal aktörlerden biridir. Gelişmiş ülkelere özenerek sadece bu aktörler üzerinden bir koruma sistemi oluşturmak, diğer aktörlerin korunmasını da akla getirebilmektedir. Örneğin Sporda Antrenör Koruma Sistemi, Sporda Hakem Koruma Sistemi gibi sistemlerin de olup olmayacağı tartışmaya açılabilecek konulardır. Dolayısıyla kriminolojik bir bakış açısıyla çocuğu korumak yerine psikososyolojik bir bakış açısıyla çocuğun sosyal ve fiziksel çevresini geliştirmek, sporcu çocuklar için yapılacak en yararlı işlerden biri olacaktır.

Sonuçlar: Araştırmada elde edilen bilgilere göre "Çocuk Koruma" adı altında indirgemeciliğe dayanan özel bir uygulama yerine "Çocuk Geliştirme" adında veya buna benzer bütüncül ve genel bir uygulamanın ortaya konulmasının gerekliliği belirlenmiştir. Bu çalışma, Sporda Çocuk Koruma Sistemi hakkında eleştirel çalışma sayısının uluslararası düzeyde az ve ulusal düzeyde olması nedeniyle literatüre katkı sağlamak amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın; Sporda Çocuk Koruma Sistemi hakkında değişik bir bakış açısı oluşturacağı ve konuyla ilgili yeni araştırmalara esin kaynağı olacağı düşünülmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 09.15-10.45

BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDE ERTELEME DAVRANIŞININ DEPRESYON ANKSİYETE STRES DÜZEYLERİ İLE İLİŞKİSİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN PROCRASTINATION BEHAVIOR AND DEPRESSION, ANXIETY, AND STRESS LEVELS IN EMERGING ADULTHOOD

Merve DEMİR [1], Sevim ADALI [2], Begüm AÇIK YAVUZ [3], Gözde SAYIN KARAKAŞ [1]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye

[2]Karabük Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Karabük / Türkiye

[3]Tarsus Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Mersin / Türkiye

Amaç: Yapılması o an gereken işi daha sonraya bırakma eğilimi erteleme olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle, erteleme görevleri geciktirme eylemi olarak ifade edilirken; bu durum, potansiyel rahatsızlık veya olumsuz sonuçlara yol açabilir. 30 çalışmanın incelendiği bir meta-analizde, anksiyete ve depresyonun her ikisinin de erteleme davranışı ile orta derecede pozitif korelasyona sahip olduğunu belirtilmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'de yaşayan beliren yetişkin popülasyonunda (18-25 yaş) erteleme ile depresyon, anksiyete ve stres arasında ilişkileri incelemektir. Özellikle, erteleme davranışlarının olumsuz sağlık sonuçlarıyla ilişkili olup olmadığını ve varsa ne ölçüde olduğunu belirlemek hedeflenmektedir. Çalışmanın birincil hipotezi: ''Erteleme, depresyon, anksiyete ve stres ile pozitif ilişkilidir''dir.

Yöntem: Araştırma, Türkiye'den beliren yetişkinlik döneminde olan 88 kişiyi (Ort. yaş = 22,34, SS = 1,84) kapsamıştır. Erteleme davranışını incelemek için Kısa Erteleme Ölçeği (GPS-9) ve Depresyon Anksiyete Stres düzeylerini değerlendirmek için Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS-21) gibi öz bildirim ölçütleri kullanılmıştır. Çalışmanın amacına uygun olarak R Studio programında path analizi yapılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada, beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerde (18-25 yaş) ertelemenin depresyon, anksiyete ve stres üzerindeki doğrudan etkileri path analizi ile incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, erteleme depresyon ($\beta = .228$, $p = .028$) ve anksiyete ($\beta = .237$, $p = .022$) ile pozitif yönde anlamlı ilişkilidir. Ancak, stres üzerindeki etkisi sınırda anlamlı bulunmuştur ($\beta = .183$, $p = .081$). Kovaryans analizi, depresyon, anksiyete ve stres değişkenleri arasında yüksek düzeyde pozitif ilişkiler olduğunu göstermektedir.

Sonuçlar: Bulgular, beliren yetişkinlik döneminde ertelemenin ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini desteklemekte ve erteleme ile depresyon, anksiyete ve stres arasındaki ilişkilerin daha derinlemesine incelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, bu ilişkileri daha iyi anlayabilmek için gelecekteki araştırmaları teşvik eden sonuçlar ortaya koymaktadır. Bu araştırma, beliren yetişkinlik döneminde erteleme davranışı ile ilişkilendirilen olumsuz psikolojik sağlık sonuçlarını azaltmaya yönelik gelecekteki çalışmalar ve müdahaleler için bir temel sağlamaktadır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 09.15-10.45

TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI, FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE AHLAKİ TEMELLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

EXAMINING THE RELATINSHIP BETWEEN GENDER PERCEPTION, ATTITUDES TOWARD DATING VIOLENCE, AND MORAL FOUNDATIONS

Osman Nejat AKFIRAT[1], Çiğdem SUDAN[2]
[1]Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kocaeli / Türkiye
[2]Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli / Türkiye

Amaç: Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları, flört şiddeti tutumları ve ahlaki temelleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.
Yöntem: Kişisel Bilgi Formu, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ), Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ) ve Ahlaki Temeller Ölçeği-2'den (ATÖ-2) oluşan anket aracılığıyla Kocaeli Üniversitesinin farklı önlisans, lisans ve lisansüstü programlarında eğitim gören 296 öğrenciden çevrimiçi ve yüz yüze olarak toplanan veriler SPSS 20.00 programında frekans dağılımı, Bağımsız Örneklemli T-Testi, Tek Yönlü ANOVA, Kruksal Wallis H Testi, Pearson Korelasyon ve basit doğrusal regresyon kullanılarak analiz edilmiştir.
Bulgular: Katılımcıların ölçeklerden aldıkları puanlar cinsiyetlerine, eğitim seviyelerine ve ailelerinin gelir düzeyine göre incelendiğinde: TCAÖ puanlarınn kadınların lehinde istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı; erkeklerin aile gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların orta olanlara göre flört şiddeti tutumlarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek olduğu, eğitim seviyesi arttıkça flört şiddeti tutumunun düştüğü; ahlaki temellerden bakım ve eşitliğin kadınlarda, otoritenin diğer gruplara göre önlisansta, kutsallığın lisansa göre önlisansta, sadaktin yüksek gelir durumuna göre orta gelir durumunda istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu bulunmuştur. TCAÖ, FŞTÖ ve ATÖ-2 arasındaki ilişkinin incelendiği Pearson Korelasyon analizinde: TCAÖ ve FŞTÖ arasında anlamlı pozitif yönlü orta düzeyde; TCAÖ ve ahlaki temellerden bakım, eşitlik ve orantılılık arasında anlamlı pozitif yönlü düşük düzeyde; TCAÖ ile otorite ve kutsallık ahlaki temelleri arasında anlamlı negatif yönlü düşük düzeyde; FŞTÖ ile ahlaki temellerden orantılılık arasında anlamlı pozitif yönlü düşük düzeyde; FŞTÖ ile otorite ve kutsallık ahlaki temelleri arasında anlamlı negatif yönlü düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. Toplumsal cinsiyet algısının ve orantılılık, otorite, kutsallık ahlaki temellerinin flört şiddeti tutumunu yordayıp yordamadığını incelemek amacıyla enter metoduyla yapılan çoklu regresyon analizinde toplumsal cinsiyet algısının ve orantılılık ahlaki temelinin flört şiddeti tutumunun istatistiksel olarak anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($R=0.565$, $R^2=0.354$, $F_{(4, 291)}= 39.830$, $p<0.001$).
Sonuçlar: Yapılan analizler sonucunda katılımcıların toplumsal cinsiyet algısının, flört şiddeti tutumunun ve ahlaki temellerinin cinsiyetlerine göre farklılaştığı; flört şiddeti tutumunun ve ahlaki temellerin aile gelir durumuna ve eğitim seviyesine göre farklılaştığı, toplumsal cinsiyet algısı ile flört şiddeti tutumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu; ahlaki temellerden orantılılık, otorite ve kutsallığın hem toplumsal cinsiyet algısı hem de flört şiddeti tutumu ile ilişkisi olduğu; flört şiddeti tutumunu toplumsal cinsiyet algısının ve orantılılık ahlaki temelinin yordadığı bulunmuştur.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 09.15-10.45

ERGENLER VE DİJİTAL MEDYA

Pınar Çağ
Oturum Başkanı, Başkent Üniversitesi

DİJİTAL KİMLİK ALGISI: 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

DIGITAL IDENTITY PERCEPTION: 7TH GRADE STUDENTS' OPINIONS

Canan ATAMAN[1], Fatma ÜNAL[2], Sinem TARHAN[2]

[1] Gazi Orta Okulu, Bartın İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Bartın / Türkiye

[2]Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bartın / Türkiye

Amaç: Bireylerin yaşam boyu değişim ve gelişim göstermesi kaçınılmaz bir süreçtir. Ergenlik, kimlik gelişiminin ile ön plana çıktığı bir dönemdir. Kimlik en genel anlamıyla, bireyin "ben kimim?" sorusuna verdiği cevaptır. Marcia'ya göre kimlik, bireyin dürtülerinin, inançlarının ve kişisel geçmişinin dinamik birleşiminden oluşur. Kimlik gelişimi, bireyin benzersiz ve kendine özgü bir tarz içinde var olmasıdır. Erikson, ergenlik döneminde üstesinden gelinmesi gereken krizi kimlik kazanma-rol karmaşası olarak tanımlamıştır. Günümüzde çevrimiçi oyunlar ve dijital platformlar, gençlerin kimliklerini şekillendirme sürecinde önemli bir rol oynamakta, onlara farklı kimlik deneyimleri sunmaktadır. Dijital dünya aynı zamanda riskleri de beraberinde getirmekte, sanal dünya ile gerçek dünya arasındaki farklılıklar nedeni ile sağlıklı kimlik oluşturma süreçleri uzayabilmektedir. Bu doğrultuda gençlerin çevrimiçi platformlarda hangi kimlikleri kullandıkları, bu kimlikleri oluştururken nelerden/ kimlerden etkilendikleri ve dijital kimlikleri ile gerçek kimlikleri arasındaki benzerlik ve farklılıkların belirlenmesi önemli görülmüştür. Bu çalışmanın amacı, 7. sınıf öğrencilerinin dijital kimlik algısını incelemek ve onların dijital dünyada kendilerini nasıl tanımladıklarını belirlemektir.

Yöntem: Çalışma nitel araştırma yönteminden olgubilim deseninde tasarlanmıştır. Çalışma grubu maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Bir ortaokulun 7.sınıfına devam eden şubesi, akademik başarısı, sosyal uyumu, dijital dünyayı kullanma alışkanlıkları farklı öğrenciler araştırmaya dahil edilmiştir. Önce öğrencilerden demografik bilgilerini ve dijital dünyayı kullanımlarına dair soruları içeren bilgi formunu doldurmalarını istenmiştir. Sonra da öğrencilerin dijital kimlik algılarını derinlemesine incelemek amacıyla "Dijital Kimliğim" konulu bir resim yapmaları istenmiştir. Resim kâğıdı ikiye bölünmüş ve öğrencilerin kâğıdın bir tarafına şu an kendilerini nasıl gördüklerini, kâğıdın diğer yarısına da dijital dünyada kendilerini nasıl gösterdiklerini çizmeleri istenmiştir. En son olarak da kâğıdın arkasında yer alan "Dijital ortamda kendimi şöyle tanımlıyorum; ……." cümlesini tamamlamaları ve öğrencilerden resimlerini sözel olarak anlatmaları istenmiştir. Velilerin ve öğrencilerin izinleri doğrultusunda görüşmelerin ses kaydı alınmıştır. Öğrencilerin tamamladığı cümleleri/ifadeleri ve resimleri betimsel ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Maxqda nitel analiz programı ile de şemaları çizilerek bulgularda sunulmuştur.

Bulgular: Öğrencilerin gerçekte var olan fiziksel görünümleri, davranış şekilleri ve kendilerini tanımlamaları ile dijital kimlikleri arasında farklılıklar olduğu, öğrencilerin dijital kimliklerinin bilgisayar oyunlarından ve bu oyunlardaki kahramanlardan büyük ölçüde etkilendiği belirlenmiştir.

Sonuçlar: Araştırma bulgularının, dijital çağda gençlerin kimlik algılarını anlamaya katkı sağlayacağı, eğitim programlarında dijital okuryazarlık ile dijital güvenlik bilinci konularına daha çok yer verilmesine vurgu yapacağı düşünülmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 09.15-10.45

DİJİTAL EBEVEYNLİK FARKINDALIĞI VE MÜDAHALE PROGRAMI TASARIMI: NİTEL BİR ÇALIŞMA

DESIGNING A DIGITAL PARENTING AWARENESS AND INTERVENTION PROGRAM: A QUALITATIVE STUDY

Gökhan GÜÇLÜ, Muhammet ÜNLÜ[2]

[1]Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana / Türkiye

[2]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla / Türkiye

Amaç: Bu çalışmanın amacı, dijital ebeveynlik farkındalığını artırmaya yönelik bir müdahale programının temelini oluşturacak verileri belirlemektir. Araştırma, ebeveynlerin internet kullanımı, dijital ebeveynlik konusundaki algıları ve sosyal-duygusal becerilerini incelemeyi hedeflemektedir. İnternetin ebeveynlerin günlük yaşamı, aile ilişkileri ve çocuk yetiştirme pratikleri üzerindeki etkilerini anlamak ve bu etkiler doğrultusunda farkındalık artırıcı bir program tasarlamak çalışmanın temel hedefini oluşturmaktadır.

Yöntem: Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden, tematik analiz yaklaşımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma, yaşları 36-55 arasında değişen ve farklı meslek gruplarından seçilen 13 ebeveynle gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden önce katılımcılara araştırmanın amacı ve niteliği hakkında bilgi verilmiş, yazılı ve sözlü onam alınmıştır. Görüşmelerde, yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, oturumlar yaklaşık 30 dakika sürmüştür. Ses kayıtları alınan görüşmelerin yazılı dökümleri hazırlanarak NVivo 12 yazılımıyla analiz edilmiştir.

Bulgular: Gerçekleştirilen içerik analizi sonucunda, dijital ebeveynlik programının temel bileşenlerine yönelik ana temalar ve alt kodlar belirlenmiştir. Bu kapsamda, ön kodlama tekniği kullanılarak aşağıdaki alt temalar oluşturulmuştur: Günlük internet kullanım alışkanlıkları, İnternetin yaşam üzerindeki rolü, Zaman yönetimi ve internetin etkisi, Duygusal durum ve iletişim becerileri, Karar alma ve sorumluluk, Dijital dünyaya adaptasyon ve güvenli kullanım. Elde edilen bulgular, ebeveynlerin dijital dünyaya uyumu, çocukların internet kullanımı üzerindeki kontrol ve rehberlik süreçleriyle dijital güvenlik konularındaki tutumlarını ortaya koymaktadır.

Sonuçlar: Bulgular, müdahale programının tasarımında temel alınabilecek önemli unsurları ortaya koymuştur. Bu bağlamda, dijital ebeveynlik farkındalığını artırmaya yönelik çalışmalar için kapsamlı veriler elde edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Ebeveynlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin artırılması, dijital ortamda karşılaşabilecekleri riskleri daha iyi anlamalarını ve bilinçli kararlar almalarını sağlayabilir. Çocukların internet güvenliğinin sağlanması noktasında ebeveynlerin güçlendirilmesi, çocukların çevrimiçi ortamlarda karşılaşabilecekleri tehlikelere karşı daha bilinçli hareket etmelerine katkıda bulunacaktır. Ayrıca, sosyal-duygusal becerilerin dijital ebeveynlik süreçlerine dâhil edilmesi, ebeveyn-çocuk ilişkilerini destekleyerek dijital ortamların olumsuz psikososyal etkilerini azaltacaktır. Son olarak, dijital ebeveynlik becerilerinin geliştirilmesinde geleneksel ebeveynlik pratikleriyle bütüncül bir yaklaşım benimsenmesi, teknoloji kullanımına ilişkin sınırların belirlenmesinde denge sağlayarak ebeveynlik süreçlerinin daha kapsamlı ve etkili bir şekilde sürdürülmesine yardımcı olacaktır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 09.15-10.45

BELİREN YETİŞKİNLERDE FLÖRT: BİR METAFOR ANALİZİ

DATING IN EMERGING ADULTHOOD: A METAPHOR ANALYSIS

Pınar ÇAĞ[1], S. İpek ERTEM[2]

[1]Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

[2]Batıkent Sınav Koleji Ortaokulu, Ankara / Türkiye

Amaç: Bu araştırmanın amacı beliren yetişkinlik döneminde yer alan bireylerin flörte ilişkin algılarını metafor yoluyla belirlemektir.

Yöntem: Araştırmaya googleforms üzerinden, amaçlı örnekleme yöntemiyle 18-29 yaş aralığından 277 beliren yetişkin (%81.2 kadın, %22.7 erkek ve %0.7 belirtmek istemeyen) katılmıştır. Katılımcıların %58.65'i üniversite öğrencisi, %18.75'i üniversite mezunu, %9.13'ü yüksek lisans öğrencisi, %8.17'si yüksek lisans mezunu, %1.92'si doktora öğrencisi, %1.92'si lise mezunu, %0.96'sı ön lisans mezunu ve %0.48'i de ön lisans öğrencisidir. Katılımcıların %43.6'sı romantik anlamda yalnız olduğunu ve herhangi bir ilişkisi olmadığını ifade ederken, %34.6'sı bir sevgilisi olduğunu, %9'u evli olduğunu, %6.9'u flörtü olduğunu belirtmiştir. Araştırmada "Beliren yetişkinlerin flört ile ilgili sahip oldukları metaforlar nelerdir?" ve "Belirtilen metaforlar ortak özellikler bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?" sorularına yanıt aranmıştır. Bu bağlamda katılımcılardan; *"Bence flört…. benzer, çünkü….."* cümlesindeki boşlukları doldurmaları istenmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim kullanılmıştır. Verilerin analizinde ilk olarak veriler araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlamış ve uygunsuz yanıtlar ayıklanarak 277 metafor üzerinden analize başlanmıştır. 277 katılımcının ürettiği metaforlarda benzeyenler, benzetilenler ve bunlar arasındaki ilişkiler gözden geçirilerek kodlar ve temalar düzenlenmiştir. Metaforların temsil gücünü değerlendirmek amacıyla bir alan uzmanının görüşüne başvurulmuş, uzman geri bildirimleri doğrultusunda kod listesi revize edilerek son haline ulaştırılmıştır. Son olarak, nitel araştırmalarda puanlayıcılar arası güvenirliği değerlendirmek için Miles ve Huberman'ın (1994) formülü kullanılarak güvenirlik hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamada kodlayıcılar arası güvenirlik %89 bulunmuştur.

Bulgular: Veri analizi sonucunda metaforlar 7 ana tema ve 35 alt tema altında sınıflandırılmıştır. En sık tekrar eden ana temalardan biri *flörtün anlamı* olup, bu tema altında *geçici bir heves, gönül eğlendirme, kısa süren, keyif veren bir besin* ve *eğlence sağlayan* alt temaları öne çıkmıştır. *İyilik halinin yükselmesi* ana temasında ise *heyecan sağlayan bir süreç* en sık tekrar edilen alt tema olmuştur. En az değinilen *iyilik halini bozan ve mutsuz eden* ana temasında ise *flörtün üzen, yoran ve kaygılandıran bir süreç olması* alt teması yer almıştır.

Sonuçlar: Genel anlamda tüm tema ve alt temalar gözden geçirildiğinde bu araştırmanın popülasyonunda yer alan beliren yetişkinler için flörtün daha olumlu algılandığı ve olumlu sonuçlarla ve süreçlerle ilişkilendirildiğini söylemek mümkün görünmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 09.15-10.45

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

EXAMİNİNG UNİVERSITY STUDENTS' SOCIAL MEDIA ADDICTION LEVELS ACCORDING TO SOME VARIABLES

Şimal ERKUŞ[1], Fatma ÖZSERT[2], Özer KAYA[3]

[1] Başkent Üniversitesi, PDRM, Ankara / Türkiye

[2] Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

[3] Psikolojik Danışma Uzmanı, Ankara / Türkiye

Amaç: Sosyal medya platformları üniversite öğrencileri tarafından akademik hayatlarının yanı sıra sosyal ilişkilerini sürdürmek, bilgi edinmek ve eğlenmek amacıyla yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Bununla birlikte bu kullanımın kontrolsüz hale gelmesi, sosyal medya bağımlılığına yol açabilmekte, kişisel sosyal duygusal gelişimlerini dolayısı ile psikolojik iyi oluş düzeylerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu kapsamda gençliğin sağlıklı bir şekilde yönlendirilmesi, bilinçlendirilmesi ihtiyacı hissedilmektedir. Gençlerin ve gençlerin eğitiminde sorumlu olan eğitici ve idarecilerin konuya ilişkin dikkatini çekmek ve bu konuda bilgilendirmek amacı ile bu araştırmanın yapılmasının yararlı olacağı değerlendirilmektedir. Üniversite gençlerinin yaşam kalitesini ve performansını etkilediği düşünülen sosyal medya bağımlılık düzeylerini bazı değişkenlere göre ortaya koymaktır.

Yöntem: Araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile araştırmaya katılan gönüllü öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplamak amacı ile "Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği" ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen verilere bakıldığında sosyal medya bağımlılık ölçeği puanlarının cinsiyete göre, aile yanında, arkadaşları ile veya yurtta kalan öğrenciler arasında, mezun oldukları liseye göre anlamlı bir farklılık olmadığı, sınıf düzeylerine göre incelendiğinde ise ikinci sınıfların sosyal medya bağımlılık ölçeği puanlarının birinci sınıflara göre daha yüksek olduğu, arkadaşlık ilişkilerini çok iyi algılayanların orta düzeyde algılayanlardan, kendisini az stresli hissedenlerin çok stresli hissedenlerden daha düşük olduğu gözlenmiştir.

Sonuçlar: Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin bazı değişkenlere göre sosyal medya bağımlılık düzeyleri ele alınmıştır. Arkadaş ilişkilerini çok iyi algılayan ve az stresli hissedenlerin sosyal medya bağımlılık düzeylerinin daha az olduğu gözlenmiştir. Sosyal medya bağımlılık ölçeği puanlarının daha az olduğu gözlenmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığına ilişkin farkındalık geliştirmesine katkıda bulunacağı ve farklı bakış açısı kazandıracağı, alanda yapılacak yeni araştırmalara ışık tutacağı, ayrıca önleyici rehberlik çalışmalarının planlamasına destek sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 09.15-10.45

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET KULLANIMI, GELİŞMELERİ KAÇIRMA KORKUSU VE PSİKOLOJİK SORUNLAR ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNET USAGE, FEAR OF MISSING OUT AND PSYCHOLOGICAL PROBLEMS AMONG UNIVERSITY STUDENTS

***Burak AKDENİZ*[1]**

[1]*Karadeniz Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Trabzon / Türkiye*

Amaç: İnternet kullanımının artmasına paralel olarak sosyal medya kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Sosyal medyanın hızla yaygınlaşması, gelişmeleri kaçırma korkusu (FoMO) olgusunu ortaya çıkarmıştır. Gelişmeleri kaçırma korkusu, bireyin çevresindeki gelişmelere katılamama ve onlardan eksik kalma endişesini ifade etmektedir. Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde internet kullanımı, gelişmeleri kaçırma korkusu ve psikolojik sorunlar arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Araştırmaya 591 üniversite öğrencisi dâhil edilmiştir. Katılımcılar, Demografik Bilgi Formu, Gelişmeleri Kaçırma Korkusu Ölçeği (FoMO), Güçler ve Güçlükler Anketi'ni doldurmuşlardır. Verilerin analizinde bağımsız örneklemler için t testi, Pearson korelasyon analizi ve yol analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Bulgular, kadın üniversite öğrencilerinin gelişmeleri kaçırma korkusu, dikkat eksikliği ve hiperaktivite ve duygulanım sorunlarının erkek üniversite öğrencilerinden daha fazla olduğunu göstermektedir. İnternet kullanım süresi ve davranışsal sorunlar ise cinsiyete göre farklılaşmamıştır. Diğer yandan, üniversite öğrencilerinin internet kullanım süreleri arttıkça, gelişmeleri kaçırma korkuları, duygulanım sorunları ve davranışsal sorunları artmıştır. Benzer şekilde, gelişmeleri kaçırma korkusu ile dikkat eksikliği ve hiperaktivite, duygulanım sorunları ve davranışsal sorunlar arasında pozitif ilişki olduğu gözlenmiştir. Yol analizi sonuçları, kadın üniversite öğrencilerinde gelişmeleri kaçırma korkusunun, internet kullanım süreleri ile psikolojik sorunları arasındaki ilişkide aracı rol oynadığını göstermiştir. Erkek öğrencilerde ise gelişmeleri kaçırma korkusunun aracı rolünün anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Sonuçlar: Kadın üniversite öğrencilerinin internet kullanım sürelerinin artması, gelişmeleri kaçırma korkularını arttırarak, dolaylı olarak psikolojik sorunlarındaki artışla ilişkilidir. Çalışma bulgularının ulusal ve uluslararası alanyazına katkı sunması ve önleyici müdahale çalışmalarına ışık tutması beklenmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

Tarık Totan
Oturum Başkanı, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

EKRAN BAĞIMLILIĞI SAĞALTIMINDA ETKİLİ BİR MÜDAHALE KABUL KARARLILIK TERAPİSİ (ACT)

EFFECTIVE INTERVENTION IN SCREEN ADDICTION TREATMENT: ACCEPTANCE AND COMMITMENT THERAPY (ACT)

***Meryem KARAAZİZ*[1]**

[1]*Yakın Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Lefkoşa / KKTC*

Amaç: Bu olgu sunumu, 10 yaşındaki bir çocuğun ekran bağımlılığının, Kabul Kararlılık Terapisi (ACT) yaklaşımlarıyla nasıl ele alındığını incelemeyi amaçlamaktadır. Çocuk, arkadaşlarıyla çatışmalar yaşamakta, içine kapanmış ve sosyal ilişkilerde zorluklar yaşamaktadır. Ekran bağımlılığının etkisiyle beden, başarı, fantezi ve ilişki alanlarında zorlantılar gözlemlenmiştir. Bu vaka, ACT'nin çocuk ve ergenlerde ekran bağımlılığı tedavisinde nasıl kullanılabileceğine dair bir örnek teşkil etmektedir.

Yöntem: Vaka, 10 yaşındaki A.K. adlı bir çocuk üzerinden sunulmaktadır. A.K., aşırı ekran kullanımı nedeniyle sosyal becerilerinde belirgin gerilemeler yaşamış, arkadaşlarıyla sık sık çatışmalara girmekte ve içe kapanmış bir tutum sergilemektedir. Vaka çalışmasında, ACT'nin temel bileşenleri olan kabul, farkındalık, değerler ve kararlılık üzerine yoğunlaşılmıştır. Tedavi planında, A.K.'nin ekran bağımlılığının etkisini azaltmak ve daha sağlıklı bir yaşam tarzı geliştirmesini sağlamak amacıyla; Hayat Yolu Anlamlılık Şeması, Büyük Benlik Küçük Benlik Egzersizi ve İşlerlik Şeması kullanılmıştır. Ayrıca, sosyal becerilerin geliştirilmesi, duygusal farkındalık ve ebeveyn desteği gibi unsurlar tedavi sürecine dahil edilmiştir.

Bulgular: A.K.'nin tedavi sürecinin başlangıcında, aşırı ekran kullanımı nedeniyle düşük özsaygı, sosyal izolasyon ve kaygı belirtileri gözlemlenmiştir. Arkadaşlarıyla çatışmalar, ekran başında geçirilen uzun sürelerin bir sonucu olarak ortaya çıkmış ve A.K. sosyal becerilerinde ciddi gerilemeler yaşadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, A.K.'nin beden, başarı, fantezi ve ilişki alanlarında çeşitli zorluklar yaşadığı görülmüştür. Bu zorluklar, özellikle Boğa Gözü Modeli doğrultusunda analiz edilmiştir. A.K., ekran bağımlılığını bedensel sıkıntılarla ilişkilendirmiş ve başarı alanında sürekli bir yetersizlik duygusu hissettiği gözlemlenmiştir. Ayrıca, fantezi dünyasında kendini daha değerli hissetme eğilimindeyken, ilişkilerde zorluklar yaşaması nedeniyle yalnızlık hissi arttırdığı düşünülmüştür. Seansların ortasında vakanın üvey abisi tarafından 6 yaşındayken cinsel tacize maruz kaldığı ve bu süreçlerin bugünkü fanteziye kaçarak ekran bağımlılığı ve diğer bilişsel ve davranışlar problemleri geliştirmesini tetiklediği belirlenmiştir. ACT'nin ilk aşamalarında, Hayat Yolu Anlamlılık Şeması ile A.K.'nin yaşamına dair anlamlı hedefler belirlenmiş ve değerlerine uygun bir yaşam sürmesi gerektiği vurgulanmıştır. Büyük Benlik Küçük Benlik Egzersizi ile, A.K. kendi içindeki büyük benliği keşfetmiş, ekran bağımlılığı ile oluşturduğu küçük benliği ayırt etmeyi öğrenmiştir. İşlerlik

Şeması ise A.K.'nin ekran dışı aktivitelerde kendini etkin ve anlamlı hissetmesine olanak sağlamıştır.

Sonuçlar: A.K.'nin tedavi sürecinde, Kabul Kararlılık Terapisi (ACT) ile sağlanan müdahaleler önemli iyileşmeler sağlamıştır. Tedavi sonunda A.K., ekran başında geçirdiği zamanı önemli ölçüde azaltmış ve sosyal becerilerinde gözle görülür bir gelişim kaydetmiştir. Arkadaşlarıyla çatışmaları azalırken, ailesiyle olan ilişkilerinde de daha sağlıklı iletişim kurmaya başlamıştır. Özellikle taciz vakasını ailesiyle konuşulabilir kılması, terapi sürecinin en önemli dönüm noktası olmuştur. Hayat Yolu Anlamlılık Şeması ve Büyük Benlik Küçük Benlik Egzersizi gibi teknikler sayesinde, A.K. ekran bağımlılığına dair daha farkındalıklı bir yaklaşım geliştirmiştir. İşlerlik Şeması ile, A.K. ekran dışındaki aktivitelerde de kendisini değerli ve etkin hissetmeye başlamıştır. Sonuç olarak, ACT'nin çocuklarda ekran bağımlılığını tedavi etmek için etkili bir yaklaşım sunduğu görülmüştür. Bu vaka, benzer yaş gruplarındaki çocuklar için tedaviye yönelik önerilerde bulunmakta ve ekran bağımlılığına karşı daha bilinçli bir yaklaşım geliştirilmesinde önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

ERGENLİK DÖNEMİNDE HIZLANDIRILMIŞ KABUL KARARLIK TERAPİSİ (HKKT): İÇSEL ZORLUKLARLA BAŞA ÇIKMA VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK KAZANMA

FAST ACCEPTANCE AND COMMITMENT THERAPY (FACT) IN ADOLESCENCE: COPING WITH INNER STRUGGLES AND BUILDING PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY

***Meryem KARAAZİZ*[1]**

[1]*Yakın Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Lefkoşa / KKTC*

Amaç: Bu sunumun amacı, hızlandırılmış kabul kararlık tedavisi (Fast Acceptance and Commitment Therapy, FACT) perspektifinden ergenlik dönemindeki bireylerin yaşadıkları içsel zorluklarla başa çıkma süreçlerini incelemektir. Özellikle, ergenlik döneminde sıkça karşılaşılan kişisel acılar, kimlik karmaşası, sosyal baskılar ve geleceğe dair belirsizliklerin, FACT yaklaşımı ile nasıl anlamlandırılabileceği ve bu sürecin ergenin yaşamına nasıl yön verebileceği üzerinde durulacaktır. Bununla birlikte, ergen bireylerin içsel deneyimlerine duyarlı olmanın, sağlıklı bir psikolojik gelişim için nasıl faydalı olabileceği tartışılacaktır.

Yöntem: Sunumda, kabul kararlık tedavisinin temel ilkeleri ışığında bir olgu sunumu yapılacaktır. Olgu, 17 yaşında, kimlik arayışı ve sosyal baskılar nedeniyle kaygı yaşayan bir ergen olan Jack üzerinden kavramsallaştırılacaktır. FACT'nin temel bileşenleri olan duygusal kabul, değerler doğrultusunda eylem ve psikolojik esneklik vurgulanarak, ergenin yaşadığı zorluklar ile başa çıkma stratejileri üzerinde durulacaktır. Bu bağlamda, Yaşamın Temel Meseleleri tablosundaki dört ana başlık (Kişisel Acı, Gündelik Yaşam, Kendin Olmak, Yaşamdaki Amaçlar) üzerinden ergenin yaşadığı sorunlar incelenecek ve FACT çerçevesinde çözüm önerileri sunulacaktır.

Bulgular: Olgu üzerinden yapılan çözümleme ile şu bulgular elde edilmiştir: İlk olarak, kişisel acı ve içsel deneyimler açısından, Jack geçmişteki başarısızlıkları ve gelecekteki belirsizlikleri sürekli olarak düşündüğü için kaygı yaşamaktadır. FACT'nin içsel deneyimlerle mücadele etme yerine bu deneyimlere kabul yönündeki yaklaşımı, Jack'in kaygılarının azalmasına yardımcı olmuştur. İçsel acı ile mücadele etmek yerine, onu anlamak ve kabul etmek, onun bu acıyla daha sağlıklı bir şekilde başa çıkmasını sağlamıştır. İkinci olarak, gündelik yaşam ve anı yaşama bağlamında, Jack geçmişteki hatalarına odaklanmakta ve sürekli olarak geleceği planlayarak şimdiki zamanı kaçırmaktadır. FACT'nin önerdiği "anı yaşama" yaklaşımı, Jack'in şu anda bulunan deneyimlerine bilinçli bir şekilde odaklanmasını sağlamıştır. Bu, kaygılarının azalmasına ve yaşamına daha fazla anlam katmasına yardımcı olmuştur. Üçüncü olarak, kendin olmak ve içsel değerler açısından, Jack kimliğini genellikle başkalarının beklentilerine göre şekillendirmekte, özellikle ailesinin beklentileri doğrultusunda kararlar almaktadır. Bu durum, içsel çatışmalarına ve kimlik karmaşasına yol açmaktadır. FACT, Jack'e kendi değerlerini keşfetmesini ve bu değerlerle uyumlu seçimler yapmayı öğretmiştir. Sonuç olarak, özgüveni artmış ve dışsal onay arayışı azalmıştır. Son olarak, yaşamda amaçlar ve değerler konusunda, Jack hayatındaki amaçları başkalarının beklentilerine göre belirlemekte ve bu da ona sürekli bir

kaygı duygusu yaşatmaktadır. FACT, Jack'e kendi içsel değerleri doğrultusunda anlamlı hedefler belirlemeyi ve bu hedeflere yönelik kararlı adımlar atmayı öğütlemiştir. Bu yaklaşım, ona yaşamına daha fazla yön verme duygusu kazandırmış ve kaygıyı azaltmıştır. Bu bulgular, FACT'nin ergenlik dönemi zorlukları ile başa çıkmada etkili bir yöntem olabileceğini ve bireylerin içsel deneyimlerini kabul ederek, değerleri doğrultusunda yaşam yönlerini belirlemelerinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Sonuçlar: FACT'nin, ergenlik dönemindeki bireyler için oldukça etkili bir tedavi yöntemi olduğu görülmüştür. Jack'in olgusunda olduğu gibi, kaygı, kimlik karmaşası ve belirsizlik gibi ergenlik döneminin sıkça karşılaşılan psikolojik zorlukları kabul etmek ve bunlarla barış içinde yaşamak, bireylerin psikolojik esnekliklerini arttırabileceği düşünülmüştür. FACT'nin temel prensipleri, ergenlerin içsel deneyimleriyle sağlıklı bir ilişki kurmalarına ve yaşamlarında daha anlamlı ve değer odaklı seçimler yapmalarına olanak sağlamaktadır. Bu yaklaşım, özellikle ergenlerin yaşamlarındaki stres faktörleriyle başa çıkma ve psikolojik dayanıklılıklarını geliştirme açısından önemli bir model sunmaktadır. Bu bulgular ışığında, kabul kararlık tedavisinin ergenlik dönemi psikoterapilerinde kullanılması, ergenlerin sağlıklı bir kimlik geliştirmelerine ve yaşamlarının kontrolünü ellerine almalarına yardımcı olabilmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

SOSYOTELİZME YÖNELİK ERGENLER VE GENÇLERLE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ
THE EVALUATION OF GRADUATE THESES ON SOCIOTELISM CONDUCTED WITH ADOLESCENTS AND YOUNG ADULTS

***Melisa EBEOĞLU DUMAN*[1]**
[1]Samsun Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Samsun / Türkiye

Amaç: Sosyotelizm (phubbing), bireylerin sosyal ilişkilerini ve psikolojik iyi oluşlarını dijital etkileşimler yoluyla şekillendiren bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle ergenler ve gençler sosyotelist dinamiklerden derinlemesine etkilenebilmekte, bu durum onların sosyo-duygusal gelişimleri, kimlik gelişimleri, arkadaşlık ve romantik ilişkileri ve psikolojik sağlıkları üzerinde önemli sonuçlar doğurabilmektedir. Bilinçli teknoloji kullanımı stratejileri geliştirmek için öncelikle sosyotelizme yönelik farkındalık yaratılması gerekmektedir. Dolayısıyla mevcut araştırmada sosyotelizm konusunu ergen ve gençlerde ele alan Türkiye'deki lisansüstü tezlerin genel bir profilinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.
Yöntem: Bu amaç doğrultusunda, Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi (YÖKTEZ) üzerinden "sosyotelizm" yazılarak yapılan tarama sonucu 2019-2025 yılları arasında toplam 40 adet tez çalışmasına ulaşılmıştır. Bunlardan biri Güzel Sanatlar Ana Sanat Dalı üzerinedir. Konuya ilişkin 39 tezin 15'i ise orta ve ileri yetişkinlerin, çalışanların veya ebeveynlerin dahil olduğu tezler olması sebebiyle içerik analizi 2020 yılı ve sonrasına ait kalan 24 tez üzerinden yapılmıştır. Bu bağlamda ergen ve gençlerle yapılan tezler; yıl, program türü, anabilim dalı, anahtar kelimeler, örneklem özellikleri ve yöntem açısından değerlendirilmiş olup, çalışmaların sonuçları doğrultusunda da ayrıca konuya ilişkin genel bir eğilim ortaya konmaya çalışılmıştır.
Bulgular: İçerik analizi sonucunda, en çok 2023 (n=10) yılına ait lisansüstü tez bulunduğu görülmüştür. Program türüne göre bu tezlerin büyük çoğunluğu (n=19) yüksek lisans düzeyindedir. Temel bilim alanları bağlamında ele alındığında, tezlerin yaklaşık yarısının (n=11) eğitim ve öğretim alanında gerçekleştirildiği, sadece 6'sının psikoloji alanında olduğu tespit edilmiştir. Anahtar kelimelerde "sosyotelizmin" yanı sıra en çok (n=9) "akıllı telefon bağımlılığı/sosyal medya bağımlılığı/problemli internet kullanımı" kavramları yer almıştır. Ayrıca tezlerin 3'ünde "romantik ilişki/partner doyumu/partner sosyotelizmi"nin anahtar kelimeler arasında yer aldığı ve ilgili araştırmalarda, romantik partnerlerde sosyotelizmin çalışıldığı görülmüştür. Örneklem özellikleri açısından incelendiğinde ise tezlerin 15'i üniversite öğrencileri veya beliren yetişkinlerle gerçekleştirilmiş olup, 6'sı ergenlerle ve 3'ü genç yetişkinlerle yapılmıştır. Son olarak tezler yöntemsel açıdan değerlendirildiğinde, tüm çalışmaların nicel ve ilişkisel olduğu; bunların 10'unda aracılık analizlerinden faydalanıldığı saptanmıştır.

Sonuçlar: Ülkemizde bu alanda yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu dikkat çekmiştir. Medya bağımlılığı dışındaki diğer değişkenlerle ilişkilerinin, özellikle sosyotelizmin gelişimsel sonuçlarının da incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca ergenlerle ve romantik partneri bulunan gençlerle yapılacak çalışmaların artırılmasına ve aynı zamanda nitel araştırmalar ile sosyotelizmi azaltacak müdahale programlarının oluşturularak etkililiğinin sınanmasına ihtiyaç bulunduğu düşünülmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

FROM NORMS TO EMOTIONS: UNDERSTANDING THE ROLE OF EMPATHY AND STEREOTYPES

Semiha ÖMÜR[1], Bilge Sena ÇAM[1], Serengeti AYHAN[1], Seçil GÖNÜLTAŞ[1]

[1]Bilkent University, Faculty of Economics, Administrative, and Social Sciences,

Ankara / Türkiye

Aim: Intergroup emotions are strong predictors of intergroup discriminatory behavior and have the potential to facilitate prosocial behavior toward outgroups. Our knowledge is limited in understanding predictors of intergroup emotions in the context of helping or witnessing refugee victimization. This study examines the mediating role of empathy in the relationship between social norms (family and peer) and intergroup emotions in reaction to helping and witnessing refugee victimization with stereotype as moderator.

Method: Data was collected from 510 Turkish middle (n = 248, Mage = 11.57) and high school (n = 262, Mage = 14.85) students. Intergroup emotions (anger, guilt, and pride) were measured by three items (*"I feel guilty if I do not help someone from Syria when I have the opportunity to do so"* with a 4-point Likert type. Empathy for victimized Syrian refugee peers was measured using the Empathy for Victimization Scale (*"When a student from Syria is bullied and starts crying, I feel bad too"* 5-point Likert type). Peer and family norms were measured with the Peer and Family Norms Scale (Crystal et al., 2008) (*"How friendly are your friends/family towards people who came from Syria and now live in Türkiye?"*6-point Likert type). To measure stereotypes, they were asked to define people who migrated from Syria to Türkiye. Later, answers were coded as high negative stereotypes and low negative stereotypes.

Results: Moderated mediation analyses were conducted via SPSS. Results showed that positive perceived peer and parent norms about refugees predicted higher empathy for refugees, which in turn led to an increase in guilt in not helping refugee peers, anger in witnessing the victimization of refugee peers, and pride in helping refugee peers. This indirect effect of empathy was stronger for participants with higher negative stereotypes of guilt and anger emotions.

Conclusions: These findings highlight the crucial role of social norms in shaping emotional responses toward refugees. Encouraging positive peer and parental norms can foster greater empathy, which may motivate prosocial emotions and actions.

This project was supported with the fellowship by the Marie Skłodowska Curie Grants (MSCA) under the Horizon Europe Program HORIZON-TMA-MSCA-PF-EF (ProBACT, 101066975).

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

DEHB TANISI OLAN VE OLMAYAN ERGENLERDE BAŞA ÇIKMA TARZLARI İLE İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLERİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF COPING STYLES AND RELATED VARIABLES IN ADOLESCENTS WITH AND WITHOUT ADHD

Sümeyye ÇETİN[1], Özalp EKİNCİ[2]

[1]İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İstanbul / Türkiye

[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul / Türkiye

Amaç: Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB) tanılı ergenlerin stres düzeylerinin yüksek olduğu ve sosyal alanlarda zorluk yaşadıkları bilinmektedir. Bu çalışmada DEHB tanılı ergenlerde stresle başa çıkma tarzları ile bilişsel hatalar ve algılanan ana-baba davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca DEHB tanısı olan ve olmayan ergenler bu değişkenler bakımından karşılaştırılmıştır.

Yöntem: Araştırmaya, DEHB tanılı 79 ergen ve tanısı olmayan 70 ergen katılmıştır. Araştırma verileri öz-bildirim ölçekleri aracılığıyla elde edilmiştir. Ergen katılımcılar, Kişisel Bilgi Formu, Stresle Başaçıkma Tarzları Ölçeği(SBTÖ), Algılanan Stres Ölçeği(ASÖ), Çocuklar için Olumsuz Bilişsel Hatalar Ölçeği(ÇOBHÖ) ve Leuven Ana-Babalık Ölçeği-Ergen Sürümü formlarını; ebeveynler Leuven Ana Babalık Ölçeği-Ana Baba Sürümü ve Conners Derecelendirme Ölçeği-Ebeveyn Formunu; öğretmenler Conners Derecelendirme Ölçeği-Öğretmen Formunu doldurmuşlardır. Verilerin analizinde SPSS (v.26) kullanılmıştır. Değişkenlerin karşılaştırılmasında parametrik test varsayımları karşılandığında Bağımsız Örneklem t-testi, karşılanmadığında ise Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Değişkenler arasındaki korelasyonlar parametrik test varsayımları karşılandığında Pearson Korelasyon Katsayısı; karşılanmadığında ise Spearman Korelasyon Katsayısı kullanılarak incelenmiştir.

Bulgular: Korelasyon analizi sonuçları, DEHB tanısı olan ergenlerde SBTÖ-Aktif başa çıkma tarzı puanları ile baba duyarlılık (r=,228; p<0,05) ve anne duyarlılık (r=,249; p<0,05) puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu; ÇOBHÖ toplam puanı (r=-,256; p<0,05) kişiselleştirme (r=-,269; p<0,05) ve seçici soyutlama (r=-,239; p<0,05) alt boyut puanları ile negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. SBTÖ-Pasif başa çıkma tarzı ile ÇOBHÖ toplam puanı (r=,583; p<0,01) ve felaketleştirme (r=,596; p<0,01), kişiselleştirme (r=,492; p<0,01), seçici soyutlama (r=,547; p<0.01) alt boyut puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. SBTÖ-Pasif başa çıkma tarzları ile algılanan ana-baba davranışları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. DEHB tanısı olan ve olmayan ergenlerin algılanan stres, başa çıkma, bilişsel hatalar puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamış; ancak algılanan ana-baba davranışları arasında anlamlı farklılıklar saptanmıştır. DEHB tanısı olan ergenlerde, anne duyarlılık (p=,001) ve baba duyarlılık (p=,000) puanları anlamlı düzeyde daha düşük; baba psikolojik kontrol (p=,018) puanı anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Sonuçlar: Stresle başa çıkma tarzları ile algılanan ebeveyn davranışları ve bilişsel hatalar arasında anlamlı bir ilişkinin olması, bu değişkenlerin aktif başa çıkma becerilerinin kazanılmasında önemli faktörler olabileceğini düşündürmektedir. Bu nedenle, DEHB tanılı

çocukları olan ailelerde aile ilişkilerinin iyileştirilmesinin ve ergenlerde alternatif düşünme yöntemlerinin geliştirilmesinin stresle aktif başa çıkmayı geliştirebileceği sonucuna varılmıştır.

Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tezi kapsamında yürütülmüştür.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

ERGENLİK DÖNEMİNDE BABA KATILIMININ ÇEŞİTLİ SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

THE EXAMINATION OF FATHER INVOLVEMENT DURING ADOLESCENCE BASED ON VARIOUS SOCIO-DEMOGRAPHIC VARIABLES

Melisa EBEOĞLU DUMAN[1], Türkan YILMAZ IRMAK[2]

[1]Samsun Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Samsun / Türkiye

[2]Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İzmir / Türkiye

Amaç: Mevcut çalışmanın amacı, ergenlik döneminde baba katılımının ailenin çeşitli sosyo-demografik özelliklerine göre incelenmesidir.

Yöntem: Örneklem 10-14 yaş aralığındaki (*Ort.*= 11.99, *SS*= 1.20) toplam 783 ergen ve babalarından oluşmaktadır. Babalardan veriler kişisel bilgi formu ve "Baba Katılım Ölçeği" ile, ergenlerden ise kişisel bilgi formu ve "Baba Katılım Ölçeği-Çocuk Formu" ile toplanmıştır. Analizler SPSS 22.0 programıyla gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Babanın eğitim düzeyine ve ayrıca günlük çalışma saatine göre baba katılımı alt boyutlarının (sorumluluk, etkileşim, ulaşılabilirlik) ve ergenin algıladığı baba katılımının anlamlı olarak farklılaştığı saptanmıştır. Sorumluluk alt boyutu hariç diğer baba katılımı alt boyutlarının ve ergenin algıladığı baba katılımının algılanan sosyo-ekonomik düzeye göre de anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca baba katılımının etkileşim boyutu ile çocuk sayısı arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Dahası, ergenin yaşı arttıkça babanın çocuğuyla etkileşimde bulunmasında, çocuğu için ulaşılabilir olmasında ve ergenin algıladığı baba katılımında bir düşüş olduğu tespit edilmiştir. Ancak babanın yaşı ile baba katılımı arasında herhangi bir ilişki bulunmamış olup ergenin cinsiyetine ve ayrıca annenin çalışma durumuna göre de baba katılımının anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür.

Sonuçlar: Mevcut çalışmada genel olarak, baba katılımının düşük eğitim ve gelir düzeyi ile uzun çalışma saatlerinde daha düşük olmasından dolayı bu ailelerde yetişen ergenlerin baba katılımı konusunda daha dezavantajlı bir konumda olabileceği söylenebilir. Öte yandan bulguların, günümüzde babaların ebeveynlik bağlamındaki sorumluluklarının daha az yaşa ve cinsiyete bağlı hale geldiği ve babaların çocuklarının hayatlarına daha fazla dahil olduğu görüşünü desteklediği düşünülmektedir. Bulgular, alanyazın ışığında tartışılmıştır.

Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yaptığı doktora tezinden üretilmiştir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

THE ROLE OF SCHOOL CLIMATE AND SELF-EFFICACY IN CIVIC ENGAGEMENT OF ADOLESCENTS IN ENVIRONMENTAL AND SOCIAL ISSUES

Bilge Sena ÇAM[1], Semiha ÖMÜR[1], Seçil GÖNÜLTAŞ[1]

[1]Bilkent University, Faculty of Economics, Administrative, and Social Sciences,

Ankara / Türkiye

Aim: A supportive school climate encourages participation in community-focused activities and helps students believe their actions matter, which is key to self-efficacy and civic engagement. This study explores whether adolescents' civic self-efficacy mediates the relationship between supportive school climate and civic engagement in environmental and gender equality issues.

Method: The data was collected from 417 high school students aged 13 to 17 (Mage = 14.9, 287 girls). Participants' support for various civic engagement activities was measured via Civic Engagement scale (Eckstein et al., 2015). The survey included seven items 5-point Likert type scale and asked how often respondents participate in activities (*'attend a public meeting or demonstration for environmental/gender equality issues*). School climate was assessed using a seven-item and 7-point Likert-type scale ('*Teachers respect our ideas and encourage us to express our opinions in class'*). Youth's civic self-efficacy was evaluated with a five-item and 5-point Likert-type scale ('*I believe that I can change things by actively working in organizations that try to solve problems in society'*; Manganelli et al., 2015).

Results: Mediation models in Jamovi estimated the direct, indirect, and total effects of school climate on civic engagement through self-efficacy. For environmental issues, school climate positively predicted self-efficacy (β = 0.12, p = 0.001), which, in turn, predicted civic engagement (β = 0.23, p < .001). School climate also had a direct positive effect (β = 0.04, p = 0.018), with a significant indirect effect through self-efficacy (β = 0.02, p = 0.002). For women's rights issues, school climate positively predicted self-efficacy (β = 0.1287, p < .001), which predicted engagement (β = 0.38, p < .001). However, school climate had a negative direct effect (β = -0.06, p = 0.014), while the total effect was non-significant (β = -0.01, p = 0.527).

Conclusions: The results indicate that while school climate enhances self-efficacy, fostering civic engagement in both environmental and gender equality issues, the pathways differ. A positive school climate plays a vital role in building civic self-efficacy, empowering students to believe in their ability to address social and environmental challenges which help raise socially responsible individuals in societies.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

AİLE YAPISININ GENÇ YETİŞKİNLERİN ROMANTİK BAĞLANMA STİLLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

THE EFFECT OF FAMILY STRUCTURE ON THE ROMANTIC ATTACHMENT STYLES OF YOUNG ADULTS

***Zeynep KARACAUVA*[1]**

[1] *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aydın / Türkiye*

Amaç: Bu araştırmanın temel amacı, boşanmış ve aile bütünlüğünün korunduğu ailelerden gelen genç yetişkinlerin romantik ilişkilerindeki bağlanma stillerini karşılaştırmaktır. Araştırma kapsamında kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerinin iki grup arasında ne ölçüde farklılık gösterdiği incelenmiştir. Elde edilen bulguların bağlanma kuramının romantik ilişki dinamikleri üzerindeki etkisini anlamaya önemli bir katkı sunacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda bu çalışmanın ruh sağlığı uzmanlarının boşanmış aile geçmişine sahip bireylerle çalışırken romantik ilişki problemlerine yönelik daha etkili müdahale stratejileri geliştirmelerine destek bulunması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu araştırma, boşanmış ve aile bütünlüğünün korunduğu ailelerden gelen genç yetişkinlerin romantik bağlanma stillerini inceleyen betimsel ve karşılaştırmalı nicel çalışmadır. Araştırmaya Türkiye genelinde uygun örnekleme yöntemiyle seçilen katılımcılar dahil edilmiştir. 18-25 yaş aralığında toplam 618 bireyin yer aldığı araştırmada katılımcıların 514'ü aile bütünlüğünün korunduğu ailelerden, 104'ü ise boşanmış ailelerden gelmektedir. Veri toplama sürecinde katılımcıların demografik bilgilerini belirlemek amacıyla uzman eşliğinde hazırlanan "Demografik Bilgi Formu" ve romantik bağlanma stillerini ölçmek için Sümer (2006) tarafından Türkçeye uyarlanan Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 25.0 programında gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Bağımsız örneklemler t-testi sonuçlarına göre kaygılı bağlanma düzeyi, boşanmış ailelerden gelen genç yetişkinlerde aile bütünlüğünü koruyan ailelerden gelenlere kıyasla anlamlı derecede daha yüksektir ($t(616)=-2.526$, $p=0.012$). Ancak kaçınan bağlanma düzeyi yönünden iki grup arasında anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir ($t(616)=0.638$, $p=0.523$).

Sonuçlar: Araştırma bulguları, ebeveynleri boşanmış genç yetişkinlerin romantik ilişkilerde kaygılı bağlanma seviyelerinin, ebeveynleri evli olan genç yetişkinlere kıyasla istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, erken dönem ebeveyn-çocuk ilişkilerinin ve aile dinamiklerinin, bireyin bağlanma stilini şekillendirmede kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Aynı zamanda araştırma sonuçları, kaçınan bağlanma düzeyi açısından boşanmış ebeveynlere sahip bireyler ile evli ebeveynlere sahip bireyler arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Bu durum bağlanma stilinin sadece aile yapısından kaynaklanmadığını; bireyin kişisel tecrübeleri, mizacı ve içinde bulunduğu sosyal çevre gibi çeşitli unsurlar tarafından şekillendiğini göstermektedir. Özellikle Türkiye gibi kolektivist kültürlerde geniş aile desteğinin, boşanmanın olası olumsuz etkilerini azaltabileceği düşünülmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, bağlanma süreçlerinin gelişiminde bireysel, kültürel ve ailesel faktörlerin birlikte ele alınması gerektiğini

göstermektedir. Ruh sağlığı uzmanlarının, boşanmış aile geçmişine sahip genç yetişkinlerin bağlanma dinamiklerini değerlendirirken toplumsal destek sistemlerini ve kültürel normları göz önünde bulundurmaları önem arz etmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

BİLİŞSEL KAÇINMANIN DİJİTAL OYUN BAĞIMLILIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE ERTELEME ve DUYGU DÜZENLEMENİN ETKİSİ

THE EFFECT OF COGNITIVE AVOIDANCE ON DIGITAL GAME ADDICTION: THE EFFECT OF PROCRASTINATION AND EMOTION REGULATION

Ömer Faruk ELİEYİOĞLU[1], Adile Nur DEMİR[1]
[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın / Türkiye

Amaç: Dijital oyun bağımlılığı, bireysel ve toplumsal düzeyde çeşitli sorunlara yol açan önemli bir olgudur. Bu bağımlılığın altında yatan psikolojik süreçlerin incelenmesi, daha etkili müdahale stratejileri geliştirilmesi açısından kritik bir gerekliliktir. Bu bağlamda, bilişsel kaçınmanın dijital oyun bağımlılığı üzerindeki etkileri ve bu süreçlerde erteleme ile duygu düzenlemenin oynadığı roller ön plana çıkmaktadır. Bilişsel kaçınmanın, dijital oyun bağımlılığını doğrudan etkilediği düşünülmekle birlikte, ertelemenin bu ilişkiye aracılık edebileceği öngörülmektedir. Ayrıca, bastırmanın hem bilişsel kaçınma ile erteleme arasındaki ilişkiye hem de bilişsel kaçınma ile dijital oyun bağımlılığı arasındaki ilişkiye düzenleyici bir etkide bulunabileceği değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, bastırmanın erteleme ile dijital oyun bağımlılığı arasındaki ilişkiyi de şekillendirebileceği varsayılmaktadır. Bu çerçevede, bilişsel kaçınma, erteleme ve duygu düzenleme süreçlerinin dijital oyun bağımlılığı üzerindeki etkilerinin daha iyi anlaşılması, bu bağımlılığın yönetilmesine yönelik yaklaşımlara katkı sağlayacaktır.
Yöntem: Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama yöntemi kullanılmaktadır. Çalışma, 18 yaş ve üzeri bireyleri kapsamakta olup, katılımcıların belirlenmesi için kartopu örnekleme yöntemi tercih edilmiştir ve 400 katılımcıya ulaşılması hedeflenmektedir. Veri toplama süreci Ocak-Nisan 2025 tarihleri arasında yürütülmektedir. Araştırmada, dijital oyun bağımlılığı ve ilgili psikolojik süreçleri değerlendirmek amacıyla Yetişkinler İçin Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği, Bilişsel Davranışsal Kaçınma Ölçeği, Genel Erteleme Eğilimi Ölçeği ve Duygu Düzenleme Anketi kullanılmaktadır. Bu ölçekler, bilişsel kaçınma, erteleme ve duygu düzenleme süreçlerinin dijital oyun bağımlılığı ile ilişkisini kapsamlı bir şekilde incelemek amacıyla seçilmiştir.
Bulgular: Öncelikle değişkenler arasındaki temel bağlantıları belirlemeye yönelik ön analizler gerçekleştirilmiştir. Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre, bilişsel kaçınma ile dijital oyun bağımlılığı (r = ,300, p < ,01) ve erteleme (r = ,569, p < ,01) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Ayrıca, erteleme ile dijital oyun bağımlılığı (r = ,295, p < ,01) arasında da anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bastırma ve bilişsel yeniden değerlendirme arasındaki pozitif ilişki (r = ,285, p < ,01) anlamlı olmakla birlikte, bilişsel yeniden değerlendirmenin dijital oyun bağımlılığı (r = -,042, p = ,624) ve erteleme (r = -,090, p = ,294) ile anlamlı bir ilişkisinin olmadığı belirlenmiştir.
Sonuçlar: Kısmi veriyle elde edilen sonuçlar ertelemenin bilişsel kaçınma ile dijital oyun bağımlılığı arasındaki ilişkide olası bir aracılık etkisine sahip olabileceğini ve duygu düzenleme stratejilerinin bu süreçte düzenleyici bir rol oynayabileceğini göstermektedir. Veri toplama işlemi bitiminde yapılacak aracılık ve düzenleyicilik analizleri, değişkenler arasındaki nedensel ilişkileri daha ayrıntılı şekilde inceleyerek bu süreçlerin nasıl işlediğini daha net bir biçimde ortaya koyulması planlamaktadır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

GENÇ YETİŞKİNLİKTE YAPAY ZEKA KULLANIM AŞIRILIĞI: KONTROLDE AZALMA VE BİLİŞSEL-DUYGUSAL ZAYIFLAMA

THE EXCESSIVE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN YOUNG ADULTHOOD: DECREASE IN CONTROL AND COGNITIVE-EMOTIONAL IMPAIRMENT

Tuğba TOPALOĞLU[1], Ayşe Nur DEMİR[1]
[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aydın / Türkiye

Amaç: Bu çalışmada, Bağımlılığın Bileşenleri Modeline dayalı olarak, gençlerin yapay zekâ kullanımına yönelik aşırılık örüntülerini ölçmek amacıyla kapsamlı ve geçerli bir ölçek geliştirilmesi hedeflenmiştir. Aynı zamanda, geliştirilen bu ölçek aracılığıyla gençlerin yapay zekâ kullanım aşırılığının hangi düzeylerde seyrettiğinin belirlenmesi ve bu kullanım örüntülerinin bağımlılık olarak değerlendirilme olasılığının bilimsel bir çerçevede tartışılması amaçlanmaktadır.
Yöntem: Bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma katılımcıları uygun örnekleme ile seçilmektedir. Veri toplama sürecinde, madde havuzu uzman görüşüne sunulmuş ve deneme ölçme aracı hazırlanmıştır. Etik kurul izinleri alınarak ölçek maddeleri üniversite öğrencilerine pilot çalışmada uygulanmıştır. Yapay zekâ kullanımına yönelik aşırılık örüntülerini belirlemeyi amaçlayan ölçek için Teknoloji Bağımlılığı, İnternet Bağımlılığı ve Yapay Zekâ Bağımlılığı Ölçekleri de ölçüt geçerlikte kullanılmıştır. Pilot çalışma sonrasında geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yürütülecektir. Pilot çalışma, sınırlı sayıda katılımcıyla gerçekleştirilmiş olup, bu aşamada ölçeğin anlaşılırlığı, uygulanabilirliği ve ön geçerlik/güvenirlik analizleri yapılmıştır. Pilot çalışmada elde edilen veriler üzerinden madde analizi, madde toplam korelasyonları ve ön güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin ön test sürecinde, katılımcıların ölçek maddelerini doğru anladıkları, ölçeğin uygulanabilir olduğu ön geçerlik ve güvenirlik kriterlerini sağladığı belirlenmiştir.
Bulgular: Faktör analizi sonuçları, ölçeğin "Kullanımda Kontrolsüzlük", "Bilişsel ve Duygusal Zayıflama", "Zaman ve Alışkanlık Yönetiminde Zorluk" ve "Güç ve Karar Güvensizliği" olmak üzere dört faktörlü bir yapı sunduğunu göstermektedir. KMO testi 0,875, Bartlett test sonucu ise $\chi^2(300) = 1852{,}460$, $p < 0{,}001$ olarak bulunmuştur. Dört faktör, toplam varyansın %72,3'ünü açıklamaktadır. İlk faktör 11 madde olarak (α= ,82) yapay zekâ kullanım süresini kontrol edememe ve kullanıma yönelik dürtüsel davranışları kapsarken, ikinci faktör 10 maddeyle (α= ,78) yapay zekâ kullanımının bireylerin düşünme ve karar alma süreçlerine olumsuz etkilerini ifade etmektedir. Üçüncü faktör 5 madde (α= ,84) ile yapay zekâ kullanımının zaman yönetimi ve alışkanlık oluşturma üzerindeki etkisini ele alırken, dördüncü faktör 6 maddeyle (α= ,85) karar alma süreçlerinde güvensizlik hissi ve dışsal güç arayışını yansıtmaktadır. Bulgular, ölçeğin her dört boyutunun da güvenilir ve tutarlı şekilde ölçüm yapabileceğini ortaya koymaktadır.
Sonuçlar: Sonuç olarak, faktör analizi ve ön güvenirlik çalışmaları, Yapay Zekâ Kullanım Aşırılığı Ölçeğinin genç yetişkinlerde yapay zekâ kullanımındaki kullanımda kontrolsüzlük,

bilişsel ve duygusal zayıflama, zaman ve alışkanlık yönetiminde zorluk ve güç ve karar güvensizliği boyutlarını ölçmek için uygun ve geçerli bir yapıya sahip olabileceğini göstermektedir. Ölçeğin maddeleri, hedef kitle tarafından anlaşılır bulunmuş ve uygulanabilirliği olumlu değerlendirilmiştir. Ancak, pilot çalışmanın sınırlı katılımcı sayısı nedeniyle bu bulguların genellenebilirliği kısıtlıdır. Ana veri toplama sürecinde daha geniş ve çeşitli bir katılımcı grubuyla çalışılarak, ölçeğin psikometrik özellikleri (geçerlik, güvenirlik ve faktör yapısı) daha kapsamlı bir şekilde incelenecek ve elde edilen bulgular doğrultusunda ölçeğin nihai formu belirlenecektir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

SOSYOTELİZM VE SİBER AYLAKLIĞIN AKADEMİK MOTİVASYONA ETKİSİ: DUYGU DÜZENLENME ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

THE EFFECT OF SOCIOTELISM AND CYBER ADDICTION ON ACADEMIC MOTIVATION: AN EVALUATION THROUGH EMOTION REGULATION

Zekiye Seda TÖZÜM[1], Fatma BATIK ŞİMŞEK[1], Mehmet İhsan ÇELİK[1]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın / Türkiye

Amaç: Bireylerin sosyal ve dijital etkileşimlerini şekillendiren sosyotelizm ve siber aylaklığın akademik içsel motivasyon üzerindeki etkilerini, bilişsel yeniden değerlendirme ve bastırma süreçleri aracılığıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, duygu düzenleme stratejilerinin akademik motivasyonla nasıl bir ilişki içinde olduğu değerlendirilerek, sosyotelizmin ve siber aylaklığın doğrudan ve dolaylı etkileri analiz edilecektir. Bilişsel yeniden değerlendirme, bireylerin karşılaştıkları çevresel uyaranları farklı bir bakış açısıyla ele alarak yeniden yorumlama ve anlamlandırma becerisi olarak değerlendirilecek olup, bu süreç bireylerin duygusal tepkilerini daha uyumlu hale getirmelerine yardımcı olmaktadır. Bastırma ise bireylerin belirli düşünce ve duygularını bilinçli olarak kontrol altına alarak ifade etmekten kaçınmaları ya da bastırmaları şeklinde ele alınacak ve bu stratejinin bireylerin duygusal deneyimlerini nasıl şekillendirdiği detaylı bir şekilde incelenecektir.

Yöntem: Bu araştırmada nicel araştırma yöntemi olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmış olup, değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla veriler toplanmaktadır. Katılımcılar, basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiş ve yaklaşık 400 genç bireyden oluşacaktır. Veri toplama süreci devam ederken, etik kurul onayı alınmış ve ön analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama araçları olarak Demografik Bilgi Formu, Siber Aylaklık Ölçeği (SAÖ), Sosyotelizm Ölçeği, Akademik İçsel Motivasyon Ölçeği ve Duygu Düzenleme Ölçeği (DDÖ) kullanılmıştır. Bu ölçekler aracılığıyla, sosyotelizm ve siber aylaklığın akademik içsel motivasyon üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri ile bilişsel yeniden değerlendirme ve bastırma süreçlerinin aracılık ve düzenleyici rolleri incelenecektir.

Bulgular: Korelasyon analizi bulgularına göre, Sosyotelizm ile Siber Aylaklık (r = ,313, p < ,01) ve Sosyotelizm ile Akademik İçsel Motivasyon (r = ,214, p < ,05) arasında pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Siber Aylaklık ile Akademik İçsel Motivasyon arasında da pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r = ,189, p < ,05). Ayrıca, Bilişsel Yeniden Değerlendirme ile Bastırma arasında güçlü ve anlamlı bir pozitif korelasyon gözlemlenmiştir (r = ,698, p < ,01). Ancak, Bilişsel Yeniden Değerlendirme ve Bastırma değişkenlerinin diğer değişkenlerle anlamlı bir ilişkisi saptanmamıştır.

Sonuçlar: Bu çalışmada elde edilen bulgular, Sosyotelizm ve Siber Aylaklık değişkenlerinin akademik içsel motivasyon ile anlamlı bir ilişki içinde olduğunu, ancak Bilişsel Yeniden Değerlendirme ve Bastırma stratejilerinin anlamlı ilişkileri olmadığını göstermektedir. Gelecek analizlerde, bu değişkenler arasındaki aracılık ve düzenleyicilik ilişkileri detaylı olarak incelenecek ve Bilişsel Yeniden Değerlendirme ile Bastırma stratejilerinin Sosyotelizm, Siber Aylaklık ve akademik içsel motivasyon üzerindeki potansiyel etkileri değerlendirilecektir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ROMANTİK İLİŞKİ STATÜLERİ İLE ÖZNEL İYİ OLUŞ, DEPRESYON VE DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' ROMANTIC RELATIONSHIP STATUS AND THEIR SUBJECTIVE WELL-BEING, DEPRESSION AND DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS

Senem KAŞKA[1], Hümeyra KOŞAR[1], Gökhan AKSU[1], Yalçın ÖZDEMİR[1]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aydın/Türkiye

Amaç: Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin romantik ilişki statüleri, tercihleri ve düşünceleri üzerinde demografik değişkenler ile öznel iyi oluş ve depresyon düzeyinin etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Basit tesadüf örnekleme yöntemi ile belirlenmiş 201 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilen çalışmada karar ağacı yöntemlerinden CHAID analizi kullanılarak veriler analiz edilmiştir.

Bulgular: Analizler sonucunda, öğrencilerin romantik ilişki durumlarını en iyi yordayan değişkenin pozitif duygu olduğu bulunmuştur. Pozitif duygu düzeyi yüksek olan bireylerin romantik ilişki içinde olma olasılıkları daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca, düşük pozitif duygu düzeyine sahip erkeklerin romantik ilişkiye en az ilgi duyan grup olduğu belirlenmiştir. Romantik ilişki tercihleri açısından ise, pozitif duygu düzeyi yüksek olan bireylerin ciddi ilişki tercih etme olasılıkları daha yüksek bulunmuştur. Negatif duygu düzeyi yüksek olan bireylerin ise flört ilişkisi tercih etme olasılıkları artmaktadır. Romantik ilişkilere dair düşünceler incelendiğinde, pozitif duygu düzeyi yüksek olan öğrencilerin ilişkilerinden daha memnun oldukları ve ilişkilerinin güzel ilerlediğini düşündükleri görülmüştür. Pozitif duygu düzeyi düşük olan öğrencilerde ise ilişkiden doyum alamama ve mutsuzluk oranları daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgular, üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinin, öğrencilerin duygusal durumlarından önemli ölçüde etkilendiğini göstermektedir. Pozitif duygular, romantik ilişki kurma, ciddi ilişki tercih etme ve ilişkiden memnuniyet gibi olumlu sonuçlarla ilişkilidir. Negatif duygular ise flört ilişkisi tercih etme ve ilişkiden doyumsuzluk gibi olumsuz sonuçlarla ilişkilidir.

Sonuçlar: Bu sonuçlar doğrultusunda, üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerini desteklemek için öğrencilerin duygusal iyilik hallerinin desteklenmesi önemlidir. Öğrencilere yönelik psikolojik danışmanlık ve destek hizmetleri, öğrencilerin duygusal farkındalıklarını artırmalarına ve duygusal zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olabilir. Ayrıca, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirecek ve sağlıklı ilişkiler kurmalarını destekleyecek eğitim programları da faydalı olabilir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

POSITIVE FATHERHOOD AND PSYCHOLOGICAL DATING VIOLENCE: EXAMINING BASIC PSYCHOLOGICAL NEEDS

Hatice Aslıhan SEVEROĞLU[1], Rabia BİNGÖL[2], Adem KANTAR[3]

[1,2,3]Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Department of Psychology,

Erzurum / Türkiye

Aim: Dating violence is a prevalent health issue that affects individuals both physically and mentally. To understand this problem, it is important to examine both the risk and protective factors associated with exposure to dating violence. Existing literature has linked the tendency to be subjected to dating violence with neglectful and abusive family contexts. The aim of this research is to examine the role of basic psychological needs in the relationship between positive fatherhood and psychological dating violence.

Method: This study was employed using a correlational research design within a quantitative method. The study group was selected using purposive sampling method. In deciding the sample size Gpower power analysis program was used as a pre analysis test and the study was conducted with 425 university students. Data were collected using a Personal Information Form, Psychological Dating Violence Scale (Victim Form), Positive Father Scale and the Basic Psychological Needs Scale. The data were analysed using SPSS Statistical Program. In data analysis Pearson Correlation Test was used.

Results: According to the Pearson Correlation Test results a significant negative relationship (p<0.5) between positive fatherhood and psychological dating violence was detected. In other words, as the perception of positive fatherhood increases, psychological dating violence decreases. Additionally, a significant negative relationship between basic psychological needs and psychological dating violence was established (p<0.5).

Conclusions: Previous research has highlighted the influence of parenting styles on individuals' romantic relationships and their behaviours. The findings of this research are consistent with the previous literature. Increase in the perception of positive fatherhood allows individuals to form healthier dynamics in their romantic relationships while as the basic psychological needs are fulfilled, the negative relationship behaviours decline. The findings are consistent with Self-Determination Theory and show fulfilment of basic psychological needs such as autonomy, competence and relationality support healthy social interactions. This study contributes to the well-being of young individuals by identifying protective strategies that mental health professionals and researchers can apply in the future.

This study is a project with a completed application progress for the Scientific Research Council of Türkiye (TÜBİTAK) 2209-A Program.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

ADAPTATION OF THE THERAPY PROGRESS SCALE TO TURKISH CULTURE: VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Ufuk UĞURLU[1], Emine Gül SOBA[1], Adem KANTAR[1]

[1]Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Erzurum, Türkiye

Aim: Measurement tools that assess therapy progress in Turkish literature provide valuable insights into clients well-being. However, nearly all the scales measuring clients process progress seem to have long item lists and various sub-factors, which can make themtime-consuming and difficult to administer. The Therapy Progress Scale, with its four-item and single-factor structure, offers a practical solution for collecting longitudinal data in clinical and service applications. The brevity and simplicity of the scale provides a significant advantage in increasing the proportions of longer sections due to time limitations or fatigue. The aim of this study is to compare Bugatti et al. (2024) and consists of four items and a single factor, to test the validity and reliability in Turkish culture.

Method: Participants were selected by referral method. 400 clients receiving mental health treatment between the ages of 18-65 participated in the study. The construct validity of the scale was examined using confirmatory factor analysis. The reliability of the scale was assessed using Cronbach's alpha coefficient and composite reliability. Finally, the measurement invariance of the structure across genders was tested using multi-group confirmatory factor analysis. The analyses used the semTools (Jorgensen et al., 2022) and lavaan (Rossell, 2012) packages in RStudio statistical software.

Results: The four-item single-factor structure had good fit indices, with CFI and TLI values above 0.90 and RMSEA and SRMR values below 0.08. The scale was significantly correlated with the criterion variable, suggesting that it is a valid measure of therapeutic progress. The Cronbach's alpha coefficient of the scale was found to be above 0.70, and the composite reliability coefficient exceeded 0.80. Furthermore, measurement invariance of the structure across genders was established.

Conclusions: The very brief version of the Therapy Progress Scale (TPS) is a valid and reliable tool to measure therapeutic progress in Turkish culture. The findings were discussed in line with the relevant literature.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

THE RELATIONSHIPS BETWEEN SUSTAINABLE NUTRITION, PROSOCIAL BEHAVIORS, AND SOCIO-EMOTIONAL SKILLS IN TURKISH EMERGING ADULTS

Aleyna DURUK[1], Beyza BATMAN[2], Adem KANTAR[3]

[1,2,3] Erzurum Technical University, , Faculty of Letters, Erzurum / Türkiye

Aim: Sustainable nutrition is not only linked to environmental awareness but also to individual well-being. However, many emerging adults struggle to adopt sustainable eating habits. Understanding the factors that influence these behaviors is essential for promoting healthier and more sustainable choices. Prosocial behaviors and socio-emotional skills may play a key role in shaping dietary habits. This study aims to examine the relationships between sustainable dietary behaviors, prosocial behaviors, and socio-emotional skills in emerging adults.

Method: A quantitative correlational research design was used. The study included 426 university students selected through purposive sampling. Sample size was determined using G*Power analysis. Data were collected using the Sustainable Dietary Behavior Scale, Socio-Emotional Learning Scale, and Prosocial Behaviors Scale. Pearson correlation analysis and Independent Samples t-Test were conducted using IBM SPSS 26.

Results: The findings indicate a significant positive relationship between prosocial behaviors and sustainable dietary habits ($p < .05$). Additionally, socio-emotional skills were positively correlated with both sustainable dietary behaviors and prosocial behaviors ($p < .05$). Lastly, sustainable dietary habits significantly differed by gender ($p < .05$).

Conclusions: The results suggest that individuals with higher prosocial behaviors and socio-emotional skills are more likely to engage in sustainable dietary habits. Engaging in selfless acts may increase awareness and sensitivity toward environmentally friendly nutrition. Additionally, strong socio-emotional skills appear to support healthier eating behaviors. Future research should explore interventions that enhance prosocial behaviors and socio-emotional skills to encourage ustainable eating among emerging adults.

This research was funded by the Scientific and Technological Research Council of Türkiye (TÜBİTAK) under Research Project No. 1919B012317751.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

EXAMINING THE RELATIONSHIPS BETWEEN PET ATTACHMENT, LONELINESS, AND LIFE SATISFACTION

Merve YAZICI[1], Nisanur TABAK[2], Rabia KARASU[3], Adem KANTAR[4]

[1,2,3,4]Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Erzurum/Türkiye

Aim: In today's world, weakening social connections can lead to loneliness, prompting individuals to seek emotional support from their pets. Since loneliness is linked to lower life satisfaction, it is important to explore how pet attachment relates to these factors. Strong emotional bonds with pets may help reduce loneliness and improve life satisfaction.This study aims to examine the relationships between pet attachment, loneliness, and life satisfaction in adults.

Method: A quantitative correlational research design was used. The study included 300 adults, selected through convenience sampling. The sample size was determined using G Power analysis. Data were collected using the Lexington Attachment to Pets Scale, Satisfaction with Life Scale, and Social and Emotional Loneliness Scale for Adults. Pearson correlation analysis was conducted using SPSS.

Results: The findings indicate a significant negative relationship between pet attachment and loneliness (p <.05), suggesting that individuals with stronger attachment to their pets experience lower levels of lonelines. Additionally, a significant positive relationship was found between pet attachment and life satisfaction (p <.05). Regarding attachment styles, anxious attachment was positively associated with loneliness and avoidant attachment showed a negative relationship with life satisfaction (p <.05).

Conclusions: Previous research suggests that anxious attachment is linked to loneliness and lower life satisfaction. Consistent with this, the findings of this study indicate that individuals with stronger pet attachment experience lower loneliness and higher life satisfaction. This suggests that pet companionship may serve as a compensatory mechanism, particularly for those with insecure attachment styles, by providing emotional comfort and social support. Pets can serve as an important emotional support system. Future studies should further explore how pet attachment influences loneliness and life satisfaction across different attachment styles.

This research has been submitted for funding in the second term by the Scientific Research Council of Turkey (TÜBİTAK).

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

AN INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIPS BETWEEN TYPES OF STIGMA, PSYCHOLOGICAL WELL-BEING, AND FAMILY SATISFACTION IN ADOLESCENTS' HELP-SEEKING PROCESS

İlknur YAŞAR[1], Merve CINDILLI[1], Hatice EVLEK[1], Adem KANTAR[1]
[1]Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Erzurum, Türkiye.

Aim: Adolescence is a critical period for mental health, and seeking psychological help is essential for well-being. However, stigma can be a major barrier to help-seeking. As a solution for this problem, psychological well-being and family satisfaction also play important roles in this process. This study aims to examine the relationships between different types of stigma, psychological well-being, and family satisfaction in adolescents' help-seeking process.

Method: A correlational research design was used. The study included 250 adolescents aged 12 to 18, selected through convenience sampling. The sample size of the study is determined by power analysis. Data were collected using the Psychological Well-Being Scale, Family Life Satisfaction Scale, Self-Stigma of Seeking Help Scale, Social Stigma for Receiving Scale Psychological Help, and Interdependent Stigma for Seeking Psychological Help Scale. Pearson Correlation Analysis and One-Way Analysis of Variance (One-Way ANOVA) were conducted using the SPSS IBM Statistical Program.

Results: According to the results of the Pearson Correlation Analysis, a significant negative relationship was found between adolescents' levels of social stigma, self-stigma, and dependent stigma and their family satisfaction levels ($p < .05$). Similarly, a significant negative relationship was observed between adolescents' social stigma, self-stigma, and dependent stigma levels and their psychological well-being levels ($p < .05$). Furthermore, The One-Way ANOVA analysis revealed that adolescents' stigma levels differ significantly by gender ($p < .05$).

Conclusions: These results highlight that stigma negatively affects adolescents' psychological well-being and family satisfaction, making it a key barrier to help-seeking. Reducing stigma through awareness programs and psychoeducation for families can encourage adolescents to seek psychological support and improve their well-being.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

INVESTIGATING THE LINKS BETWEEN VIDEO GAME ADDICTION, RELATIONSHIP SATISFACTION, AND LEISURE SATISFACTION IN ADULTS

Ahsenur SAYIM[1], Zeynep YAPINCA[2], Adem KANTAR[3]
[1,2,3]Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Erzurum / Türkiye

Aim: Video game addiction is increasing and affects not only mental health but also social relationships. Identifying factors that influence video game addiction is crucial for understanding its impact. This study aims to examine the relationships between video game addiction, relationship satisfaction, and leisure satisfaction in adults.

Method: A quantitative relational research design was used. The study included 324 participants aged 18-45, selected through convenience sampling. All participants were in a romantic relationship for at least three months. Data were collected using the Internet Gaming Disorder Scale (Short Form), Relationship Satisfaction Scale, and Leisure Satisfaction Scale. Pearson correlation analysis was conducted using SPSS.

Results: The findings indicate a significant negative relationship between video game addiction and relationship satisfaction (p <.05). Additionally, video game addiction was significantly associated with lower leisure satisfaction (p <.05). However, higher leisure satisfaction was positively related to relationship satisfaction (p <.05).

Conclusions: The results suggest that excessive gaming may negatively affect relationship satisfaction. Understanding why individuals become overly engaged in video games requires further investigation. Future research should explore underlying factors contributing to video game addiction. Additionally, leisure time plays an important role in relationship satisfaction. Future studies should focus on promoting alternative leisure activities that enhance well-being and interpersonal relationships instead of excessive gaming.

This study is in the application process for the TÜBİTAK-2209A/2 program.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN POSITIVE FATHERHOOD, FAMILY COHESION, AND SELF-DIFFERENTIATION IN EMERGING ADULTHOOD

Berkay YAVUZ[1], Emin DUMLU[1], Muhammed Furkan ÜÇDEMIR[1], Adem KANTAR[1]

[1] Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Erzurum, Türkiye

Aim: Emerging adulthood is a critical period for identity development and family relationships. Positive fatherhood behaviors contribute to family cohesion, fostering emotional support and stability. Additionally, self-differentiation, or the ability to balance autonomy and emotional connections, plays a key role in family interactions. However, the relationships between positive fatherhood, family cohesion, and self-differentiation remain underexplored. This study examines the relationships between positive fatherhood, family cohesion, and self-differentiation in emerging adults.

Method: A quantitative correlational research design was used. The study included university students aged 18-25, selected through purposive sampling. Data were collected using the Family Cohesion Scale, Positive Fatherhood Scale, and Self-Differentiation Scale. Pearson correlation analysis was conducted using SPSS.

Results: Findings indicate a positive relationship between positive fatherhood and family cohesion ($p < .05$), suggesting that greater positive fatherhood behaviors are linked to stronger family cohesion. Additionally, a significant relationship was found between positive fatherhood and self-differentiation ($p < .05$), indicating that individuals with supportive father figures tend to develop higher self-differentiation skills.

Conclusions: The results suggest that positive fatherhood is associated with both family cohesion and self-differentiation in emerging adults. These findings emphasize the role of father-child relationships in emotional and relational development. Future studies should further explore how fatherhood influences young adults' ability to navigate family dynamics and personal identity formation.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL MEDIA ADDICTION, PERFECTIONISTIC SELF-PRESENTATION, NARCISSISM, AND SELF-COMPASSION IN EMERGING ADULTS

Merve Arikan[1], Adem Kantar[2]

[1]Erzurum Technical University, Erzurum/Türkiye

Aim: Social media has become a key platform for self-expression and social interaction. Perfectionistic self-presentation and narcissism are linked to increased social media use, often leading to problematic usage patterns. In contrast, self-compassion, which involves self-kindness and acceptance, may help reduce excessive social media engagement. However, the relationships between these variables remain unclear among Turkish emerging adults. This study examines the relationships between social media addiction, perfectionistic self-presentation, narcissism, and self-compassion in emerging adults.

Methods: A quantitative correlational design was used. The sample consisted of 424 emerging adults selected through purposive sampling. Sample size was determined using G*Power analysis. Data were collected using the Social Media Addiction Scale, Pathological Narcissism Inventory, Perfectionistic Self-Presentation Scale, and Self-Compassion Scale. Pearson correlation analysis and Independent Samples T-Test were conducted using SPSS IBM Statistical Programme.

Results: Perfectionistic self-presentation was positively associated with narcissism ($p < .05$), and narcissism was positively related to social media addiction ($p < .05$). Self-compassion was negatively correlated with both perfectionistic self-presentation and narcissism ($p < .05$).

Additionally, self-compassion showed a significant negative relationship with social media addiction ($p < .05$), indicating that individuals with higher self-compassion are less likely to develop problematic social media use. Furthermore, social media addiction significantly differed by gender among emerging adults ($p < .05$).

Conclusions: These findings suggest that perfectionistic self-presentation and narcissism contribute to social media addiction, while self-compassion may act as a protective factor. Additionally, gender differences indicate that social media addiction may manifest differently across male and female users. Promoting self-compassion could help reduce problematic social media use and improve digital well-being. Future research should explore self-compassion- based interventions and further investigate gender differences in social media addiction.

This study was supported by the Scientific Research Council of Turkey (TÜBİTAK) 2209-A with the project code 1919B012334693.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Poster Bildiriler
ADÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİ GİRİŞİ ZEMİN KAT 10.45-11.15

SOSYOTELİZM VE SİBER AYLAKLIĞIN AKADEMİK MOTİVASYONA ETKİSİ: DUYGU DÜZENLENME ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

THE EFFECT OF SOCIOTELISM AND CYBER ADDICTION ON ACADEMIC MOTIVATION: AN EVALUATION THROUGH EMOTION REGULATION

Zekiye Seda TÖZÜM[1], Fatma BATIK ŞİMŞEK[1], Mehmet İhsan ÇELİK[1]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın / Türkiye

Amaç: Bireylerin sosyal ve dijital etkileşimlerini şekillendiren sosyotelizm ve siber aylaklığın akademik içsel motivasyon üzerindeki etkilerini, bilişsel yeniden değerlendirme ve bastırma süreçleri aracılığıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, duygu düzenleme stratejilerinin akademik motivasyonla nasıl bir ilişki içinde olduğu değerlendirilerek, sosyotelizmin ve siber aylaklığın doğrudan ve dolaylı etkileri analiz edilecektir. Bilişsel yeniden değerlendirme, bireylerin karşılaştıkları çevresel uyaranları farklı bir bakış açısıyla ele alarak yeniden yorumlama ve anlamlandırma becerisi olarak değerlendirilecek olup, bu süreç bireylerin duygusal tepkilerini daha uyumlu hale getirmelerine yardımcı olmaktadır. Bastırma ise bireylerin belirli düşünce ve duygularını bilinçli olarak kontrol altına alarak ifade etmekten kaçınmaları ya da bastırmaları şeklinde ele alınacak ve bu stratejinin bireylerin duygusal deneyimlerini nasıl şekillendirdiği detaylı bir şekilde incelenecektir.

Yöntem: Bu araştırmada nicel araştırma yöntemi olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmış olup, değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla veriler toplanmaktadır. Katılımcılar, basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiş ve yaklaşık 400 genç bireyden oluşacaktır. Veri toplama süreci devam ederken, etik kurul onayı alınmış ve ön analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama araçları olarak Demografik Bilgi Formu, Siber Aylaklık Ölçeği (SAÖ), Sosyotelizm Ölçeği, Akademik İçsel Motivasyon Ölçeği ve Duygu Düzenleme Ölçeği (DDÖ) kullanılmıştır. Bu ölçekler aracılığıyla, sosyotelizm ve siber aylaklığın akademik içsel motivasyon üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri ile bilişsel yeniden değerlendirme ve bastırma süreçlerinin aracılık ve düzenleyici rolleri incelenecektir.

Bulgular: Korelasyon analizi bulgularına göre, Sosyotelizm ile Siber Aylaklık (r = ,313, p < ,01) ve Sosyotelizm ile Akademik İçsel Motivasyon (r = ,214, p < ,05) arasında pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Siber Aylaklık ile Akademik İçsel Motivasyon arasında da pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r = ,189, p < ,05). Ayrıca, Bilişsel Yeniden Değerlendirme ile Bastırma arasında güçlü ve anlamlı bir pozitif korelasyon gözlemlenmiştir (r = ,698, p < ,01). Ancak, Bilişsel Yeniden Değerlendirme ve Bastırma değişkenlerinin diğer değişkenlerle anlamlı bir ilişkisi saptanmamıştır.

Sonuçlar: Bu çalışmada elde edilen bulgular, Sosyotelizm ve Siber Aylaklık değişkenlerinin akademik içsel motivasyon ile anlamlı bir ilişki içinde olduğunu, ancak Bilişsel Yeniden Değerlendirme ve Bastırma stratejilerinin anlamlı ilişkileri olmadığını göstermektedir. Gelecek analizlerde, bu değişkenler arasındaki aracılık ve düzenleyicilik ilişkileri detaylı olarak incelenecek ve Bilişsel Yeniden Değerlendirme ile Bastırma stratejilerinin Sosyotelizm, Siber Aylaklık ve akademik içsel motivasyon üzerindeki potansiyel etkileri değerlendirilecektir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Davetli Konuşma
AKM AYDIN BEY SALONU 11.15-12.15

Pozitif Genç Gelişimi: İyiliğin iyileştirici ve geliştirici gücü

Prof.Dr. Yaşar ÖZBY, Gazi Üniversitesi, Ankara

Bu paylaşımın temel amacı ergenlerin günümüzde karşılaştığı temel sorunlar olan sosyal medya ve çevrim içi oyunlar, madde kullanımı, zorbalık, kaygı bozuklukları ve kendine zarar verme gibi risk faktörlerine yönelik önleyici, koruyucu, gelişimlerini teşvik edici ne tür çalışmaların yapılabileceğini tartışmaktır. Yılmazlık çalışlmaları ile temelleri oluşturulan ve gelişim psikolojisine farklı bir bakış açısı ve uygulama alanı olarak Pozitif Genç Gelişimi bu kapsamda ele alınacaktır. Pozitif Genç Gelişimi (PYD), genç bireylerin sağlıklı, mutlu ve başarılı bir yaşam sürmeleri için gerekli beceri, bilgi ve değerleri kazanmalarını destekleyen bir yaklaşımdır. Pozitif Genç Gelişimi, gençlerin sadece sorunlarını çözmeye odaklanmak yerine, onların güçlü yönlerini ve potansiyellerini geliştirmeye odaklanır. Bu yaklaşım, genç bireylerin topluma aktif ve üretken bir şekilde katılmalarını teşvik eder. Pozitif Genç Gelişimi yaklaşımının temel ilkeleri ise şu şekildedir: (a) Gençlerin gelişiminde kendilerini güvende hissetmelerini ve duygusal olarak güçlü olmalarını sağlayan aile, arkadaş ve öğretmenler gibi soyal yapılar ile sağlıklı ve destekleyici ilişkiler kurmaları, (b) Kendilerine güvenlerini artıran, başarılı olmalarını ve gerekli motivasyonu sağlayan güçlü yönlerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri, (c) Topluma aktif olarak katılmaları, gönüllülük, liderlik ve toplumsal projelerde sorumluluk almaları yoluyla, kendilerini değerli hissetmeleri, sosyal becerilerini geliştirmeleri ve toplumsal aidiyet duygularını güçlendirmeleri, (d) Gençlerin yaşamları boyunca karşılaşacakları zorluklarla başa çıkabilmeleri için problem çözme, iletişim, karar verme ve stres yönetimi gibi beceriler kazanmaları önemlidir. Pozitif Genç Gelişiminin birçok uygulama modellerinden biri olan 5C modeli de gençlerin kendine güven duymaları, sosyal bağ kurmaları, yeterliklerini geliştirmeleri, karakter gelişimlerini tamamlamaları ve topluma katkı sağlamalarını vurgulamaktadır.

Gençlerin/ergenlerin temel sorun alanları göz önünde bulundurulduğunda sosyal-duygusal gelişimlerinin en çok risk altında olduğu değerlendirilebilir. Bu açıdan teknoloji ve diğer sosyo-kültürel faktörlerin olumsuz etkilerini en etkin şekilde ortadan kaldıracak bütüncül bir sosyal genç politikalarına ve gençlerin kendi gelişimlerinin odağında, sosyal katılımlarını maksimize edecek uygulamalara ihtiyaç olduğu bir gerçektir. Pozitif Genç Gelişimi, gençlerin güçlü yanlarına odaklanarak, onları riskleriyle tanımlamanın ötesinde gelişimsel güçleri ve potansiyelleriyle birlikte ele almaktadır. Bu yaklaşımın kalbinde de "iyilik" kavramı bulunur ki bu sadece bir eylem olarak değil, toplumu dönüştüren bir özelliktir. Bu kapsamda, kültürel uygunluğu ve altyapısı hazırlanmış, gençlerin toplumsal katılım ile katkı sağlayabilecekleri en önemli zemin olarak gönüllülük temelli iyilik etkinliklerinin aktif parçası olmalarını sağlamaktır. Gönüllülük çalışmalarına katılım, sivil alanda yer alma gibi çalışmalar gençlerin kendilerini dönüştürmesi için bir fırsattır. Bu konuşma kapsamında da iyiliğin psikolojik, sosyolojik, antropolojik kaynaklarının gençlerin sağlıklık gelişimlerine yönelik iyileştirici ve geliştirici gücü ele alınacaktır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Panel 3
ADÜ Eğitim Fakültesi Toplantı Salonu 13.30-15.00

Panel 3: Ergenlere yönelik önleyici müdahaleler ve sosyal politikalar

Moderatör: Prof. Dr. Aysun Doğan

Konuşmacılar:
Prof. Dr. Aysun Doğan, Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Yelda Kağnıcı, Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Ayfer Dost Gözkan, Özyeğin Üniversitesi

Başlık: ERGENLER İÇİN MÜDAHALE PROGRAMLARI: TEMEL İLKELER VE UYGULAMALAR

Konuşmacı: Prof. Dr. Aysun Doğan, Ege Üniversitesi

Ergenlik, fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim alanında pek çok değişikliğin yaşandığı önemli bir gelişimsel dönemdir. Bu değişiklikler, ergenlerin psikolojik, davranışsal veya sosyal sorunlar ile karşılaşma riskini artırmakta ve uyum problemlerine yol açmaktadır. Ergenlerin karşılaştıkları bu sorunları önlemek amacıyla geliştirilen müdahale programları sayesinde bu riskleri en aza indirmek ve bireylerin sağlıklı bir gelişim süreci geçirmelerini sağlamak mümkündür. Araştırmalar, ergenlik döneminde uygulanan müdahalelerin bireylerin gelişimleri üzerindeki uzun vadeli etkilerinin öneminden bahsetmektedir. Bu konuşmada öncelikle ergenler için önleyici müdahale programları geliştirirken dikkat edilmesi gereken temel ilkeler ve yaklaşımlar ele alınacaktır. Bunlar arasında ergenlerin gelişimsel özellikleri, programın içeriği, uygulama süreci, programda kullanılan yöntemler, bireysel faklılıklar, programı izleme ve değerlendirme süreci yer almaktadır. Ardından ergenler ile farklı ortamlarda uygulanan müdahale programlarından örnekler ele alınacaktır. Örnek müdahale programlarının uygulama süreçleri ve etkililik çalışmalarının sonuçları paylaşılacaktır.

Başlık: KIRILGAN GRUPLARA MENSUP ÖĞRENCİLERE YÖNELİK MÜDAHALELER

Konuşmacı: Prof. Dr. D. Yelda Kağnıcı, Ege Üniversitesi

İçinde bulunulan dijital çağ beraberinde birçok yeniliği ve olanağı getirmekle birlikte bu olanaklara erişim hâlihazırda eğitim, sağlık ve barınma gibi temel ihtiyaçlardan yoksun olan kırılgan gruplara mensup öğrenciler için oldukça sınırlıdır. Kırılgan gruplara mensup öğrencilerin gelişim süreçlerinde özellikle de okul ortamında desteklenmesi son derece elzemdir. Kırılgan grupların gelişim süreçlerinde karşılaşabilecekleri engelleri okullarda kişisel, sosyal, eğitsel ve mesleki alanlarda önleyici ve gelişimsel müdahale programları geliştirerek ve uygulayarak azaltmak mümkündür. Kişisel alanda öğrencilerin güçlü ve olumlu yönlerine odaklanan, sosyal duygusal gelişimlerini arttırmayı hedefleyen ve sosyal alanda

sosyal dışlanmaya maruz kalabilen kırılgan gruplara mensup öğrencilere akran desteğini sağlamak amacıyla hazırlanmış olan bazı programlar hâlihazırda mevcuttur. Ekonomik açıdan burs gibi maddi kaynakların sağlanmaya çalışılmasının yanı sıra sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde çalışmak da önleyici müdahaleler arasında yer almaktadır. Eğitsel alanda okula bağlılık düzeyi ve akademik performansı düşük olabilen kırılgan gruplara mensup öğrencilerin ilk olarak eğitim sistemi içinde istekli bir şekilde kalmaları sağlanmalıdır. Akademik başarıyı artırmak, öğrencileri eğitim sistemi içinde tutmak için geliştiren bir takım müdahale programları bulunmaktadır. Mesleki alanda ise kırılgan gruplara mensup öğrencilerin kariyer keşif deneyimindeki sınırlılıklar, önyargılar, mesleklere ve cinsiyete ilişkin kalıplamış düşünceler, mesleki ilgilerin teşvik edilmemesi, çoklu roller, uyum problemleri, dil engelleri gibi sorunlarına yönelik müdahale programları gereklidir. Kariyer psikolojik danışmanlığı kapsamında özellikle güçlendirme, özyeterlik geliştirme ve umut oluşturma odaklı müdahaleler işlevsel olacaktır. Bu konuşmada bu başlık özelinde ağırlıklı olarak kırılgan gruplara mensup öğrencilere yönelik kariyer psikolojik danışmanlığı ve rehberliği hizmetleri ele alınacaktır.

Başlık: GELİŞİMSEL HAKLAR VE GENÇLİĞİ GÜÇLENDİRMEYE YÖNELİK GENÇLİK POLİTİKALARI

Konuşmacı: Doç. Dr. Ayfer Dost Gözkan, Özyeğin Üniversitesi

Çocukta yaşa bağlı olarak gelişmesi beklenen yetkinlik ve beceriler birer gelişimsel hak olup, gelişim psikolojisi, çocuk hakları ve sosyal politika temelde birbiri ile ilişkili alanlardır. Çocuğun gelişimsel hakları çocuğun ekolojisinde var olan bireyleri ve kurumları bu hakları korumak ve çocuğun gelişimine destek olmak konusunda sorumlu kılmakta, devletler taraf oldukları Çocuk Hakları Sözleşmesi, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri gibi uluslararası belgelerle bu görevlerini yerine getirmeyi taahhüt etmektedir. Ergenlik ve yetişkinliğe geçiş, gelişimsel açıdan kendine özgü ihtiyaçları ve gelişimsel görevleri olan bir dönem olarak ortaya çıkmaktadır. Yakın geçmişte ortaya konan çalışmalar, uzun bir süre alan yazında ve popüler kültürde riskli ve stresli bir dönem olarak tanımlanan ergenlik dönemini bir gelişimsel olanaklar dönemi olarak yeniden çerçevelemiştir. ‘Gelişimsel Kaynaklar’ ve ‘Pozitif Genç Gelişimi’ gibi yaklaşımlar, gençlerin gelişmek için sahip oldukları kaynakların ve potansiyelin altını çizerek gelişimi destekleyecek sosyal ortama ve olanaklara dikkat çekmişlerdir. Gençliğe yönelik olarak gelişen bu olumlu yaklaşıma paralel olarak, özellikle yetişkinliğe geçişin zorluklarına da dikkat çekilmektedir. Günümüzde özellikle kariyer dünyasının giderek yükselen beklentileri, yetişkin rollerini edinmenin uzaması ve karmaşıklaşması ve uzun süren bu sürecin beraberinde getirdiği belirsizlik kimi araştırmacıların ‘çeyrek yaşam krizi’ adını da verdikleri bir deneyimi de ortaya çıkarabilmektedir. Gerek modern toplumun yeni üyelerinden beklentilerinin giderek karmaşıklaşması, gerekse gençlerin gelişimini desteklemeye yönelik artan vurgu gençlere yönelik açık politikaların geliştirilmesini gerekli kılmıştır. Bu konuşmada gençlik politikalarının temel aldıkları ortak değerler (örn., gençlerin katılımının ve paydaşlığının önemi, gelişim-odaklı yaklaşım, gelişimin desteklenmesine yönelik uygulamalar) ve bu politikaların uygulanmasına yönelik atılan adımlar tartışılacaktır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 15.30-17.00

GENÇLİK VE ROMANTİK İLİŞKİLER

Yaşar Özbay
Oturum Başkanı, Gazi Üniversitesi

BELİREN YETİŞKİNLERİN ÇEVRİM İÇİ ROMANTİK İLİŞKİ KALİTESİ VE FLÖRT ŞİDDETİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

AN EXAMINATION OF THE VIEWS OF EMERGING ADULTHOOD ON THE QUALITY OF ONLINE ROMANTIC RELATIONSHIPS AND DATING VIOLENCE

Ece KARA[1]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Isparta / Türkiye*

Amaç: Bu araştırmanın amacı beliren yetişkinlik döneminde çevrim içi romantik ilişkilerin kalitesi ve flört şiddeti hakkında katılımcıların görüşlerinin incelenmesidir. Literatürde 18-25 yaş arasını kapsadığı ifade edilen beliren yetişkinlik dönemi aynı zamanda Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre yakınlığa karşı yalnızlık dönemine karşılık gelmektedir. Bu dönemde bireylerin gelişimsel görevleri, karşı cins ve hem cinsleri ile yakın ilişkiler kurmak, evlilik, arkadaşlık gibi sosyal ilişkilerde sorumluluk almaktır. Bu bağlamda bireylerin kurması beklenen yakın ilişkilerde biri de romantik ilişkileridir. Günümüzde gelişen teknoloji, yaşamın her alanını etkilediği gibi bireylerin ilişki kurma dinamiklerini de etkilemektedir. Bu kapsamda bu araştırmada da özellikle sosyal medyayı çok sık kullanan beliren yetişkinlerin deneyimledikleri çevrimiçi romantik ilişkilerinde ilişkiyi nasıl tanımladıklarını, çevrimiçi romantik kalitesi hakkındaki düşüncelerini ve çevrimiçi romantik ilişkilerde "dijital/siber flört şiddeti" hakkındaki görüşlerini incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı kapsamında beliren yetişkinlerin çevrimiçi romantik ilişkiler ve flört şiddeti konusunda algılarını nitel bir araştırma ile ortaya koymaktır. Bu bağlamda araştırmada katılımcılara "Çevrimiçi romantik ilişki deneyiminizi nasıl tanımlarsınız?", "Çevrimiçi romantik ilişkilerin kalitesi konusunda görüşleriniz nelerdir?", "Çevrimiçi romantik ilişkilerde flört şiddeti hakkındaki düşünceleriniz neler?" gibi sorular katılımcılara yöneltilmiştir. Araştırmanın katılımcılarını 18-25 yaş arası, çevrimiçi romantik ilişki deneyimi olan 10 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, görüşme yöntemi ile toplanmış, görüşmeler ortalama 10 ile 17 dk arası sürmüştür.

Bulgular: Araştırma sonucunda, katılımcılar çevrimiçi romantik ilişkiyi tanımlarken korku ve kaygı faktörleri arasında, güvensizlik aldatılma, ilişkinin sona ermesi gibi ifadelere yer verirken mutluluk-sevinç faktörleri arasında ise ilgi görme, ilişkinin devam etmesi, yüz yüze görüşme şansının olması, fazla temastan uzak olma gibi unsurlara değinmişlerdir. Araştırma bulgularına göre çevrimiçi romantik ilişki kalitesi hakkında katılımcılar daha çok aldatılma ve yalan söyleme riskinin fazla olmasından dolayı ilişki kalitesini düşürdüğünü, kıskançlığın fazla olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırma bulguları çevrimiçi romantik ilişkiler ve flört şiddeti

hakkında daha çok sözel şiddetin, manipülasyonun, baskı kurmanın, engelleme veya arkadaşlıktan çıkarmanın daha yoğun yaşandığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar ayrıca çevrimiçi romantik ilişkileri para ve zaman açısından avantajlı bulurken; sözsüz iletişimi kısıtlaması ve partnerine duyulan özlem açısından da dezavantajlı bulmuşlardır. Son olarak katılımcılar çevrimiçi romantik ilişkilerin tercih edilmesinin nedenleri arasında ise yüz yüze iletişimi kuramamak ve evrensel-kolay ulaşılabilir bulmak olarak ifade etmiştir.

Sonuçlar: Araştırma bulguları beliren yetişkinlerin çevrimiçi romantik ilişkiler konusunda görüşlerini ortaya koymaktadır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 15.30-17.00

DİJİTAL DİKKAT DAĞITICILAR VE TOPARLAYICILAR ÖLÇEĞİ: PİLOT ÇALIŞMA

DIGITAL DISTRACTIONS AND DIGITAL ATTENTION REGULATORS SCALE: PILOT STUDY

Gülizar KAŞIKARA[1], Halim SARICAOĞLU[2]

[1]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Muğla / Türkiye
[2]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Muğla / Türkiye

Amaç: Bu çalışmanın amacı, bireylerin dijital dikkat dağıtıcı ve toparlayıcı davranışlarını ölçmek amacıyla geliştirilen Dijital Dikkat Dağıtıcılar ve Toparlayıcılar Ölçeği'nin (DDDTÖ) psikometrik özelliklerini incelemek üzere bir pilot çalışma yürütmektir.

Yöntem: DDDTÖ, ölçek maddeleri, ilgili literatür taraması sonucunda oluşturulan teorik bir çerçeve temel alınarak hazırlanmıştır. Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, ölçme-değerlendirme alanlarından üç uzman ile bir dil uzmanının görüşleri doğrultusunda revize edilmiştir. Çalışmaya, yaşları 18 ile 25 arasında değişen 120 lisans öğrencisi katılmıştır. Ölçeğin faktör yapısının incelenmesi amacıyla Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett Küresellik Testi ile değerlendirilmiştir. Faktör çıkarma yöntemi olarak Temel Bileşenler Analizi, döndürme yöntemi olarak ise Varimax döndürmesi kullanılmıştır. Maddelerin ayırt edicilik düzeyleri, alt ve üst %27'lik gruplar arasında bağımsız örneklem t-testi ile incelenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach α ile hesaplanmıştır.

Bulgular: Uç değer analizi için Z-skorları kullanılmış ve ±3 aralığında herhangi bir uç değer tespit edilmemiştir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterlilik katsayısı .861 olarak bulunmuş ve bu değer örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygunluğunu göstermiştir. Bartlett Küresellik Testi sonuçları anlamlı bulunmuştur ($\chi^2(325) = 1869.117$, $p < .001$). Temel Bileşenler Analizi ve Varimax döndürme yöntemi sonucunda, özdeğeri 1'in üzerinde olan iki faktör belirlenmiştir. Bu iki faktör, toplam varyansın %51.823'ünü açıklamaktadır. Birinci faktör %27.539, ikinci faktör ise %24.284 varyansı açıklamaktadır. Döndürülmüş bileşen matrisi incelendiğinde, maddelerin birinci veya ikinci faktörde belirgin yüklemeler gösterdiği ve faktör yüklerinin .60'ın üzerinde olduğu görülmüştür. Bu bulgulardan hareketle ortaya çıkan iki faktörden; 1. faktör "Dijital Dikkat Dağıtıcılar" ve 2. faktör "Dijital Dikkat Toparlayıcılar" olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı, toplam ölçek için .85, "Dijital Dikkat Dağıtıcılar" alt boyutu için .92 ve "Dijital Dikkat Toparlayıcılar" alt boyutu için .91 olarak hesaplanmıştır. Madde-toplam korelasyonları .25 ile .56 arasında değişmektedir. Maddelerin ayırt edicilik düzeyleri, alt ve üst %27'lik gruplar arasında yapılan bağımsız örneklem *t*-testi sonucunda tüm maddeler için anlamlı bulunmuştur ($p < .05$).

Sonuçlar: Bu pilot çalışma, DDDTÖ psikometrik özelliklerinin incelenmesine yönelik ilk adımı oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular, ölçeğin iki faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ve kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, DDDTÖ'nün dijital dikkat dağıtıcı ve toparlayıcı davranışları ölçmek için potansiyel bir araç olduğunu desteklemektedi

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 15.30-17.00

GEÇ MODERN DÖNEMDE AKIŞKAN VE AŞINMIŞ AŞKLAR: Z KUŞAĞININ ROMANTİK İLİŞKİ DENEYİMLERİ

FLUID AND WORN-OUT LOVES IN THE LATE MODERN ERA: THE ROMANTIC RELATIONSHIP EXPERIENCES OF GENERATION Z

Gamze TOKER[1], Serdar ÜNAL[2]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın / Türkiye

[2] Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye

Amaç: Geç modern veya modern sonrası dönemde hızla değişen ve belirsizlikle şekillenen akışkan toplumlar, bireyler arası dayanışmayı zayıflatırken yalnızlaşma ve yabancılaşmayı artırmaktadır. Bu dönüşüm, romantik ilişkilerin de istikrarlı yapılarından uzaklaşmasına neden olmaktadır. Bireyselleşmenin ön planda olduğu ve bilgi teknolojileriyle büyüyen Z kuşağı, bu süreci en yoğun yaşayan gruplardan biridir. Bu bakımdan çalışma, Z kuşağı bireylerinin karşı cinse yönelik algılarını, romantik ilişkilerdeki deneyimlerini ve bu deneyimlerden kaynaklanan kırılganlıklarını ele almakta; bu kırılganlıkların gündelik yaşama etkilerini ve geliştirilen savunma mekanizmalarını anlamayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmada, öznenin akıl yürütme ve karar verme süreçlerini incelemek amacıyla anlamacı ve yorumlayıcı paradigmaya dayalı nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak derinlemesine görüşme tekniği tercih edilmiş, görüşmeler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile gerçekleştirilmiştir. Maksimum çeşitlilik ve teorik örnekleme ile belirlenen 18-25 yaş arası Z kuşağı bireyleri araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Çalışma sahası, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde öğrenim gören 18-25 yaş arası (1997-2004 doğumlu) bireylerle sınırlandırılmış, 41 katılımcı ile görüşmeler yapılmıştır. Veriler tematik ve betimsel analiz yöntemleriyle çözümlenmiştir.

Bulgular: Araştırma bulguları, Z kuşağı bireylerinin romantik ilişkilerinde güvensizlik, sabırsızlık, doyumsuzluk ve bağlılık korkusunun baskın olduğunu göstermektedir. Nitekim verilere göre katılımcılar, karşı cinse yönelik sadakatsizlik, menfaat odaklı tutumlar ve doyumsuzluk nedeniyle güven duymakta zorlanmaktadırlar. Hızlı tüketim kültürü ve alternatiflerin bolluğu, ilişkilerin istikrarsız hale gelmesine yol açarken, sabırsızlık ve anı yaşama kaygısı uzun süreli bağlılıkları giderek belirsiz hale getirmektedir. Bu bağlamda flört ilişkileri, ciddi bağlardan kaçınma ve olası hayal kırıklıklarından korunma amacıyla bir savunma mekanizması olarak görülmektedir. Evlilik ise genellikle ekonomik kaygılar, özgürlük alanının daralması ve sorumluluktan kaçınma çerçevesinde değerlendirilmekte ve uzak bir ihtimal olarak görülmektedir. Duygusal yatırımların riskli bulunduğu bu akışkan dünyada bireyler, istikrarlı ilişkiler yerine çoğunlukla geçici, sorumluluk gerektirmeyen ve hızlı tüketilebilen bağları tercih etmektedir.

Sonuçlar: Günümüz modern toplumunda hız, belirsizlik ve güvensizlik, bireylerin romantik ilişkilerini derinden etkilemektedir. Gençler, karşı cinse yönelik güvensizlik, anı yaşama isteği ve alternatiflerin bolluğu nedeniyle kalıcı ve istikrarlı ilişkilere temkinli yaklaşmaktadır. Hızlı tüketim kültürü, ilişkileri yüzeysel ve kısa süreli hale getirirken, bağlılık ve sorumluluk

gerektirmeyen flört ilişkileri yaygınlaşmaktadır. Duygusal kırılganlık, bireyleri birden fazla kişiyle bağlantıda kalmaya yönlendirirken, sadakatsizlik ve tatminsizlik olağanlaşmaktadır. Sonuç olarak, aşk ve romantik ilişkiler bireysel özgürlük, haz ve deneyim odaklı, geçici bir yapıya evrilmekte, istikrarlı bağlar kurmak zorlaşmaktadır.

Bu çalışma, "Geç Modern Dönemde Z Kuşağı Gençliği: Gündelik Hayat Deneyimleri ve Kırılganlıklar" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir ve ADÜ BAP İTBF-23002 projesi tarafından desteklenmiştir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 15.30-17.00

İLİŞKİ DOYUMUNUN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF RELATIONSHIP SATISFACTION ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

İlayda DOĞAN[1], Ercan KOCAYÖRÜK[2]

[1,2]Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Çanakkale / Türkiye

Amaç: Günümüz dünyasında romantik ilişkiler, bireylerin duygusal iyi oluşlarını etkileyen önemli unsurlardan biri olarak görülmektedir. İlişki doyumu, bireylerin ilişkilerine dair öznel değerlendirmelerini ifade eden ve duygusal iyi oluşlarını doğrudan etkileyen bir kavramdır. Çiftlerin ilişki doyumu, bireysel ve demografik faktörlerin yanı sıra, ilişkinin süresi, tanışma biçimi ve romantik ilişki durumu gibi değişkenlerden de etkilenmektedir. Bu çalışmada, 18-60 yaş aralığındaki romantik ilişkisi olan bireylerde ilişki doyumunun; romantik ilişki durumu (flört/sevgili, evli), ilişkinin süresi ve tanışma biçimlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin ve varsa bu farklılığın düzeyinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Romantik ilişki durumu ile ilişki doyumu arasındaki farklılıkları değerlendirmek için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Ayrıca, ilişkinin süresi ve tanışma biçimlerine göre anlamlı farklılıkları belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA analizi gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi SPSS 27.0.1 programı kullanılarak yapılmış ve tüm istatistiksel testler %95 güven aralığında hesaplanmıştır. Araştırmaya Türkiye genelinde 18-60 yaş aralığında 477 (%84,72) kadın ve 86 (%15,28) erkek olmak üzere toplamda 563 kişi katılmıştır ($\bar{X}$ = 21.99, SD = 2.58). Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen kriterlere uygun olarak amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen "Demografik Bilgi Formu" ve Curun (2001) tarafından Türkçeye uyarlanan "İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ)" kullanılmıştır.

Bulgular ve Sonuçlar: Yapılan analizler sonucunda, ilişkinin süresinin ilişki doyumu üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu bulunmuştur ($p < .05$). En düşük doyum 1 yıldan kısa süren ilişkilerde görülürken, en yüksek doyum 1-5 yıl süren ilişkilerde tespit edilmiştir. Ancak, 5 yıldan uzun süren ilişkilerde doyum zamanla azalmaktadır. Tanışma biçimine göre yapılan ANOVA testi, ilişki doyumu açısından gruplar arasında anlamlı bir fark göstermemiştir ($p = .263$). Bu sonuç, bireylerin partnerleriyle tanışma biçimlerinin ilişki doyumu üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermektedir. Son olarak bağımsız örneklem t-testi sonuçları, evli ve sevgilisi kişiler arasında da doyum açısından anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur. ($t(523) = 67,941$, $p = .000$). Gruplar arasındaki ortalama fark 1,485 olarak hesaplanmış ve 1,44 ile 1,53 arasında değiştiği belirlenmiştir. Sonuç olarak, ilişkinin süresi ve romantik ilişki durumu (flört/sevgili, evli), ilişki doyumu açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterirken, tanışma biçiminin ilişki doyumu üzerinde belirgin bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Bu çalışma, birinci yazarın yüksek lisans sürecinde, ikinci yazarın danışmanlığında yürüttüğü araştırmadan üretilmiştir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 203 15.30-17.00

ROMANTİK İLİŞKİLERDE KENDİNİ AÇMANIN İLİŞKİ DOYUMU ÜZERİNDEKİ ROLÜ

THE ROLE OF SELF-DISCLOSURE IN ROMANTIC RELATIONSHIPS ON RELATIONSHIP SATISFACTION

Nihal KORAL1, Zeynep ERDOĞAN YILDIRIM [1]

[1]*Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Denizli / Türkiye*

Amaç: Duygu temelli yapıları ve karmaşıklıklarıyla dikkat çeken romantik ilişkilerin bireylerin gelişim sürecinin önemli bir parçası olduğu bilinmektedir. Romantik ilişkilerin sürekliliği ve sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için kritik öneme sahip olan "ilişki doyumu", genel olarak partnerlerin ilişkiden beklentileriyle ilişkili olarak karşımıza çıkmaktadır. İlişki doyumu ile bağlantısı ortaya konan kişinin partnerine kendisi ve ilişkisi hakkında bilgi verme anlamına gelen ilişkide kendini açma düzeyinin, iletişim ve empati gibi becerilerin gelişiminde etkili olduğu bilinmektedir. Ülkemizde kendini açma ile ilgili kaynakların sınırlı olmasından da hareketle bu çalışmanın amacı, romantik ilişkide kendini açma ile ilişki doyumu arasındaki ilişkileri ortaya koymaktır. Bu doğrultuda romantik ilişkide kendini açma düzeyinin alt boyutlarının ilişki doyumunun yordayıcıları olarak incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırmanın örneklemi, romantik ilişkiye sahip 18-25 yaş aralığında 170 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışmada, Kişisel Bilgi Formu, İlişki Değerlendirme Ölçeği ve Romantik İlişkide Kendini Açma Düzeyi Ölçeği (dört alt boyut: açıklık, iletişim, cinsel yakınlık, duygulanım) kullanılmıştır. Çevrimiçi anket siteleri aracılığıyla toplan verilerin analizinde SPSS 26 paket programı kullanılmış, korelasyon analizi ile çok değişkenli regresyon analizi yürütülmüştür.

Bulgular: Pearson korelasyon analizi sonucunda ölçeklerin tüm toplam puanları ile alt boyutları arasında anlamlı ilişkiler olduğu gözlenmiştir ($p < .001$). Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkide kendini açmanın alt boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki etkisini belirleyebilmek üzere yürütülen çoklu regresyon analizinin sonuçları ise açıklık ve iletişim boyutlarının birlikte ilişki doyumunu anlamlı düzeyde açıkladığını göstermektedir, $R^2 = .435$, $F(4,165) = 31.794$, $p = .000$.

Sonuçlar: Bu çalışmanın bulguları ile bireyin kendisi ile ilgili durumları partneriyle paylaşması ve kendisini açık bir biçimde ifade etmesi anlamına gelen *açıklık* ve bireyin partneri ile ilişkisindeki iletişimi ile ilgili olan *iletişim* alt boyutlarının ilişki doyumu için önemli birer yordayıcı olduğu ortaya konmuştur. Kişilerarası ilişkilerde tarafların birbirlerine duygu ve düşüncelerini açıkça ifade etmeleri; ilişkiyi sürdürmek, ilişki doyumunu artırmak ve ilişkiyi ilerletmek açısından oldukça önemli olduğu düşünüldüğünde, bu çalışmanın ilişki doyumunu artırma stratejilerinin geliştirilmesine yönelik yeni bakış açılarına katkı sunacağı düşünülmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 15.30-17.00

GENÇLİK VE MÜDAHALE ÇALIŞMALARI

Ayfer Dost Gözkan
Oturum Başkanı, Özyeğin Üniversitesi

AKRAN EĞİTİMİ YOLUYLA ERGEN GELİŞİMİNİN VE EBEVEYN-ERGEN İLİŞKİLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ

EMPOWERMENT ADOLESCENT DEVELOPMENT AND PARENT-ADOLESCENT RELATIONSHIPS THROUGH PEER EDUCATION

Elif Alım MUTLU[1], Gizem ÖZEN[1], Figen ÇOK[1]

[1]Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Ergenlik ve yetişkinlik gelişiminin bilimsel temellere dayalı olarak aktarıldığı iki modülden oluşan *Ergenlik ve Ebeveyn-Ergen İlişki Niteliğini Güçlendirici Eğitim Programı'nın* geliştirilmesi; programın, ergenlik dönemindeki gençlerin ergenlik gelişimi, yetişkinlik gelişimi ile ilgili bilgi düzeylerine ve ebeveynleriyle ilişki niteliğine olan etkisinin değerlendirilmesi çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Program kapsamında akranlarına eğitim veren gönüllü ergenlerin eğitilmesi ve akran eğiticiler aracılığıyla programın uygulanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Başkent Üniversitesi Özel Ayşeabla Okulu'nda 2023-2024 eğitim-öğretim yılında 8. sınıfa giden 68 öğrenci ile deneysel bir çalışma yapılmıştır. Deney ve kontrol gruplu ön test, son test ve izleme ölçümlü desen kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemiyle deney grubunu 39 öğrenci, kontrol grubunu 29 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplamada üç veri aracı kullanılmıştır. Ebeveyn-Ergen İlişki Niteliği Ölçeği, likert tipinde 18 maddeden oluşmaktadır. "Olumlu ilişki", "olumsuz ilişki" ve "açıklama" alt boyutlarıyla anne ve baba için ayrı değerlendirilmektedir. Ergenlik Dönemi Değişiklikleri Bilgi Testi, ergenlik dönemindeki değişikliklere ilişkin bilgi düzeyini 18 madde üzerinde test etmektedir. Yetişkinlik Dönemi Değişimlerine İlişkin Öğrenci Değerlendirme Formu, yetişkinlik dönemindeki değişikliklere ilişkin bilgi düzeyinin ortaya konulması amacıyla araştırmacılar tarafından program içeriği ve gelişim psikolojisi temel alınarak hazırlanmıştır. 4 açık uçlu soru bulunmaktadır. Ölçme ve değerlendirme, gelişim psikolojisi alanlarından iki uzmandan uzman görüşü alınmıştır. Mixed Design/ Split Plot Repeated ANOVA kullanılarak veri analizi yapılmıştır. Programın içeriği, program geliştirme ilkelerine uygun biçimde hazırlanmıştır. Öğrenme süreçlerinde sık başvurulan yöntemlerden olan akran öğretimi yöntemiyle program uygulanmıştır.

Bulgular: Ebeveyn-ergen ilişki niteliğine ait olumsuz anne ilişki, olumsuz baba ilişki, olumlu anne ilişki, olumlu baba ilişki, baba açıklama, anne açıklama alt boyutları ve ergenlik dönemi değişiklikleri bilgi düzeyi üzerinde deney grubunun tekrarlı ölçümlerinde anlamlı bir artış görülmemiştir. Deney grubunda yetişkinlik dönemi değişiklikleri bilgi düzeylerine ilişkin tekrarlı ölçümlerin anlamlı biçimde arttığı bulgulanmıştır.

Sonuçlar: Programın ebeveyn-ergen ilişki niteliği ve ergenlik dönemi değişiklikleri bilgi düzeyi açısından anlamlı bir etkisi olmadığı; yalnızca yetişkinlik dönemi değişiklikleri bilgi düzeyinde anlamlı ve olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu çalışma 1919B012106518 numaralı proje olarak 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri kapsamında yürütülmüş TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 15.30-17.00

ERGENLERDE SİBER ZORBALIKLA MÜCADELEYE YÖNELİK MOBİL TABANLI BİR KENDİNE YARDIM UYGULAMASI: SİBERYA

A MOBILE BASED SELF-HELP APPLICATION FOR FIGHTING CYBER BULLYING AMONG ADOLESCENTS: SİBERYA

Türkan DOĞAN[1], Eyüp Sabır ERBİÇER[1], Nilüfer KOÇTÜRK[1], Ece Nur BORANLI[2], Özge Deniz ÖZDEMİR[3], Gökçe KARTAL[4], Elif CEYLAN[5], Feyza Betül ÖZBAKIŞ[1], Ceren İZMİR[1], Beyza İLBEY[1]

[1]Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

[2]Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eskişehir / Türkiye

[3]Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Antalya / Türkiye

[4]Hatay Kırıkhan Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Kırıkhan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Hatay / Türkiye

[5]Beşpınar İlkokulu, Beşiri İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Batman / Türkiye

Amaç: Bu çalışma, ergenlerin siber zorbalığa dair farkındalıkları ile önleme ve müdahale becerilerinin arttırılması amacıyla bir uygulama geliştirmeyi ve mobil uygulamanın geleneksel psikoeğitim programına göre etkililiğini test etmeyi hedeflemektedir.

Yöntem: Bu araştırma karma desen modelindedir. Nitel boyutunda, geliştirilecek uygulamaya dair ergenlerle ihtiyaç analizi yapılmış (n=15) ve verinin içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda ise ön test-son test kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır. Birinci deney grubu mobil uygulamayı kullanmış, ikinci deney grubu geleneksel psikoeğitim almış ve kontrol grubuna herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Öğrencilerin, siber zorbalık farkındalığına ve siber zorbalıkla baş etmenin alt boyutları olan yardım arama, bilgi arama, kaçınma ve gizlilik ve güvenliğe dair ön test puanları, son test puanları ve izleme puanları kendi içinde tek yönlü ANOVA kullanılarak karşılaştırılmıştır. Grupların ön-test, son-test ve izleme testi puanları tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA ile karşılaştırılmıştır. Grupların zaman içimdeki değişimlerini incelemek için Bonferonni testi kullanılmıştır. Cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi ve internet kullanımının karıştırıcı değişken olabileceği düşünülerek grupların ön-test, son-test ve izleme testi puanlarına ilişkin tekrarlı ölçümler için ANCOVA yapılmıştır.

Bulgular: Mobil uygulama, psikoeğitim ve kontrol grubundaki öğrencilerin bahsedilen değişkenlerdeki ön-test puanlarında anlamlı bir fark belirlenmemiştir (p>.05). Son test puanları tek yönlü ANOVA ile analiz edildiğinde, beklendik şekilde, farkındalık, yardım arama, bilgi arama ve gizlilik ve güvenlik boyutlarında hem mobil uygulama hem de psikoeğitim grubunun kontrol grubundan anlamlı şekilde daha yüksek puan aldığı, benzer şekilde kaçınma boyutunda ise kontrol grubunun diğer iki gruptan anlamlı şekilde daha yüksek puan aldığı saptanmıştır (p<.05). Mobil uygulama ve psikoeğitim grupları arasında anlamlı bir fark belirlenmemiştir (p>.05). Aynı sonuçlar izleme puanlarında da elde edilmiştir. Tekrarlı ölçümler için iki yönlü

ANOVA sonucunda grup ve zaman etkileşiminin tüm değişkenlerde anlamlı bir varyans kaynağı olduğu bulunmuştur (p<.01). Bonferroni testi sonuçlarına göre de mobil uygulama ve psikoeğitim gruplarının ön test sonuçlarının son test ve izleme puanlarından anlamlı olarak farklılaştığı saptanmıştır (p<.05). ANCOVA sonucunda cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi ve internet kullanımının karıştırıcı etkisine rastlanmamıştır (p>.05).

Sonuçlar: Geliştirilen mobil uygulamanın siber zorbalığa dair farkındalık ve beceri kazandırmada geleneksel psikoeğitim kadar etkili olduğu kontrollü deneysel uygulama sonrasındaki analizlerle belirlenmiştir. Geliştirilen uygulamanın gittikçe önem kazanan bir sorun olan siber zorbalık konusunda özellikle psikolojik danışmana erişimi kısıtlı olan okullardaki öğrenciler için fırsat eşitliğine katkıda bulunması beklenmektedir.

Bu çalışma "Ergenlerde Siber Zorbalıkla Mücadeleye Yönelik Masaüstü/Mobil Tabanlı Kendine Yardım Uygulamasının Geliştirilmesi" adlı proje kapsamında yürütülmüş TÜBİTAK 3005 - Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Yenilikçi Çözümler Araştırma Projeleri Destek Programı tarafından desteklenmiştir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 15.30-17.00

ÜNİVERSİTE ADAPTASYONUNA SORUN ÇÖZME TERAPİSİ İLE MÜDAHALE: BİR OLGU SUNUMU

INTERVENTION WITH PROBLEM SOLVING THERAPY FOR UNIVERSITY ADAPTATION: A CASE REPORT

Sevim ADALI[1], Mehmet ŞAKİROĞLU[2]

[1]Karabük Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Karabük / Türkiye

[2]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Aydın / Türkiye

Amaç: Bu olgu sunumunda üniversiteye yeni başlamış ve üniversite yaşamına uyumda zorluklar gösteren 18 yaşında erkek bir danışana Sorun Çözme Terapisi (SÇT) yaklaşımıyla gerçekleştirilen müdahale süreci anlatılmıştır. Olgunun üniversite adaptasyonunun sağlanması, sorun çözme becerilerinin artırılması ve depresif belirtilerinin azaltılması üzerine çalışılması hedeflenmiştir.

Yöntem: Terapi birinci yazar tarafından, ikinci yazarın süpervizyonunda klinik psikoloji doktora programı klinik uygulama dersi kapsamında yürütülmüştür. Olgu ile ilk görüşme yapılmış, şikayetleri ve olgu öyküsü alınmıştır. Olgunun okula uyum sorunları ve depresif belirtilerini değerlendirmek üzere psikolojik testler ve ölçekler kullanılarak klinik değerlendirmesi tamamlanmıştır. Olgu ile 11 seans süren SÇT gerçekleştirilmiştir. Olguya üniversite adaptasyonu ve stresle başa çıkma üzerine psikoeğitim verilmiştir. Olguya SÇT hakkında bilgi verildikten sonra SÇT basamakları takip edilerek olguya sorun yönelimi eğitimi verilmiş, olumlu sorun yönelimi kazanması için Sokratik sorgulama, hayal etme, arkadaşa tavsiye verme ve dur-düşün tekniği kullanılmıştır. İlerleyen seanslarda olgunun sorununun tanımı yapılmış, sorun ve mevcut belirtileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir ve soruna yönelik hedef belirlenmiştir. Hedefle uyumlu ve problemi çözebilecek çözüm seçenekleri listelenmiştir. Oluşturulan çözüm seçenekleri niteliksel ve niceliksel olarak değerlendirildikten sonra olgunun en yüksek puanı verdiği davranışsal aktivasyon çözüm olarak seçilmiştir. Çözüm seçeneği iki hafta boyunca uygulanmıştır.

Bulgular: Terapi öncesi ve uygulama sonrası psikolojik ölçeklerden elde edilen puanlar karşılaştırılmış olup olgunun tedavi sonrasında olumsuz sorun yöneliminin azaldığı, olumlu sorun yöneliminin arttığı, kaçınmacı sorun çözme tarzının ve dürtüsel/dikkatsiz sorun çözme tarzının azalıp akılcı sorun çözme tarzının arttığı gösterilmiştir. Ayrıca, olgunun depresif belirtileri ve kaygı belirtileri tedavi sonrası azalmıştır. Olguyla yapılan 1 ve 6 aylık takip görüşmelerinde de tedavide elde edilen kazanımların sürdürüldüğü görülmüştür.

Sonuçlar: Uygulama sonucunda olgunun üniversiteye uyum sağladığı, depresif belirtilerinin azaldığı ve sorun çözme becerilerini kazandığı gözlenmiştir. Üniversite adaptasyonunda soruna yönelik psikoeğitimleri ve sorun çözme becerilerinin kazandırılmasını içeren bu SÇT müdahalesinin danışana yarar sağladığı sonucuna varılmıştır. Müdahalenin detayları ve sonuçları alanyazın ışığında tartışılmıştır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 204 15.30-17.00

ÖRTÜK ZEKA KURAMI TEMELLİ MÜDAHALE PROGRAMININ İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GELİŞEN ZİHİN, UMUT VE AZİM DÜZEYLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

THE EFFECTS OF MINDSET THEORY-BASED INTERVENTION PROGRAM ON PRIMARY SCHOOL STUDENTS' GROWTH MINDSET, HOPE, AND GRIT LEVELS

Büşra HUBUP[1], Ali Serdar SAĞKAL[2]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın / Türkiye
[2]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aydın / Türkiye

Amaç: Bu araştırmanın amacı, Dweck (2000, 2012) tarafından geliştirilen örtük zeka kuramı temel alınarak geliştirilen müdahale programının ilkokul öğrencilerinin gelişen zihin yapıları, umut ve azim düzeyleri üzerindeki etkilerini deneysel olarak test etmektir.

Yöntem: Bu araştırmada, örtük zeka kuramı temelli müdahale programının ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin gelişen zihin, umut ve azim düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla öntest – sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deney grubunda 67, kontrol grubunda 70 olmak üzere toplam 137 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Katılımcıların yaşları 9 ile 11 (*Ort* = 9.61, *ss* = .62) arasında değişmiştir. Demografik Bilgi Formu, Gelişen Zihin Ölçeği, Çocuklarda Umut Ölçeği ve Çocuklar ve Yetişkinler İçin Azim Ölçeği veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Müdahale programı, 8 oturumdan oluşmuştur. Programın amacı, örtük zeka kuramı, beynin işleyişi, gelişen ve sabit zihin yapıları arasındaki fark, hata yapmanın öğrenme sürecindeki rolü gibi konularda öğrencilere bilgi ve beceriler kazandırmaktır. Oturumlarda kullanılan etkinlikler; beyin fırtınası, tartışma, öyküleme ve örnek olaylar gibi farklı yöntemlerle zenginleştirilmiştir. Araştırmada nicel verilerin analizinde tek yönlü kovaryans analizi tekniği kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada gerçekleştirilen hipotez testi sonuçları, müdahale programına katılan deney grubu öğrencilerinin gelişen zihin puan ortalamalarının, kontrol grubu öğrencilerine göre, anlamlı düzeyde arttığını göstermiştir ($F_{1\text{-}134} = 4.128$, $p = .044$). Bununla birlikte, umut ($F_{1\text{-}134} = 2.362$, $p = .127$) ve azim ($F_{1\text{-}134} = .104$, $p = .748$) değişkenleri açısından deney ve kontrol grupları arasında öntest puan ortalamalarına göre düzeltilmiş sontest ortalama puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Sonuçlar: Bu araştırmanın sonuçları, örtük zeka kuramı temelli müdahale programının ilkokul öğrencilerinin gelişen zihin yapılarını desteklediğine ilişkin öncül kanıtlar sunmuştur. Deney ve kontrol grupları arasında tespit edilen anlamlı farklılığın etki büyüklüğü küçük düzeyde olmasına rağmen ilkokul örneklemine yönelik geliştirilen bu müdahale programının alanyazında önemli bir adım niteliğinde olduğu ve gelecek araştırmalara ışık tutabileceği söylenebilir.

Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tez çalışması kapsamında, ikinci yazarın danışmanlığında yürütülmüştür.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 15.30-17.00

EBEVEYNLİK-ERGENLİK-BELİREN YETİŞKİNLİK

Ayşe Vildan Acar Bayraktar
Oturum Başkanı, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KARİYER FARKINDALIĞININ GELECEK KAYGILARIYLA İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' CAREER AWARENESS AND FUTURE ANXIETY

Osman Nejat AKFIRAT[1], Yıldız Öztan ULUSOY[1]

[1]Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kocaeli / Türkiye

Amaç: Üniversite öğrencilerinin Kişisel Farkındalık, Kendini Tanıma İhtiyacı, Genel Kariyer Farkındalığı, İş Farkındalığı, Yetkinlik Farkındalığı, Kariyer Kararı alt boyutlarından oluşan kariyer farkındalıklarının, gelecek korkusu ve gelecekten umutsuzluk alt boyutlarından oluşan gelecek kaygılarıyla arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Korelasyonel modele uygun tasarlanan araştırmanın örneklemi 403 kadın 214 erkek toplam 617 üniversite öğrencisinden oluşmuştur. Araştırma kapsamında kullanılan veri toplama aracı Kişisel Bilgi Formu, Kariyer Farkındalık Ölçeği ve Gelecek Kaygısı Ölçeği'nden oluşmaktadır. Veriler JAMOVI programında betimsel ve ilişkisel istatistikler kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Yapılan analiz sonucunda. Gelecek Kaygısı Ölçeği toplam ve gelecekten korku alt boyutu puanlarının cinsiyetlere göre kadınların lehinde istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı bulunmuştur. Gelecek Kaygısı Ölçeği toplam ve alt boyutları puanları aile gelir düzeyi açısından gelir düzeyi yüksek olanların orta ve düşük olanlardan anlamlı olarak düşük çıkmıştır. Gelecek Kaygısı Ölçeği toplam ve alt boyutları puanları ve Kariyer Farkındalığı ölçeği toplam ve alt boyut puanları sınıf, ağırlıklı genel not ortalamasına göre farklılaşmaktadır. Gelecek Kaygısı Ölçeği puanları ve Kariyer Farkındalığı ölçeği puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmış ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur. Gelecek kaygısının kariyer farkındalığını yordayıp yordamadığını incelemek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucuna göre gelecek kaygısının kariyer farkındalığının istatistiksel olarak anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($R=0.500$, $R^2=0.250$, $F= 204$, $p<0.001$).

Sonuçlar: Yapılan analizler sonucunda araştırmaya katılan kadın üniversite öğrencilerinin gelecek kaygılarının erkeklere nazaran daha yüksek olduğu, Kariyer Farkındalığı ölçeği toplam ve alt boyut puanları, gelecek kaygısı ölçeğinin gelecekten umutsuzluk puanları arasından cinsiyet açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Aile gelir düzeyi daha yüksek olan üniversite öğrencilerinin gelecek kaygıları daha düşükken kariyer farkındalığı açısından fark bulunmamaktadır. Gelecek kaygısı ve kariyer farkındalığı arasında anlamlı ilişkinin bulunduğu, gelecek kaygısının kariyer farkındalığının anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 15.30-17.00

ERGENLERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK(RESILIENCE) DÜZEYLERİNİN ARTIRILMASI İÇİN BİR PROGRAM ÖNERİSİ: SANATLA TERAPİ PROGRAMI

A PROGRAM PROPOSAL FOR INCREASING THE PSYCHOLOGICAL RESILIENCE LEVELS OF ADOLESCENTS: ART THERAPY PROGRAM

Reyhan DEMİR ÖVEZ[1], Gökhan TEKİN[2]

[1]Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aydın / Türkiye

[2]Yeni Orhanlı Kamuran Başel O.O., Seferihisar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İzmir / Türkiye

Amaç: Ergenlik, çocukluktan yetişkinliğe geçişin gerçekleştiği bir büyüme dönemi şeklinde tanımlanabilir. Bu süreçte bireyler sosyal, bilişsel, bedensel, duygusal, cinsel ve psikolojik açıdan gelişim göstermektedirler. Bu geçiş, yetişkinliğin getireceği bazı sorumlulukların fark edilmeye başlandığı, çalkantılı ve zor bir süreçtir. Ergen bireyler, yaşadıkları zorlu süreçte karşılaştıkları olaylara verecekleri tepkilerle kişiliklerini ve kimliklerini oluşturmaya çalışacaklardır. Bireylerin bu geçiş sürecinde ne gibi zorluklarla karşılaşacakları öngörülemediği için, risk faktörlerine karşın geliştirecekleri psikolojik dayanıklılık düzeylerinin yüksek olması, sürecin atlatılmasında önem kazanmaktadır. Bu çalışmada ergen bireylerin karşılaşabilecekleri zorluklara karşın psikolojik dayanıklılık düzeylerinin önerilen sanat terapisi programıyla artırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Psikolojik dayanıklılık kavramı farklı araştırmalarda ‘yılmazlık’, ‘psikolojik sağlamlık’ ve ‘psikolojik esneklik’ şeklinde de tanımlanmaktadır. Bireyde kendini toparlama gücü, dengeli, sağlam ve esnek iyi oluş hali, ergen bireylerin zorlu durumlarla baş edebilmesinde önemli bir noktadır. Önerilen sanat terapisi programı ile programa katılan bireylerin ölçülen duygusal iyileşme düzeyleri (nicel veri) ve terapi sürecinde üretilen sanat eserleri üzerinden yapılan yorumlar (nitel veri) bir arada analiz edilebilir. Sanat terapisi uygulamalarının ve katılımcıların sanat üretimlerinin anlamını, sembollerini ve mesajlarını derinlemesine incelemeye yönelik olan Tartışmalı ve Yorumlayıcı Yöntem kullanılması da önerilir. Bu yöntemde, sanatın insan psikolojisindeki yeri ve terapötik etkileri daha geniş bir teorik çerçevede ele alınabilir.

Bulgular: Sanat terapisi programında odak noktanın yaratım süreci olduğu gözden kaçırılmayarak, önerilen program ile bu bulgular üzerinden değerlendirmeler yapılmalıdır. Bu program ile ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin artırılmasında sanatın gücünden yararlanma boyutuyla sanat terapisi yaklaşımları değerlendirilebilir ve sanat terapisi programı için çeşitli öneriler sunulabilir.

Sonuçlar: Psikolojik dayanıklılık geliştirmede risk faktörlerine karşı aile, sosyal çevre ve toplumun öneminin yanında zihinsel etmenler ve belirli becerilerin de koruyucu faktörler olduğu söylenebilir. Bununla birlikte koruyucu faktör olarak sanat terapisi yararlanılabilecek bir alan şeklinde karşımıza çıkar. Önerilen sanatsal yaratım ve ifade sürecinin merkeze alındığı sanat terapisi programı ile ergen bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde kendiliğinden bir iyileştirici gücün olduğu ortaya konulmuştur.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 15.30-17.00

ANNELERİN ANI HATIRLAMA GÖREVİNDE SERGİLEDİĞİ DUYGU SOSYALLEŞTİRME DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ
AN EXAMINATION OF MOTHERS' EMOTION SOCIALIZATION BEHAVIORS IN A REMINISCING TASK

Ayşe Vildan ACAR BAYRAKTAR[1], Zehra UÇANOK[2]
[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye,
[2]Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Annelerin duygu sosyalleştirme davranışları çocuk ve gençlerin duygusal yetkinlik kazanmasında oldukça önemlidir. Duygu sosyalleştirme genellikle hipotetik senaryolarla anne bildirimine dayalı ölçülmektedir. Ancak, orta çocukluk döneminden itibaren gelişimin doğası düşününüldüğünde, annelerin günlük yaşamlarında çocuklarıyla karşılıklı etkileşim içerisindeyken sergilediği duygu sosyalleştirme davranışlarının değerlendirilmesi önemlidir. Bu çalışmada, annelerin duygu sosyalleştirme davranışlarının Anı Hatırlama Görevi ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Buna ek olarak, annelerin duygu sosyalleştirme davranışlarının eğitim düzeyine, toplam aylık gelir düzeyine ve çocuğun cinsiyetine göre nasıl farklılaştığı incelenmiştir.
Yöntem: Bu araştırmaya Türkiye'nin farklı illerinde yaşayan 63 anne ve okul çağındaki çocukları katılmıştır. Annenin yaşları 28 ile 50 arasında (*Ort.* = 37.97; *S* = 5.60) değişmekte olup çocuklarının (30'u kız, 33'ü erkek) yaşları ise 6 ile 10 arasındadır (*Ort.* = 8.08; *S* = 1.04). Annelerin duygu sosyalleştirme davranışlarının değerlendirilmesi amacıyla Anı Hatırlama Görevi kullanılmıştır. Anne ve çocuk olumu duygu içeren anı hakkında konuşurken, annelerin duygu sosyalleştirme davranışları sosyal normların öğretilmesine ilişkin tepkiler, cesaretlendirme tepkileri, yanısıtma tepkileri, duruma odaklı tepkiler, rahatsızlık ve görmezden gelme tepkileri olmak üzere 6 boyutta değerlendirilmiştir.
Bulgular: Verilerin analizinde SPSS 23 programı kullanılmıştır. Annelerin duygu sosyalleştirme davranışlarının eğitim düzeyi, çocuğun cinsiyeti ve toplam aylık gelir düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi için 2 (düşük eğitim düzeyi, yüksek eğitim düzeyi) X 2 (düşük gelir düzeyi, yüksek gelir düzeyi) X 2 (kız, erkek) ANOVA analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, yansıtma tepkileri üzerinde cinsiyet temel etkisi anlamlı bulunmuş ve kız çocuğa sahip anneler bu tepkiyi daha fazla sergilemiştir. Cesaretlendirme ve duruma odaklı tepkiler üzerinde toplam aylık gelir düzeyi ve çocuğun cinsiyetinin etkileşim etkisi anlamlı bulunmuştur. Yüksek gelir düzeyinden gelen erkek çocuğa sahip anneler, çocuklarının olumlu duygularına karşı cesaretlendirici ve duruma odaklı tepkileri daha fazla sergilemiştir.
Sonuçlar: Mevcut araştırma, duygu sosyalleştirme davranışlarının gözleme dayalı bir görev uygulamasıyla değerlendirilmesi açısından ilgili literatüre katkı sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, elde edilen ilişkiler bir sonraki gelişim dönemi olan ergenlikte anne ve çocuk iletişiminin sağlıklı şekilde devam etmesi için ebeveynlere yol gösterici olabilir. Ebeveynlerin günlük iletişimlerinde olumlu duyguları desteklemesi, çocuk ve ergenlerin olumlu duygu durumunu sürdürmesinde etkilidir. Bu bağlamda ilgili çalışma, ebeveyn destek programları ve çocuk ve ergenlerin duygusal gelişmine yönelik müdahale programları için önemli doğurgular sunmaktadır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 15.30-17.00

BELİREN YETİŞKİNLİK DÖNEMİNİ YORDAYAN BİREYSEL VE BAĞLAMSAL FAKTÖRLER: ÇOK DÜZEYLİ BİR MODELLEME

INDIVIDUAL AND CONTEXTUAL FACTORS THAT PREDICT EMERGING ADULTHOOD PERIOD: A MULTILEVEL MODELING

Ayşe Vildan ACAR BAYRAKTAR[1], Zeynep ÇAKMAK[2], A. Berna AYTAÇ[3], Esin ŞENER[4], Gülpembe YÜCEOL AKŞİT[5], Suzan ÇEN YAĞIZ[6]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye,

[2]Ordu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Ordu / Türkiye,

[3]Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Ankara / Türkiye,

[4]Anadolu Üniversitesi, Yunus Emre Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Eskişehir / Türkiye,

[5]Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Nevşehir / Türkiye,

[6]Adıyaman Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Adıyaman / Türkiye

Amaç: Sanayileşme sürecinde insanlar meslek sahibi olmak için eğitimlerine daha uzun süre devam etmeye başlamış, bu süreç evlenmeyi ve çocuk sahibi olmayı geciktirmiştir. Bunun sonucunda yetişkinliğe geçiş süreci uzamış ve ergenlik ile genç yetişkinlik arasında yeni bir yaşam dönemi ortaya çıkmıştır. Arnett (2000) bu yaşam dönemini beliren yetişkinlik süreci olarak adlandırmıştır. Bu çalışmada, beliren yetişkinlik dönemini yordayan bireysel ve bağlamsal faktörler ile bireysel ve bağlamsal faktörlerin etkileşiminin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmaya, Hacettepe Üniversitesi ve Anadolu Üniversinden yaşları 18-29 arasında değişen 328 lisans öğrencisi katılmıştır. Katılımcılar Çocuğun Değeri Ölçeği, Beliren Yetişkinliğin Boyutları Envanteri, Gelişimsel Niş Ölçeği, Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği ve Çok-Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeği- Kısa Form'u doldurmuşlardır.

Bulgular: Elde edilen verilerin hiyerarşik olarak iç içe geçmiş yapısını incelemek için analizler HLM kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Kendilerini yetişkin olarak algılayan, daha eşitlikçi, daha yüksek kişisel eylemliliğe sahip ve anneleri çocuğa daha fazla psikolojik değer veren bireyler daha fazla kimlik keşfi-arada kalmışlık sergilemiştir. Çapraz düzey etkileşimler, kişisel eylemliliğin annenin psikolojik değerinin kimlik keşfi-arada hissetme üzerindeki etkisini düzenlediğini göstermiştir. Daha eşitlikçi olan, daha yüksek kişisel eylemliliğe, daha yüksek SED'e, olumlu ve olumsuz duygusal iklime sahip olan ve daha fazla para harcayan bireyler daha fazla denemeyanılma-kendine odaklanma sergilemiştir. Yetişkin olma algısı, olumlu duygusal iklimin denemeyanılma-kendine odaklanma üzerindeki etkisini; kişisel eylemlilik, babaların psikolojik değeri ve olumlu duygusal iklimin denemeyanılma-kendine odaklanma üzerindeki etkisini; harcama miktarı, babaların psikolojik değerinin denemeyanılma-kendine odaklanma üzerindeki etkisini düzenlemiştir. Kendini yetişkin olarak algılayan, daha eşitlikçi, daha yüksek kişisel eylemliliğe sahip, ailesini daha az ziyaret eden ve annesinin çocuğa verdiği psikolojik

değeri daha yüksek olan bireyler daha fazla olumsuzluk-kararsızlık sergilemiştir. Yetişkin olma algısı, annenin psikolojik değerinin olumsuzluk-kararsızlık üzerindeki etkisini; ziyaret sayısı, babanın psikolojik değeri ve olumlu duygusal iklimin olumsuzluk-kararsızlık üzerindeki etkilerini düzenlemiştir.

Sonuçlar: Mevcut araştırma, beliren yetişkinliği yordayan hem bireysel hem de bağlamsal faktörleri ortaya koyması ve Türkiye'de beliren yetişkinlik hakkındaki bilgileri genişletmesi açısından literatüre katkıda bulunmaktadır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 205 15.30-17.00

BELİREN YETİŞKİNLİKTE ÖZNEL YAŞ ALGISI: KİMLİK, OLUMSUZLUK VE İYİ OLUŞUN ROLÜ

PERCEIVED SUBJECTIVE AGE IN EMERGING ADULTHOOD: THE ROLE OF IDENTITY, NEGATIVITY, AND WELL-BEING

Ece SAĞEL ÇETİNER[1], Ayşe Vildan ACAR BAYRAKTAR[1]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye

Amaç: Bireyin kendi yaşını algılama şekli ve bu algının duygusal, bilişsel ve sosyal boyutlarını kapsayan öznel yaş kavramı son zamanlarda ilgi çekmeye başlamıştır. Arnett tarafından tanımlanan beliren yetişkinlik dönemi, bireylerin kimliklerini keşfettikleri, bağımsızlık kazandıkları ve hayatlarının yönünü belirlemeye çalıştıkları bir süreçtir. Beliren yetişkinlik döneminde yaş algısının dalgalı bir seyir izlediği belirtilmektedir. Ayrıca, mutluluk ve yaşam doyumunun bireylerin kendilerini daha genç ya da daha yaşlı hissetmesiyle ilişkili olduğunu ortaya koyan araştırmalar mevcuttur. Bu çalışmada, beliren yetişkinlik döneminin kimlik keşfi, kendine odaklanma ve olumsuzluk gibi özellikleri ile bireylerin öznel yaş algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Buna ek olarak, mutluluk ve yaşam doyumunun bu ilişkideki aracı rolü ele alınmıştır.

Yöntem: Bu çalışmaya yaşları 18-29 arasında (M = 22.49, SD = 2.5) değişen 524 kişi (%70.8'i kadın) katılmıştır. Katılımcılar cinsiyet, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, kronolojik yaş ve öznel yaşa dair soruların olduğu demografik bilgi formunun yanı sıra, Beliren Yetişkinliğin Boyutları Envanteri, Mutluluk Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeğini doldurmuşlardır. Analizlerde yaş ve gelir düzeyi kontrol değişkenleri olarak modele dahil edilmiştir.

Bulgular: Beliren yetişkinliğin alt boyutları ile öznel yaş arasındaki ilişkiler, mutluluk ve yaşam doyumunun aracılığı ile incelenmiştir. Sonuçlar, olumsuzluk/kararsızlık boyutunun mutluluk ve yaşam doyumu ile negatif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca, mutluluk ve yaşam doyumunun öznel yaş ile negatif ilişkili olduğu, olumsuzluk/kararsızlığın öznel yaş üzerindeki etkisinin bu değişkenler tarafından kısmen aracılık edildiği bulunmuştur. Öte yandan, kimlik karmaşası mutluluk ve yaşam doyumu ile pozitif yönde ilişkili olup, öznel yaş üzerindeki etkisi dolaylı yollarla ortaya çıkmıştır. Kimlik karmaşasının mutluluk ve yaşam doyumu düzeylerini anlamlı şekilde yordadığı, ancak öznel yaş üzerindeki doğrudan etkisinin görece zayıf olduğu görülmüştür. Gelir düzeyi, öznel yaş ile anlamlı bir ilişki gösterirken, kronolojik yaşın etkisi anlamlı bulunmamıştır.

Sonuçlar: Bulgular, öznel yaş algısının beliren yetişkinlik döneminde bireyin psikososyal gelişim süreçleriyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Özellikle olumsuzluk ve kimlik karmaşasının, mutluluk ve yaşam doyumu üzerinden öznel yaş algısını etkileyebileceği görülmüştür. Bu sonuçlar, öznel yaşın yalnızca biyolojik yaşlanma ile değil, psikolojik ve sosyal faktörlerle şekillendiğini göstermektedir**.** Gelecek araştırmalarda, farklı kültürel bağlamlarda ve uzunlamasına tasarımlarla bu ilişkilerin nasıl değiştiği incelenebilir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 15.30-17.00

GENÇLİK VE GELİŞİMSEL KONULAR

Aysun Doğan
Oturum Başkanı, Ege Üniversitesi

TÜRKİYE'DE BABALIĞIN KUŞAKLARARASI AKTARIMI: NİTEL BİR ÇALIŞMA
THE INTERGENERATIONAL TRANSMISSION OF FATHERHOOD IN TURKEY: A QUALITATIVE STUDY

Elif ÇAY[1], Ali Serdar SAĞKAL[2]
[1]Birlik Bilim Doğa Koleji, Ankara / Türkiye
[2]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aydın / Türkiye

Amaç: Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de babalığın kuşaklararası aktarımını üç kuşak babanın deneyimleri ve algıları üzerinden derinlemesine incelemektir. Bu çalışmada, babaların deneyimlerini ve babalığa yönelik algılarını ortaya çıkarmak amacıyla, üç ayrı kuşakta yer alan babalarla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Kuşaklararası aktarım değerlendirilirken hem babalık olgusunu oluşturan babalık rolü, baba katılımı, babalık tutumları ve uygulamaları gibi kavramlar ele alınmış hem de babalığı etkileyen faktörlere ve babalığın anlamına ilişkin görüşlere yer verilmiştir.
Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşım kullanılmıştır. Katılımcıları seçmek için amaçlı örnekleme tekniklerinden ölçüt örnekleme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın örnekleme ölçütlerini karşılayan 10 ayrı aileden toplam 28 baba ile görüşme yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu ile Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu uygulanmıştır. Görüşmeler yüz yüze veya çevrimiçi bir biçimde gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Veri analizi sürecinde uzman görüşüne başvurulmuş, tek kodlayıcı güvenirliği hesaplanmıştır.
Bulgular: Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, babaların disiplin sağlayıcı ve öğretici yönlerinde kuşaklararası aktarımın gerçekleştiği; ancak, kuşaklar arasında disipline etme yolları ve öğretilen konu alanlarının değişime uğradığı belirlenmiştir. Ek olarak, üçüncü kuşağa doğru geçildiğinde, babalığın evin geçimini sağlayan yönüne yapılan vurgunun azaldığı; çocuğa yönelik duygusal desteklerin, çocuk bakımına ve ev işlerine katılımların artış gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca, üç kuşaktan babanın da kendi babalarından gördükleri babalığın olumsuz veya eksik olduğunu düşündükleri yönlerini telafi etmeye çalıştıkları; olumlu ve uygun değerlendirdikleri babalık davranışlarını ise rol model aldıkları belirlenmiştir.

Sonuçlar: Bu araştırmada, babaların, kendi babalarından gördükleri babalığın olumsuz veya eksik olduğunu düşündükleri yönlerini telafi ettikleri; olumlu babalık davranışlarını ise rol model aldıkları belirlenmiştir. Özellikle, mesafeli baba-oğul ilişkisinden yakın ve sıcak ilişki kurmaya doğru telafi edici bir eğilim olduğu görülmüştür. Ayrıca, sert ve katı babalık tutumlarının izin verici ve daha yumuşak bir tarafa doğru telafi edilmesi birinci ve ikinci kuşak babalarda yoğun olarak görülürken; üçüncü kuşakta yer alan babaların bu temaya yönelik görüş bildirmedikleri dikkat çekmiştir.

Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tez çalışması kapsamında ikinci yazarın danışmanlığında yürütülmüştür.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 15.30-17.00

BEKAR GENÇ YETİŞKİNLERDE SOSYAL MEDYADA GELİŞMELERİ KAÇIRMA KORKUSU (FOMO) VE AİLE AİDİYETİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN FEAR OF MISSING OUT (FOMO) ON SOCIAL MEDIA AND FAMILY BELONGING AMONG SINGLE YOUNG ADULTS

Ezgi Hazal KÜÇÜKOĞLU[1], Elif ÇAY[2]
[1]Keçiören Doğa Koleji, Ankara / Türkiye
[2]Birlik Bilim Doğa Koleji, Ankara / Türkiye

Amaç: Bu çalışmada, bekar genç yetişkinlerde, sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusu (FoMO) ile aile aidiyeti arasındaki ilişki incelemek hedeflenmiştir. Ulusal alan yazında, sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusuna ilişkin yapılan araştırmalara düşük düzeyde rastlanılması, alan yazına kazandırılması bakımından bu araştırmanın önemini artırmaktadır. Sosyal medya kullanımının son yıllarda artış göstermiş olması, üzerinde durulması gereken psikolojik ve toplumsal bir konu alanı haline gelmiştir. Günümüze değin yapılan araştırmalar sosyal medya kullanımı ile bir gruba ait olma ihtiyacı arasında ilişkiler olduğunu göstermiştir. Toplumun en küçük yapı taşı olan aile kurumunun birey ihtiyaçlarının ilk karşılandığı yer olduğu düşünüldüğünde, sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusu ile aile aidiyeti arasındaki ilişkilerin incelenmesi, gerek alan yazındaki bir boşluğu tamamlaması açısından gerekse psikolojik ve toplumsal anlamda bilgi sağlayıcılığıyla çalışmanın önemini artırmaktadır.
Yöntem: Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 18-39 yaş arasındaki 293 bekar genç yetişkin katılım göstermiştir. Katılımcılar, 104 erkek (% 36) ve 189 kadın (% 64) olarak dağılım göstermiştir. Veriler, Demografik Bilgi Formu, Sosyal Medyada Gelişmeleri Kaçırma Korkusu (FoMO) Ölçeği ve Aile Aidiyeti Ölçeği aracılığı ile toplanmıştır. Veri toplama süreci Google Form üzerinden çevrim içi olarak gerçekleşmiş, elde edilen verilerin analizi SPSS programı üzerinden sağlanmıştır. Verileri analiz etmek için Spearman Korelasyon Analizi, Mann-Whitney U Testi ve Kruskal Wallis-H Testi kullanılmıştır.
Bulgular: Araştırmada yapılan analizler değerlendirildiğinde, sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusu ile aile aidiyeti arasında negatif yönde, düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu; sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusunun cinsiyetler arasında farklılaşma gösterdiği ve bu farklılaşmanın bekar genç yetişkin kadınlarda, bekar genç yetişkin erkeklere göre anlamlı olarak daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır.
Sonuçlar: Araştırma sonucunda, aile aidiyeti ile sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusu arasında bir ilişki olduğu görülmüştür. Aile aidiyeti arttıkça sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusunun azaldığı belirlenmiştir. Ek olarak, sosyal medyada gelişmeleri kaçırma korkusunun bekar genç yetişkin kadınlarda, bekar genç yetişkin erkeklere oranla daha yüksek düzeyde görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Gelecek çalışmalarda, daha geniş örneklem gruplarına ulaşılması ve ilgili konu alanına çeşitli değişkenler dahil edilerek araştırmaların derinleştirilmesi alan yazına ışık tutacaktır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 15.30-17.00

ERGENLERDE ALGILANAN EKONOMİK GÜÇLÜK, AKRAN İLİŞKİLERİ VE BENLİK SAYGISI: BİR ARACILIK MODELİ

PERCEIVED ECONOMIC STRAIN, PEER RELATIONSHIPS, AND SELF-ESTEEM IN ADOLESCENTS: A MEDIATION MODEL

Ebrar YILMAZ[1], Enes KEVİKLİ[1], Rukiye KIZILTEPE[1]

[1] Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü

Amaç: Sosyal karşılaştırmaların yoğun olduğu ergenlik döneminde, ergenlerin ailelerinin ekonomik durumlarını nasıl algıladıkları oldukça önemlidir. Yapılan araştırmalar ergenlerin algıladığı ekonomik güçlüğün, depresyon, anksiyete gibi psikolojik sorunların yanı sıra benlik saygısında düşüş gibi olumsuz gelişimsel sonuçlara yol açtığını göstermektedir. Ancak sınırlı sayıda çalışma ergenlerin algıladığı ekonomik güçlük ile olumsuz gelişimsel sonuçlar arasında rol oynayan değişkenleri incelemektedir. Bu nedenle, bu çalışmanın amacı ergenin algıladığı sosyal destek, akran ilişkileri ve benlik saygısı arasındaki ilişkileri saptamak ve ergenin algıladığı ekonomik güçlük ile benlik saygısı arasındaki ilişkide akran ilişkilerinin aracı rolünü belirlemektir.

Yöntem: Bu çalışma farklı sosyoekonomik düzeylere sahip mahallelerdeki 6 ortaokulda, 712 ergen (Ortyaş = 11.91, SS = 1.12) ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların %47'si (n = 335) erkektir. Katılımcılar sınıf ortamında Algılanan Ekonomik Güçlük Ölçeği, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Akran İlişkileri Ölçeğini doldurmuşlardır. Analizler SPSS ve LISREL programları kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Korelasyon sonuçları, değişkenler arasındaki ilişkilerin beklenen yönde ve anlamlı olduğunu göstermiştir. Algılanan ekonomik güçlük benlik saygısı ve akran ilişkileri ile olumsuz yönde bir ilişkiye sahiptir. Benlik saygısı ve akran ilişkileri arasında ise olumlu yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. LISREL programı ile yürütülen yol analizi, modelin veriye iyi uyum sağladığını göstermektedir ($\chi2$ (5, N = 712) = 5.67, p = 0.34, GFI = .99, NFI = .96, CFI = .99, RMSEA = .014). Cinsiyet ve yaşı kontrol ettikten sonra, algılanan ekonomik güçlüğün akran ilişkileri (β = -0.09, p < .01) ve benlik saygısı (β = -0.25, p < .01) ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Sobel testi sonuçlarına göre akran ilişkilerinin algılanan ekonomik güçlük ile benlik saygısı arasındaki dolaylı etkisinin anlamlı olduğu saptanmıştır (z = 2.22, p = 0.026).

Sonuçlar: Bu çalışmanın bulguları, ergenlerin algıladığı ekonomik güçlüğün, benlik saygısı üzerinde hem doğrudan hem de akran ilişkileri aracılığıyla dolaylı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Ergenlerin karşılaştığı ekonomik sorunlar, örneğin faturaları ödemede güçlük gibi, benlik saygısı ve akran ilişkileri üzerinde önemli etkilere yol açmaktadır. Bu çalışma ailelerin ekonomik refahını artıracak sosyal politikalar ve ekonomik güçlük yaşayan ergenlerin akran ilişkilerini desteklemeye yönelik müdahale programlarının ergenlerin benlik saygılarını güçlendirmeye yardımcı olabileceğini göstermektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 15.30-17.00

ERGENLERDE 'GROOMİNG' KAVRAMININ TANINIRLIĞI VE RİSK DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: KAVRAMIN TÜRKÇEYE AKTARILMASI

RECOGNITION OF THE CONCEPT OF 'GROOMING' IN ADOLESCENTS AND EVALUATION OF RISK LEVELS: TRANSLATING THE CONCEPT INTO TURKISH

Pınar AYDIN[1], Emine Ecrin ÇELİK[1], Gamze ŞEN PAKYÜREK[1]

[1]Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Manisa / Türkiye

Amaç: Araştırmada bir yetişkinin, sanal ortam üzerinden çocuğu manipüle etme yolları ile güven kazanmasını ve kendi çıkarları doğrultusunda adım adım cinsel istismara hazırlama sürecini ifade eden 'grooming' kavramı araştırılmış olup kültürümüze ait özellikleriyle detaylı bir şekilde incelenmiştir. Türkçe'ye; 'sanal uşaklaştırma, siber uşaklaştırma, çevrim içi cinsel tacize hazırlama, tımarlama, sanal ayartma' gibi pek çok şekilde uyarlansa da hedef kitlenin ötekileştirilmesi, etiketlendirici olması veya durumun psikolojik boyutunu yeterince iyi açıklayamaması gibi sebeplerden dolayı saydam bir tanım yapılamamıştır. Bu bağlamda konuya ilişkin en yüksek risk grubunu temsil edeceği öngörülen, ergenlerden oluşan bir örneklem seçilmiştir. Örnekleme kartopu örnekleme yöntemiyle ulaşılmış, bu örneklem üzerinden 'grooming' kavramın tanınırlığının tespiti ve Türkçe karşılığının daha doğru tanımlanabilmesi araştırmanın ana hedeflerinden olmuştur.

Yöntem: Bu çalışma kapsamında yaşları 12-18 yaş arasında yer alan katılımcılarla, önce kısa sorulardan oluşan bir anket ardından bireysel görüşmelerle yapılmıştır. Kullanılan sorular tamamen çalışma kapsamında üretilmiştir. Bu görüşmelerde açık uçlu ve yarı yapılandırılmış bir form kullanılmış, elde edilen veriler bir nitel analiz yöntemi olan 'tümevarımsal tematik analiz prosedürü' kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Ergenlerin grooming konusundaki bilgi birikimleri ve geri bildirimleri, sürecin öncesi, devam eden aşamaları ve sonrası temalarıyla ayrıntılı olarak üç başlıkta ele alınmıştır. Her bir başlığın kendi içinde alt başlıkları olup kapsamlı bir bilgi birikimi elde edilmiştir. En belirgin bulgu, katılımcıların sürecin başlangıcı konusunda farkındalığının yüksek olmalarına rağmen, bu durumun kendi başlarına gelmeyeceğine dair gerçek dışı bir inanca sahip olmalarıdır.

Sonuçlar: Araştırma sonuçları; taciz, zorlama, kandırma ve istismar gibi travmatik deneyimlerin sanal ortamda nasıl yaşandığı, tanımlanması, sürmesi ve sonuçlanması sürecine ilişkin yürütülmüştür.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 206 15.30-17.00

ÖN ERGENLİK DÖNEMİNDEKİ ÇOCUKLARIN SOSYAL VE AHLAKİ YARGILARI

SOCIAL AND MORAL JUDGEMENTS OF CHILDREN IN PRE-ADOLESCENCE

***Özgür Seyfi DENLİ*[1], *Neslihan GÜNEY KARAMAN*[1]**

[1]*Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara/Türkiye*

Amaç: Sosyal alan kuramına göre bireylerin sosyal etkileşimleri ve deneyimleri sonucunda oluşan farklı durumlara göre sosyal ve ahlaki yargıları da farklılık gösterebilmektedir. Bu araştırmada ön ergenlik döneminde olan çocukların sosyal ve ahlaki yargılarının farklı sosyal etkileşimlere göre değişip değişmediğinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Ön ergenlik döneminde olan çocukların farklı sosyal etkileşimlere göre yargılarının belirlenmesi amacıyla yürütülen bu araştırmada nitel yöntemlerden görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla çocukların ahlaki, sosyal ve kişisel alanlara yönelik durumlara ilişkin yargıları incelenmiştir. Araştırma Diyarbakır ilinde yaşayan yaşları 9-10 arasında olan 71 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve belirlenen temalar doğrultusunda yanıtların frekans dağılımları incelenmiştir.

Bulgular: Katılımcılara ahlak alanına yönelik sorulan "*takım arkadaşlığı*" ve "*başka birinin malına zarar vermeyi*" içeren senaryolarda katılımcıların "*adalet/eşitlik/hak temelli*" ve "*iyi oluş*" temalarında daha çok yargılarda bulundukları görülmüştür. Otoritenin kararının bu temalarda çok etkili olmadığı, katılımcıların kendi adalet ve hak anlayışı çerçevesinde kararlar verdiği izlenmiştir. Gelenek alanına yönelik katılımcılara "*ev kuralı*" ve "*uyku saati*" teması çerçevesinde yönlendirilen senaryolardaki ihlallerde çocuklardan büyük bir kısmı ihlalin uygun olmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların yargılarında ise daha çok "*toplumsal norm odaklı*" ifadelerin yer aldığı görülmüştür. Bu senaryolardaki ihlallerde otorite tarafından izin verilmesi halinde yargıların değişip değişmediği incelendiğinde ise daha önce ihlallere uygun değil diyen katılımcıların önemli bir kısmının fikrini değiştirdiği ve ihlali kabul edebileceği izlenmiştir. Bu kapsamda katılımcıların "*otorite temelli*" yargılarda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kişisel alana yönelik katılımcılara yönlendirilen "*oyuncak seçimi*" senaryosunda katılımcıların %73'ü bu isteği uygun görürken % 27'sinin ise bu isteği uygun görmediği izlenmiştir. Katılımcıların yargıları incelendiğinde ise 27 katılımcı "*adalet/hak/eşitlik*" temelinde yargılarda bulunurken 15 katılımcının "*kişisel alan odaklı*" yargılarda bulunduğu görülmüştür.

Sonuçlar: Sosyal alan kuramına göre ahlak alanına yönelik yargılarda otoriteden bağımsız olması kriter olarak kabul edilirken, gelenek alanına yönelik yargılarda ise otoriteye bağımlılık önemli kriter olarak görülmektedir (Smetana, 2006; Turiel ve Gingo, 2017). Bu bağlamda katılımcılara yönlendirilen senaryolarda ahlak alanına ilişkin "*adalet/eşitlik/hak temelli*" yargıların ön planda olması ve otoriteden bağımsız olarak bu kararların verilmesi, gelenek alanına ilişkin toplumsal normların ön planda olması ve otoritenin kararlarından etkilenmesi kuram ile parallelik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 15.30-17.00

GENÇLİK VE PSİKOLOJİK DEĞİŞKENLER

Yelda Kağnıcı
Oturum Başkanı, Ege Üniversitesi

ERGENLERDE ÜSTBİLİŞ DÜZEYLERİ İLE MÜKEMMELİYETÇİLİK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
AN INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN METACOGNITION LEVELS AND PERFECTIONISM IN ADOLESCENTS

M. Neslihan TURGUT[1]
[1]Nilden Psikolojik Hizmetler ve Danışmanlık Merkezi, Aydın/Türkiye

Amaç: Bu çalışma, lise dönemindeki ergenlerde üstbiliş düzeyleri ile mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Üstbiliş, bireyin işlevsel olmayan süreçlerini, yaşadığı üst endişeleri ve batıl inançlarını tanımlanırken; mükemmeliyetçilik, yüksek standartlar belirleme, hata yapmaktan kaçınma ve kendini eleştirme eğilimleriyle karakterize edilen bir kişilik özelliği olarak ele alınmaktadır. Ergenlik dönemi, bireyin bilişsel ve duygusal gelişiminin hız kazandığı, akademik ve sosyal beklentilerin arttığı kritik bir evre olup, bu süreçte üstbilişsel becerilerin ve mükemmeliyetçilik eğilimlerinin nasıl etkileşime girdiğini anlamak, psikolojik uyum açısından önemli bir konu teşkil etmektedir.
Yöntem: Çalışmada, üstbiliş ve mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla nicel araştırma yöntemi benimsenmiş ve kesitsel desen kullanılmıştır. Katılımcılar, Türkiye'de farklı lise düzeylerinde eğitim gören 384 (125 kız, 259 erkek) kişiden oluşmaktadır. Veriler, Demografik Bilgi Formu, Üstbiliş Ölçeği ve Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Üstbiliş Ölçeğinden alınan puanlar arttıkça, genel anlamda işlevsel olmayan süreçlerin arttığı, endişe düzeylerinin yükseldiği şeklinde yorumlanmaktadır. Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği'nde ise puanların artışı düşünce hatalarını içeren ve işlevsel olmayan bir mükemmelliyeçiliğin oluşumunu göstermektedir.
Bulgular: Üstbiliş ve mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda, üstbiliş ile mükemmeliyetçilik arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r = 0,626$, $p < 0,001$). Bu sonuç, bireylerin üstbiliş puanları arttıkça mükemmeliyetçilik eğilimlerinin de arttığını göstermektedir. Üstbilişin mükemmeliyetçilik üzerindeki yordayıcı rolünü belirlemek amacıyla yapılan doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre, model anlamlı bulunmuştur ($F(1, 382) = 245,56$, $p < 0,001$). Regresyon modeli, mükemmeliyetçilik değişkeninin %39,1'ini açıklamaktadır ($R^2 = 0,391$). Demografik verilere bakıldığında; Cinsiyet değişkenine göre mükemmeliyetçilik düzeylerinde farklılık olup olmadığına Bağımsız Örneklem t-Testi ile bakılmış olup herhangi bir anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Sınıf düzeyine göre mükemmeliyetçilik puanlarının farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, mükemmeliyetçilik düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F(3, 379) = 3,192$, $p = 0,024$**).** Post-hoc Scheffe testi sonuçlarına göre, 9. sınıf öğrencilerinin mükemmeliyetçilik puanları 10. sınıf öğrencilerine kıyasla anlamlı derecede

düşük bulunmuştur **(**p = 0,031). Diğer sınıflar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Diğer değişkenler olan; öğrencilerin başarı düzeyi algısı, not ortalaması, ders çalışma alışkanlıkları, uyku süreleri ve ekran süresi gibi değişkenlerin mükemmeliyetçilik üzerindeki etkileri istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur (p>0,05).

Sonuçlar: Bu çalışmada, üstbiliş ile mükemmeliyetçilik arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Elde edilen bulgular, bireylerin üstbiliş düzeyleri arttıkça mükemmeliyetçilik eğilimlerinin de yükseldiğini göstermektedir. Regresyon analizi sonuçları, üstbilişin mükemmeliyetçiliğin güçlü bir yordayıcısı olduğunu ortaya koymuş ve üstbilişin mükemmeliyetçilik değişkeninin yaklaşık %39'unu açıkladığını göstermiştir. Bu sonuçlar, bireylerin bilişsel süreçlerini düzenleme ve kontrol etme becerilerinin, mükemmeliyetçilik eğilimlerini nasıl şekillendirdiğine dair önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Bu bağlamda, bulguların, eğitimciler, psikologlar ve aileler için önemli pratik çıkarımlar sunması, ilerleyen araştırmalarda üstbilişsel beceri eğitimlerinin mükemmeliyetçilik üzerindeki uzun vadeli etkilerinin incelenmesi adına katkı sunması planlanmaktadır.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 15.30-17.00

ERGENLERDE BEDEN İMGESİ ESNEKLİĞİ VE CİNSİYETİN SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISINI YORDAMADAKİ ROLÜ
THE ROLE OF BODY IMAGE FLEXIBILITY AND GENDER IN PREDICTING SOCIAL APPEARANCE ANXIETY IN ADOLESCENTS

Hatice SARI[1], Gökçen AYDIN[2]
[1]Yeşilyayla Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Yıldırım İlçe MEM, Bursa / Türkiye
[2]TED Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara / Türkiye

Amaç: Ergenlik döneminde meydana gelen büyük fiziksel değişimler, toplum ve medya tarafından dayatılan görünüme yönelik idealler ve akranları tarafından beğenilme arzusu ergenlerde görünüşle ilgili kaygıya yol açabilmektedir. Sosyal görünüş kaygısı, bireylerin görünümleriyle ilgili daha ayrıntılı ve kapsayıcı özellikleri hakkında kaygılanması ve diğer insanlar tarafından olumsuz eleştirilmeye yönelik korku duymasıdır. Pozitif beden imajıyla ilgili önemli bir yaşam becerisi olan beden imgesi esnekliği, Kabul ve Kararlılık Terapisi'nin bir kavramıdır. Beden imgesi esnekliği, beden imgesiyle ilgili konulara yönelik bir kabul ve farkındalık tutumu anlamına gelir. Cinsiyet fark etmeksizin ergenler bedenleriyle oldukça ilgilidir ve bu dönemde olan fiziksel değişimlerden farklı şekillerde etkilenirler. Ergenler vücutlarının değerlendirildiği durumlardan kaçınabilir veya görünüme yönelik iyileştirici davranışlar kullanarak (olumlu ya da olumsuz) fiziksel özelliklerini değiştirmeye çalışabilir. Bu gibi davranışlar ergenlerde bazı problemlere sebep olabilir. Bu araştırmanın temel amacı, ergenlerde sosyal görünüş kaygısını yordamada beden imgesi esnekliği ve cinsiyetin rolünün incelenmesidir.

Yöntem: İlişkisel desende tasarlanan bu çalışmada bir veya birden çok bağımsız değişkenden yola çıkılarak bağımlı değişkenin yordanmaya çalışıldığı yordayıcı korelasyonel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmaya 9., 10., ve 11. sınıfa devam eden 702 lise öğrencisi (351 kız, 351 erkek) katılmıştır. Verilerin toplanmasında; Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ), Beden İmgesi Esnekliği Ölçeği (BİEÖ) ve araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Bulgular: Sosyal görünüş kaygısı ile beden imgesi esnekliği arasında negatif yönde orta düzeyde (r=-.62, p<.01), cinsiyet ve sosyal görünüş kaygısı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde (r=.20, p<.01) ve cinsiyet ve beden imgesi esnekliği arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r=.-12, p<.01). Beden imgesi esnekliği ve cinsiyet sosyal görünüş kaygısını anlamlı bir şekilde yordamaktadır (p<.05). Bu iki değişken birlikte toplam varyansın %41'ini açıklamaktadır.

Sonuçlar: Kız öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı puan ortalamaları erkeklerin sosyal görünüş kaygısı puan ortalamalarından manidar şekilde yüksektir. Erkek öğrencilerin beden imgesi esnekliği puan ortalamaları kızların puan ortalamalarından manidar şekilde yüksektir. Ergenlerde beden imgesi esnekliği ve cinsiyetin sosyal görünüş kaygısını yordayıcı rolünün tespit edilmesine yönelik bulgular incelendiğinde beden imgesi esnekliği ve cinsiyetin sosyal görünüş kaygısının anlamlı yordayıcıları olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca beden imgesi esnekliğinin cinsiyete göre daha güçlü bir yordayıcı olduğu bulunmuştur.

Bu çalışma 1.yazarın yüksek lisans tezi kapsamında yürütülmüştür.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 15.30-17.00

BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, DUYGULARINI İFADE ETME VE DUYGU OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİ

PSYCHOLOGICAL WELL-BEING, EMOTIONAL EXPRESSION AND EMOTIONAL LITERACY LEVELS OF UNIVERSITY YOUTH ACCORDING TO SOME VARIABLES

Fatma ÖZSERT[1], Özer KAYA[2], Zeliha ESER[3], Figen ÇOK[4]

[1] Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

[2] Uzman Psikolojik Danışman

[3] Başkent Üniversitesi, İşletme Programı, Ankara / Türkiye

[4] Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / Türkiye

Amaç: Bu araştıranın amacı üniversite gençliğinin, yaşam kalitesini ve performansını etkilediği düşünülen psikolojik iyi oluş, duygularını ifade etme ve duygu okuryazarlığı durumlarını belirlemek, duygularını ifade etme ve duygu okuryazarlığının psikolojik iyi oluş ile arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile araştırmaya katılan gönüllü öğrenciler oluşturmaktadır. Veri toplamak amacı ile "Psikolojik İyi Oluş", "Duyguları İfade Etme" ve "Duygu Okur Yazarlığı" ölçekleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen veriler kadınların duyguları ifade etme düzeylerinin erkeklere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğunu, olumlu, yakınlık ve negatif duygularını ifade etme puanlarının erkeklere göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte psikolojik iyi oluş ve duygu okuryazarlığı puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Yaş düzeylerine göre; duygu okuryazarlığı puanlarının yirmi yaş ve üzeri olan öğrencilerde yüksek olduğu görülmüştür. Kardeş sayısına göre bakıldığında; psikolojik iyi oluş, duygu okuryazarlığı alt boyutlarından sosyal beceri; duygularını ifade etme alt boyutlarından olumlu ve yakınlık duygularını ifade etme değerlerinde anlamlı farklılık gözlenmiştir. Buna göre psikolojik iyi oluş ölçeğinde tek çocuklar, 4 ve daha fazla sayıda kardeş olanlardan daha yüksek puan almışlardır. Olumlu duygu ifade ölçeğinde 2 kardeş olanlar, 4 kardeş olanlardan daha yüksek puan almışlardır. Yakınlık duygu ifade ölçeğinde tek çocuk olanlar, 4 kardeş olanlardan daha yüksek puan almışlardır. Sosyal beceri alt ölçeğinde; 2 kardeş olanlar 4 kardeş olanlardan daha yüksek puan almışlardır. Gelir durumuna göre öz düzenleme, duygusal farkındalık ve yakınlık duygu ifadelerinde anlamlı farklılık gözlenmiştir. Buna göre öz düzenleme ve duygusal farkındalık alt boyutlarında ailesinin aylık geliri düşük düzeyde olanlar daha yüksek puan almışlardır. Duyguları ifade etme ve duygu okuryazarlığının psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi regresyon analizi ile incelenerek elde edilmiştir. Duyguları ifade etme ve duygu okuryazarlığı ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Duyguları ifade etme ve duygu okuryazarlığı alt boyutlarının psikolojik iyi oluş

üzerindeki etkisine bakıldığında, öz düzenleme, sosyal beceri ve yakınlık alt boyutlarının psikolojik iyi oluş üzerinde etkili olduğu görülmektedir.

Sonuçlar: Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve duygu okuryazarlığı düzeylerinin bazı değişkenlere göre farklılık gösterdiği, duyguları ifade etme ve duygu okuryazarlığı ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Araştırma bulgularının psikolojik iyi oluş, duyguları ifade etme ve duygu okuryazarlığına ilişkin eğiticilerin farkındalık geliştirmesine katkıda bulunacağı ve farklı bakış açısı kazandıracağı, alanda yapılacak yeni araştırmalara da ışık tutacağı değerlendirilmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 15.30-17.00

ROMANTİK İLİŞKİDE PARTNERDEN AYRILMA KAYGISI ÖLÇEĞİ GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ
VALIDITY AND RELIABILITY OF THE SEPARATION ANXIETY IN ROMANTIC RELATIONSHIPS QUESTIONNAIRE

***Seda EREN*[1]**

[1]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Aydın / Türkiye*

Amaç: Bu çalışmanın amacı, romantik ilişkilerde partnerden ayrılma kaygısını ölçen bir ölçek geliştirmek ve bu ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını yapmaktır. Alanyazın incelendiğinde, Türk kültürüne uygun romantik ilişkilerde partnerden ayrılma kaygısını doğrudan ölçen bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Bu bağlamda, geliştirilen ölçeğin yakın ilişki literatüründeki bu eksikliği gidermeye katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
Yöntem: Ölçek geliştirme sürecinde literatür taramasıyla kavramsal çerçeve oluşturulmuş, iki psikolog/aile danışmanı ve bir psikolojik danışmandan alınan yüz yüze görüşler doğrultusunda kapsam geçerliği değerlendirilmiştir. Çalışmada, faktör analizi ve güvenirlik çalışmaları, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 2021-2022 Bahar döneminde, Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören, 141'i kadın (%62), 84'ü erkek (%37) ve 3 cinsiyetini belirtmek istemeyen (%1) toplam 228 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Ölçüt bağıntılı geçerlik için aynı fakültelerde öğrenim gören 93 kişiden 54'ü kadın (%58), 39'u erkek (%42) veri toplanmıştır. Bunun yanında, ölçme aracının test-tekrar test çalışması için 22 öğrenciden ayrıca ikinci kez veri toplanmıştır.
Bulgular: Ölçeğin yapı geçerliği için kullanılan açımlayıcı faktör analizi çalışmasında ölçeğin toplam varyansının %44.1'ini açıklayan bir yapı elde edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi çalışmasına göre, toplam 14 madde 2 faktörde toplanmaktadır. Bulunan faktörler literatüre bağlı kalarak ayrılık kaygısına yönelik 'kişinin kendisine dair algısı' ve 'partnerine yönelik algısı' olarak isimlendirilmiştir. Ölçüt bağıntılı geçerliğini test etmek için 93 üniversite öğrencisinden (54 kadın, 39 erkek), Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği, Algılanan Romantik İlişki Kalitesi Ölçeği ve Duygusal Bağımlılık Ölçeği kullanılarak veri toplanmıştır. Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği ile .55 ($p< .001$), Duygusal Bağımlılık Ölçeği ile .26 ($p< .005$) ilişki bulunmuştur. Algılanan Romantik İlişki Kalitesi Ölçeği ile sadece 'partnere yönelik algı' boyutu arasında -.35 ($p< .001$) ilişki bulunmuştur. Güvenirlik çalışmasında iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin tümü ve alt boyutlarının sırası ile, .84, .82, ve .86 bulunmuştur. Ölçeğin 10 gün ara ile yapılan test-tekrar test güvenirlik çalışmasında .90 ($p< .001$), iki yarı test yönteminden ise .81 ($p< .001$) korelasyon bulunmuştur. Romantik İlişkide Partnerden Ayrılma Kaygısı ölçeğinin tüm maddeleri açısından %27'lik alt ve üst gruplar arasında anlamlı fark elde edilmiştir.
Sonuçlar: Ülkemizde yakın ilişkiler üzerine birçok çalışma yapılmasına rağmen, romantik ilişkilere yönelik ölçme araçları sınırlıdır. Romantik İlişkide Partnerden Ayrılma Kaygısı Ölçeği'ne ilişkin geçerlik ve güvenirlik bulguları, ölçeğin psikometrik açıdan yeterli olduğunu göstermektedir. Ölçekten yüksek puan alınması, ayrılma kaygısının da yüksek olduğunu ifade etmektedir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 202 15.30-17.00

THE IMPLEMENTATION OF DIMENSIONAL CHANGE CARD SORT (DCCS) INTO IMMERSİVE VIRTUAL REALITY (IVR): COMPARISON BETWEEN DIFFERENT MODALITIES AND PRELIMINARY FINDINGS FOR EXECUTIVE FUNCION MEASURES IN ADOLESCENTS AND ADULTS

Asli KONAÇ[1], Andreu Castaño JİMÉNEZ [2], Pierre Bourdin KREİTZ[3]

[1]Universitat Oberta de Catalunya (UOC), eHealth Department, Barcelona / Spain,

[2]Universitat Pompeu Fabra (UPF), Department of Computer Science, Barcelona/ Spain

[3]Universitat Oberta de Catalunya (UOC), Department of Computer Science, Multimedia and Telecommunication, Barcelona / Spain

Aim: The previous research highlights the need for a single executive function assessment as a valid and reliable tool across different age groups. For this purpose, the current study aimed to implement Dimensional Change Card Sorting Task (DCCS), which is a card sorting task that has been tested for ages 3 to 85 years in different modalities, into Immersive Virtual Reality (IVR) environment. The IVR implementation can provide a computerized, standardized and ecologic way for detecting executive function difficulties, thanks to the immersive experience it provides. According to the authors' knowledge, IVR implementation of DCCS has not been developed before.

Method: The classic on table version of DCCS was developed for Oculus Quest 3 via Unity. For comparison, the desktop version of the same Unity project was used. In total, 30 participants with ages 10 to 60 years attended the experiment and performed both in the IVR and the Desktop versions. Embodiment and cybersickness levels of participants were also observed. Finally, they were asked to fill out self-report questionnaires (for adolescents, reports of parents were also taken) for scores of their executive function and attention difficulties. The experiments were carried out in the XR Lab of UOC/ Barcelona; for each participant, the procedure lasted between 35-45 minutes.

Results: No significant difference was observed between the IVR and the Desktop version of DCCS for participants' performances, in line with the hypothesis. Both modalities were observed safe in terms of their possible cause for cybersickness. The participants did not report high levels of embodiment levels during their immersive experience. Both the performances in IVR and Desktop version were not significantly correlated with participants' self-report scores for executive function and attention difficulties.

Conclusions: This study was the first attempt in the literature for developing an IVR implementation of DCCS. The results showed that the implementation did not detect attention and executive function difficulties of adolescents and adults. The small sample size and the low embodiment scores reported by the participants may be the causes. Future research should consider these aspects to provide reliability and validity of the two modalities.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 201 15.30-17.00

ÜNİVERSİTELİ GENÇLERLE AMPİRİK ARAŞTIRMALAR

Hicran Çetin Gündüz
Oturum Başkanı, Başkent Üniversitesi

BELİREN YETİŞKİNLERİN ALTI ŞUBAT DEPREMİ SONRASI YAŞADIKLARI ZORLUKLAR VE KULLANDIKLARI BAŞ ETME BİÇİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

THE DIFFICULTIES EXPERIENCED AND COPING STRATEGIES OF EMERGING ADULTS AFTER THE FEBRUARY 6 EARTHQUAKE: A QUALITATIVE STUDY

Beyza CESUR[1], İlayda BATUR[1], Yalçın ÖZDEMİR[1]

[1]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aydın / Türkiye

Amaç: 6 Şubat Kahramanmaraş depremi ile ülkemizde çok fazla kayıp verilmiştir. Tüm insanları derinden etkileyerek toplumsal bir travma yaratmıştır. Yapılan çalışmalar beliren yetişkinlerin bu deprem sürecinden en çok etkilenen gruplardan birisi olduğunu göstermektedir. Çünkü gelişim psikolojisi ve çeşitli kuramcılardan da öğreniyoruz ki beliren yetişkinlerin bu gelişim döneminde kendilerine özgü özellikleri ve psikolojik problemleri vardır. Yaşanan bu afette de barınma yerlerinde, okullarda, üniversitelerde ve yurtlarda oluşan yıkımlar bu durumu yaşayan herkesi etkilemekle birlikte özellikle içinde bulundukları dönem ve ihtiyaçlar bakımından beliren yetişkinleri daha fazla etkilemiştir. Bu sebeple bu projenin temel amacı Türkiye'deki depreme maruz kalmış 18-29 yaş aralığındaki beliren yetişkinlerin kullandıkları baş etme biçimlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın bir diğer amacı ise genel olarak depremden etkilenmiş üniversite öğrencilerinin karşı karşıya kaldıkları zorlu süreçler karşısında hangi kaynaklardan faydalandıklarını betimlemektir.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik yaklaşım kullanılmıştır. Çalışma grubu, amaçlı örneklem yolu ile seçilmiş olan 20 beliren yetişkinden oluşmaktadır. Araştırma grubunun belirlenmesinde, katılımcıların beliren yetişkinlik döneminde olmaları, üniversitede aktif olarak eğitim görmeleri ve 6 Şubat depremini yaşamış olmaları temel kıstaslar olarak alınmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılarak yüz yüze bir şekilde toplanmıştır. İçerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Yapılan analizler sonucu elde edilen bulgulara göre, katılımcıların psikolojik, fizyolojik ve sosyal problemler yaşadıkları gözlemlenmiştir. Psikolojik problemler arasında kaybetme korkusu, uyku bozuklukları, yoğun kaygı ve travmatik anıları hatırlama yer almaktadır. Katılımcılar, sevdikleriyle daha fazla vakit geçirerek, bilinçli telkinler yaparak ve dini inanca yönelerek bu korkularla başa çıkmaya çalışmışlardır. Deprem anında katılımcılar açlık, susuzluk ve ısınamama gibi fizyolojik problemlerle karşılaşmıştır. Katılımcıların, bu problemler ile geçici çözümler üreterek baş etmeye çalıştıkları görülmüştür. Sosyal problemler arasında iletişim problemleri, topluma karşı güvensizlik, sosyal çevreden kopma ve sosyal

destek eksikliği olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcıların bir kısmı yaşadıkları bu problemlerin zamanla azaldığını ifade ederken diğer bir kısmının bu problemlerle baş edemedikleri görülmüştür.

Sonuçlar: Bulgulardan hareketle, depremi deneyimleyen beliren yetişkinlerin psikolojik, fizyolojik ve sosyal açıdan çok boyutlu zorluklar yaşadıkları söylenebilir. Kaybetme korkusu, yoğun kaygı ve travmatik anılar psikolojik iyi oluşu olumsuz etkilerken, temel ihtiyaçların karşılanamaması fizyolojik zorlukları artırmıştır. Ayrıca, sosyal destek eksikliği ve topluma karşı güvensizlik, bireylerin iyileşme süreçlerini zorlaştıran önemli faktörler arasında yer almaktadır.

Bu çalışma 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında yürütülmüş TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 201 15.30-17.00

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN GENDER EQUALITY PERCEPTION, MASCULINITY NORMS, EMPATHY, AND SELF-COMPASSION AMONG MALE UNIVERSITY STUDENTS

Zeynep Çağla Yiğit[1], Haktan Eren Aydın[2], Adem Kantar[3]
[1,2,3]Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Erzurum / Türkiye

Aim: Research shows that traditional masculinity norms often conflict with gender equality perceptions. However, the factors influencing this relationship remain unclear. Identifying protective factors related to masculinity norms and gender perceptions is crucial. This study aims to examine the relationships between gender equality perception, conformity to masculinity norms, empathy, and self-compassion in male university students.

Method: The study follows a quantitative relational research design. A purposive sampling method was used, and 402 male university students participated. Data were collected using the Self-Compassion Scale, Masculinity Ideology Scale, Gender Equality Scale, and Emotional and Cognitive Empathy Scale. Pearson Correlation Analysis was conducted using SPSS IBM Statistical Program.

Results: Results indicate that gender equality perception is negatively correlated with masculinity norms ($p < .05$) but positively correlated with self-compassion and empathy ($p < .05$). Additionally, self-compassion and empathy are negatively associated with masculinity norms.

Conclusions: As adherence to masculinity norms increases, gender equality perception decreases. Conversely, higher self-compassion and empathy levels are linked to greater gender equality perception. These findings highlight the importance of fostering empathy and self-compassion in promoting gender equality. This study contributes to raising awareness and guiding future research on this topic.

This study was supported by the Scientific Research Council of Turkey (TÜBİTAK) 2209-A with the project code 1919B012317815.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 201 15.30-17.00

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC ENTITLEMENT, MASCULINITY NORMS, SELF-COMPASSION, AND NARCISSISM IN MALE UNIVERSITY STUDENTS

Gamze KIRIM[1], Tuba ASLAN[2], Adem KANTAR[3]

[1,2,3]Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Erzurum, Türkiye

Aim: Traditional masculinity norms have been linked to academic entitlement, where students feel they deserve special treatment or academic success without putting in the required effort. However, the factors related to this relationship remain unclear. Narcissism and self-compassion may be associated with academic entitlement and masculinity norms, making it important to examine these variables together. This study examines the link between conformity to masculine norms, academic entitlement, self-compassion and narcissism in male university students in Türkiye.

Method: A quantitative correlational research design was used. The sample size was determined using **G*Power analysis.** The study included 305 male university students, selected through purposive sampling. Data were collected using the Academic Entitlement Scale, Male Norms Scale, Narcissistic Personality Inventory, and Self-Compassion Scale, administered both online and in person. Pearson correlation analysis was conducted using SPSS IBM Statistical Software.

Results: The findings indicate positive correlation between academic entitlement and traditional masculinity norms ($p < .05$). Additionally, narcissism and self-compassion were found to be negatively correlated ($p < .05$). Masculinity norms were positively associated with narcissism ($p < .05$) but negatively associated with self-compassion ($p < .05$).

Conclusions: As adherence to masculinity norms increases, academic entitlement also rises. Additionally, higher narcissism levels are associated with stronger adherence to masculinity norms, whereas higher self-compassion levels are associated with weaker adherence to these norms. These findings highlight the importance of understanding narcissism and self-compassion in relation to academic entitlement. Future research should further explore strategies to promote self-compassion and reduce entitlement attitudes among male students.

This study was supported by the Scientific and Technological Research Council of Türkiye (TÜBİTAK) 2209-A, Project Code 1919B012317821.

Cumartesi, 17 Mayıs 2025
Sözlü Bildiriler
EF Derslik 201 15.30-17.00

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN PHUBBING, RELATIONSHIP SATISFACTION, AND THE RELATIONAL SELF-CHANGE İN EMERGING ADULTHOOD

Zeynep Sude KAN[1], Merve YILMAZ[1], Adem KANTAR[1]
[1]Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Erzurum, Türkiye

Aim: With the rise of digitalization and smartphones, face-to-face communication has increasingly been replaced by digital interactions. One consequence of this shift is phubbing, where individuals prioritize their phones over social interactions. Phubbing has been linked to lower relationship satisfaction, disrupting romantic relationships. Additionally, self-change within relationships is an important factor in partners' satisfaction, yet the role of phubbing in this dynamic has not been fully explored in Turkish culture. This study examines the relationship between phubbing, relationship satisfaction, and the relational self-change in emerging adults.

Method: A quantitative correlational research design was used. The study included 425 emerging adults who had been in a romantic relationship within the past three months, selected through purposive sampling. Data were collected using the Relationship Satisfaction Scale, Phubbing Scale, and Relational Self-Change Scale. Analyses were conducted using SPSS, and Pearson correlation analysis was applied to examine relationships between variables.

Results: Findings indicate a negative relationship between phubbing and relationship satisfaction ($p < .05$), suggesting that higher phubbing behavior is associated with lower relationship satisfaction. Additionally, a significant relationship was found between phubbing and relational self-change ($p < .05$), indicating that increased phubbing may be linked to changes in one's self-perception within relationships.

Conclusions: The results suggest that as phubbing increases, relationship satisfaction decreases. Furthermore, phubbing is significantly related to self-change in relationships, highlighting its potential impact on interpersonal dynamics. These findings align with previous literature on the negative effects of digital behaviors on relationships. This study contributes to the understanding of phubbing's role in relationship dynamics within Turkish culture and provides insights for future research and interventions aimed at improving relationship satisfaction in the digital age.